



2024

Årsrapport



Innhold

Kort om Sparebank 1 Ringerike Hadeland	s. 4
Konsernsjefen har ordet	s. 6
Tilbakeblikk 2023	s. 9
Historikk	s. 10
Hoved-/nøkkeltall	s. 12
Finansielle-, markeds- og organisasjonsmål	s. 14
Bankens strategi og satsingsområder	s. 18
Forretningsområder	s. 20
SpareBank 1-alliansen	s. 26
Organisasjonskart	s. 28
Presentasjon av konsernledelsen	s. 30
Presentasjon av styret	s. 32
Styrets årsberetning 2024	s. 34
 ÅRSREGNSKAP 2024	
Resultatregnskap	s. 55
Utvidet resultatregnskap	s. 56
Balanse	s. 57
Endring i egenkapital	s. 58
Kontantstrømoppstilling	s. 60
Noter til regnskapet	s. 62
Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5	s. 135
Eierstyring og selskapsledelse	s. 136
Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP)	s. 142
Likestilling og mangfold	s. 144
Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven	s. 148
Bankens tillitsvalgte 2024	s. 154
Revisjonsberetning	s. 156
 VIRKSOMHETEN	
Bærekraftrapportering	s. 164

Dette er SpareBank 1 Ringerike Hadeland

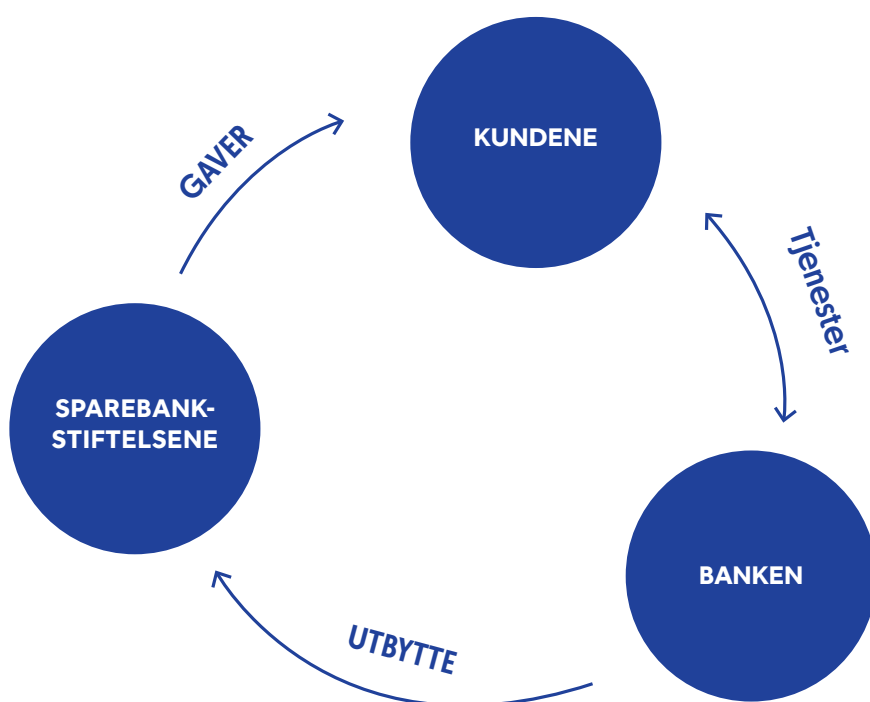
– en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling

SpareBank 1 Ringerike Hadeland ble etablert for å utvikle lokalsamfunn. Vi er til stede for å hjelpe våre kunder med investeringer som skaper arbeidsplasser, trygghet og vekst for både enkeltpersoner og lokalsamfunnet. Vi har vært her i over 200 år som lokalbank, lokalpatriot og en aktiv deltaker i regionens utvikling. Vår misjon har alltid vært å gi kundene kraft til å ta neste steg, enten det gjelder sparing for privatpersoner eller vekst for lokalt næringsliv.

Vi er lidenskapelig opptatt av å hjelpe våre kunder fordi vi ønsker å gjøre regionen til et bedre sted å bo og leve. Ved å være nær og til stede i lokalmiljøene, kjenner vi kundene våre og lokale forhold. Dette er grunnlaget for at vi kan bidra til vekst og utvikling der vi er, og være den lokale banken for våre kunder.

Vi bidrar til bærekraftig vekst og utvikling i vår region sammen med lokalsamfunnene, kundene og SpareBank 1-stiftelsene. Sammen skaper vi positive ringvirkninger ved at kundene våre bruker bankens tjenester, bankens utbytte blir gaver som SpareBank 1-stiftelsene deler ut til lokalsamfunnet. Denne modellen, som vi kaller den positive sirkelen, bygger på sparebanktradisjonene og sikrer at vi kan bidra til at våre lokalsamfunn trives og vokser.

DEN POSITIVE SIRKELEN





Lokalpatrioter: Noen av våre ansatte som møtte 700 av bankens kunder på arrangementet Bedre råd i Hønefoss, Nittedal og Gran.

Lokalpatrioter samlet i ett finanshus

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er regionens ledende finanskonsern og en del av SpareBank 1-alliansen. Med kontorer i Hønefoss, Jevnaker, Gran og Nittedal er vi en integrert del av regionens lokalsamfunn. Vi er lidenskape- lig opptatt av å gjøre regionen til et godt sted å bo, jobbe og leve. Som regionens største private bidragsyter til allmennyttige formål og næringsutvikling, er vi stolte over å bidra til bærekraftig vekst og utvikling.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland består av morbank, eiendomsmeglervirksomhet og økonomi- og regnskapshus. Vi samarbeider tett på tvers av selskapene for å gi kundene våre alle tjenestene de trenger samlet under ett tak.

Norges beste mobilbank!

I 2024 ble SpareBank 1 sin mobilbank kåret til Norges beste. Dette er vi stolte av, fordi det betyr at vi leverer de tjenestene kundene forventer. Det er viktig for oss å tilby de beste tjenestene, slik at vi kan gi kundene våre kraft til å ta neste steg. Gjennom gode tjenester, sømløst samarbeid mellom våre selskaper og lokal tilstedeværelse jobber vi hver dag for å være mer enn en bank. Vi er lokalpatriot, heiagjeng og aktiv deltaker i lokalsamfunnene.

Konsernsjefen har ordet

2024 ble året der rentene bet seg fast

2024 har vært et år der vi har navigert gjennom et økonomisk landskap som har vært preget av høy inflasjon, høye renter og en generell nedgang i den økonomiske aktiviteten. Til tross for dette har banken klart å opprettholde en solid finansiell posisjon og levere gode resultater for våre eiere og lokalsamfunn.

Fra inngangen til 2024 har mange ventet lenge på at Norges Bank skulle begynne å kutte rentene. Hovedårsaken til at rentekuttene lot vente på seg gjennom 2024 var den svake kronen, og at det har tatt tid å få ned inflasjonen. Kombinasjon av høye renter og prisstigning har påvirket både husholdninger og bedrifter. Banken er på mange måter et speilbilde av økonomien vi opererer i, og den lave aktiviteten har også medført lavere kredittvekst.

Når økonomien er på vei ut av vanskelige tider vil banken sannsynligvis måtte stå i det en periode til, og dette har vi rustet oss for i 2024. Jeg er stolt over resultater fra det gode bankhåndtverket, og overskuddene i gode tider gjør det mulig for banken å stå sterkt og hjelpe folk og bedrifter når de trenger det.

Vi ønsker å fylle rollen som en god og sterk støttespiller også i mer krevende tider. Gjennom 2025 forventer vi fortsatt en lav aktivitet og en dempet vekst. Det ser ut til det første rentekuttet kommer i mars 2025, og det er mest trolig at rentene kun blir kuttet to eller tre ganger i år. Dette vil antagelig bidra til å øke aktivitetsnivået noe fra det lave nivået, mot slutten av 2025.

Mer enn en bank

Helt tilbake fra våre røtter i 1833, har sparebanktradisjonen stått sterkt i det som i dag er SpareBank 1 Ringerike Hadeland. I det legger vi at den lokale sparebanken er en relasjonsbank som står sammen med kundene i deres hverdag. Banken er i skjebnefellesskap med utviklingen av lokalsamfunn der vi er. Verdien av sparebankkulturen og samfunnskapitalen er avgjørende i denne sammenhengen.

Hos oss forvaltes lokalsamfunnets andel av verdiskapningen i banken av SpareBank 1-stiftelsen Ringerike,

SpareBank 1-stiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal og SpareBank 1-stiftelsen Gran. De tre SpareBank 1-stiftelsene eier nær 65 prosent av SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

De siste ti årene har banken, de tre SpareBank 1-stiftelsene og SpareBank 1 Næringsstiftelse til sammen bidratt med over 800 millioner kroner i midler til idrettslag, kulturlivet, frivillige organisasjoner og omstillingsprosjekter. Vi vet dette setter dype spor i regionen og betyr mye for mange. Jeg er derfor stolt over at nesten 2/3 deler av de gode resultatene vi har levert i 2024 vil bidra til attraktive og bærekraftige lokalsamfunn rundt oss.

Bærekraft

Omstillingen til mer bærekraftige samfunn og lavere klimagassutslipp skjer ikke av seg selv. En slik omstilling er nødvendig og her spiller bankene en viktig rolle. I tillegg til å jobbe for å redusere bankens egne utslipp, så jobber vi for å påvirke våre kunders investeringer til å bli mer bærekraftige. Banken har påvirkningsmulighet gjennom både incentiver og gjennom å stille krav til kundene våre. Det gjenstår fortsatt mye arbeid for å kunne innhente innsikt og data om våre kunders indirekte utslipp, og for å kunne rapportere og følge opp utviklingen innenfor området. Banken forbereder seg nå på de økte rapporteringskravene som kommer med full kraft i årene fremover.

Fremtidsutsikter

Hvordan 2025 kommer til å se ut, er vanskelig å spå. I slike usikre tider er SpareBank 1 Ringerike Hadeland viktigere enn noen gang, og vi står sterkt – både finansielt og markedsmessig. Banken har i 2024 levert god egenkapitalavkastning og vi driver svært effektivt når vi ser på kostnad/inntektsbrøken i markedet av

sammenlignbare banker. Myndighetene planlegger å endre rammebetingelsene for bankene i løpet av 2025, noe som ytterligere øker vår konkurransekraft i markedet.

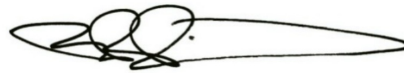
Gjennom å være en del av SpareBank 1-alliansen oppnår vi stordriftsfordeler og sikrer oss de beste teknologiske løsningene, og med lokal tilstedeværelse, engasjerte og dyktige medarbeidere oppnår vi konkurransefortrinn som kundene verdsetter. Vi vil fortsette vårt arbeid for å styrke bankens posisjon videre fremover.

Takk

Jeg vil takke alle medarbeidere i konsernet for den innsatsen som er lagt ned i 2024. Jeg er stolt over at vi har levert bankhåndverk av høy kvalitet i en urolig

periode, og jeg ser frem til å fortsette denne reisen sammen med dere i 2025. Jeg vil også takke våre kunder og partnere for samarbeidet, og vi skal utvikle oss videre for å vise oss fortjent til tillitten dere viser oss.

Med vennlig hilsen



Bjørn Rune Rindal
Konsernsjef SpareBank 1 Ringerike Hadeland





Fra 1833 til 2024

1833

Ringerike Sparebank etableres som Norges første landssparebank og syvende bank i landet.

1857

Gran Sparebank blir stiftet med formål om å skape verdi for bygda.

1862

Jevnaker Sparebank blir stiftet med omsorg for bygdesamfunnets velferd og trivsel som en viktig motivasjon.

1996

De tre bankene er med på å etablere SpareBank 1-alliansen, et bank- og produktsamarbeid som utnytter stordriftsfordeler og sørger for effektivitet i kombinasjon med nærhet til kunder og markedet. Dette året blir Ringerike Sparebank børsnotert for å skape gode investeringsmuligheter samt knytte kundene enda tettere til seg.

2010

De tre sparebankene fusjoneres og blir SpareBank 1 Ringerike Hadeland, et offensivt tiltak for å etablere en selvstendig, fremtidsrettet og konkurransedyktig bank i regionen. Ønsket er det samme som grunnleggerne hadde: En sterk og solid bank med god kjennskap til markedet og sine kunder, samfunnsengasjement og med godt omdømme.

2010

For hver av de tre fusjonerte bankene ble det etablert sparebankstiftelser, som dermed ble bankens største eiere.

2024

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er et børsnotert bankkonsern som tilbyr alle typer finanstjenester i ett finanshus lokalisert på Ringerike, Jevnaker, Gran og Nittedal.



Året 2024



- **Januar:** Kunstig intelligens gjennom Copilot i Microsoft Office-pakken rulles ut som ny digital assistent i banken



- **Mars:** Alle kunder i SpareBank 1 går over til den nye BankID-appen, og Engangskodeapp avvikles

- **April:** Fire forhåndskvalifiserte virksomheter i det nye SpareBank 1 Vekstprogram avslutter første kull. Programmet er etablert for å øke vekstkompetansen til lokale virksomheter. Det åpne vekstseminaret gjennomføres samtidig i Ringerike og Hadeland, med over 100 deltakere

- **23. mai:** Bankboks som tjeneste avvikles

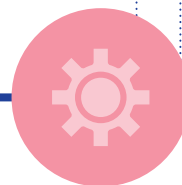
- **19. juni:** Sammenslåing av Fremtind og Eika



- **8. januar:** Den siste i en lang rekke renteøkninger fra Norges Bank er bakgrunn for renteendring i banken. Samtidig innføres et nytt spareprodukt (Sparekonto Pluss) med fem prosent rente, som gjør banken prisledende i Norge

- **7. mars:** Krister Sørgård presenteres som ny daglig leder i EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland

- **26. april:** Sparebanken Sogn og Fjordane beslutter å bli del av Samspar og SpareBank 1-alliansen



- **21. juni:** Alle lokasjoner i banken er Miljøfyrtårn-sertifisert



- **21. mai:** Norske banker samles i kampen mot svindel gjennom kampanjen «No way – du lurer ikke meg». Målet er å øke befolkningens selvforsvar mot svindelforsøk

- **15. juli:** Tidligere banksjef (fra 2009-2023) Steinar Haugli går bort etter sykdom



- **1. oktober:** Fremtid og Eika Forsikring slår seg sammen



- **28. oktober:** Ny fondshandels-plattform lanseres

- **11. oktober:** SpareBank 1 kåres til Topp tre mest attraktive arbeidsgivere
- **10. oktober:** Bankens første podkast-episoder lages om henholdsvis mangfold og antisvindel



- **9. november:** Som hovedsponsor for HBK-kvinner feirer vi deres opprykk til Toppserien for kvinner

- **13. november:** SpareBank 1 får hederen «Norges beste mobilbank» fra Cicero

- **10. desember:** SpareBank 1 kunngjør at Apple Pay blir tilgjengelig for sine kunder før sommeren



- **9. desember:** Våre kunder kan betale kontaktløst med mobiltelefon gjennom Vipps sin tjeneste «Tæpping»



Økonomisk utvikling i SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Hovedtall og nøkkeltall

RESULTATSAMMENDRAG	2024	2023	2022	2021	2020
(Beløp i mnok)					
Netto renteinntekter	826	735	559	461	437
Netto provisjons- og andre inntekter	354	327	334	357	317
Netto avkastning på finansielle investeringer	209	19	55	103	78
Sum inntekter	1 389	1081	949	921	832
Sum driftskostnader	478	455	395	369	349
Driftsresultat før tap	911	626	554	552	483
Tap på utlån og garantier	33	14	19	-6	28
Resultat før skatt	878	612	535	558	455
Skattekostnad	173	150	114	112	88
Periodens resultat	704	461	421	446	367
Sum øvrige resultatposter ført mot egenkapitalen	21	9	-12	-9	-3
Totalresultat	725	470	409	437	363

NØKKELTALL	2024	2023	2022	2021	2020
Lønnsomhet					
Egenkapitalavkastning	14,9 %	10,4 %	9,9 %	11,0 %	9,5 %
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	15,3 %	10,6 %	9,6 %	10,8 %	9,4 %
Kostnadsprosent (morbank)	28,8 %	31,3 %	33,0 %	33,0 %	37,6 %
Kostnadsprosent (konsern)	34,4 %	42,1 %	41,6 %	40,0 %	41,9 %
Balansetall					
Brutto utlån til kunder	25 646	25 055	24 574	23 131	22 009
Brutto utlån til kunder inkl. overført til kredittforetak	39 114	37 949	36 958	34 361	32 001
Innskudd fra kunder	21 014	19 350	19 118	17 990	17 069
Innskuddsdekning	81,9 %	77,2 %	77,8 %	77,8 %	77,6 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	2,4 %	2,0 %	6,2 %	5,1 %	3,6 %
Utlånsvekst siste 12 måneder inkl. overført til kredittforetak	3,1 %	2,7 %	7,6 %	7,4 %	6,3 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	8,6 %	1,2 %	6,3 %	5,4 %	10,9 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	30 914	29 952	28 797	27 612	26 148
Forvaltningskapital	31 534	30 294	29 610	27 984	27 239
Forvaltningskapital inkl. overført kredittforetak	45 002	43 189	41 994	39 214	37 231
Tap og mislighold i % av brutto utlån					
Tapsprosent utlån	0,1 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,4 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	1,0 %	0,3 %	0,7 %	0,6 %	0,2 %
Soliditet (forholdsmessig konsolidert)					
Kapitaldekningsprosent	20,3 %	20,4 %	19,6 %	19,5 %	20,7 %
Kjernekapitaldekningsprosent	18,3 %	19,0 %	18,1 %	18,0 %	19,1 %
Ren kjernekapitalprosent	16,6 %	17,9 %	18,0 %	17,8 %	18,9 %
Ren kjernekapitalprosent Morbank	20,6 %	18,6 %	18,1 %	17,8 %	19,2 %
Netto ansvarlig kapital	4 897	4 643	4 234	4 037	4 011
Kjernekapital	4 415	4 328	3 918	3 718	3 694
Ren kjernekapital	4 012	4 089	3 876	3 674	3 652
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,0 %	9,1 %	8,6 %	8,8 %	9,1 %
Kontor og bemanning					
Antall kontor	4	4	4	4	4
Antall årsverk	270	253	228	218	218
Egenkapitalbevis					
Egenkapitalbevisbrøk	97,34 %	97,34 %	97,34 %	97,34 %	97,34 %
Børskurs (NOK)	329,00	304,00	324,00	330,00	238,00
Børsverdi (mnok)	5 149	4 758	5 071	5 165	3 725
Bokført egenkapital per egenkapitalbevis (NOK)	306,65	283,19	268,91	260,06	244,70
Resultat pr egenkapitalbevis (NOK) (morbank)	38,64	34,44	28,20	27,65	19,42
Resultat pr egenkapitalbevis (NOK) (konsern)	43,79	28,67	26,16	27,72	22,77
Utbytte pr egenkapitalbevis (NOK)	30	20,00	13,10	16,20	11,40
Pris / Resultat per egenkapitalbevis annualisert	7,51	10,60	12,38	11,91	10,45
Pris / Bokført egenkapital	1,04	1,07	1,20	1,27	0,97

Alle alternative resultatmål er definert i eget vedlegg til finansiell rapportering tilgjengelig på bankens hjemmesider, www.rhbank.no.

Finansielle måltall og måloppnåelse

De finansielle, markeds- og organisasjonsmålene som er valgt er et uttrykk for at styret anser at banken fortsatt har lønnsomme vekstmuligheter gjennom sin posisjonering i en spennende vekstregion sentralt beliggende i Stor-Oslo nord. Styret har fokus på å balansere soliditet, lønnsomhet og vekst til det beste for regionen, eiere, kunder og ansatte.

Finansielle mål og oppnåelse		2025	2024	2023	2022	2021	2020
Lønnsomhet Egenkapitalavkastning	Målsetting	11,00 %	11,00 %	11,00 %	11,00 %	10,00 %	10,00 %
	Oppnåelse		✓ 15,30 %	✗ 10,40 %	✗ 9,90 %	✓ 11,00 %	✗ 9,50 %
Utdeling Minst 50 % av konsernets resultat	Målsetting	60 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %
	Oppnåelse		✓ 70,80 %	✓ 69,70 %	✓ 50,10 %	✓ 58,40 %	✓ 50,10 %
Soliditet Ren kjernekapitaldekning	Målsetting	Myndighetskrav* + 100 bsp	Myndighetskrav* + 100 bsp	Myndighetskrav* + 100 bsp	Myndighetskrav* + 100 bsp	0,155	0,155
	Oppnåelse		✓ 16,60 %	✓ 17,90 %	✓ 18,10 %	✓ 17,80 %	✓ 18,90 %

*) Myndighetskrav per 31.12.2023 var 14,9 % inkl. 56,25 % av pilar 2 krav på 1,6%.

Egenkapitalbeviset

Egenkapitalbeviset til SpareBank 1 Ringerike Hadeland er notert på Oslo Børs med tickeren RING.

Ved utgangen av 2024 var forretningskapitalen til SpareBank 1 Ringerike Hadeland på 43 (43) mrd. kroner. Markedsverdien på egenkapitalbevisene var 5,1 (4,8) mrd. kroner basert på en sluttkurs på 304 (304) kroner. Høyeste notering i 2024 var 349 kroner, mens laveste var 290. kroner

Kursen på egenkapitalbeviset tilsvarer en pris/bok på 1,04 (1,07).

SpareBank 1 Ringerike Hadeland gjennomførte sist en rettet emisjon av egenkapitalbevis den 27. mars 2017 til tegningskurs 185 kroner per egenkapitalbevis, med en påfølgende reparasjonsemisjon.

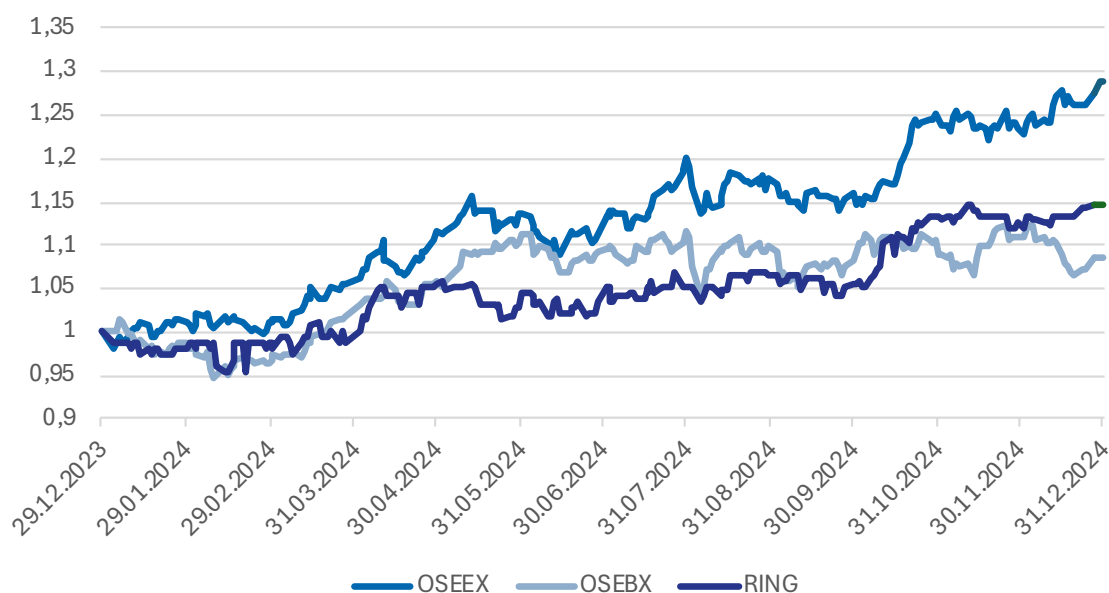
Nøkkeltall for egenkapitalbeviset	2024	2023	2022	2021	2020
Børskurs per 31.12, kroner	349	304	324	328	236
- Lav	290	290	306	232	184
- Høy	349	342	370	342	238
Antall utstedte bevis per 31.12 (I 1000)	1 565	1 565	1 565	1 565	1 565
Antall egenkapitalbevisiere per 31.12	2 048	2 033	1 897	1 897	1 844
Børsverdi per 31.12 (mill. kr)	5 149	4 758	5 071	5 165	3 725
Eierandelsbrøk per 31.12. I (%)	97,34 %	97,34 %	97,34 %	97,34 %	97,34 %
Snitt daglig handelsvolum (I 1000)	2,2	1,3	1,6	1,5	2,1
Årlig handelsvolum (I 1000)	573	324	402	397	434
Snitt daglig handelsvolum (I 1000 kr)	719	395	516	429	373
Årlig handelsvolum (I 1000 kr)	184 750	101 202	133 168	111 224	95 110
Resultat per egenkapitalbevis (kr)	43,79	28,67	25,32	27,72	22,77
Utbytte per egenkapitalbevis (kr)	30,00	20,00	13,10	16,20	11,40
Utbyttegrad i %	70,8 %	69,7 %	50,1 %	58,4 %	50,1 %
	8,6 %	6,6 %	4,0 %	4,9 %	4,8 %
Direkteavkastning i %	14,8 %	-6,2 %	-1,2 %	38,7 %	3,5 %
Totalavkastning i %	21,4 %	-2,1 %	3,8 %	43,5 %	9,3 %
Kumulativ totalavkastning	21,4 %	17,9 %	21,5 %	73,3 %	85,1 %
Bokført egenkapital per EKB (kr)	306,65	283,19	268,91	260,06	244,70
Pris/bokført egenkapital (P/B)	1,04	1,07	1,20	1,27	0,97
Pris/resultat per EKB (P/E)	7,51	10,60	12,38	11,91	10,45

Avkastning og omsetning

Kursutviklingen på RING for 2024 var på 8,2 prosent. Totalavkastningen for RING-beviset inkludert utbytte var 14,8 (minus 2,1) prosent i 2024. Akkumulert avkastning siden forrige emisjon i mars 2017 var ved utgangen av 2024 på 129 prosent.

Totalt ble det handlet 0,6 (0,3) millioner RING-egenkapitalbevis i 2024. SpareBank 1 Markets har stilt en likviditetsgarantiavtale (market making) for RING-beviset siden april 2024.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er en del av Oslo Børs Egenkapitalindeks med en vekt på 1,65 prosent.



Utbyttepolitikk

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger vekt på å gi sine eiere et konkurransedyktig og stabilt kontantutbytte basert på god lønnsomhet og høy utbyttekapasitet. Banken har som mål at egenkapitalbevisene skal oppnå en avkastning i form av utbytte og kursstigning som over tid er konkurransedyktig i forhold til sammenlignbare plasseringer.

Ved fastsettelse av størrelsen på gaver og årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt konsernets finansielle

mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at minst 60 prosent av konsernets resultat etter skatt deles ut som gaver og utbytte i tråd med . Det er videre et mål om at eierbrøken opprettholdes.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har et mål om å levere en egenkapitalavkastning på over 11 prosent over tid. Banken har per 2024 et minimumsmål på 15,9 prosent for ren kjernekapitaldekning.

Egenkapitalbevis og eierstruktur

Bokført eierandelskapital ved utgangen av 2024 var 1.565 mill. kroner fordelt på 15,65 millioner egenkapitalbevis hvert pålydende 100 kroner. SpareBank 1 Ringerike Hadeland hadde ved utgangen av året 2 048 (2 033) private og institusjonelle eiere, hvorav 81 prosent har tilhørighet (bosted/forretningsadresse) i bankens kjerneområde. Målet i markedsverdier er 98,4 prosent av egenkapitalbevisene eid av norske investorer.

De største eiere er SpareBank 1-stiftelsen Ringerike, SpareBank 1-stiftelsen Gran og SpareBank 1-stiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal som til sammen eier 64,34

(64,34) prosent av egenkapital-bevisene. Stiftelsene har blant annet som formål å utøve et betydelig, langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 Ringerike Hadeland. I tillegg bidrar stiftelsene sterkt til å utvikle lokalsamfunnene i vårt markedsområde gjennom å dele ut betydelige gavebeløp. Stiftelsene har sammen med banken delt utover en 1 mrd. kroner til allmenntilgitt formål siden etablering av SpareBank 1 Ringerike Hadeland i 2010.

Banken hadde ingen egenbeholdning av egenkapitalbevis ved utgangen av året.

De 20 største egenkapitalbeviseneierne		Antall egenkapitalbevis	Andel
1	SPAREBANK 1-STIFTELSEN RINGERIKE	4 634 470	29,61 %
2	SPAREBANK 1-STIFTELSEN GRAN	3 086 627	19,72 %
3	SPAREBANKSTIFTELSEN JEVNAKER LUNNE	2 347 840	15,00 %
4	VPF EIKA EGENKAPITALBEVIS	630 695	4,02 %
5	TRONRUD AS	311 934	1,99 %
6	SPESIALFONDET BOREA UTBYTTE	265 277	1,69 %
7	KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE GJENSI	254 481	1,62 %
8	MP PENSJON PK	246 222	1,57 %
9	NORDEA BANK ABP	232 000	1,48 %
10	AKA AS	100 000	0,63 %
11	DNB BANK ASA	86 489	0,55 %
12	FRES AS	86 335	0,55 %
13	ALLUMGÅRDEN AS	77 311	0,49 %
14	THORSTEIN KVALE AS	58 570	0,37 %
15	G.A.S. HOLDING AS	50 679	0,32 %
16	ELGAR KAPITAL AS	43 490	0,25 %
17	RG HOLDING AS	41 338	0,26 %
18	LUNNER ALMENNING	40 322	0,25 %
19	ADLON AS	40 000	0,25 %
20	STAAVI, BJØRN	38 000	0,24 %
20	HAHV INVEST AS	38 000	0,24 %
Sum 20 største eiere		12 710 080	81,21 %
Øvrige eiere		2 940 325	18,79 %
Utstedte egenkapitalbevis		15 650 405	100 %

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har siden 2022 hatt et spareprogram i egenkapitalbevis for ansatte i konsernet. Programmet videreføres i 2025. Gjennom programmet kan ansatte investere inntil 2 000 kroner per måned gjennom året. To år etter hver tildeling vil ansatte som ikke har solgt egenkapitalbevis kjøpt gjennom spareprogrammet motta kostnadsfritt egenkapitalbevis for hvert annet kjøpte bevis. Det er høy oppslutning blant konsernets ansatte og 61 prosent av konsernets ansatte deltok i ordningen for 2024

Rating

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en utstederrating fra Moody's Investors Service (Moody's) på A2 med stabile framtidsutsikter. Dette begrunnes i god kredittkvalitet, sterk kapitalisering og gode økonomiske prestasjoner over tid.

Bankens strategi og satsingsområder

Forretningsidé

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal bidra til bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Vi oppnår dette ved å tilby et bredt spekter av finansielle tjenester, eiendomsmegling, regnskapstjenester og økonomisk rådgivning til både privatpersoner og bedrifter.

Vår ambisjon er å skille oss ut fra konkurrentene ved å forstå våre kunder bedre, være mer tilgjengelige, svare raskere og gjøre en positiv forskjell i lokalsamfunnene vi betjener. For å møte kundenes behov og forventninger, utnytter vi mulighetene som ligger i effektivisering, nye forretningsmuligheter, digitalisering og automatisering. Ved å bruke data og teknologi, kan våre dyktige medarbeidere bruke mer av sin tid på å skape kundeverti.

Visjon

Vi skal være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Dette skiller oss fra andre aktører i markedet. Vi er mer enn en bank og et finanshus; vi vet at når det går godt for våre kunder og lokalsamfunn, kan det også gå godt for vår bank.

Verdier

Våre verdier er mer enn ord; de er grunnlaget for vår virksomhet.

- **Nær:** Vi kjenner, forstår og støtter våre kunder og lokalsamfunn. Vi bruker vår kunnskap til å løse kundebehov, gi personlig service og bygge sterke relasjoner. Våre ansatte er synlige og engasjerte i lokalmiljøet.
- **Dyktig:** Vi oppdaterer kontinuerlig vår kompetanse og omsetter ny kunnskap til tjenester som øker kundetilfredsheten.
- **Fremtidsrettet:** Vi utforsker nye muligheter og tilpasser oss endrede behov og forventninger. Vi hjelper kundene med å skape verdier som vokser og varer, og som del av SpareBank 1-alliansen leder vi an i utviklingen av Norges beste banktjenester.
- **Engasjert:** Vi bryr oss – og det vises. Vi deltar aktivt, inspirerer og bruker vår positive innflytelse i lokalsamfunnet.

NÆR

DYKTIG

ENGASJERT

FREMTIDSRETTET



Vi har slått rot, men bidrar til videre vekst med nær og dyktig rådgivning.
Vi benytter fremtidsrettede digitale løsninger, og engasjerer oss i utviklingen av lokalsamfunnet



Alltid personlig: Vi skal skille oss ut som den personlige banken, og våre rådgivere er nære og dyktige. Foto: Akari.

Strategi og satsingsområder

Lønnsom og bærekraftig vekst oppnås ved å hjelpe kundene og samfunnet til å lykkes. Vi gjør dette ved å være nære og dyktige rådgivere, utnytte teknologiske fremskritt og engasjere oss i positiv utvikling. Vi skal være en offensiv og pålitelig samarbeidspartner. Vår strategi svarer på tre megatrender: digitalisering, endrede kunde-forventninger og bærekraft/det grønne skiftet. Vi har definert fire strategiske satsingsområder:

- **Bærekraft:** Vi bidrar til bærekraftige lokalsamfunn og en bedre fremtid i tråd med Paris-avtalen. Dette oppnår vi gjennom kontinuerlig kompetanseutvikling, reduserte utslipp fra egen drift, vekst i grønn aktivitet og datadrevet beslutningstaking og rapportering.
- **Digitalisering:** Vi øker vår konkurransekraft ved å utnytte teknologi til effektivisering, bygge kunderelasjoner og øke inntekter. Målet er økt kunde verdi gjennom automatisering av manuelt arbeid og effektivisering som gir raskere responstid.
- **Alltid personlig:** Vi skal skille oss ut som den personlige banken – vennlig, trygg og til å stole på. Vår misjon er å gi kundene kraft til å ta neste steg i livet. Vi er lidenskapelig opptatt av å hjelpe kundene til å lykkes og gjøre regionen til et bedre sted å bo og drive verdiskapning.
- **Mer enn en bank:** Vi skal være en positiv drivkraft i lokalsamfunnene. Gjennom samarbeid med lokale krefter, deling og tilbakeføring, bidrar vi til næringsutvikling, kompetansebygging og støtter lokale initiativer.

Fremover

I 2024 har vi utviklet et rammeverk for balansert målstyring. Utviklingsmålene er konkretisert gjennom et strategikart for vår Kundeservicestrategi. I 2025 vil vårt prioriterte utviklingsområde være betjeningskonsepter.

Personmarkedet

25.900 mnok

Volum utlån

594 mnok

Volumvekst utlån

2,3 %

%Vekst utlån

14.100 mnok

Volum Innskudd

1.329 mnok

Volumvekst Innskudd

10,4 %

%Vekst innskudd

70 (2024)

Kunderelasjonsindeks

64.000

Antall kunder

Personmarkedet

Vi jobber hver dag for å skape de beste kundeopplevelsene. Vi etablerer og videreutvikler initiativ for å lykkes med dette arbeidet. I vårt betjeningskonsept er samspill mellom det digitale og det fysiske viktig. Teknologi skal både forenkle kundenes hverdag og frigjøre kapasitet i banken, slik at vi kan skape enda bedre kundeopplevelser. Det har vært styrende også i 2024.

Sparebank 1 Ringerike Hadeland skal være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. For privatmarkedet betyr det at vi skal hjelpe kundene med å lykkes i sin privatøkonomi, bygge og trygge verdier som varer, slik at de kan realisere drømmer og leve et godt liv. Våre personkunder betjenes av kompetente rådgivere ved vårt kundesenter, på våre fire fysiske kontorer, og gjennom digitale kanaler. Digitalisering i samfunnet påvirker forventningene kundene har til oss. For å levere de beste kundeopplevelsene til våre kunder forventes raske svar, høy kvalitet i rådgivning og personlig kundebehandling i alle kanaler. Effektiv bruk av teknologi mener vi kan gi nødvendig hjelp til å frigjøre tid til å levere på den personlige servicen.

Kompetanse

I banken har vi de siste årene jobbet systematisk med kompetanse og utvikling av våre medarbeidere. De viktigste områdene i 2024 var:

- Hele personmarkedet har gjennomført et omfattende utviklingsprogram knyttet til verdibasert rådgivning. Programmet har blitt gjennomført i tre sekvenser fordelt gjennom hele året, med hensikt å skape bedre kundeopplevelser og kundeverdi.
- Bankens står i et generasjonsskifte der erfarne rådgivere går av med pensjon, og nye dyktige rådgivere

kommer inn. Vi har strukturert arbeidet med autorisering av våre rådgivere. Dette er gjennomført med samlet kompetanseheving, og det har blitt gjennomført tester innenfor de ulike fagområdene gjennom året. I løpet av 2024 har 13 rådgivere blitt autorisert.

- Vi har sett gode resultater fra etableringen av egen opplæringsansvarlig innenfor kredittområdet, som bistår nye rådgivere med opplæring frem til praktisk prøve i kreditt. I løpet av året har seks rådgivere blitt autorisert innenfor kredittområdet.

Organisering

Vi møter kundenes økte forventninger offensivt. Derfor har personmarkedet de siste årene jobbet med spesialisering og oppgaveorganisering på tvers av de fysiske lokasjonene. I 2024 har vi videreutviklet dette ved å tilby kunder fast kontaktperson i banken. Målet er en enda bedre og tilpasset kundeopplevelse.

Kundearrangement

Det er gjennomført mange kundearrangementer i 2024. Omkring 2 500 privatkunder har deltatt. Det viktigste arrangementet for personmarkedet er satsningen på «Bedre råd». Årets tema var sparing og hverdagsøkonomi. Årets arrangementsturné ble gjennomført på tre forskjellige steder i vårt markedsområde, hvor vi samlet til sammen 700 av bankens kunder.

Plan for 2025

Vi fortsetter å utvikle lokalbanken, med mål om både å innfri og overgå kundenes forventninger. Kundenes behov er ulike. For å gi alle enestående kundeopplevelser, vil personmarkedet jobbe med å videreutvikle betjeningskonsepter for ulike kundegrupper. Arbeidet vil være data- og innsiktsdrevet, og har særlig søkelys på kundedialog, i både fysiske og digitale kanaler.

Bedriftsmarkedet

13.200 mnok

Volum utlån

520 mnok

Volumvekst utlån

4,1 %

%Vekst utlån

6.900 mnok

Volum Innskudd

337 mnok

Volumvekst Innskudd

5,1 %

%Vekst innskudd

67 (2024)

Kunderelasjonsindeks

6.100

Antall kunder

Bedriftsmarkedet

Sparebank 1 Ringerike Hadeland har en sterk posisjon og har ambisjon om å være det fortrukne bankkonsernet for regionens næringsliv. På bedriftsmarkedet er vi 30 rådgivere og fagspesialister som jobber for at regionens små og mellomstore bedrifter skal lykkes. Vi er en sentral aktør for vekst og utvikling i regionen vår, og en rådgiver og støttespiller som bidrar med kunnskap, kapital og nettverk til videreutvikling av næringslivet.

Til bedriftskundene våre tilbyr vi tjenester innenfor bank, forsikring, regnskapstjenester og eiendoms-megling. Hos oss har vi korte beslutningsprosesser og lokale beslutningstakere, noe som er trygt og forutsigbart for kundene våre.

Vi kombinerer personlig rådgivning med gode digitale løsninger. Vi har stordriftsfordeler gjennom SpareBank 1-alliansen, samtidig som vi har en sterk lokal forankring og tilstedeværelse som gjør at du blir kjent med oss som jobber her.

2024 har vært preget av vedvarende geopolitisk ustabilitet, med flere konflikter som har gitt fortsatt store utfordringer for global handel og logistikk. Vedvarende høye energi- og råvarepriser og høy inflasjon, har bidratt til at rentenivået er opprettholdt på et høyere nivå gjennom året. Dette har utfordret rammevilkårene for store deler av næringslivet. Investerings- og forbruksmønsteret har svekket seg videre gjennom året, noe som særlig har påvirket aktiviteten i bygge- og anleggsnæringen, samt handel og tjenesteytende næringer. Det har vært lav aktivitet i regionen gjennom året, selv om vi ser noen tendenser til at noen få aktører forsøker å realisere enkeltprosjekter.

Hovedfokuset vårt har vært å være til stede for kundene våre, og finne tilpassede løsninger for de virksomhetene som har hatt behov for det. Det er økende mislighold og flere bedrifter har tatt grep for å tilpasse seg vedvarende krevende rammevilkår. Sterke relasjoner og en solid lokal forankring bidrar til at vi finner gode løsninger

sammen med kundene våre, og vi er en bank å regne med i både gode og mer krevende tider. Vi har i 2024 sammen med SpareBank 1-stiftelsene og SpareBank 1 Ringerike Hadeland Næringsstiftelse videreført Sparebank 1 Vekstprogram, for å bidra til næringsutvikling og bygge kunnskap og kompetanse i regionen. Første kull med fire lokale virksomheter ble ferdigstilt sommeren 2024, hvor konsernet har bidratt med kompetanse og ressurser for å bidra til å realisere vekstpotensialet i den enkelte virksomhet. Programmet videreføres i 2025, hvor det er valgt ut fire nye lokale bedrifter med ambisjoner og potensiale for vekst.

Viktige aktiviteter i 2024:

- Vi har startet runde to med SpareBank 1 Vekstprogram med fire nye utvalgte bedrifter for å bidra til næringsutvikling i regionen.
- Vi har etablert et eget SpareBank 1 Regnskap team i konsernet for tilgjengelig og kompetent oppfølging av økende kundemasse i konseptet mellom bank og regnskap.
- Vi har gjennomført kundeseminar med fokus på mangfold for bankens bedriftskunder.
- Videreutviklet bankens betjeningskonsept for bedriftskunder.
- Vi har besluttet å etablere et betjeningskonsept for bankens landbrukskunder, for å sikre relevant kundeoppfølging og relevante initiativ ovenfor dette kundesegmentet.
- Banken har gjennom året økt porteføljen med grønne utlån til bedriftsmarkedet med 125 mill. kroner. Banken har bidratt med grønn byggelånsfinansiering til en nytt boligprosjekt med energieffektive boliger.

Plan for 2025

For å kunne gi de beste kundeopplevelsene til våre kunder vil vi fortsette arbeidet med å etablere relevante betjeningskonsepter for bankens bedriftskunder.



Vi skal styrke BM sitt relasjonskonsept gjennom å utvikle et mer tilpassede konsept for primærnæringen. Vi skal styrke og videreutvikle posisjonen mot næringslivet i Nittedal. Samtidig skal vi videreutvikle et digitalt betjeningskonsept som skal ivareta effektive og gode prosesser for de selvbetjente kundene våre. Fremover vil vi fortsatt jobbe aktivt med å videreutvikle gode digitale løsninger og skille oss ut som en relasjonell

og personlig samarbeidspartner. Vi setter kunden i sentrum og skal levere de beste kundeopplevelsene til våre kunder med tilpassede betjeningskonsepter, rask responstid og kompetent rådgivning. Teknologi skal øke kvaliteten i våre arbeidsprosesser og frigjøre kapasitet slik at vi kan etablere nye og utvikle eksisterende kunderelasjoner.

Bedriftskunder (BM)

(Hele mill. kroner)	2024	2023	Endring
Netto renteinntekter og provisjon BK	435	399	36
Netto andre provisjonsinntekter	58	48	10
Netto andre inntekter	1	0	1
Driftskostnader	123	116	7
Resultat før tap	371	332	39
Tap på utlån og garantier	27	12	15
Resultat før skatt	344	320	24

Bedriftskundemarkedet leverer et godt resultat med en resultatoppgang på 8 prosent før skatt. Resultatoppgangen skyldes økt rentenetto og fortsatt lave tap.

Antall konkurser i bankens markedsområde ligger fortsatt på et lavt nivå. Foretak som har gått konkurs, er foretak som har hatt få ansatte, relativ liten bankgjeld og har hatt kort levetid fra etableringsår. Netto renteinntekter har økt med 36 (73) mill. kroner til 435 (399) mill. kroner som følge økt kundemargin og volumvekst. Netto renteinntekter målt mot brutto utlån inkl. kreditt-

foretakene har styrket seg og økte 9,02 (3,20) prosent. Brutto utlån til bedriftsmarkedskunder, inklusive utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt økte med 520 (358) mill.kroner i 2024, tilsvarende en årsvekst på 4,1 (2,1) prosent. Volumveksten er påvirket av innfrielse av enkelte større byggelåns-finansieringer gjennom året. Samtidig har etterspørselen etter nye byggelåns-finansieringer vært på et lavt nivå, da det igangsettes færre større nye boligprosjekter som følge av et økende rentenivå, høye byggekostnader og svakt forhåndssalg.

SpareBank 1 Økonomihuset AS

- 80 ansatte
- ca. 1 700 kunder
- Markedsledende i regionen
- Solid selskap med høy kvalitet og offensiv strategi

Sparebank 1 Økonomihuset er distriktets største regnskapsforetak, og leverer tjenester innenfor regnskap, lønn og økonomis rådgivning.

Gjennom 2023 og 2024 så har selskapet endret hele sin IT struktur og fremstår nå som ledende innfor digitalisering og moderne regnskapsførsel. Utnyttelse av teknologi og KI står i fokus for fremtiden og selskapet vil være ledende i sin bransje for å ta i bruk dette i årene som kommer.

Økonomihuset satser på å bygge fremtidens kompetansehus innen økonomisk rådgivning, og har de siste årene etablert egen avdeling for rådgivning som nå teller 10 personer med høy kompetanse innfor dette fagfeltet. Sammen med konsernet er satsningen på Sparebank 1 Regnskap i sterk vekst og kundetilveksten på konseptet er sterkt økende. Dette er et dedikert satsningsområdet for selskapet i årene fremover. Fokusområder for Økonomihuset fremover er at vi skal være digitale først for å skille oss ut som relasjonelle. Vi ønsker nærhet til kunde for å levere kvalitet og god rådgivning. Vi kjenner vår region og vil lede an for øke den lokale konkurransekraften.

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland er en del av EiendomsMegler 1-kjeden, som er en av Norges største eiendomsmeglerkjeder. Vi har kontorer i Hønefoss, på Gran og i Nittedal, med totalt 26 ansatte fordelt på disse avdelingene.

Kontoret i Hønefoss dekker kommunene Ringerike, Jevnaker og Hole. Kontoret på Gran inkluderer kommunene Gran og Lunner, mens kontoret i Nittedal dekker kommunen Nittedal.

Vi har egen prosjektavdeling som jobber med nybygg/prosjekt og næringseiendom i alle kommunene vi er representert i.

Eiendomsmegler 1 Ringerike Hadeland er tydelig markedsleder i hele markedsområdet med en markedsandel i 2024 på over 43,5 %.

Vi er opptatt av at kjøper og selger av bolig skal bli best mulig ivaretatt og føle trygghet gjennom hele prosessen når de velger oss.

Våre viktigste tjenester:

- Salg av bruktboliger: Vi hjelper med å selge eksisterende boliger, og styrken til alle våre meglere er veldig godt kjennskap til markedsområdene og prisnivået.
- Salg av fritidsboliger: Vi har også svært erfaring med salg av hytter og fritidsboliger, spesielt i Ringerike og Hadelands-regionen.
- Nybygg/prosjekt: Vår prosjektavdeling bistår både utbyggere og kjøpere med prosjekter innen nybygg, og tilrettelegger for en smidig salgsprosess.
- Kundeoppfølging er en viktig del av vår tjeneste, og vi legger stor vekt på å ha en åpen og god dialog med kundene gjennom hele salgsprosessen. Dette inkluderer alt fra verdivurdering til markedsføring og visninger.

I 2024 har trenden i boligmarkedet fra 2023 fortsatt i stor grad, men med en liten bedring etter sommeren. Det er lavere kjøpekraft enn tidligere år som følge av høye renter på lån. Bruktboligmarkedet oppleves som godt og stabilt i 2024. Nyboligmarkedet opplevde betydelig fall i 2023, og dette har fortsatt inn i 2024. Vår prosjektavdeling har jobbet godt gjennom denne tiden, og har mange prosjekter ute for salg. Prosjektavdelingen har også fått inn flere nye oppdrag på prosjekter som skal igangsettes. Når markedet tar seg opp igjen er vi godt rustet og klare til å møte etterspørselen.

I 2024 opplevde vi ofte at kjøpere ønsker å selge egen bolig før de kjøper annet. Dette medfører at det blir lagt ut flere boliger for salg enn det selges. Tiden boligen ligger ute for salg har også vært lang sammenlignet med tidligere år. I våre markedsområder var gjennomsnittstiden boligen ligger ute for salg i 2024 var 56 dager.

Vi har sterke konkurrenter i store deler av markedsområdet. Privatmegleren har etablert seg i Hønefoss, og tar stadig markedsandeler i kommunene Hole, Ringerike og Jevnaker. DnB er en sterk konkurrent i hele vårt markedsområde, og det er flere mindre konkurrenter. Vi merker også stadig konkurranse fra meglerkontorer i Asker/Bærum og Oslo.

Samhandling bank/megler: Dette er aktiviteten som gjøres av megler og bank for at begge parter skal få flest mulig nye kunder, og beholde eksisterende kunder. Markedsandelen er viktig for begge parter og vi vet at den påvirkes av samhandling. Samtidig er det viktig å unngå lovstridig kobling mellom bank og eiendomsmegler-tjenestene. Flere arbeidsprosesser og digitale verktøy er tilpasset. Ledelse i megler og bank jobber tett sammen for å oppdatere hverandre på informasjon og markedsituasjon, og iverksette nødvendig tiltak for å øke samhandlingen. Ett av virkemidlene er programmet «Rådgivende verdisalg» som både megler og bank har gjennomført. Vi har hatt flere møter mellom megler og bank for å utveksle erfaringer, og bli enige om hvordan vi kan øke samhandlingsgraden i tiden fremover.

Viktige hendelser i 2024:

- 1. januar ble egen prosjektavdeling opprettet som en egen enhet på lik linje med de andre avdelingene.
- Meglerstøtte på tvers av avdelingene ble systematisert.
- En eiendomsfullmektig gikk over til å jobbe for fullt som ansvarlig megler.
- Bytte av daglig leder 3. juni.

Plan for 2025:

- Øke markedsandelen på alle kontorene.
- Øke samhandlingsgraden mellom bank/megler.
- Få i gang nyansatt megler på Hønefoss fra 1. mars.
- Ansette en ny megler på Hadeland eller Nittedal.
- Legge strategi for neste 3-5 års periode.

Nøkkeltall for 2024:

- 771 bolig og næringsformidlinger.
- 2,7 mrd i formidlingsbeløp.
- Gjennomført 2127 befaringer.
- Gjennomført 1527 visninger
- Fått inn 1098 nye oppdrag.

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1 bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA, deres datterselskaper og andre felleseide selskaper. SpareBank 1-alliansen er Norges nest største finansgruppering – målt i forvaltningskapital. Alliansen består i dag av 12 selvstendige sparebanker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner. Alliansen har etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Markedsinnsatsen er i hovedsak rettet mot privatmarkedet, små og mellomstore bedrifter samt forbund tilknyttet LO. Både bankene og produktområdene hevder seg godt i konkurransebildet, og resultatutviklingen er god.

Kundene skal oppleve at SpareBank 1-alliansen er den beste på nærhet, lokal forankring og kompetanse. Hensikten med Alliansesamarbeidet er å levere attraktive produkter og tjenester med fokus på gode kundeopplevelser for å bidra til SpareBank 1-bankenes konkurransekraft og lønnsomhet, slik at de forblir sterke og selvstendige. Alliansen har totalt ca. 8 900 ansatte, hvorav ca. 2 600 er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA med datterselskaper.

Alliansesamarbeidets visjon er:
Attraktiv for kundene og bankene.

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskap til seks datterselskaper, som alle utvikler og leverer produkter til alliansebankene, som igjen tilbyr disse til kunder i sine kunder.



SpareBank 1 Utvikling DA

SpareBank 1 Utvikling DA leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til alliansebankene, og bidrar til felles utvikling og felles aktiviteter gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under det felles merkevarenavnet SpareBank 1.

SpareBank 1 Utvikling DA utvikler og leverer felles IT/mobilløsninger, merkevare- og markedsføringskonsepter, forretningskonsepter, kompetanse, analyser, prosesser, beste-praksis-løsninger og innkjøp.



Disse 12 bankene utgjør SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1 Gudbrandsdal

SpareBank 1 Hallingdal Valdres

Sparebank 1 Helgeland

SpareBank 1 Lom og Skjåk

SpareBank 1 Nordmøre

SpareBank 1 Østlandet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland

SpareBank 1 SMN

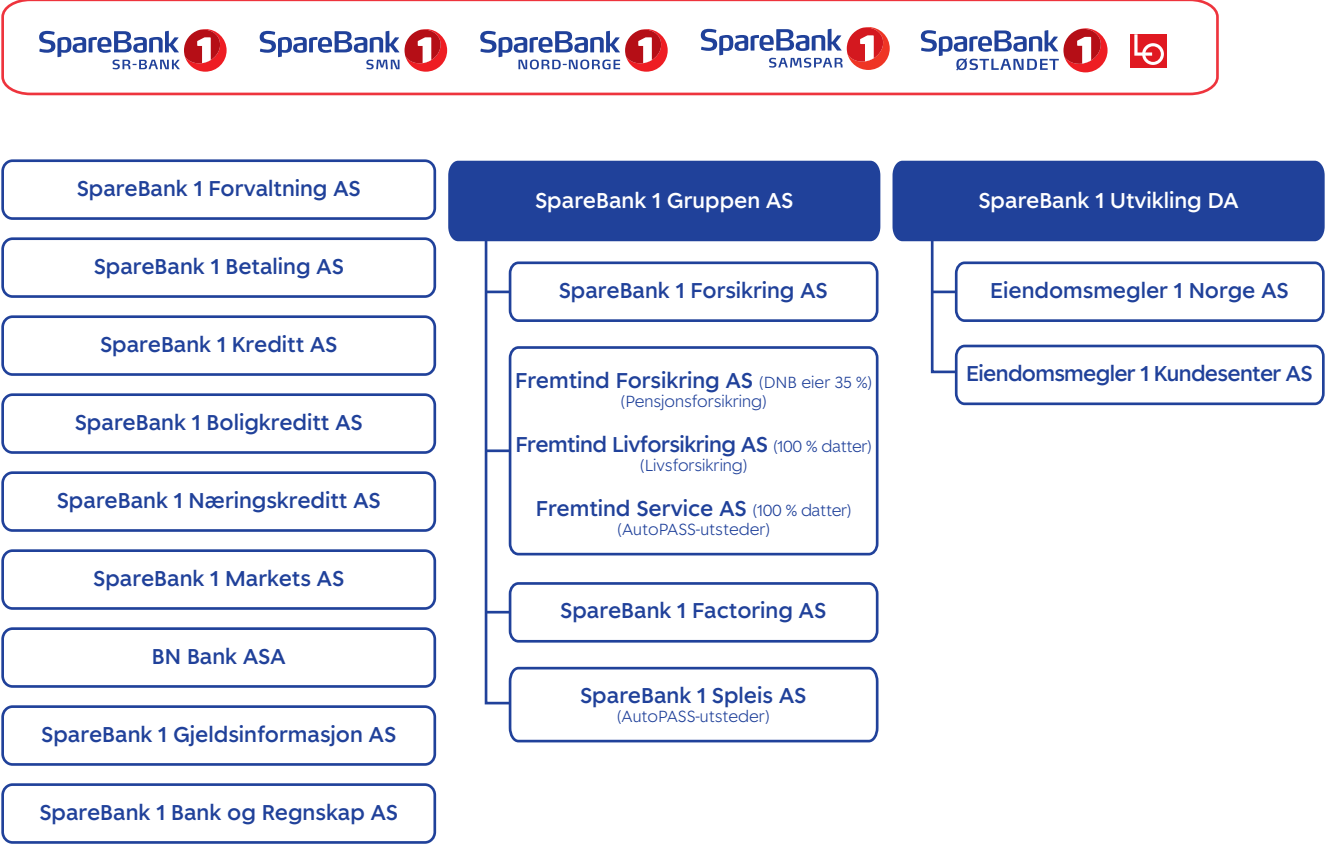
SpareBank 1 Sør -Norge

SpareBank 1 Sogn og Fjordane

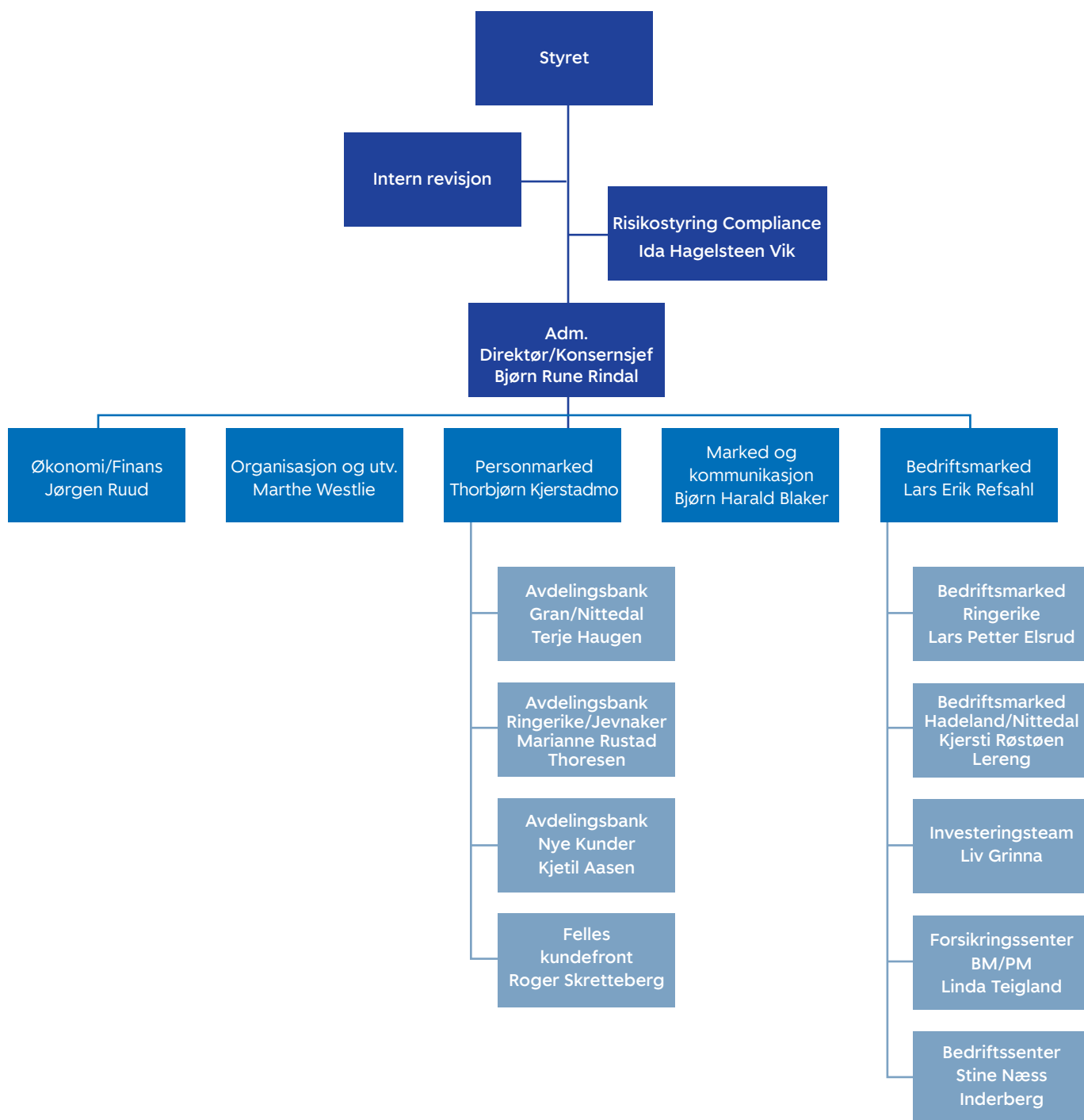
SpareBank 1 Østfold Akershus

SpareBank 1 Nord Norge

Eier- og selskapsstruktur i SpareBank 1-alliansen



Organisasjonskart 2024



SpareBank
RINGERIKE HADELAND



SpareBank
RINGERIKE HADELAND



Konsernledelsen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland



Bjørn Rune Rindal (1975) – Adm. direktør/konsernsjef

Høgskolekandidat (1997-1999) innen økonomi og administrasjon fra Høgskolen i Buskerud. Grunn- og mellomfagstudier i matematikk (1999-2000) fra Universitetet i Oslo. Delutdanning hovedfagsstudier (2002-2007) innen bedriftsøkonomisk analyse fra Høgskolen i Buskerud. Tidligere erfaring som Banksjef Bedriftsmarked fra 2010 til 2022. Ansatt som adm. direktør og konsernsjef fra 1. oktober 2022.



Lars Erik Refsahl (1979) – Banksjef Bedriftsmarked

Utdannet Siviløkonom fra Handelshøyskolen BI, og MBA fra Norges Handelshøyskole. Arbeidserfaring fra Handelsbanken, og som leder av BM avdelingene ved Nittedal og Ringerike i SpareBank 1 Ringerike Hadeland fra 2012 til 2022. Banksjef Bedriftsmarked fra 1. november 2022.



Torbjørn Kjerstadmo (1977) – Banksjef Personmarked

Master of Management fra BI i 2017. Arbeidserfaring fra bank siden 2003, som rådgiver for personmarked og bedriftsmarked i Sparebanken Jevnaker Lunner, og som leder personmarked i Hønefoss Sparebank fra 2011 til 2019. Banksjef Personmarked fra august 2019.



Marthe Westlie (1979) – Banksjef Organisasjon og utvikling

Bachelor i Økonomi og administrasjon ved BI i 2001. Arbeidserfaring fra Sykehuspartner HR som blant annet prosjektleder, og avdelingsleder for Rådgivningstjenester og for regionale HR-tjenester. Banksjef Organisasjon og utvikling fra august 2019.



Ida Hagelsteen Vik (1985) – Banksjef Risikostyring og Compliance

Utdannet statsautorisert revisor og jurist med advokatbevilgning. Hun er utdannet med master i regnskap og revisjon fra Norges Handelshøyskole og master i rettsvitenskap i Bergen. Hennes arbeidserfaring er fra 11 år i KPMG, herunder 3 år som revisor og åtte år som advokat i KPMG Law Advokatfirma. Banksjef Risikostyring og compliance fra 1. november 2021.



Jørgen Ruud (1977) – Banksjef Økonomi og finans

Profesjonsstudiet i Samfunnsøkonomi fra Universitetet i Oslo (2005), fordypningsstudiet i Porteføljeforvaltning, NFF/NHH 2012. Arbeidserfaring fra Finanstilsynet og kredittsjef i SpareBank 1 Ringerike Hadeland 2014 til 2017. Banksjef Risikostyring/Compliance 2017 til 2021, og Banksjef økonomi og finans fra 2021.



Bjørn Harald Blaker (1976) – Banksjef Marked og kommunikasjon

Høgskolekandidat fra Høgskolen i Hedmark i 1999. Arbeidserfaring fra avisbransjen, ansvarlig redaktør i Hadeland fra 2008-2011, og ansvarlig redaktør og daglig leder i Ringerikes Blad fra 2012 til 2019. Banksjef Marked og kommunikasjon siden august 2019.

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland



Olav Fjell (1951) – Styreleder

Utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole (NHH). Olav Fjell har omfattende ledererfaring i norske og utenlandske selskaper, som tidligere konsernsjef i Statoil (Equinor), adm. direktør i Postbanken og konsernsjef i Lindorff Group. Valgt inn i styret i mars 2019.



Wenche Ravlo (1965) – Nestleder

Utdannet sivilingeniør ved NTNU Trondheim. Har tidligere vært adm. direktør ved Norske Skog Follum og Store Norske Spitsbergen, Kulkompani AS. Er i dag adm. direktør ved Smurfit Kappa Norge AS i Hønefoss. Valgt inn i styret i mars 2018.



Terje Mjøs (1961) – Styremedlem

Utdannet fra Norwegian Business School (BI) og Universitetet i Oslo innen fagene informatikk og databehandling. Kommer fra rollen som CEO i Telecomputing AS/Visolit AS. Ble valgt inn i styret i 2024.



Hans Anton Stubberud (1962) – Styremedlem

Utdannet Ph.d. i strategi og ledelse fra NHH. Har vært tilknyttet og ansatt som rektor og dekan ved Høgskolen i Buskerud de senere årene, og er i dag dekan ved Universitetet i Sørøst-Norge. Valgt inn i styret i mars 2018.



Jane K. Gravbråten (1975) – Styremedlem

Utdannet siviløkonom med høyere revisorstudier (statsautorisert revisor). Har arbeidserfaring fra blant annet PwC og som banksjef økonomi/finans i SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Er i dag adm. direktør i AKA AS. Ble valgt inn i styret i 2018.



Liv Bente Kildal (1963) – Styremedlem

Bakgrunn som Finansrådgiver fra Postbanken og kunderådgiver i Sparebanken Jevnaker Lunner. Hovedtillitsvalgt og varamedlem i styret siden juli 2010. Innvalgt som styremedlem i mars 2012.



Espen Gundersen (1986) – Styremedlem

Utdannelse fra BI, Executive Master of Management. Har allsidig erfaring fra banken fra 2007, blant annet som kunderådgiver, leder av avdeling Produksjonsstøtte, og i dag kundereiseansvarlig for personkundemarkedet. Innvalgt i styret i mars 2022.

Redegjørelse og finansielle resultater

Styrets årsberetning 2024

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er et finanskonsern som opererer i en attraktiv region med positiv tilflytting, lav arbeidsledighet og optimisme i næringslivet. Det foregår stadig byggearbeider knyttet til infrastrukturprosjekter for å knytte regionen enda nærmere Oslo. Forventet langsiktig utvikling vil sannsynligvis føre til langt flere innbyggere og bedrifter i regionen, noe som gir banken gode muligheter for fremtidig lønnsom vekst.

Vår visjon er å være «en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region». Vi skal bygge videre på våre konkurransefortrinn som en sterk bank med solid lokal forankring. Vi har en forretningsmodell som står seg også gjennom utfordrende tider, og vi har fortsatt ambisjon om å skille oss klart ut i markedet som banken som er den beste og mest personlige samarbeidspartnere i både gode og vanskelige tider.

Vi opplever at flere kunder setter pris på en bank der de får kombinasjonen av lokal tilstedeværelse, korte beslutningslinjer, konkurransedyktige priser og gode digitale løsninger. Konsernet har kompetente medarbeidere som leverer et bredt tjenestetilbud. Kundetilfredsheten er høy. Strategien ble revidert i 2024, og med flere og tydeligere kundebetjeningskonsepter, vil vi styrke kundeservice og vår distribusjonskraft framover.

Konsernet leverte et resultat før skatt på 878 (612) mill. kroner. 120 mill. kr. av resultatet skyldes finansielle gevinster knyttet til Eika- og Fremtind transaksjonen, og inntredenen til Sparebanken Sogn og Fjordane i SamSpar. I tillegg påvirktes resultatet av at banken har resultatført deler av tidligere års pensjonsforpliktelse som isolert bedrer resultatet med 27 mill. kroner.

Korrigert for engangshendelser viser konsernregnskapet fortsatt god drift med en resultatoppgang på 131 mill. kroner (21 %) fra 2023, drevet av god inntektsvekst og fortsatt lave tap. Høy underliggende kostnadsvekst demper resultatoppgangen.

Styret er godt fornøyd med konsernets resultater for 2024, og vil videreføre oppmerksomhet på å balansere soliditet, lønnsomhet, kostnadsutvikling og vekst i tiden fremover.

Konsernets sammensetning og virksomhetsområde

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har hovedkontor i Hønefoss og til sammen 4 kontorer i Ringerike- og Hadelandsregionen, samt Nittedal.

Konsernets hovedvirksomhet er salg og formidling av finansielle produkter og tjenester, samt eiendomsmedling og regnskapstjenester/økonomisk rådgivning. Konsernet omfatter per 31. desember 2024 morbanken, to datterselskaper og to felleskontrollerte virksomheter.

Regnskapene til datterselskapene konsolideres fullt ut i konsernregnskapet til SpareBank 1 Ringerike Hadeland, mens resultatene fra tilknyttede og felleskontrollerte selskaper resultatføres i bankens konsernregnskap tilsvarende bankens eierandel etter egenkapitalmetoden.

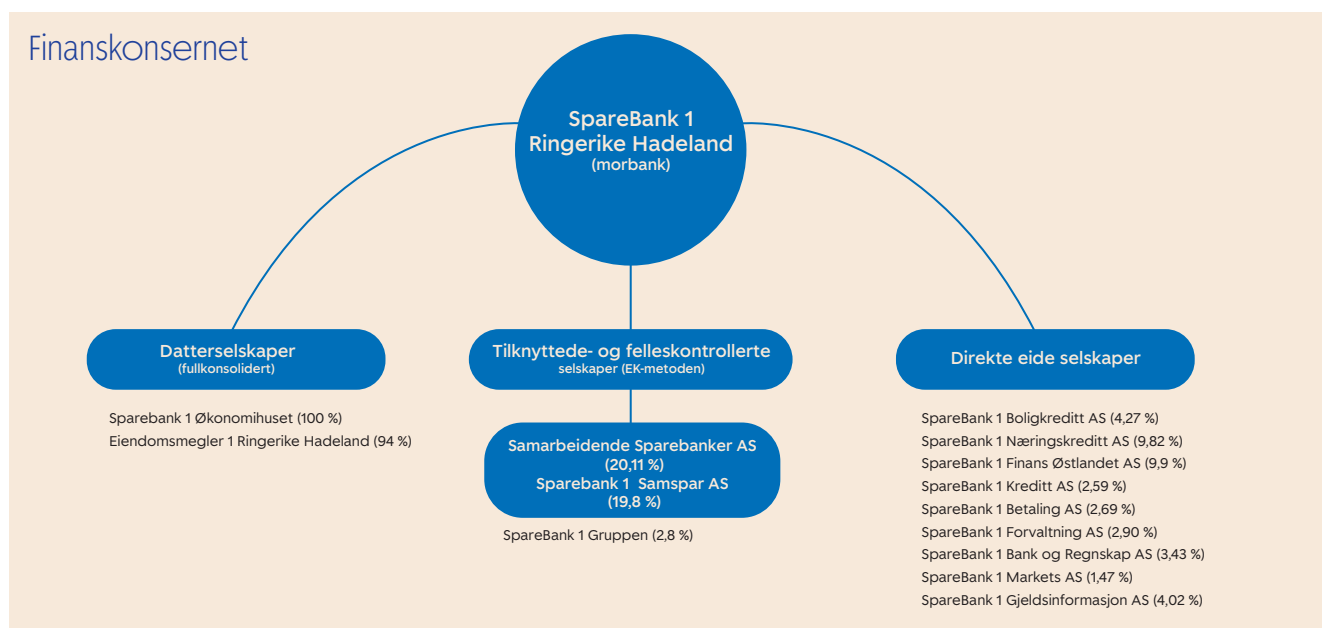
SpareBank 1 Ringerike Hadeland har gjennom 2024 endret sin eierandel i SamSpar som følge av SpareBank 1 Sogn og Fjordane sin inntreden i SamSpar¹ og SpareBank 1 Sørøst-Norge² sin uttreden av SamSpar, hvor banken henholdsvis solgte seg ned og kjøpte seg opp i SamSpar. SamSpar består av selskapene Samarbeidende Sparebanker AS, Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA og SpareBank 1 SamSpar AS.

For mer informasjon om konsernet vises til eget kapittel «Om SpareBank 1 Ringerike Hadeland».

Se figur neste side.

¹ Børsmeldning 12.09.2024

² Børsmeldning 20.12.2024



Konsernets utvikling

Hovedpunkter i 2024

- Resultatet fra den underliggende bankvirksomheten ble 674 (590) mill. kroner, og skyldes god inntektsvekst og fortsatt lave tap. Korrigert for engangseffekter knyttet til resultatføring av pensjonsforpliktelser (27), har kostnadsveksten vært høy. Den skyldes flere årsverk, høy lønnsvekst og sterk prisøkning, spesielt på IKT-området og kjøp av eksterne tjenester. Kostnader vies nå spesiell oppmerksomhet.
- God aktivitet i bruktboligmarkedet, men stillstand i nyboligmarkedet. Bruktboligprisene er om lag uendret, mens antall solgte boliger er på nivå med fjoråret. EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland opprettholder sin sterke markedsposisjon.
- Utlånsveksten i privatmarkedet påvirkes av lav generell låneetterspørsel og høy konkurranse om boliglånskundene. I bedriftsmarkedet har utlånsveksten tatt seg opp som følge av økt satsning mot Romeriksregionen.
- Banken har jobbet med å øke innskuddsdekningen, og tiltakene har gitt høy innskuddsvekst spesielt i 1. halvår.
- Kvaliteten i bankens utlånsportefølje vurderes fortsatt som god. Vi ser fortsatt ikke stor endring i risiko (negativ risikomigrering) eller konkurser i utlånsporteføljen. Arbeidsledigheten i bankens markedsområde ligger under nasjonalt nivå. Etterspørselen etter avdragsfrihet er fortsatt lav. Imidlertid ser vi at kombinasjonen av økte priser og et høyt rentenivå øker risikoen knyttet til bolig- og eiendomsutvikling. Banken har derfor opprettholdt den skjønsmessige tapsavsetningen på 12,5 mill. kroner fra 4. kvartal 2023.
- Norges Bank har holdt styringsrenten uendret på 4,50 prosent i 2024. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har reprimert innskudds- og utlånsporteføljen etter siste rentebeslutning i desember 2023, med full effekt fra medio mars.
- SpareBank 1 Ringerike Hadelands resultatbidrag fra eierposten i Sparebank 1 Gruppen utgjør 97 (-6) mill. kroner.
- Sparebanken Sogn og Fjordane har kjøpt 13,0 % i SamSpar-selskapene Sparebank 1 SamSpar AS, Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA og Samarbeidende Sparebanker AS. Transaksjonen ble gjennomført i to omganger hhv. 2. mai 2024 og 13. september 2024. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har i 3. kvartal resultatført en gevinst på 56 mill. kroner som følge av Sparebanken Sogn og Fjordanes inntreden i SpareBank 1 SamSpar og SpareBank 1-alliansen.
- Inntreden av Eika Forsikring AS i Fremtind Holding AS fra 1. juli medførte en økt egenkapital i SpareBank 1 Gruppen konsern. SpareBank 1 Ringerike Hadelands andel av denne økningen utgjorde 64 millioner kroner som ble resultatført i 3. kvartal.
- SpareBank 1 Ringerike Hadeland har økt sin eierandel i SamSpar-selskapene etter SpareBank 1 Sørøst-Norges uttreden av SamSpar. Transaksjonen ble gjennomført 30. desember 2024 og reduserte bankens rene kjernekapitaldekning med 0,5 prosentpoeng.
- Styret foreslår et utbytte på 30,0 (20,0) kroner per egenkapitalbevis som tilsvarer en utbyttegrad på 70,8 (69,7) prosent av konsernets resultat.

Konsernregnskap for 2024

Konsernresultat før skatt ble 878 (612) mill. kroner. Resultatoppgangen påvirkes av finansielle gevinster knyttet til Eika- og Fremtind transaksjonen, og inntreden til Sparebanken Sogn og Fjordane i SamSpar, som isolert løftet resultatet med 120 mill. kr. I tillegg påvirkes resultatet av at banken har resutatført deler av tidligere års pensjonsforpliktelser grunnet endring av pensjonsreguleringer, som isolert bedrer resultatet med 27 mill. kroner. Korrigert for engangshendelser viser konsernregnska-

pet fortsatt god drift med en resultatoppgang på 131 mill. kroner (21 %) fra 2023, drevet av god inntektsvekst og fortsatt lave tap. Høy underliggende kostnadsvekst demper resultatoppgangen.

Konsernresultat etter skatt ble 704 (461) mill. kroner, som ga en egenkapitalavkastning på 14,9 (10,2) prosent.³

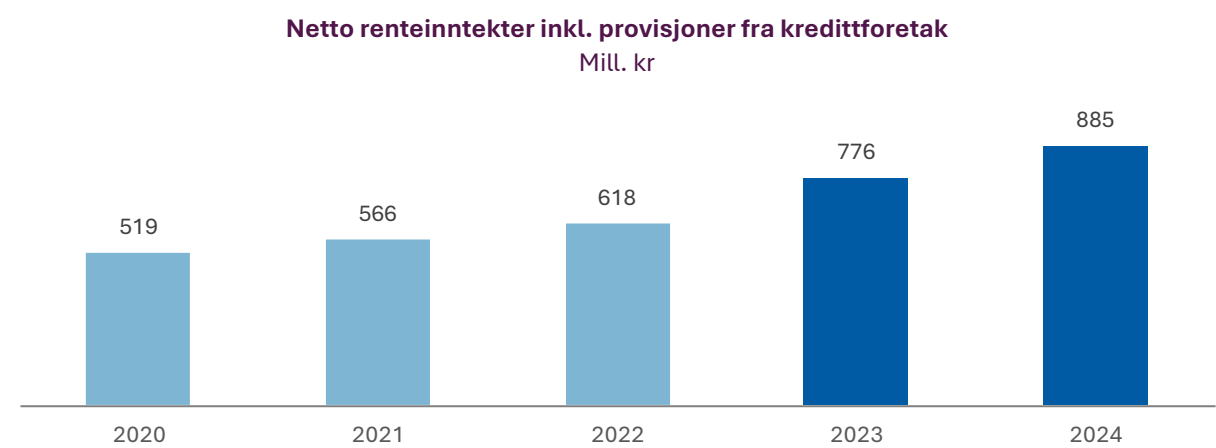
SpareBank 1 Ringerike Hadeland har et mål om å levere en egenkapitalavkastning på over 11 prosent over tid.

(Beløp i mnok)	2024	2023	Endring	
			I mnok	I %
Netto renteinntekter inkl. prov kredittforetak	885	775	110	14 %
Netto provisjons- og andre inntekter	295	287	8	3 %
Netto resultat fra finansielle eiendeler	209	19	190	1 012 %
Sum inntekter	1.389	1.081	144	10 %
Sum driftskostnader	478	455	23	5 %
Resultat før tap	911	626	285	46 %
Tap på utlån og garantier	33	14	19	132 %
Resultat før skatt	878	612	266	44 %
Skattekostnad	173	150	23	15 %
Periodens resultat	704	461	243	53 %

Netto renteinntekter inkl. provisjoner fra kredittforetak

Netto renteinntekter ble 826 (736) mill. kroner, mens provisjonsinntekter fra utlån overført til kredittforetak beløp seg til 59 (39) mill. kroner. Samlet økte netto renteinntekter inkludert provisjonsinntekter fra kreditt-

foretak med 14 (25) prosent og beløp seg til 885 (775) mill. kroner. Økningen fra 2023 skyldes utlånsvekst og reprising av portefølje som følge av økte styringsrenter. Økt innskuddsdekning og lavere markedsfinansiering har bidratt til å understøtte rentenettoen.

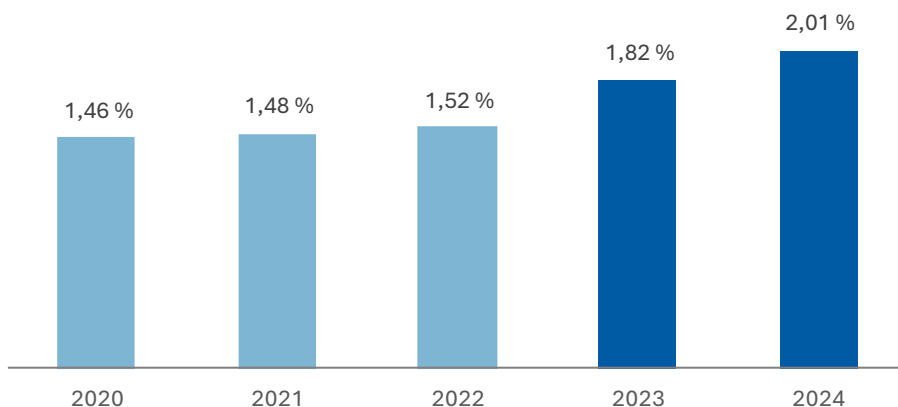


Netto renteinntekter målt mot gjennomsnittlig forvaltningskapital inkl. kredittforetakene var 2,01 (1,82) prosent.

³ Ekskl. hybridkapital

Rentenetto

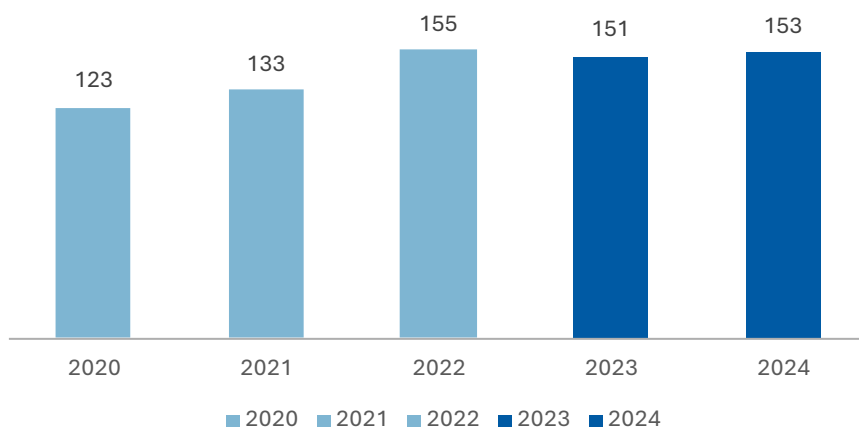
i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital inkl. kredittforetak

**Netto øvrige provisjons- og andre inntekter**

Netto øvrige provisjonsinntekter ble på 153 (151) mill. kroner.

Netto øvrige provisjonsinntekter

Mill.kr



Netto provisjonsinntekter fra betalingsformidling ble på 84 (78) mill. kroner. Økningen på 6 mill. kroner skyldes økte provisjonsinntekter fra VISA, SpareBank 1 Kreditt og økte gebyrinntekter fra nettbank og mobilbank.

Netto provisjonsinntekter fra forsikring utgjorde 43 (48) mill. kroner. Inntektene fra forsikringsområdet er påvirket av lavere lønnsomhetsprovisjon som følge av økt skadeprosent grunnet både høyere skadefrekvens og høyere gjennomsnittlig erstatning per skade. Fortsatt god bestandsvekst og premieøkning har redusert inntektsfallet fra lønnsomhetsprovisjon.

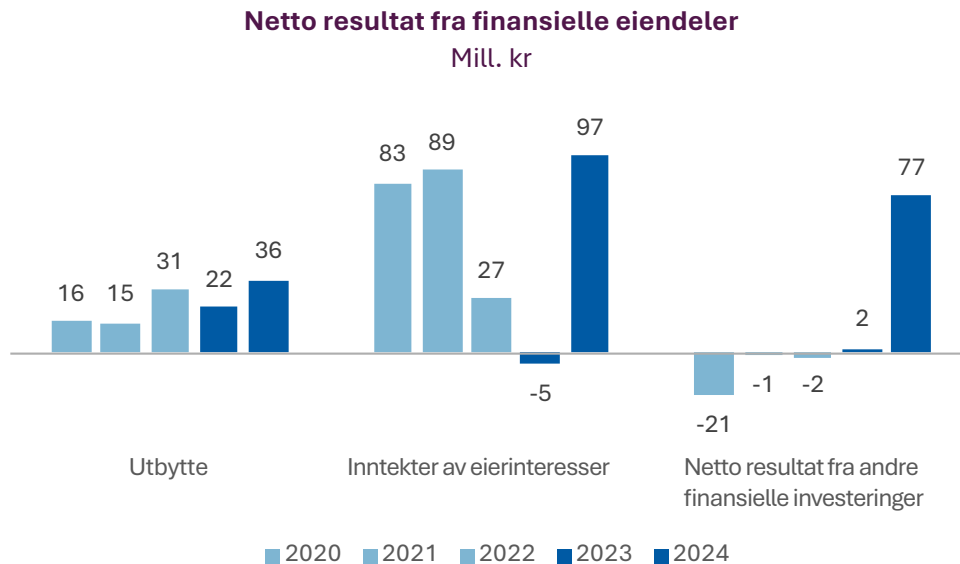
Netto provisjonsinntekter fra spare- og plasseringsområdet ble på 17 (13) mill. kroner. Økningen skyldes hovedsakelig at mottatt provisjon fra pensjon tidligere ble ført som forsikringsprovisjon.

Andre driftsinntekter består hovedsakelig av inntekter fra døtre og utgjorde 141 (136) mill. kroner.

Utvikling i inntekter fra døtre er nærmere omtalt under avsnittet «Forretningsområder»

Netto resultat fra finansielle investeringer

Netto resultat fra finansielle eiendeler viser en gevinst på 209 (19) mill. kroner. Økningen på 191 mill. kroner skyldes hovedsakelig finansielle gevinster knyttet til Eika- og Fremtind transaksjonen, og inntreden til Sparebanken Sogn og Fjordane i SamSpar. I tillegg ble resultatbidraget fra SamSpar vesentlig høyere i 2024, grunnet gode resultater i SpareBank 1 Gruppen.



Inntekter fra eierinteresser, Samarbeidende SpareBanker (SamSpar)

SamSpar-bankene eier 19,5 prosent av SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Ringerike Hadeland mottar resultatbidrag fra SpareBank 1 Gruppen gjennom sin eierandel i Samarbeidende SpareBanker AS (SamSpar). SpareBank 1 Gruppen konsern fikk et resultat etter skatt på 2.233 (251) mill. kroner, hvorav 1.155 (-169) mill. kroner utgjør majoritetens andel av resultatet etter skatt. Resultatet i SpareBank 1 Gruppen påvirkes positivt av et godt finans- og forsikringsresultat i forsikringsselskapene Fremtind og SpareBank 1 Forsikring, mens Kredinor kan vise til positiv underliggende drift etter store utfordringer i 2023. Egenkapitalavkastning etter skatt var 13,1 (1,9) prosent.

Gjennom 2024 har vår indirekte eierandel i SpareBank 1 Gruppen blitt endret som følge av SpareBank 1 Sogn og Fjordane sin inntreden i SamSpar⁴ og SpareBank 1 Sørøst-Norge⁵ sin uttreden av SamSpar, hvor banken henholdsvis solgte seg ned og kjøpte seg opp i Samarbeidende SpareBanker AS. Det er eierandelen for de respektive periodene som ligger til grunn for inntektsføring av vår majoritetsandel av SpareBank 1 Gruppens resultat etter IFRS-reglene for egenkapitalmetoden. Vår banks del av resultatet i SpareBank 1 Gruppen var 33 (-6) mill. kroner.

Den 1. juli kom Eika Forsikring inn i Fremtind Holding konsern til virkelig verdi. Dette økte egenkapitalen i

konsernet til SB1 Gruppen med 7 mrd. kroner. Majoriteten (SpareBank 1-bankene og LO) sin andel av denne økningen var 2,3 milliarder kroner. Samarbeidende Sparebanker sin andel utgjør ca. 452 millioner kroner og er ført over resultatregnskapet i selskapet. SpareBank 1 Ringerike Hadelands andel av denne økningen utgjorde 64 millioner kroner som ble resultatført i 3. kvartal.

Fremtind Holding konsern, som er eid 51,44 % av SpareBank 1 Gruppen AS., fikk et resultat før skatt på 2.994 (1.160) millioner i 2024.

Utbytte

Utbytte fra døtre, felleskontrollert virksomhet og tilknyttet virksomhet fremkommer som «Inntekter av eierinteresser» i morbank. I konsern inntektsføres konsernets andel av resultatet løpende.

Mottatt utbytte fra andre investeringer utgjør 36 (22) mill. kroner.

Netto resultat fra andre finansielle investeringer

Netto resultat fra andre finansielle eiendeler viser en gevinst på 77 (2) mill. kroner. Nettogevinsten skyldes hovedsakelig gevinst ved salg av eierandeler i SamSpar-selskaper til Sparebanken Sogn og Fjordane, positiv verdijustering av aksjeporteføljen, samt positiv verdiendring på fastrenteporteføljen med tilhørende sikringer.

⁴ Børsmeldning 12.09.2024

⁵ Børsmeldning 20.12.2024

Sparebanken Sogn og Fjordane har kjøpt 13,0 % i SamSpar-selskapene Sparebank 1 SamSpar AS, Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA og Samarbeidende Sparebanker AS. Transaksjonen ble gjennomført i to omganger hhv. 2., mai 2024 og 13. september 2024. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har resultatført en gevinst på 56 mill. kroner som følge av Sparebanken Sogn og Fjordanes inntreden i SpareBank 1 SamSpar og SpareBank 1-alliansen.

SpareBank 1 Ringerike Hadelands beholdning av sertifikater og obligasjoner utgjør 2.919 (2.136) mill. kroner per 31.12.2024. Samlede netto verdiendringer på obligasjonsporteføljen utgjør en netto urealisert gevinst på 1 (tap 5) mill. kroner hittil i år.

SpareBank 1 Ringerike Hadelands beholdning av fastrentelån utgjør 1.497 (1.266) mill. per 31.12.2024. Samlede netto verdiendringer på fastrenteporteføljen utgjør en netto urealisert gevinst på 4 (6) mill. kroner. Av verdijusteringen består 2 mill. kroner av positiv verdiendring på porteføljen av fastrentelån og 2 mill. kroner i positiv effekt fra tilhørende sikringsobjekter.

SpareBank 1 Ringerike Hadelands aksjeportefølje ekskl. felleskontrollerte- og tilknyttede selskap, samt datterselskaper, utgjør 1.241 (1.101) mill. kroner per 31.12.2024. Aksjeporteføljen har hatt en positiv verdiutvikling i 2024 på 14 (gevinst 2) mill. kroner.

Driftskostnader

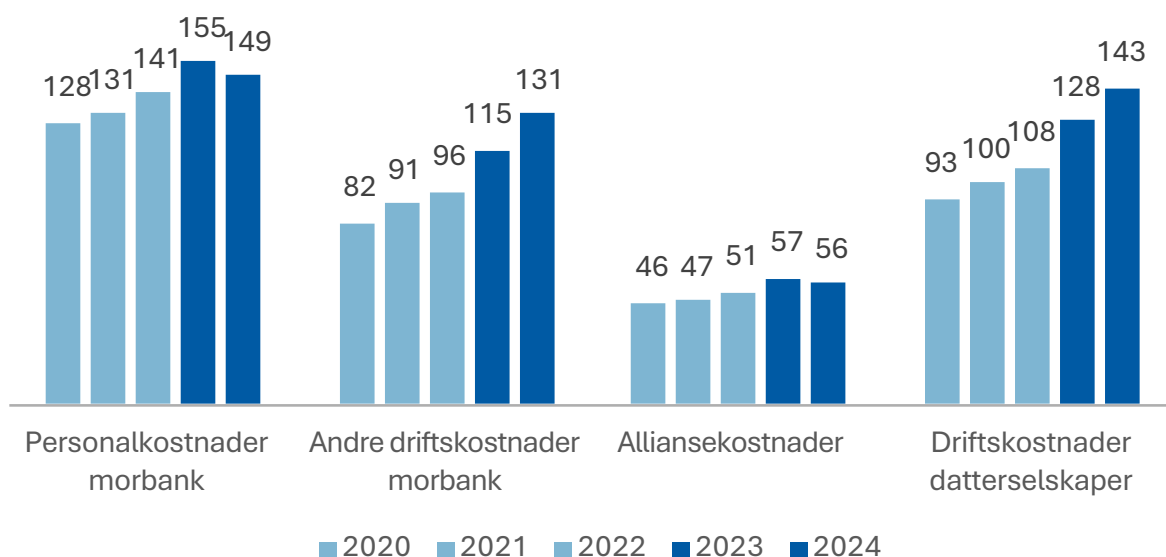
Konsernets driftskostnader ble 478 (455) mill. kroner og utgjorde 34,4 (42,1) prosent av netto inntekter. Morbanken har en kostnadsprosent på 28,8 (31,3) prosent. Driftskostnadene i 2024 er påvirket av at banken har resultatført deler av tidligere års pensjonsforpliktelser grunnet endring av pensjonsreguleringer og som isolert bidrar til å redusere personalkostnader i morbank med 27 mill. kroner

Økningen i driftskostnader fra 2023 skyldes flere årsverk og lønnsvekst i morbank, samt sterk prisvekst, spesielt på IKT-området og kjøp av eksterne tjenester.

Antall årsverk i konsernet var 270 ved utgangen av året, 17 flere enn per 31.12.2023. Bemanningsøkningen i morbank skyldes dels et etterslep i forbindelse med pågående generasjonsskifte i banken, samt økt satsning innenfor kunderettet virksomhet. I tillegg har noe

Driftskostnader

Mill. kr



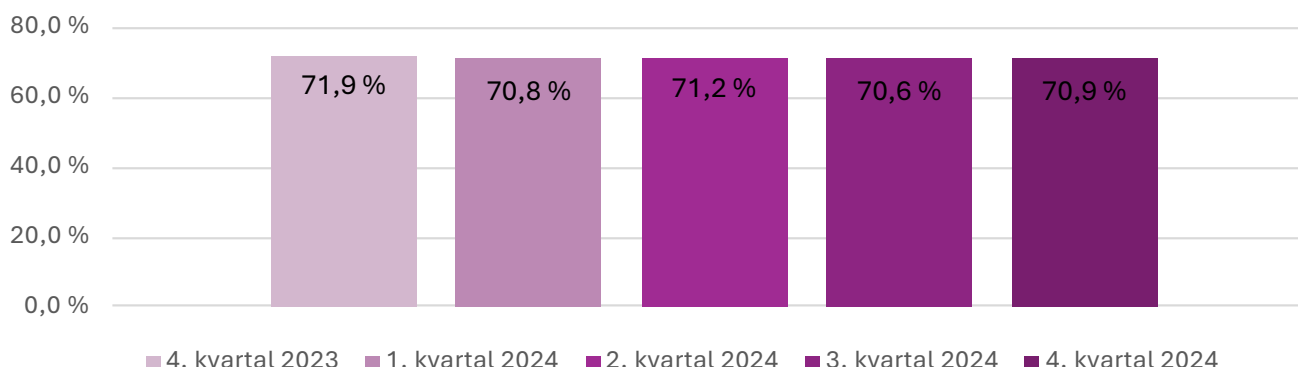
av økningen kommet for å ta høyde for økte regulatoriske krav innenfor IKT-, antihvitvasking- og bærekraftsområdet.

Kredittrisiko og porteføljeutvikling

Kredittrisiko knyttet til utlånsporteføljen er bankens største risikoområde. Kreditter besluttes i henhold til

bankens bevilgningsreglement og banken følger aktivt opp løpende engasjementer. Overvåking av kredittrisikoen skjer gjennom et risikoklassifiseringssystem utviklet i samarbeid med SpareBank 1 Alliansen. Tapsutviklingen påvirkes av den økonomiske utviklingen i Norge generelt og i bankens markedsområde spesielt.

Andel i svært lav og lav risikoklasse



71 (72) prosent av bankens utlån inkl. overført til kredittforetak er klassifisert i svært lav eller lav risikoklasse.

SpareBank 1 Ringerike Hadelands utlånsportefølje består av 65 (66) prosent utlån til personmarkedet og 35 (34) prosent utlån til bedriftsmarkedet.

Utlån til personmarkedet består hovedsakelig av lån med sikkerhet i boligeiendom og belåningen er gjennomgående moderat sett opp mot sikkerhetsverdiene. Dette tilsier begrenset tapsrisiko. Gjennomsnittlig belåningsgrad for personmarkeds-porteføljen er på 57 prosent inkludert utlån overført til kredittforetak, og 61 prosent ekskludert utlån overført til kredittforetak. Belåningsgrad beregnes på innvilget ramme. Utviklingen i belåningsgrad avhenger av kundenes avdragsprofil og utviklingen i markedsverdien på eiendommene som er stilt som sikkerhet. Markedsverdien på sikkerhet i boligeiendom oppdateres hovedsakelig hvert kvartal.

SpareBank 1 Ringerike Hadelands utlånsportefølje til bedriftsmarkedet gjenspeiler i stor grad næringsstrukturen i bankens region. Av bankens kredittportefølje mot bedriftskunder er 49 (50) prosent av utlånene knyttet til omsetning og drift av eiendom ekskl. borrettslag, 13 (13) prosent til bygg og anleggsvirksomhet, 10 (10) prosent til primærnærings, hovedsakelig landbruk, og 7 (7) prosent til forretningsmessig tjenesteyting.

Banken sitter på en godt diversifisert portefølje med næringsseiendom, hvor hovedregelen er langsiktige leietakere eller eiendom til eget bruk. De største eksponeringene er mot lokale profesjonelle aktører vi har lang historikk med, og som vi har fulgt over tid. Banken har lav refinansieringsrisiko da bruken av korte kommitteringer er svært begrenset, og eksponeringen mot syndikatfinansiering er lav. Banken har en gjennomsnittlig belåningsgrad i eiendomsporteføljen på litt under 65 prosent.

Det gjennomføres gjennomganger av samtlige større engasjementer i bedriftsmarkeds-porteføljen kvartalsvis. Trekk på kreditter, avdragsutsettelse og utvikling i

mislighold i hele utlånsporteføljen følges løpende opp. Tilsvarende er det innført tett oppfølging av de største kredittengasjementene på personmarkedet samt engasjementer i høy og høyeste risikoklasse.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland ser fortsatt liten negativ risikomigrering eller konkurser i utlånsporteføljen. Arbeidsledighet i bankens markedsområde ligger under nasjonalt nivå. Etterspørselen etter avdragsfrihet har avtatt noe gjennom året. Andel volum i privatmarkedet med avtalt avdragsutsettelse utgjør 9 (10) prosent per 31.12.2024. Opptrekk på bedrifters rammekreditter ligger innenfor normale nivåer.

Misligholdte- og tapsutsatte engasjementer har det siste året økt, og var 367 (125) mill. kroner ved utgangen av året. Økningen skyldes enkeltkunder og er forventet å være forbigående. Misligholdte -og tapsutsatte engasjementer er fortsatt på et lavt nivå sett opp mot total portefølje, og utgjør 0,94 (0,33) prosent av brutto utlån inkl. lån overført til kredittforetak. Engasjementene er nedskrevet med 49 (30) mill. kroner, som gir en avsetningsgrad på 13,5 (24,0) prosent.

Kvaliteten i utlånsporteføljen er etter styrets vurdering god, og det jobbes målrettet med mislighold og tapsutsatte engasjement. Det vil fortsatt være stor oppmerksomhet på dette arbeidet fremover, da misligholdte og tapsutsatte engasjementer trolig vil øke noe som følge av et vedvarende høyt rentenivå, høy lønns- og prisvekst og fortsatt lav aktivitet i bedriftene.

Tap og mislighold

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har i 2024 resultatført tap på utlån og garantier på 33 (14) mill. kroner.

Modellmessige tapsavsetninger (trinn 1 og 2, samt 3j og 3j karens) økte 24 (12) mill. kroner, hvor oppdatert tapsberegning (ECL-modell) med forklarer 16 mill. kroner av økningen. Viser til note 3 for ytterligere forklaring.

Individuelle nedskrivninger (trinn 3k) på enkeltengasjement har økt med 9 (6) mill. kroner. Periodens netto

konstaterte tap var 1 (0,5) mill. kroner.

Avsetning for antatt, ikke-observerbar migrering som følge av vedvarende usikkerhet rundt den makroøkonomiske utviklingen er holdt uendret fra forrige kvartal på 12,5 mill. kroner.

Det vises til note 4 hvor bankens vurderinger rundt faktorer som påvirker tapsavsetninger er nærmere beskrevet.

Sum tapsavsetninger på utlån og garantier utgjør 149 (119) mill. kroner, og fordeler seg 27 (21) mill. kroner fra personmarkedet og 123 (99) mill. kroner fra bedriftsmarkedet. Tapsavsetninger på utlån utgjør 0,59 (0,48) prosent av bankens samlede brutto utlån, og 0,39 (0,31) prosent av brutto utlån inklusive lån overført til kredittforetak.

Tapsavsetninger i trinn 3 var 45 (30) mill. kroner per 31.12.2024. Trinn 3 tapsavsetninger har økt både i PM og

BM, og var henholdsvis 10 (7 mill. kroner og 35 (23) mill. kroner ved utgangen av kvartalet.

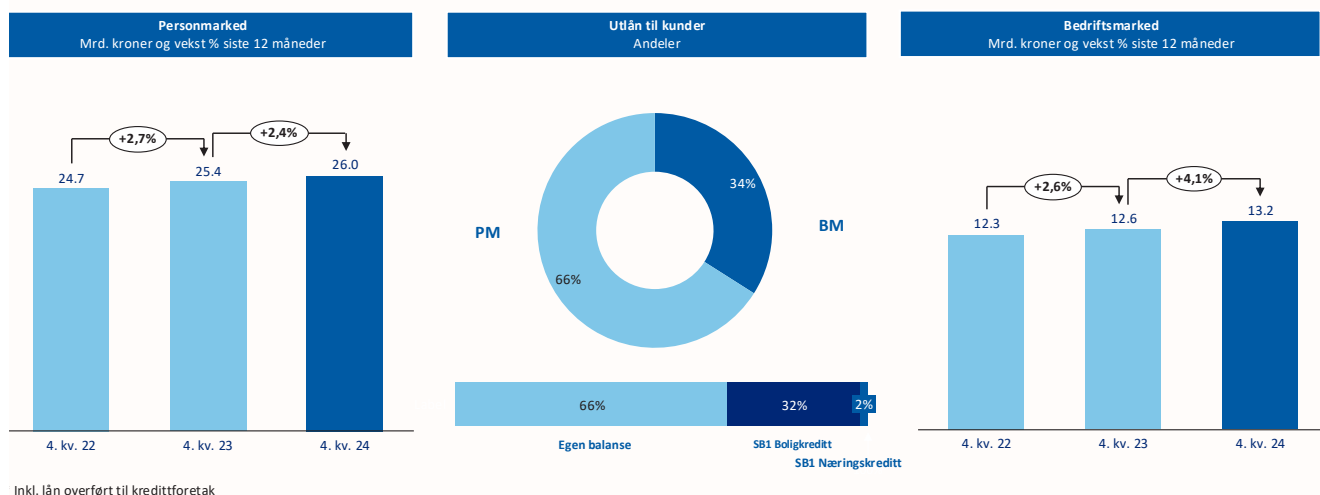
Balanseutvikling

Utlån til kunder

Brutto utlån til kunder, inklusive utlån overført til kredittforetakene økte med 1.165 (992) mill. kroner til 39.114 (37.949) mill. kroner i 2024. Det gir en årsvekst på 3,1 (2,7) prosent. Markedsveksten målt ved kredittindikatoren K2 var henholdsvis 3,7 prosent og 1,3 prosent for husholdninger og ikke-finansielle foretak.

Volumveksten er påvirket av større enkelt engasjementer i bedriftsmarkedet, og den generelle låneetterspørselen har gjennom året vært lav. Det er fortsatt sterk konkurranse, spesielt om boliglån.

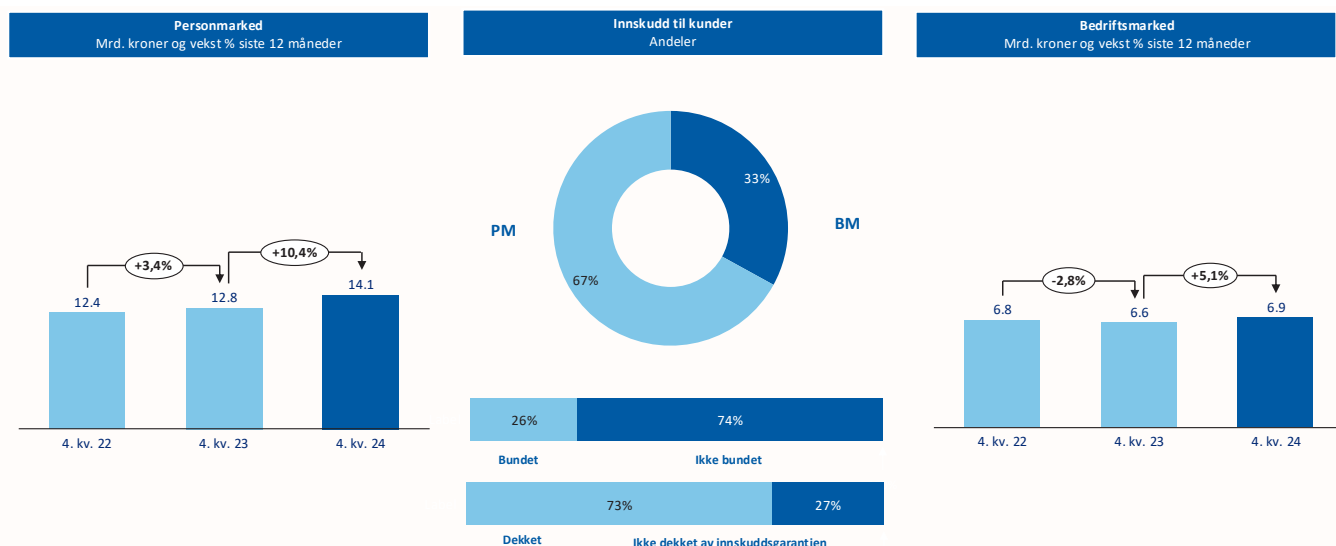
For 2025 har banken målsetning om å vokse 1-1,5 prosent over markedsvekst målt med kredittindikatoren K2.



Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder økte med 1.664 (232) mill. kroner til 21.014 (19.350) mill. kroner i 2024. Det tilsvarer en årsvekst på 8,6 (1,2) prosent.

Banken har jobbet med å øke innskuddsdekningen, og tiltakene har gitt høy innskuddsvekst, spesielt i 1. halvår. Innskuddsdekningen inkl. lån overført til kredittforetak var 54 (51) prosent ved utgangen av året.



Forretningsområdene

Resultat før skatt fordelt på forretningsområder hittil i år.

Resultatbidrag før skatt hittil i år	2024	2023	Endring
Personmarked	214	209	5
Bedriftsmarked	344	320	24
EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland	8	5	2
SpareBank 1 Økonomihuset	-3	1	-4
Øvrig virksomhet og eliminerings	315	77	238
Resultat før skatt	878	612	366

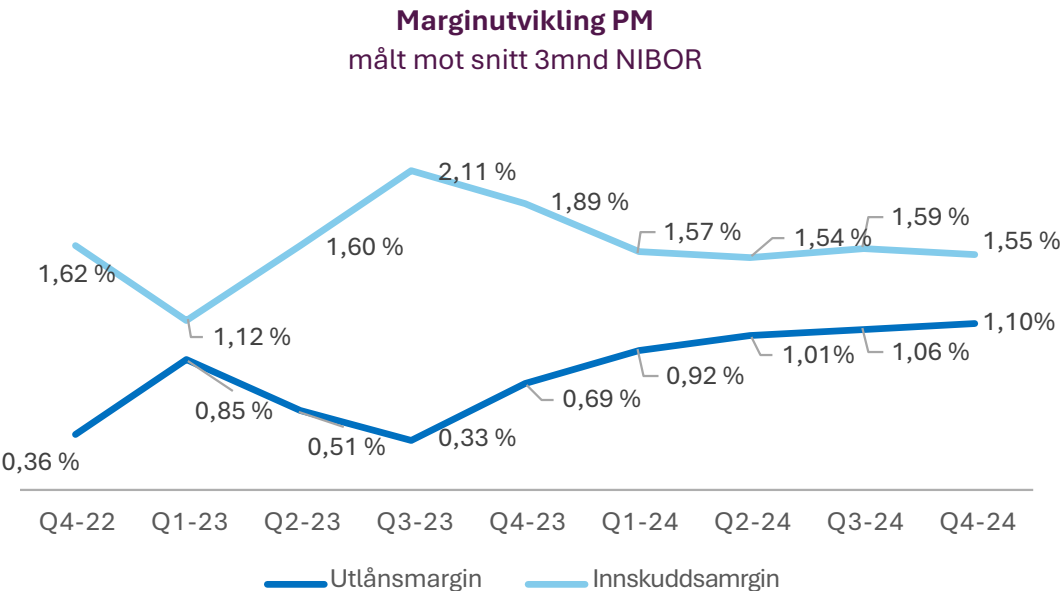
Personkunder (PM)

(Hele mill. kroner)	2024	2023	Endring
Netto renteinntekter og provisjon BK	355	328	27
Netto andre provisjonsinntekter	107	105	2
Netto andre inntekter	0	-0	1
Driftskostnader	242	221	21
Resultat før tap	220	212	8
Tap på utlån og garantier	6	3	4
Resultat før skatt	214	209	5

Personkundemarkedet leverer et resultat før skatt på 214 (209) mill. kroner. Økt rentenetto inkludert provisjoner fra utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt bidrar positivt, mens økte driftskostnader og tap trekker resultatet ned.

Personkundemarkedet har høyt fokus på breddesalg hvor flere og kapitallette produkter bidrar til økt kundelønn-
somhet og tettere kunderelasjon. Det ble satt ambisiøse salgsmål på forsikring- og spareprodukter for 2024, som er videreført i 2025. Virksomhetsområdet leverte over salgsbudsjett i 2024, og den svake utviklingen i netto andre
provisjonsinntekter skyldes fall i lønnsomhetsprovisjon grunnet både økt skadefrekvens og økt gjennomsnittlig
erstatning per skade i forsikringsporteføljen.

Utlånsmargin i PM har gjennom året økt med 0,40 (0,33) prosentpoeng og skyldes reprising av portefølje etter ren-
teendringene fra Norges Bank gjennom høsten 2023. 3 måneders NIBOR-rente har ligget stabilt i perioden har hatt
liten effekt på utlånsmarginen. Det er fortsatt betydelig priskonkurranse på godt sikrede boliglån, noe som gjør det
krevende å opprettholde utlånsmarginen over tid.



Innskuddsmargin i PM har gjennom året falt med 0,35 (+0,28) prosentpoeng, på grunn av reprising av portefølje etter renteendringene fra Norges Bank gjennom høsten 2023 og tilpasninger til konkurransesituasjonen. Banken forventer noe fall i innskuddsmarginen fremover, men dette vil avhenge av konkurransesituasjonen og utviklingen i NIBOR.

Brutto utlån til personkunder, inklusive utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt økte med 594 (669) mill. kroner til 25.948 (25.354) mill. kroner i 2024. Det tilsvarer en årsvekst på 2,3 (2,7) prosent. Den lave volumveksten skyldes fortsatt lav låneetterspørsel generelt i markedet, samt bankens fokus på lønnsom vekst.

I 2024 har trenden i boligmarkedet fra 2023 fortsatt i stor grad, men med en liten bedring etter sommeren. Det er lavere kjøpekraft enn tidligere år som følge av høye renter på lån. Bruktboligmarkedet oppleves som godt og stabilt i 2024, mens ny- boligmarkedet har gått ytterligere ned.

Utlånsvekst PM



Innskudd fra personkunder økte med 1.329 (423) mill. kroner i 2024. Det gir en årsvekst på 10,4 (3,4) prosent. SpareBank 1 Ringerike Hadeland lanserte et nytt innskuddsprodukt i 1. kvartal, Sparekonto Pluss, som et tiltak for å bedre innskuddsdekningen og har hatt god effekt av dette i form av økt innskuddsvekst.

Innskuddsdekningen inklusive utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt var i PM 54 (50) prosent ved utgangen av året.

Bedriftskunder (BM)

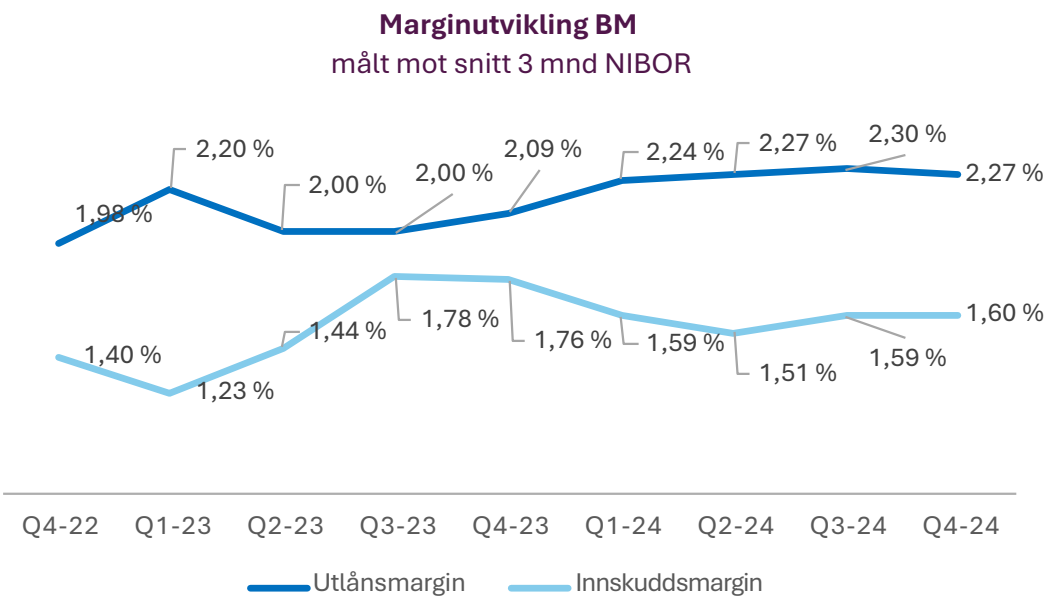
Hittil i år (Hele mill. kroner)	2024	2023	Endring
Netto renteinntekter og provisjon BK	435	399	36
Netto andre provisjonsinntekter	58	48	10
Netto andre inntekter	1	0	1
Driftskostnader	123	116	7
Resultat før tap	371	332	40
Tap på utlån og garantier	27	12	15
Resultat før skatt	344	320	24

Bedriftskundemarkedet leverer et godt resultat før skatt på 344 (320) mill. kroner, en resultatoppgang på 7,6 prosent før skatt. Resultatoppgangen skyldes økt rentenetto og økte inntekter fra betalingsformidling. Økte modellmessige tap, trekker i motsatt retning.

Antall konkurser i bankens markedsområde ligger på et stabilt og et lavt nivå. Foretak som har gått konkurs, er foretak som har hatt få ansatte, relativ liten bankgjeld og har hatt kort levetid fra etableringsår.

Bedriftskundemarkedet har høyt fokus på breddesalg hvor flere og kapitallette produkter bidrar til økt kundelønnsomhet og tettere kunderelasjon. Det ble satt ambisiøse salgsmål på forsikring- og spareprodukter for 2024, som er videreført i 2025. Virksomhetsområdet leverte over salgsbudsjett i 2024.

Utlånsmargin i BM har gjennom året økt med 0,18 (0,14) prosentpoeng på grunn av reprising av portefølje etter renteendringene fra Norges Bank gjennom høsten 2023. 3 måneders NIBOR-rente har vært stabil i perioden og har hatt liten effekt. Margin i BM er i større grad direkte knyttet til NIBOR-rentens utvikling siden 55 (54) prosent av låneporteføljen er NIBOR-knyttet.



Innskuddsmargin i BM har gjennom året falt med 0,16 (+0,36) prosentpoeng, på grunn av reprising av portefølje etter renteendringer fra Norges Bank gjennom høsten 2023. 11 (12) prosent av innskuddene har NIBOR tilknytning.

Brutto utlån til bedriftsmarkedskunder, inklusive utlån overført til kredittforetak økte med 520 (316) mill. kroner i 2024. Det tilsvarer en årsvekst på 4,1 (2,6) prosent.

Volumveksten i 2024 er påvirket av større enkeltkunder og bankens satsning i Romeriksregionen. Den generelle låne- etterspørselen fra næringslivet er fortsatt lavere enn normalt. Etterspørselen etter nye byggelånsfinansieringer ligger på lavt nivå, da det igangsettes få nye og planlagte boligprosjekter i regionen som følge av et høyt rentenivå, høye byggekostnader og lav etterspørsel i nyboligmarkedet. Byggelånsporteføljen beløp seg til 359 (340) mill. kroner ved utgangen av året.

Utlånsvekst BM

-0,8 %
Q4 2024

520 MNOK
Volumvekst siste 12 mnd

4,1 %
Siste 12 mnd

Innskuddsdekningen inklusive utlån overført til kredittforetak var i BM 53 (52) prosent ved utgangen av året.

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS

Hittil i år (Hele mill. kroner)	2024	2023	Endring
Netto inntekter	56,2	51,2	5
Driftskostnader	49	46	3
Resultat før skatt	7,7	5,4	2

Selskapet leverte et resultat før skatt på 8 (5) mill. kroner i 2024. Av ordinære bruktboligsalg har selskapet solgt 489 eiendommer, målt mot 464 i 2023. Nyboligsalget oppleves fortsatt som svakt og salget gikk ned 40 prosent i 2024. Selskapet har gjennom året opprettholdt sin sterke markedsposisjon med en markedsandel på i underkant av 45 prosent.

Aktiviteten i bruktboligmarkedet er på nivå med fjoråret. Selv om det er bedre balanse mellom antall salg og antall boliger lagt ut for salg, ligger antall usolgte enheter fremdeles på et høyere nivå enn normalt. Dette bidrar til at det tar vesentlig lenger tid å få solgt en bolig nå enn i fjor, samtidig som at flere boliger selges til en lavere pris enn prisantydning. Boligprisene holder seg fremdeles oppe.

Inntektene fra forretningsområdet er naturlig sykliske med høyeste inntekter i 2. og 3. kvartal. Ordreinngangen ved utgangen av året ligger om lag på samme nivå på samme tid i fjor, og det er en forventning om at aktiviteten skal øke utover våren 2025, grunnet lettelse i utlånsforskriften og at Norges Bank trolig vil sette styringsrenten ned i mars 2025.

Meglerforetaket er samlokalisert med banken på Hønefoss, Gran og Nittedal, og det jobbes systematisk med samhandling mellom bank og eiendomsmegler. Dette gjør at konsernet kan gi et bredere tilbud til kundene, samtidig som det gir et bedre inntjeningsgrunnlag for konsernets samlede virksomhet.

Regnskapstjenester

Hittil i år (Hele mill. kroner)	2024	2023	Endring
Netto inntekter	87,1	84,9	2
Driftskostnader	90	84	6
Resultat før skatt	-3,0	0,9	-4

SpareBank 1 Økonomihuset AS leverte et negativt resultat før skatt på -3 (+1) mill. kroner i 2024.

Aktiviteten i selskapet er god, men inntektsveksten har vært svakere enn forventet i 2024. Selskapet har som målsetting å øke andelen basiskunder fremover, ettersom økt bruk av basisprising gir økt lønnsomhet per kunde og gir større rom for å øke andelen rådgivningstimer.

Kostnadene er drevet av økte lønnskostnader, og generell prisvekst i andre driftskostnader. Avskrivningene utgjør 2 (1,5) mill. kroner av driftskostnadene, og skyldes avskrivning av goodwill i forbindelse med oppkjøp av to regnskapskontorer i 2023. Det er forventet at selskapet vil kunne ta ut flere kostnads synergier på IT-siden gjennom 2025.

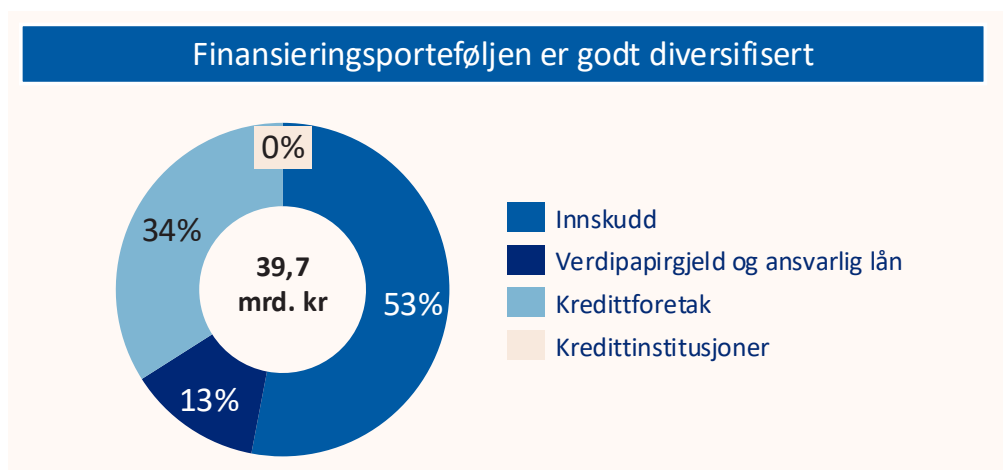
Det jobbes systematisk med å øke samhandlingen mellom banken og Økonomihuset. Dette gjør at konsernet kan gi et bredere tilbud til kundene, samtidig som det vil gi et bedre inntjeningsgrunnlag for konsernets samlede virksomhet.

Felleskontrollerte virksomheter

Bankkonsernet eier andeler i SpareBank 1 Gruppen AS indirekte gjennom Samarbeidende Sparebanker AS. Bankens indirekte eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS utgjør 3,92 (3,20) prosent. Innregnet resultat fra felles kontrollerte virksomheter utgjorde totalt 97 (-6) mill. kroner i 2024.

Finansiering og likviditet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en veldiversifisert finansieringsportefølje som er spredt på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

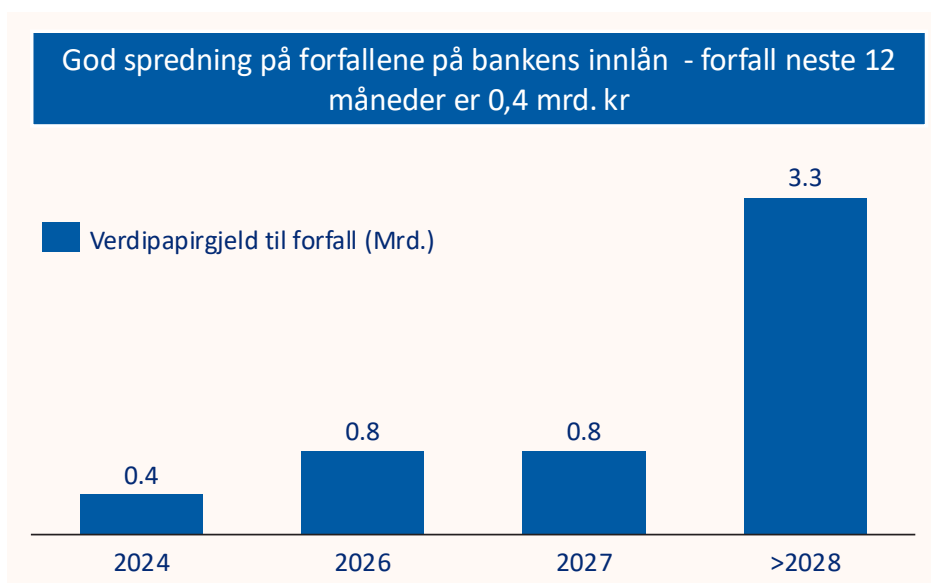


Bankens primære finansieringskilde er innskudd fra kunder. Innskuddsdekningen var ved utgangen av kvartalet 81 (77) prosent og 54 (51) prosent inkl. lån overført til kredittforetak. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har som ambisjon om å øke innskuddsdekningen inkl. lån overført til kredittforetak til 56 prosent fram mot 2027.

SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt er også viktige finansieringskilder for banken. Volum overført til kredittforetakene var 13.468 (12.895) mill. kroner ved utgangen av kvartalet. Bankens øvrige finansiering består hovedsakelig av verdipapirgjeld og tilleggskapital. Konsernets samlede verdipapirgjeld utgjorde nominelt 5.228 (5.916) mill. kroner ved utgangen av kvartalet, hvorav 350 mill. kr i fondsobligasjon og 400 mill. kroner i ansvarlige lån.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland utstedte et nytt ansvarlig lån på 150 mill. kroner i februar og en ny fondsobligasjon i november på 150 mill. kroner.

Gjennomsnittsdurasjonen i innlånsporteføljen var på 3,22 (3,37) år.



Banken publiserte i 2022 et grønt obligasjonsrammeverk som gir grunnlag for utstedelse av grønne obligasjoner. Det grønne obligasjonsrammeverket er en del av bankens satsning på bærekraft og banken har utstedt 700 mill. kroner i grønne obligasjoner.

LCR (Liquidity Coverage Ratio) var 205 (340) prosent ved utgangen av året.

Likviditetsbufferen var 3,6 (3,1) mrd. kroner ved utgangen av kvartalet og dekker normal drift i 47 (50) måneder og uten netto utlånsvekst. Bankens forfall på fremmedfinansiering de neste 12 månedene utgjør 378 (616) mill. kroner. I tillegg til likviditetsbufferen har banken 4,7 (5,1) mrd. kroner i boliglån klargjort for OMF-finansiering.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er ratet av Moody's med karakteren A2 med stabile utsikter. Dette begrunnes i god kredittkvalitet, lave tap, sterk kapitalisering og gode økonomiske prestasjoner over tid.

Styret vurderer likviditetssituasjonen som god, samtidig som finansieringsmarkedet er velfungerende.

Soliditet og kapitaldekning

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er tilfredsstillende kapitalisert. Ved utgangen av 4. kvartal hadde banken en ren kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert på 16,6 (17,9) prosent, en kjernekapitaldekning på 18,3 (19,0) prosent og en kapitaldekning på 20,3 (20,4) prosent. Uvektet kjernekapitaldekning var på 9,0 (8,8) prosent.

SpareBank 1 Ringerike har som mål å utbetale overskuddskapital til sine eiere når det er mulig, samtidig som banken opprettholder en solid kapitalbase for å støtte videre vekst og sikre finansiell stabilitet. Styret foreslår overfor representantskapet å betale ut et samlet utbytte på 470 mill. kroner til sine eiere, og er hovedforklaringen på nedgangen i ren kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert.

Ren kjernekapitaldekning

16,6 %

Uvektet kjernekapitaldekning

9,1 %

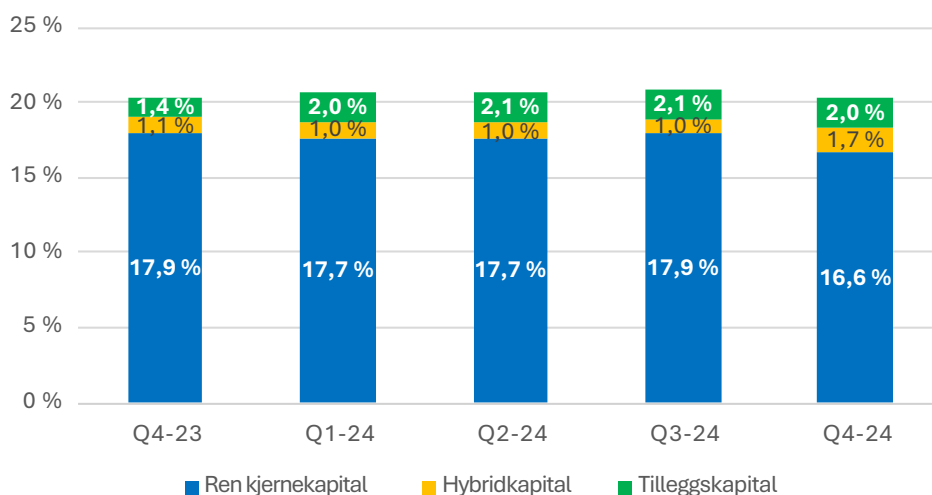
(Forholdsmessig konsolidert)

Kapitaldekningen i morbank er solid, og var henholdsvis 20,6 (18,6), 22,4 (19,7) og 24,4 (21,0) prosent for ren kjerne-, kjerne- og totalkapital. Uvektet kjernekapitaldekning var på 13,7 (11,4) prosent. Økningen fra i fjor skyldes i stor grad en isolert effekt fra prinsippendring i beregningen av morbankens kapitaldekning, hvor banken ikke lenger tar fradrag for eierandeler i selskaper som forholdsmessig konsolideres i ren kjernekapital i morbanken. Prinsippendringen er nærmere forklart i note 5. I motsatt retning trekker bankens oppkjøp av aksjer i Samarbeidende Sparebanker AS som ble gjennomført i forbindelse med SpareBank 1 Sørøst-Norges uttreden av SamSpar. Den økte eierandelen bidro til at banken passerte minstekravet på 10 % av ren kjernekapital i eiendeler i finansielle selskaper og banken må ta fradrag for vesentlige investeringer i finansielle selskaper i ren kjernekapital.

Finanstilsynet vedtok 18. mars 2023 et nytt Pilar 2-krav for banken på 1,6 prosent som trådte i kraft fra 31.03.2023. Minst 56,25 prosent av kravet skal dekkes av ren kjernekapital, mens minst 75 prosent må dekkes av kjernekapital. Finanstilsynet mener at banken bør ha en kapitalkravsmargin på 1,0 prosent og at denne skal oppfylles med ren kjernekapital.

Samlet krav til ren kjernekapital, kjernekapital og totalkapital for banken var hhv. 15,9 prosent, 17,7 prosent og 20,1 prosent per 31. desember 2024, hensyntatt en kapitalkravsmargin på 1,0 prosent.

Kapitaldekning forholdsmessig konsolidert



Finansdepartementet forventer at de nye kapitalkravsreglene som følger av EU-direktivet CRR3 vil tre i kraft i Norge løpet av 2025. Regelverksendringen forventes å bedre morbankens rene kjernekapitaldekning med om lag 1,5 til 2,0 prosentpoeng på implementeringstidspunkt. Finansdepartementet har samtidig besluttet å øke det såkalte risikovektgulvet for boliglån fra 20 til 25 prosent for banker som bruker interne risikomodeller (IRB), med virkning fra 1. juli 2025. Dette vil påvirke bankens kapitaldekning ettersom SpareBank 1 Boligkreditt konsolideres forholdsmessig inn i bankens kapitaldekning. Det er fortsatt usikkerhet rundt hvilken effekt det nye regelverket vil ha for bankens kapitaldekning forholdsmessig konsolidert. Samlet effekt, med forbehold om usikkerhet, fra CRR3 i forholdsmessig konsolidert kapitaldekning er anslått til mellom 1 og 1,5 prosentpoeng ved ikrafttredelsestidspunkt, gitt at CRR3 innføres før, eller samtidig som gulvet økes for banker som bruker interne risikomodeller.

Redegjørelse om kapitaldekning i note 5.

Rating

Moody's Investors Service (Moody's) videreførte bankens utstederrating på A2 med stabile utsikter i 2024. Dette begrunnes i god kredittkvalitet, lave tap, sterk kapitalisering og gode økonomiske prestasjoner over tid.

Egenkapitalbevis

Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at minst 60 prosent av konsernets årsresultat deles ut som utbytte. Konsernet har et mål om egenkapitalavkastning på 11 prosent.

En oversikt over bankens 20 største egenkapitalbevisiere fremgår av note 39.

Kursen på bankens egenkapitalbevis (RING) var 329 kroner ved utgangen av året. Det gir en direkteavkastning på 8,2 (minus 6,2) prosent i 2024. Totalavkastning for RING-beviset (inkl. utbytte utbetalt i april) ble 14,8 (-2,1) prosent.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland priset til pris/bok 1,04 (1,04) ved utgangen av kvartalet.

Konsernet har en egen spareordning for ansatte. Gjennom programmet kan ansatte investere inntil 2 000 kroner per måned gjennom året. To år etter hver tildeling vil ansatte som ikke har solgt egenkapitalbevis kjøpt gjennom spareprogrammet, motta kostnadsfritt ett egenkapitalbevis for hvert annet kjøpte bevis.. Det er høy oppslutning blant konsernets ansatte og 61 prosent av konsernets ansatte deltok i ordningen for 2024.

Styret har vedtatt å videreføre spareordningen for ansatte i konsernet i 2025.

Forslag til overskuddsdisponering

Styret foreslår overfor bankens representantskap et ordinært kontantutbytte for 2024 på 30,0 (20,0) kroner per egenkapitalbevis.

Utdelingsgraden totalt er 70,8 (69,7) prosent for regnskapsåret 2024 av egenkapitalbeviserens andel av konsernets resultat.

Det er morbankens resultat som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. ¹Årsoverskudd til disponering fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på minus 7 (0) mill. kroner. Samlet beløp til disponering er 615 (554) mill. kroner. Resultatet er fordelt mellom grunnfondet og egenkapitalbeviserne i henhold til deres respektive andel av egenkapitalen.

Overskuddsdisponering	2024
Årsoverskudd i morbank	621
Overført fond for urealiserte gevinster	-7
Årsoverskudd til disponering	615
Utbytte (30,0 kr/EKB)	470
Overført til utjevningsfond	113
Grunnfondskapital	3
Gaver	13
Renter til fondsobligasjonseierne	17
Sum disponert	615
Utdelingens andel av morbankens årsoverskudd til disponering	80,7 %
Utdelingens andel av konsernets årsoverskudd til disponering	70,8 %

Risiko- og kapitalstyring

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 Ringerike Hadeland er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker betydelige ressurser på å utvikle gode risikostyringssystemer og -prosesser.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal ha en moderat risikoprofil. Risiko- og kapitalstyring skal støtte opp under konsernets strategiske målbilde og bidra til opprettholdelse av ønsket risikoprofil. Risiko- og kapitalstyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- Å ha en tydelig bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og konsernets verdigrunnlag
- Å ha en god forståelse av hvilke risikoer som er drivere for inntjening, kostnader og tap
- Å i størst mulig grad prise tjenester og produkter i tråd med underliggende risiko
- Å ha en tilstrekkelig soliditet sett i forhold til langsiktige strategiske mål og valgt risikoprofil
- Å utnytte diversifiseringsgevinster
- Å unngå at uventede enkelthendelser skader konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

Banken har etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele konsernet, og det foretas en løpende overvåking. Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatt visjon, strategi og mål, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret. Beredskaps- og kontinuitetsplaner skal sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige, uforutsette hendelser.

Konsernets risikostyring er nærmere beskrevet i note 6

¹ Forskjellen mellom morbank og konsern er eierinteresser i datterselskap (Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS og SpareBank 1 Økonomihuset AS) og felleskontrollerte virksomheter (Samarbeidende SpareBanker AS og SpareBank 1 SamSpar AS). I regnskapet til morbank blir disse investeringene ført etter kost-metoden (kostpris på aksjer balanseføres og utbytte resultatføres). Derimot i konsernregnskapet full-konsolideres datterselskapene mens investeringene i felles kontrollerte virksomheter føres etter egenkapitalmetoden (vår andel av egenkapital og resultatet).

Compliance (etterlevelse)

Compliancerisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomiske tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. SpareBank 1 Ringerike Hadeland vektlegger gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar konsernets compliance policy som beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering. Det arbeides kontinuerlig med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelse og effektivitet i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer.

Styret understreker at konsernet har lav toleranse for compliancerisiko, og det er nulltoleranse for bevisste brudd på regelverk. Ingen compliancehendelser skal kunne skade konsernets soliditet, resultat eller omdømme i vesentlig grad. Konsernets forretningsdrift skal utføres på en måte som hindrer bøter og sanksjoner. Det er ikke gjennom internkontroll eller internrevisjon identifisert øvrige alvorlige compliancebrudd i konsernet i 2024.

Konsernets risikostyring inkludert compliancerisiko er nærmere beskrevet i note 6.

Forsikring for styrets medlemmer og daglig leder

SpareBank 1 Ringerike Hadeland med datterselskaper har sammen med de andre selskapene i SpareBank 1-alliansen tegnet forsikring til styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar over foretaket og tredjepersoner.

Forsikringsdekningen for styreansvar er 800 mill. kroner per skade og samlet per år, mens forsikringsdekningen for profesjonsansvar- og kriminalitetsforsikringen er 1 200 mill. kroner per skade og samlet per år.

Virksomhetsstyring

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbevis- eiernes, kundenes, medarbeidernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 14. oktober 2021, og retter seg etter de anbefalinger som er relevante for en sparebank med egenkapitalbevis. Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen

og implementeringen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland. En nærmere beskrivelse av konsernets eierstyring og selskapsledelse, herunder informasjon om styring og kontroll knyttet til finansiell rapportering i henhold til regnskapslovens §2-9, finnes i eget kapittel i årsrapporten.

Etikk og varsling

Verdiskapning skal skje i tråd med god rådgivningsskikk og innenfor rammer der den enkelte medarbeider ikke bryter etiske retningslinjer for å tilfredsstille økonomiske mål. Det gjennomføres jevnlig e-læringer og læringstiltak for å opprettholde bevisstheten rundt etiske problemstillinger inkludert kjennskap til varslingsplakat med rutiner for varsling av kritikkverdige forhold. Retningslinjene skal bidra til at medarbeiderne overholder taushetsplikten, unngår opptreden som kan skade bankens omdømme, ivaretar sin habilitet og håndterer interessekonflikter. Videre beskriver retningslinjene hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Styret gjennomgår reviderte retningslinjer årlig.

Nærmere redegjørelse er gitt i konsernets bærekraftsrapport for 2024.

Informasjonssikkerhet og personvern

Vårt konsern er avhengig av høy tillit fra kunder, og våre kunder skal ha tillit til at personopplysningene deres er trygge hos oss. Sikkerhetskultur og etterlevelse av personvernregelverket har høyt fokus i SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Det er etablert et internt rammeverk for å ivareta personvernet til kunder, ansatte og andre som inkluderer personvernerklæring og policy for behandling av personopplysninger med tilhørende retningslinjer. Styret gjennomgår revidert policy og overordnede retningslinjer minimum hvert tredje år. Gjennom 2024 har det vært gjennomført opplæringstiltak og e-læringskurs for å styrke kompetansen knyttet til informasjonssikkerhet- og personvern.

Personvern og informasjonssikkerhet henger tett sammen. Tilgjengelighet, integritet og konfidensialitet for bankens og kundens data og informasjon er et vesentlig element i bankens virksomhet. Cyberangrep er en alvorlig og økende risiko. Beskyttelse av infrastruktur og sikkerhetsrutiner er sammen med oppdaterte varslingsystemer og løpende håndtering av hendelser i SpareBank 1-alliansen og banken kritisk for å ivareta IKT-sikkerhet og stabile IT-systemer. Det er etablert et felles rammeverk for å ivareta informasjonssikkerheten i alliansen og som er implementert i egen bank. Styret gjennomgår revidert policy og overordnede retningslinjer årlig.

Sikring og overvåking av system og IKT-utstyr inkl. tilgangssystem, er sammen med opplæring og rutiner viktige elementer knyttet til beredskap og kontinuitet,

både for forebygging og hendelseshåndtering for å gjennomrette normal drift. Det gjennomføres jevnlig e-læringer og læringstiltak for å opprettholde bevisstheten rundt informasjonssikkerhet i organisasjonen

Tiltak for å ivareta informasjonssikkerhet og forsvar mot cyberangrep har svært høy prioritet og styret holdes løpende orientert om trusselbildet.

Nærmere redegjørelse er gitt i konsernets bærekraftrapport for 2024

Kampen mot økonomisk kriminalitet er en del av vårt bærekraftarbeid

Gjennom etterlevelse av plikter og regelverk bidrar konsernet til å ruste det finansielle systemet slik at kriminelle aktører erfarer at økonomisk kriminalitet blir slått ned på. Vi arbeider for å forebygge, avdekke og avverge at banken benyttes til kriminelle formål. Arbeidet er risikobasert og styres av en overordnet retningslinje, rammeverk og operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Styret gjennomgår reviderte risikoanalyser og overordnede retningslinjer årlig. Det er gjennomført årlig kompetanseoppdatering av ansatte, ledelse og styret slik at samtlige har en forståelse for bankens samfunnsansvar og hvorfor arbeidet mot økonomisk kriminalitet er viktig.

Nærmere redegjørelse er gitt i konsernets bærekraftrapport for 2024

Medarbeidere og arbeidsforhold

Engasjerte og dyktige medarbeidere er kritisk for at vi skal lykkes med vår strategi. I en tid med raske endringer og endrede kundebehov jobber vi hver dag med at våre ansatte skal være robuste, ha relevant kompetanse og ha en godt trent endringsmuskel. Omstillingsevne og kontinuerlig utvikling er avgjørende for å være relevante i kundenenes liv, nå og i fremtiden. 2024 har vært preget av endringer i organisasjonen. Rebalansering av strategi, endring i organisering, mange nyansatte og nye ledere. Banken står midt i et generasjonsskifte som påvirker oss, og som stiller krav til hvordan vi jobber med kompetanseoverføring, opplæring og kulturutvikling,

Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidstakerrettigheter ivaretas gjennom etterlevelse av lov og tariffavtaleverk og i jevnlig dialog med medarbeidernes tillitsvalgte og verneombud i flere faste møte- og samarbeidsarenaer. En viktig indikator på hvordan dette arbeidet går er resultatene i Winningtemp, som er pulsundersøkelser av vårt arbeidsmiljø. Vi har jevnt over høy svarprosent og vi skårer høyt på eNPS (Employee Net Promoter Score) med +30. Dette viser at våre ansatte i stor grad anbefaler oss som arbeidsgiver. Til sammenligning ligger bransjen på 27 i eNPS.

Vår turnover var i 2024 på 6,2 prosent. Vi er midt i et generasjonsskifte i banken. Dyktige medarbeidere og viktige kulturbærere går ut, og vi jobber aktivt med rekruttering, onboarding og opplæring for å lykkes med denne omstillingen.

Sykefraværet vårt er lavt og var på 4,3 prosent i 2024, hvorav 3,2 prosent er legemeldt sykefravær. Det er i 2024 ikke rapport om noen yrkesskader.

Selskapet har en ambisjon om å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, språk, religion og livssyn. Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier. Nærmere redegjørelse om likestilling og mangfold er gitt i kapittel «12.2 – Aktivitets- og redegjørelsesplikten».

Bærekraft og samfunnsansvar

Vår visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Visjonen peker retning for arbeidet vårt og etablerer bærekraft som en sentral del av vår virksomhet. Samfunnsutfordringer innen klima, miljø, natur og voksende sosiale og økonomiske forskjeller, gjør det viktig for oss å tenke nytt, innovativt og langsiktig rundt utøvelsen av vårt samfunnsansvar. Formålet er å bidra til bærekraftige lokalsamfunn og en bedre fremtid i tråd med Parisavtalen. Vi skal hjelpe kundene våre i omstilling til bærekraftige løsninger ved å tilby relevante produkter og tjenester og god finansiell rådgivning. Styret har behandlet statusrapporter om bærekraft hvert kvartal i 2024 og satsingen på bærekraft er godt forankret i konsernets virksomhetsstrategi.

I 2024 har vi oppdatert vår dobbel vesentlighetsanalyse for å kartlegge vesentlige tema i selskapets påvirkning på omverden og bærekraftforhold som påvirker selskapet. Vi har gjennomført et kompetanseløft om bærekraft i konsernet, med kurs tilpasset behovene i de ulike avdelingene og i styret. Justering av strategi, ambisjoner og mål og innarbeiding av bærekraft i våre styrende dokumenter er et arbeid vi har investert tid i, for å legge grunnlaget og rammer for det videre bærekraftarbeidet vårt. Som del av arbeidet med å redusere utslipp fra vår egen drift ble vi Miljøfyrtårnsertifisert i 2024. Nærmere redegjørelse om bankens ytre påvirkninger er gitt i bankens bærekraftsrapport, herunder kapitlene "Doppel vesentlighetsanalyse", "Klimarisiko", "Finansierte klimagassutslipp" og "Klimaregnskap for vår egen virksomhet".

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har et stort samfunnsengasjement og støtter lokale initiativ innenfor kultur, idrett og utdanning. Dette har skjedd ved sponsorvirksomhet, gjennom opprettet næringsstiftelse og

talentstipend og ikke minst ved godt samspill med sparebankstiftelsene. Utbytte fra banken og avkastning på stiftelsenes investeringer danner grunnlag for gaver til allmenntilfelle formål fra stiftelsene. Stiftelsenes formål er å videreføre sparebanktradisjonene i sine respektive lokalsamfunn samt forvalte kapital og eierinteresser i banken.

Sparebankstiftelsene

Bankens største eiere er tre lokale sparebankstiftelser; SpareBank 1-stiftelsen Ringerike, SpareBank 1-stiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal og SpareBank 1-stiftelsen Gran. Til sammen eier disse tre sparebankstiftelsene 64 prosent av egenkapitalbevisene i banken. Utbytte fra, og avkastning på investeringen i banken danner grunnlag for gaver til allmenntilfelle formål fra sparebankstiftelsene. Deres formål er å utvise stort samfunnsengasjement i sine respektive lokalsamfunn samt forvalte kapital og eierinteresser i banken.

Samspillet med sparebankstiftelsene er viktig for bankens sterke samfunnsengasjement. Banken anser eierstrukturen og sparebankstiftelsenes sterke engasjement for å være et konkurransefortrinn.

Åpenhetsloven

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er underlagt åpenhetsloven. Det betyr blant annet at vi skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper om ansvarlig næringsliv. Redegjørelsen for våre aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven for 2024 er gitt som et eget kapittel i årsrapporten og vil også bli publisert på våre websider.

Nærmere redegjørelse er gitt i kapittel 12.3 – Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven.

Revisjon

Ekstern revisjon

Konsernets eksterne revisor er Deloitte AS. Ekstern revisor rapporterer til representantskapet i banken.

Intern revisjon

Konsernets internrevisor er Pricewaterhousecoopers AS. Internrevisjonen rapporterer til styret i banken.

Fortsatt drift

Morbanken og konsernet er solid med en tilfredsstillende kapitaldekning og driften er lønnsom. Det er gode forutsetninger for fortsatt framgang for konsernet i 2025. Styret bekrefter herved, i samsvar med regnskapsloven, at årsregnskapet for 2024 er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Utsiktene fremover

I 2024 stabiliserte rentene seg, med en styringsrente på 4,5 prosent. Norges Bank signaliserer at styringsrenten kan bli satt noe ned i 2025, og markedet forventer ett til tre rentekutt, med en etterfølgende ny stabilisering på omkring 3,75 prosent. Det store usikkerhetsmomentet i renteutviklingen er en svak kronekurs. Boligprisene ventes å stige betydelig fremover, primært i sentrale områder. Arbeidsledigheten ventes å stige noe, men fra lave nivåer.

Vi er markedsleder i en region som ligger fordelaktig til, i randsonen til den sterke vekstregionen i hovedstadsområdet. Infrastrukturprosjekter i nord-sør aksen på både øst- og vestsiden av Oslo er under bygging. E16 mellom Sandvika og Skaret vil stå ferdig i 2025, og vil bety bedre, sikrere og raskere veitransport. Reguleringsarbeidet for ulike utviklingsprosjekter har tatt seg opp, og det planlegges for byggestart flere steder. I kombinasjon med utsikter til noe lavere rente, er det grunn til å forvente økt vekst i boligmarkedet, flere innbyggere, og også vekst i lokalt næringsliv, noe som vil gjøre at banken har gode muligheter for fortsatt lønnsom vekst.

I 2024 har trenden i bruktboligmarkedet fra 2023 fortsatt, men med en liten bedring etter sommeren. Det er lavere kjøpekraft enn tidligere år som følge av høye renter på lån. Prisene har holdt seg oppe, og omsetningstiden har gått noe ned gjennom 2024. Det er grunn til å forvente at veksten tiltar fremover, drevet av økt nyboligbygging, boligprispress i hovedstadsområdet, lettelse i utlånsforskriften, lavere rentenivå, og bedre infrastruktur og kommunikasjon med hovedstadsområdet. EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland er markedsleder, har styrket sin markedsandel i regionen gjennom 2024, og er godt rigget for å ta del i veksten fremover.

I 2025 er det varslet innføring av nye kapitaldekningsregler for standardmetodebanker. Vi venter at dette vil utjevne noe av konkurranseulempene som over tid har vokst frem mellom store IRB- og mindre standardmetodebanker. Dette gjør at vi kan bygge videre på våre konkurransefortrinn som en sterk bank med solid lokal forankring. Strategien ble revidert i 2024, og med flere og tydeligere kundebetjeningskonsepter som sentrale utviklingsområder, vil vi styrke kundeservice og distribusjonskraft.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal være attraktiv for både kunder, ansatte og eiere. Vi har et overordnet mål om at egenkapitalavkastningen skal være minimum 11 prosent. I 2024 økte vi målet for utbytteutdeling fra minst 50 til minst 60 prosent av konsernets resultat, forutsatt at konsernets soliditet tilser det.

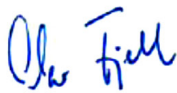
Banken kjennetegnes av lønnsom og solid drift, og den

er tilfredsstillende kapitalisert. Gjennom sterk markedsposisjon, med nære kunderelasjoner og effektiv utnyttelse av digitale muligheter, anser styret at banken fortsatt har gode vekstmuligheter i en attraktiv region. Styret vil fortsatt balansere soliditet, lønnsomhet, kostnadsutvikling og vekst i tiden fremover. Styret vil takke konsernets ansatte og tillitsvalgte for god innsats og positivt samarbeid.

Styret vil rette en takk til de tre sparebankstiftelsene for samarbeidet gjennom året, og ser frem til å fortsette samspillet til glede for, og utvikling av, regionen. Samspillet mellom innbyggere, næringsliv og bank er viktig for å sikre en god utvikling i regionen. Styret takker konsernets kunder, eiere og samarbeidspartnere for øvrig, og vil legge vekt på å videreføre dette samspillet i 2024.

Hønefoss, 14. februar 2025

I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland



Olav Fjell
Leder



Wenche Ravlo
Nestleder



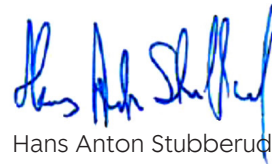
Terje Mjøs



Jane K. Gravbråten



Liv Bente Kildal



Hans Anton Stubberud



Espen Gundersen



Bjørn Rune Rindal
Adm. direktør

Årsregnskap

Resultatregnskap

MORBANK				KONSERN	
2023	2024	(beløp i mnok)	Note	2024	2023
1 482	1 779	Renteinntekter effektiv rentes metode	2, 17	1 779	1 482
41	46	Andre renteinntekter	2, 17	46	41
785	998	Rentekostnader	17	999	787
737	827	Netto renteinntekter		826	736
205	227	Provisjonsinntekter	18	227	205
15	15	Provisjonskostnader	18	15	15
3	3	Andre driftsinntekter	18	141	136
194	215	Netto provisjons- og andre inntekter		354	327
22	35	Utbytte	19, 37	36	22
89	4	Inntekter av eierinteresser	19, 37	97	- 5
2	80	Netto resultat fra andre finansielle investeringer	19	77	2
113	119	Netto resultat fra finansielle eiendeler		209	19
1 044	1 161	Sum inntekter		1 389	1 081
155	149	Personalkostnader	20, 22	262	260
172	186	Andre driftskostnader	16, 21	216	195
327	335	Sum driftskostnader		478	455
717	826	Resultat før tap		911	626
14	33	Tap på utlån og garantier	10	33	14
703	793	Resultat før skatt		878	612
149	172	Skatt	23	173	150
554	621	Resultat for regnskapsåret		704	461
	0	Ikke-kontrollerende eierinteresser		0,4	0,4
34,44	38,64	Resultat/utvannet resultat per egenkapitalbevis (Majoritet) (NOK)		43,81	28,68

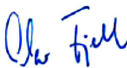
Utvidet resultatregnskap

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
554	621	Resultat for regnskapsåret	704	461
		Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat		
13,4	28	Aktuarielle gevinster og tap vedrørende ytelsespensjon	28	13
		Andre inntekter og kostnader tilknyttet felleskontrollert virksomhet	1	1
0				
-3,4	-7	Skatt	(7)	(3)
		Poster som vil bli reklassifisert til resultat		
		Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-
0				
-2,95	-0,8	Endring i virkelig verdi utlån PM	(1)	(3)
1	0,2	Skatt	0,2	1
7,9	21	Sum andre inntekter og kostnader	22	9
562	642	Totaltresultat for regnskapsåret	727	470
		Ikke-kontrollerende eierinteresser	0,4	0,4

Balanse

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
EIENDELER				
103	110	Kontanter og fordringer på sentralbanker	110	103
1 294	856	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner7	856	1 294
24 944	25 451	Netto utlån til kunder8, 9, 10	25 451	24 943
2 136	2 919	Sertifikater og obligasjoner26	2 919	2 136
66	88	Finansielle derivater27	88	66
1 101	1 240	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser28	1 241	1 101
323	527	Investerings i eierinteresser37	600	319
77	77	Investerings i konsernselskaper37	0	-
83	75	Eiendom, anlegg og utstyr30,40	96	107
24	8	Utsatt skattefordel23	8	24
0	-	Goodwill og andre immaterielle eiendeler29	68	69
99	63	Andre eiendeler31	96	130
30 251	31 415	Sum eiendeler	31 534	30 294
GJELD				
0	0	Gjeld til kredittinstitusjoner32	0	0
19 363	21 028	Innskudd fra og gjeld til kunder33	21 014	19 350
5 477	4 461	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer29	4 461	5 477
94	87	Finansielle derivater24, 35, 40	87	94
313	229	Annen gjeld og balanseførte forpliktelser34	289	369
251	402	Ansvarlig lånekapital34	402	251
25 497	26 206	Sum gjeld	26 253	25 540
EGENKAPITAL				
1 565	1 565	Egenkapitalbevis39	1 565	1 565
492	492	Overkursfond	490	490
2 015	2 148	Utjevningsfond	2 148	2 015
313	470	Avsatt utbytte	470	313
9	13	Avsatt til gaver	13	9
106	110	Grunnfond	110	106
5	5	Kompensasjonsfond	5	5
200	350	Hybridkapital	350	200
49	57	Annen egenkapital	130	50
0	0	Ikke-kontrollerende eierinteresser	1	1
4 754	5 209	Sum egenkapital	5 281	4 754
30 251	31 415	Sum gjeld og egenkapital	31 534	30 294

Hønefoss, 14. februar 2025
I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

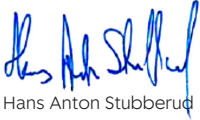

Olav Fjell
Leder


Wenche Ravlo
Nestleder


Terje Mjøs


Jane K. Gravbråten


Liv Bente Kildal


Hans Anton Stubberud


Espen Gundersen


Bjørn Rune Rindal
Adm. direktør

Endring i egenkapital

MORBANK

(Beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹⁾	Overkurs- fond	Ut- jevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Komp.- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Avsatt utbytte	Avsatt gaver	Hybrid- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital 31.12.22	1 565	492	1 779	101	5	69	-17	205	6	0	4 203
Periodens resultat	0	0	226	6	0	0	0	313	9	0	554
Utvidede resultatposter											
Netto aktuarielle gevinster og tap	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	10
Endring i virkelig verdi utlån PM	0	0	0	0,0	0	-2	0	0	0	0	-2
Sum utvidede resultatposter	0	0	10	0	0	-2,2	0	0	0	0	7,9
Totalresultat	0	0	236	6	0	-2	0	313	9	0	562
Transaksjoner med eierne											
Hybridkapital	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200	200
Renter på hybridkapital	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Besluttet utbytte for 2022	0	0	0	0	0	0	0	-205	0	0	-205
Utdelt gavefond 2022	0	0	0	0	0	0	0	0	-6	0	-6
Sum transaksjoner med eierne	0	0	0	0	0	0	0	-205	-6	200	-11
Egenkapital 31.12.23	1 565	492	2 015	106	5	67	-17	313	9	200	4 754
Egenkapital 31.12.23	1 565	492	2 015	106	5	67	-17	313	9	200	4 754
Periodens resultat	0	0	113	3	0	7	0	470	13	17	621
Utvidede resultatposter											
Netto aktuarielle gevinster og tap	0	0	21	1	0	0,0	0	0	0	0	21
Endring i virkelig verdi utlån PM	0	0	0	0	0	-0,6	0	0	0	0	-1
Sum utvidede resultatposter	0	0	21	1	0	-1	0	0	0	0	21
Totalresultat	0	0	137	4	0	6	1	470	13	17	642
Transaksjoner med eierne											
Hybridkapital	0	0	0	0	0	0	0	0	0	150	150
Renter på hybridkapital	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-17	-17
Besluttet utbytte for 2023	0	0	0	0	0	0	0	-313	0	0	-313
Utdelt gavefond 2023	0	0	0	0	0	0	0	0	-9	0	-9
Sum transaksjoner med eierne	0	0	0	0	0	0	0	-313	-9	133	-188
Egenkapital 31.12.24	1 565	492	2 148	110	5	72	-16	470	13	350	5 209

¹⁾ Pr 31.12.24 består eierandelskapitalen av 15.650.405 egenkapitalbevis à NOK 100.

KONSERN

(Beløp i mnok)	Eier- andels- kapital ¹	Over- kurs- fond	Ut- jevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Komp.- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Avsatt utbytte	Avsatt gaver	Sum	Hybrid- kapital	Mino- ritets interesse	Sum egen- kapital
Egenkapital 31.12.22	1 565	491	1 779	100	5	42	132	205	6	4 324	-	1	4 324
Periodens resultat	-	-	226	6	-	(0)	(93)	313	9	461	-	0	461
Utvidede resultatposter													
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	10	0	-	-	-	-	-	10	-	-	10
Endring i virkelig verdi utlån PM	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1
Andre inntekter og kostnader tilknyttet felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	(2)	-	-	-	(2)	-	-	(2)
Sum utvidede resultatposter	-	-	10	0	-	(1)	-	-	-	9	-	-	9
Totalresultat	-	-	236	6	-	(1)	(93)	313	9	470	-	0	470
Transaksjoner med eierne													
Andre føringer over EK ²⁾	-	(0)	-	-	-	-	(30)	-	-	(30)	-	-	(30)
Utdelt ekstraordinært utbytte	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utdelt gavefond ekstraordinært utbytte	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utdelt utbytte for 2022	-	-	-	-	-	-	0	(205)	-	(205)	-	(0)	(205)
Utdelt gavefond 2022	-	-	-	-	-	-	-	-	(6)	(6)	-	-	(6)
Hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200	-	200
Renter på hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum transaksjoner med eierne	-	(0)	-	-	-	-	(30)	(205)	(6)	(241)	200	(0)	(41)
Egenkapital 31.12.23	1 565	490	2 015	106	5	41	9	313	9	4 553	200	1	4 754
Egenkapital 31.12.23	1 565	490	2 015	106	5	41	9	313	9	4 553	200	1	4 754
Periodens resultat	-	-	113	3	-	7	82	470	13	687	17	0	704
Utvidede resultatposter													
Netto aktuarielle gevinster og tap	-	-	21	1	-	-	-	-	-	21	-	-	21
Endring i virkelig verdi utlån PM	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1
Andre inntekter og kostnader tilknyttet felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	(1)	-	-	-	(1)	-	-	(1)
Sum utvidede resultatposter	-	-	21	1	-	1	-	-	-	22	-	-	22
Totalresultat	-	-	133	4	-	7	82	470	13	709	17	0	726
Transaksjoner med eierne													
Andre føringer over EK ²⁾	-	-	-	-	-	-	(9)	-	-	(9)	-	-	(9)
Utdelt ekstraordinært utbytte	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utdelt gavefond ekstraordinært utbytte	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utdelt utbytte for 2023	-	-	-	-	-	-	(0)	(313)	-	(313)	-	0	(313)
Utdelt gavefond 2023	-	-	-	-	-	-	-	-	(9)	(9)	-	-	(9)
Hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150	-	150
Renter på hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(17)	-	(17)
Sum transaksjoner med eierne	-	-	-	-	-	-	(9)	(313)	(9)	(331)	133	0	(198)
Egenkapital 31.12.24	1 565	490	2 148	110	5	48	82	470	13	4 931	350	1	5 281

¹⁾ Pr 31.12.2024 består eierandelskapitalen av 15.650.405 egenkapitalbevis à NOK 100.²⁾ Poster ført direkte mot egenkapital i FKV

Kontantstrømoppstilling

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
-432	-1 007	Netto utlån til kunder	(1 007)	(432)
1 313	1 566	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	1 566	1 313
234	1 665	Innskudd fra kunder	1 668	234
-491	-679	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	(674)	(490)
-151	438	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	438	(151)
48	60	Renter på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	60	48
-128	-580	Sertifikater og obligasjoner	(580)	(128)
102	149	Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	149	102
-38	-48	Renteutbetaling derivater	(48)	(38)
187	208	Provisjonsinnbetalinger	351	322
-142	-80	Utbetalinger til lønn	(210)	(246)
-100	-130	Andre utbetalinger til drift	(137)	(132)
-112	-114	Betalt skatt	(115)	(115)
20	33	Andre tidsavgrensninger	21	25
310	1 481	A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	1 481	310
-0	6	Investering i varige driftsmidler	6	(0)
-	-	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	-	-
-125	-413	Utbetaling til investeringer i aksjer og fond	(413)	(125)
24	140	Innbetaling fra salg av aksjer og fond	140	24
111	35	Utbytte fra investeringer i aksjer	35	111
10	-231	B Netto likviditetsendring investering	(231)	10
1 100	150	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	150	1 100
-1 183	-1 138	Tilbakebetaling - utstedelse av verdipapirer	(1 138)	(1 183)
200	150	Opptak av ansvarlig lånekapital	150	200
-200	-	Innfrielse ansvarlig lånekapital	-	(200)
200	150	Opptak av hybridkapital	150	200
-198	-209	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(209)	(198)
-16	-25	Renteutbetalinger på ansvarlig lånekapital	(25)	(16)
-211	-322	Utbetaling til utbytte og gavefond	(322)	(211)
-307	-1 243	C Netto likviditetsendring finansiering	(1 243)	(307)
13	7	A+B+C Netto endring likvider i året	7	13
90	103	Likviditetsbeholdning 1.1.	103	90
103	110	Likviditetsbeholdning 31.12	110	103
		Likviditetsbeholdning spesifisert		
103	110	Kontanter og fordringer på sentralbanken	110	103
103	110	Likviditetsbeholdning sist i mnd	110	103



Noter til regnskapet

Noter

Generell informasjon

1. Generell informasjon	s. 64
2. Regnskapsprinsipper IFRS	s. 64
3. Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	s. 72
4. Segmentinformasjon	s. 74
5. Kapitaldekning	s. 76
6. Finansiell risikostyring	s. 78

KREDITTRISIKO

7. Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld	s. 83
8. Utlån til og fordringer på kunder	s. 84
9. SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS	s. 87
10. Tap på utlån og garantier	s. 89
11. Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser	s. 95
12. Finansielle instrumenter og motregning	s. 96
13. Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler	s. 97

MARKEDSRISIKO

14. Markedsrisiko knyttet til renterisiko	s. 99
---	-------

LIKVIDITETSRISIKO

15. Likviditetsrisiko	s. 100
16. Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser/likviditetsrisiko	s. 101

RESULTATREGNSKAP

17. Netto renteinntekter	s. 105
18. Netto provisjons- og andre inntekter	s. 106
19. Netto resultat fra finansielle eiendeler	s. 106
20. Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	s. 107
21. Adm. kostnader og andre driftskostnader	s. 108
22. Pensjoner	s. 108
23. Skatt	s. 111

BALANSE

24. Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	s. 113
25. Virkelig verdi på finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	s. 116
26. Sertifikater og obligasjoner	s. 118
27. Finansielle derivater	s. 119
28. Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	s. 120
29. Goodwill og andre immaterielle eiendeler	s. 120
30. Eiendom, anlegg og utstyr	s. 122
31. Andre eiendeler	s. 123
32. Innskudd fra og gjeld til kunder	s. 123
33. Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	s. 124
34. Ansvarlig lånekapital	s. 124
35. Annen gjeld og forpliktelser	s. 125
36. Bundne midler	s. 128
37. Investeringer i eierinteresser	s. 129

ØVRIGE OPPLYSNINGER

38. Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper	s. 131
39. Eierandelskapital- og eierstruktur	s. 132
40. Leieavtaler	s. 134
41. Hendelser etter balansedagen	s. 134

Note 1 – Generell informasjon

Beskrivelse av virksomheten

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har til formål å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av innskytere, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker.

Bankens formål er å yte investeringstjenester og tilknyttede tjenester innenfor rammen av verdipapirhandeloven. Banken kan utføre alle vanlige bankforretninger og finansielle tjenester i samsvar med den til enhver gjeldende lovgivning.

Bankens forretningside er å være en solid, lønnsom og selvstendig sparebank i markedsområdene Ringeriks- og Hadelandsregionen og i Nittedalsområdet. Banken skal tilby et bredt spekter av finansielle tjenester til personkunder, små og mellomstore bedrifter og offentlig sektor i bankens virkeområde.

Bankens visjon, verdier, mål og forretningside er vedtatt av styret og inntatt i årsrapporten.

Konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har sitt hovedkontor på Hønefoss, Søndre Torv 6, i Ringerike kommune (morbank) og lokalbanker i kommunene Ringerike, Jevnaker, Nittedal og Gran. Hoveddelen av lokalbankene er samlokalisert med Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS.

Konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland består av morbanken, datterselskapet Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS (94 % eierandel) og datterselskapet SpareBank 1 Økonomihuset AS (100 % eierandel). SpareBank 1 Ringerike Hadeland er notert på Oslo Børs ("RING").

Årsregnskapet for 2024 ble vedtatt av styret 14. februar 2025.

Note 2 – Regnskapsprinsipper IFRS

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Selskaps- og konsernregnskapet 2024 for SpareBank 1 Ringerike Hadeland er satt opp i overensstemmelse med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er gjort gjeldende i Norge. Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC). Regnskapet er avlagt basert på IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges per 31. desember 2024.

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Øvrige endringer med virkning for fremtidige perioder

Etter bankens vurderinger er det ingen IFRS-er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er tredd i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er i millioner kroner med mindre annet er angitt.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og datterselskap. Datterselskap konsolideres hvis de oppfyller kriteriene til konsolidering etter IFRS 10. IFRS 10 angir tre vilkår som må være oppfylt av banken for at det skal foreligge konsolideringsplikt:

- I. banken må ha bestemmende innflytelse over virksomheten herunder kunne styre aktiviteter som i vesentlig grad har innvirkning på avkastningen i datterselskapet
- II. banken har mulighet eller rett til å motta avkastning fra virksomheten
- III. banken har mulighet eller rett til å bruke sin innflytelse til å påvirke avkastningens størrelse.

Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt slik kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg slik kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultatelementer er eliminert. Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

Felleskontrollert virksomhet

En felleskontrollert virksomhet er en virksomhet der to eller flere parter har felles kontroll og er kjennetegnet ved at partene er bundet av en kontraktsregulert ordning som gir to eller flere av disse partene felles kontroll over den felleskontrollerte virksomheten.

SpareBank 1 Gruppen eies med 19,5 prosent hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er SpareBank 1 Østlandet (12,4 prosent) og LO (9,6 prosent).

Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. Samspar regnskapsfører investeringer i felleskontrollert virksomhet etter egenkapitalmetoden. SpareBank 1 Ringerike Hadeland eier 20,11 prosent av Samarbeidende Sparebanker AS og 19,80 prosent Sparebank 1 SamSpar AS. Sparebank 1 SamSpar AS var tidligere et datterselskap av Samarbeidende Sparebanker AS.

Styringsstrukturen i Samspar-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne som tilfredsstiller kravene til felleskontrollert virksomhet. Bankens eierandel regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og kostmetoden i morbankregnskapet.

Kontanter

Kontanter består av kontanter i NOK og valuta, samt innskudd i Norges Bank.

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (other comprehensive income - OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Banken benytter seg av SpareBank 1 Boligkreditt AS som finansieringsverktøy (se Note 9 for øvrig beskrivelse). Banken overfører bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til boligkredittselskapet. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring kan derfor sies å holdes både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, en forretningsmodell som er konsistent med måling til virkelig verdi med verdiendringer over OCI i både morbankens og konsernets resultat.

Ut fra en vurdering av betingelser for utlån til person- og bedriftsmarkedskunder, er det derfor konkludert med at hele PM-porteføljen, med unntak av fastrenteutlån, klassifiseres til måling til virkelig verdi over OCI. BM-utlån, som ikke er fastrenteutlån, måles til amortisert kost. Kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner måles også til amortisert kost.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer. Bankens investeringer i sertifikater og obligasjoner måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat på grunn av bankens forretningsmodell. Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendring over OCI kan måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet dersom dette eliminerer eller reduserer, med vesentlig grad, et regnskapsmessig misforhold.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. Som følge av at vurdering av fastrenteutlån til amortisert kost ville medført et regnskapsmessig

misforhold grunnet regnskapsføring av sikringsinstrumenter til virkelig verdi, har SpareBank 1 Ringerike Hadeland valgt å måle alle fastrenteutlån til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter

Alle derivater skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi med mindre man oppfyller kravene til måling til virkelig verdi over OCI og velger dette ved første gangs innregning. SpareBank 1 Ringerike Hadeland regnskapsfører alle egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat. Renter knyttet til derivater som sikrer fastrentefinansiering presenteres under «Rentekostnader» sammen med rentekostnader fra sikringsobjektet. Renter knyttet til derivater hvor det ikke benyttes sikringsbokføring presenteres under «Andre renteinntekter». Verdiendring blir ført under «Netto resultat fra andre finansielle investeringer».

Sikringsbokføring

Banken benytter virkelig verdi sikring av sine fastrenteinnlån for å styre sin renterisiko. Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved førstegangs klassifisering og på løpende basis i samsvar med IFRS 9. I sin sikringsaktivitet sikrer banken seg mot bevegelser i swap renten. Endringer i kredittspread er derfor ikke hensyntatt i sikringseffektiviteten eller verdivurderingen. Ved virkelig verdi sikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi og sikringsobjektet blir regnskapsført til amortisert kost justert for endring i virkelig verdi av den sikrede risiko. Endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført.

Banken inngår sikringsforretninger med anerkjente banker for å redusere egen risiko. Derivatforretningene er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens innlån i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettede aktiviteter. Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som "virkelig verdisikring" i henhold til IFRS 9. Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Tapsnedskrivning utlån

Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller gjeldsinstrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, det vil si forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

Nærmere beskrivelse av bankens nedskrivningsmodell

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene blir beregnet basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Banken har historikk for observert PD og observert LGD, som danner grunnlag for estimater på fremtidige verdier for PD og LGD. Bankens modell for beregning av forventet kredittap benytter ikke klimarelaterte data for å beregne hvordan klimarisiko påvirker størrelsen på forventede kredittap.

Modellen inneholder 3 ulike scenarier, «Base case», «Best case» og «Worst case», og det beregnes et forventet tap (expected credit loss – ECL) for hvert scenario. ECL for en kombinasjon av de tre scenariene er et vektet gjennomsnitt for de tre scenariene, hvor «Base case» vektet med 80 %, «Best case» vektet med 10 % og «Worst case» vektet med 10 %. Se «Note 3 – Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper» for utfyllende informasjon om scenarioene.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn:

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en

vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi eiendeler med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som ikke er klassifisert som kredittforringet. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede PD har økt vesentlig.

Følgende regler for kategorisering av trinn 2 gjelder:

- En konto skal ha kategori 2 når kontoen er i overtrekk eller har restanse på 30 dagers varighet eller mer.
- En konto skal ha kategori 2 når den tilhører en kunde som har blitt satt til særlig oppfølging. Kriteriene for dette fastsetter banken og kontoen settes i kategori 2 manuelt. Kriteriene kan bl.a. være at kunden er på watchlist. Det vil si at kunden har vesentlig forhøyet risiko og banken vurderer at det er behov for tettere oppfølging.
- En konto skal ha kategori 2 når kundens PD har økt med over 150 prosent til et nivå over 0,60 prosent. Endringen måles ved å sammenligne kundens PD samme måned som kontoen ble innregnet («PD_IB») med kundens PD for måneden det rapporteres på («PD_UB»).

Dersom de kvantitative eller kvalitative forholdene som medførte flytting til trinn 2 bedres tilstrekkelig, slik at de ikke lenger treffer de nevnte kriterier, vil engasjementet flyttes tilbake til trinn 1.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis på kreditttap som medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. For disse eiendelene avsettes det for forventet tap over levetiden. Banken har definert at det er objektive bevis for tap når et utlån er i mislighold (klasse J og K). Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap (expected credit loss - ECL). Dersom det er objektive bevis på at kreditttap har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rentesats.

Kreditttapet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs innregning (taps-hendelse) og resultatet av tapshendelsen må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på kreditttap omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Ikke uvesentlig mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Konsernet innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen
- Kunder med mer enn 90 dagers betalingsmislighold vil alltid flyttes til trinn 3

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på kreditttap for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en nedskrivningskonto og tapet innregnes i resultatregnskapet. En kunde som er klassifisert som misligholdt, og følgelig ligger i kategori 3 skal ha 3 eller 12 måneders karenstid etter at misligholdet er gjort opp avhengig av hvorvidt det er gitt betalingslettelse, før kunden går inn i en prøveperiode på 12 eller 24 måneder.

Misligholdte engasjement

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt innen 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. I tillegg kommer utlån og andre engasjementer som ikke er betalingsmisligholdte over 90 dager, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at banken vil bli påført tap. Engasjementer som anses å ha underliggende verdier med pant i boliger som dekker engasjementet fullt ut nedskrives ikke. Misligholdte engasjement vil ligge i trinn 3 i tapsmodellen.

Forbearance-merkede engasjement

Forbearance er definert som endringer i tidligere avtalt rentenivå, betingelser eller nedbetalingsplan for kunder i økonomiske vanskeligheter, som banken ikke ville gitt til en kunde som ikke var i økonomisk vanskeligheter.

Engasjementer skal forbearance-merkes, forutsatt at kunden er i økonomiske vanskeligheter dersom det innvilges lettelse slik beskrevet over. Forbearance-merkede kunder vil ligge i kategori 2.

Konstaterte tap

Konstatert tap (fraregning av balanseført verdi) foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller en del av den. Kriterier når dette skal gjøres er blant annet:

- Avsluttet konkurs i selskaper med begrenset ansvar

- Stadfestet akkord/gjeldsforhandlinger
- Avvikling for øvrige selskaper med begrenset ansvar
- Avsluttet bo ved dødsfall
- Ved rettskraftig dom
- Sikkerheter er realisert

Engasjementet vil normalt legges på langstidsovervåking i tilfelle debitor igjen skulle bli søkegod. Innbetalinger på tidligere konstaterte lån framgår av note 10 og presenteres under «Tap på utlån og garantier» i resultatregnskapet.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser

Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjellige fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fraregnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Modifiserte lån der kunder er i en vanskelig økonomisk situasjon er gjenstand for individuell vurdering om behov for tapsavsetning.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av identifisert merverdi

knyttet til oppkjøpte kunderelasjoner samt goodwill i konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr førstegangsinregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygninger	20-50 år
Maskiner og IT-utstyr	3-7 år
Transportmidler	4-5 år
Inventar	3-10 år

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tillegg eller fradrag i tap på utlån.

Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler har ført til at vesentlige leieavtaler for konsernet og morbank er balanseført. Standarden krever innregning av en bruksrettseiendel (rett til å bruke den leide eiendelen) og en finansiell forpliktelse til å betale leie for vesentlige leiekontrakter.

IFRS 16 inneholder valgmulighet til å unnlate å innregne bruksretten og tilhørende leieforpliktelsen for en leieavtale dersom leieavtalen er kortsiktig (under 12

måneder) eller leie av eiendelen har lav verdi. Konsernet og morbank har benyttet seg av dette fritaket. Nåverdien av leieforpliktelsen beregnes ved å neddiskontere resterende leiebetalinger med bankens marginale lånerente (fundingrente). Opsjoner til å forlenge leieperioden tas med dersom de med rimelig sikkerhet forventes å bli benyttet. Nåverdien for opsjonen innregnes da i leieforpliktelsen og bruksretten.

Nedskrivning på ikke-finansielle eiendeler

Balanseført beløp av bankens eiendeler omfattet av IAS 36 (ikke-finansielle eiendeler), blir gjennomgått på balansedagen, for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet under andre driftskostnader. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres nedskrivninger dersom det er en endring i estimerer som er benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost og virkelig verdi over utvidet resultat resultatføres løpende basert på en effektiv rente-metode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid.

For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi vil endring i markedsverdien klassifiseres som netto resultat fra andre finansielle investeringer, mens renteelementet klassifiseres som renteinntekt.

For utlån overført til Trinn 3 er inntektsføring av renter på utlån basert på netto utlån, og inntektsføring av renter på utlån i Trinn 1 og 2 er basert på brutto utlån.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Garantiprovijoner blir beregnet som et fastbeløp per garanti utstedt og inntektsføres i takt med opptjening. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres. Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt og Sparebank 1 Næringskreditt tilsvarende differansen mellom lånets rente og den finansieringskostnad Boligkreditt og Næringskreditt oppnår med tillegg av et administrativt

påslag. I bankens regnskap fremkommer dette som provisjonsinntekter.

Andre driftsinntekter

I andre driftsinntekter inngår inntekter i eiendomsmedlervirksomheten og regnskapstjenester som ytes i konsernet. Andre driftsinntekter blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir levert. Honorar for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens eller konsernets regnskap resultatføres når transaksjonen sluttføres.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen på balansetidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Formueskatt blir presentert som driftskostnad i konsernets regnskap.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Lån innregnes førstegang til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. Lån med

fastrente sikringsbokføres (virkelig verdi sikring). Det benyttes ikke virkelig verdi opsjon for konsernets gjeld.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Pensjoner

SpareBank 1 Ringerike Hadeland konsernet har etablert ulike pensjonsordninger for sine ansatte. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon.

Ytelsesbasert ordning

I en ytelsesbasert ordning er arbeidsgiver forpliktet til å yte pensjon av nærmere angitt størrelse. Utgangspunktet for beregning av pensjonskostnader er lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjoneringstidspunktet. Kostnadene beregnes ut fra årets påløpte pensjonsrettigheter og rentekostnader på tidligere påløpte rettigheter, fratrasket avkastning på pensjonsmidlene og periodisert arbeidsgiveravgift. Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av estimerte fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Ved beregning av pensjonsforpliktelsene benyttes aktuarmessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og uttakstilbøyelighet. Konsernet benytter økonomiske forutsetninger som anbefalt av Norsk Regnskapsstiftelse. Konsernet har benyttet K2013BE som tabell for levetidsalder utarbeidet av Gabler. Tabellen gir styrkede forutsetninger for levetid enn K2013, men er mer forsiktig enn finanstilsynets dødelighetsmodell K2013FT.

Endring i pensjonsplaner resultatføres ved planendringstidspunktet. Pensjonskostnaden er basert på forutsetninger fastsatt ved periodens begynnelse og klassifiseres som personalkostnader i regnskapet. Det avsettes arbeidsgiveravgift på pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser. Estimatavvik resultatføres over konsernets totalresultat.

Konsernets ytelsesbaserte ordninger er lukket for nye ansatte.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av

en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte.

Konsernet har tilbudt innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte siden 1. juli 2010.

Pensjonsavtaler finansiert direkte over driften

Banken har også pensjonsavtaler finansiert direkte over driften. Basert på forsikringstekniske prinsipper beregnes nåverdien av antatt fremtidige pensjonsytelser. Disse pensjonsforpliktelsene er avsatt som langsiktig gjeld i regnskapet.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). Ordningen dekker førtidspensjon fra 62 til 67 år. Bankens ansvar er 100 prosent av pensjonen som utbetales mellom 62 og 64 år og 60 prosent av pensjonen som utbetales mellom 65 og 67 år. Opptak av nye pensjonister opphørte med virkning fra 31. desember 2010.

Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelse etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidstakere tjener årlig opp rett til AFP med 0,314 % av pensjonsgivende inntekt opp til 7,1G frem til 62 år. Opptjening i ny ordning beregnes på bakgrunn av arbeidstakerens livsinntekt, slik at alle tidligere arbeidsår innregnes i opptjeningsgrunnlaget.

Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig å være en ytelsesbasert flerforetaksordning. Dette innebærer at det enkelte foretaket skal regnskapsføre sin proporsjonale andel av ordningens pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Dersom det ikke foreligger beregninger av de enkelte komponentene i ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering, regnskapsføres den nye AFP-ordningen som en innskuddsordning. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke slikt grunnlag, og den nye AFP-ordningen regnskapsføres derfor som en innskuddsordning. Regnskapsføring av ny AFP-ordning som ytelsesordning vil først skje når pålitelig måling og allokering kan foretas. Ny ordning skal finansieres ved at Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene og 2/3 skal dekkes av arbeidsgiverne. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbe-

talinger mellom 1G og 7,1G.

I tråd med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse er det i regnskapsåret ikke foretatt avsetning for konsernets reelle AFP-forpliktelse. Dette skyldes at Felleskontoret for LO/NHO så langt ikke har foretatt de nødvendige beregninger.

Segmentrapportering

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har Privatmarked (privatkunder og mindre bedriftsengasjementer) og Bedriftsmarked (BM, større engasjementer), i tillegg til eiendomsmeglervirksomhet samt IT- og regnskapstjenester, som sitt primære rapporteringsformat. Konsernet presenterer en sektor- og næringsfordeling av utlån og innskudd som sitt sekundære rapporteringsformat, hvor «key decision maker» er definert som konsernets ledergruppe. Konsernets segmentrapportering er i samsvar med IFRS 8.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlige lån klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen. Ansvarlige lån med flytende rente måles etter amortisert kost slik som andre langsiktige lån med flytende rente. Ansvarlig lån med fastrente tilfredsstiller kravene til sikringsbokføring, og det vil der det er aktuelt bli benyttet virkelig verdi-sikring, hvor utstedelsen inngår i et sikringsforhold med individuelt tilpassede sikringsderivater.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men konsernet har ingen plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, som betyr at rente akkumuleres ikke. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonen skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom konsernets kjernekapitaldekning faller under 5 % eller samlet kapitaldekning faller under 8 %. Nedskevne beløp på fondsobligasjonen skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til egenkapitalbeviserne eller egenkapitalen skrives opp.

Fondsobligasjon klassifiseres som gjeld i balansen dersom de tilfredsstiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. Renter på fondsobligasjoner klassifisert som gjeld resultatføres. Fondsobligasjoner som ikke tilfredsstiller betingelsene klassifiseres som egenkapital under posten hybridkapital. Renter på fondsobligasjoner klassifisert som egenkapital presenteres ikke som rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen.

Utbytte og gaver

Foreslått utbytte på egenkapitalbevis og gaver presenteres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens representantskap.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimer og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold etter balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Alternative resultatmål (APM)

I kvartals- og årsrapporten presenteres det alternative resultatmål i tillegg til måltall som reguleres av IFRS. Dette vil kunne hjelpe brukere til å forstå virksomheten bedre og gi mer tydelig informasjon om hvordan konsernet har prestert eller forventer å prestere. For en nærmere beskrivelse av de alternative resultatmålene som benyttes henvises det til bankens hjemmeside: www.rhbank.no.

Note 3 – Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av selskaps- og konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper og informasjon i noter. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader og noteopplysninger. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet. Faktiske resultater vil avvike fra de estimerte størrelser. Postene omtalt under er utvalgte poster hvor det utvises størst grad av skjønn.

Tap på utlån og garantier

Det vises til note 2 for en detaljert beskrivelse av anvendt tapsmodell i henhold til IFRS 9. Modellen inneholder flere kritiske estimater. De viktigste er knyttet til definisjonen av vesentlig økt kredittrisiko og viktige forutsetninger i den generelle tapsmodellen.

Vesentlig økt kredittrisiko

Målingen av nedskrivningen for forventet tap i den generelle tapsmodellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Kredittforverringen måles ved utviklingen i økonomisk PD. Økonomisk PD er bankens beste vurdering av kundens misligholdsrisiko. Banken definerer at en vesentlig grad av kredittforverring inntreffer når kundens PD har økt med over 150 prosent til et PD-nivå over 0,60 prosent. I tillegg anses kredittrisikoen være vesentlig økt når en konto er i overtrekk eller har restanse på 30 dager eller mer, samt når kunden er satt til særlig oppfølging.

Sensitivitet og diverse forutsetninger i basisscenarioet

Banken har simulert effekter av å endre på forutsetningene for basisscenarioet. Det er simulert effekten av å øke PD- og LGD estimatene første år (andre forhold er holdt like). Simulering hvis PD øker med 100 prosent (andre forhold er holdt like) tilsier at nivået på forventet tap endres vesentlig. Forventet tap på utlån i morbanken øker med 66 mill. kroner (+47 prosent). Effekten av migrering er ikke inkludert her.

Tilsvarende simulering hvis LGD øker med 100 prosent (andre forhold er holdt like). Simuleringen tilsier at nivået på forventet tap endres vesentlig også her. Forventet tap på utlån i morbanken øker med 108 mill. kroner (+78 prosent).

	BM	PM	Totalt
Endring av PD nivå med 100%	54	12	66
Endring av LGD-nivå med 100%	85	23	108
Totalt	139	35	174

Scenarievekting og estimat på forventet utvikling på misligholds- og tapsnivå

Den generelle tapsmodellen beregner forventet tap under tre scenarier for økonomisk utvikling; base case, best case og worst case. Scenarioene benytter fremtidige prognoser på arbeidsledighet og rentenivå for å beregne misligholdsrisiko (PD). Tap gitt mislighold (LGD) beregnes basert på prognoser på utvikling i sikkerhetsverdier, som er de viktigste forutsetningene for beregningene av forventet tap (ECL).

Base case er forventet utvikling, og de makroøkonomiske prognosene i Norges Bank Pengepolitisk rapport 4/24 er lagt til grunn. Arbeidsledigheten forventes å øke litt de neste to årene før den stabiliserer seg på et nivå tilsvarende 2022-nivåer. Rentebanen tilsier en gradvis nedgang fra 1. kvartal 2025 ned til rundt 3 prosent. Prisutvikling på sikkerheter i BM-segmentet synker gjennom de neste par årene, før den øker igjen mot slutten av prognoseperioden.

Best case reflekterer en flat utvikling i rente- og arbeidsledighetsprognosene gjennom perioden. Prisutvikling i BM-segmentet er forventet å øke med inflasjonsmålet årlig. Etterslep i boligbygging forventes å bidra til at prisveksten på boliger er noe høyere.

Worst case reflekterer en kraftig forverring av makroforutsetningene, med et raskt økende rentenivå, økt arbeidsledighet og fallende sikkerhetsverdier. Bankens worst case er basert på Finanstilsynets Finansiell Utvikling 06/24 framskrevet fra dagens rente-, arbeidsledighets- og sikkerhetsverdinivå.

Scenarievektingen er gjenstand for løpende vurdering basert på tilgjengelig informasjon.

Gjennom året er scenarievekting på 80-10-10 opprettholdt som tidligere, da banken ikke har identifisert en endring i de makroøkonomiske forholdene som tilsier at vektingen burde endres. Bankens modelloverstyringer og skjønnsmessige tilpasninger beskrives under «faktisk utvikling».

Sensitivitet scenariovekting

En 10%-poengs reduksjon i sannsynlighet for basis-scenariet og tilsvarende 10%-poengs økning i sannsynligheten for stress-scenariet (worst case) resulterte i økte tapsavsetninger på ca. 20,6 mill.kr. Dette illustrerer sensitiviteten ved en høyere vekting av sannsynlighet for at worst-case scenariet slår til.

En 10%-poengs reduksjon i sannsynlighet for basis-scenariet og tilsvarende 10 %-poengs økning i sannsynlighet for det beste scenariet (best case) resulterer i økte tapsavsetninger på ca. 2 mill.kr. Dette illustrerer sensitiviteten ved en høyere vekting av sannsynlighet for at best-case scenariet slår til.

	BM	PM	Totalt
ECL i forventet scenario (Base case)	94	23	117
ECL i nedsidescenario (Worst case)	249	74	322
ECL i oppsidescenario (Best case)	108	28	136
ECL med anvendt scenariovekting 80/10/10 *)	111	28	139
ECL med alternativ scenariovekting 70/20/10	126	34	160
ECL med alternativ scenariovekting 70/10/20	112	29	141

Faktisk utvikling

Vi har over tid observert høy prisvekst i Norge, med økte konsumpriser og lønnsvekst som resultat. Inflasjonen er fortsatt klart over målet, og Norges Bank har holdt styringsrenten uendret på 4,5 % gjennom 2024,

og er på et høyt nivå. Sist styringsrenten var på samme nivå var ved utløpet av 2008. Dette øker usikkerheten knyttet både til den økonomiske utviklingen og usikkerhet rundt når, og i hvor stor grad effekten av rentekningen vil bli synlig i kredittmodellen, enten gjennom atferdsvariabler eller regnskapstall for bedrifter.

Bankens BM og PM avdelinger har i løpet året, som tidligere, gjennomført kvartalsvise engasjementsgjennomganger med vurdering av kreditttrisikoen som følge av dagens markedssituasjon - og fordi det er grunn til å tro at effekter av økt rentenivå vil slå inn i kredittmodellene med forsinkelse. Banken valgte å opprettholde den skjønsmessige tilleggsavsetningen på 12,5 mill. kr. i påvente av at vi ser bedring i atferdsvariabler som følge av bedring i økonomiske rammevilkår.

Videre er bankens modell for beregning av forventede tap oppdatert og grunnet mer forventningsrette LGD-estimer økte tapsavsetningen med om lag 16 mill. kr. ved ikrafttredelse av ny modell.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Måling av virkelig verdi på aksjer som ikke omsettes i et aktivt marked vil bestemmes ved å bruke en av følgende verdsettelsesmetoder: (i) siste kjente transaksjonskurs, (ii) resultat per aksje, (iii) utbytte per aksje, (iv) rapportert EBITDA for underliggende aksjeselskap og (v) siste kjente transaksjonskurs på sammenlignbare instrumenter. Slike verdsettelses vil være beheftet med usikkerhet.

Note 4 – Segmentinformasjon

Inndelingen i segmentene som beskrevet under er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten slik besluttet i konsernledelsen iht. IFRS 8. På balanseposter segmentrapporteres det i morbanken kun på utlån og innskudd. Øvrige balanseposter er klassifisert under øvrige.

Rapporteringen av segmenter er inndelt i følgende områder: Privatmarked inneholder privatkunder for hele banken, samt mindre bedriftskunder. Bedriftsma-

ked inneholder større bedriftsengasjementer. Eiendomsmegling samt IT- og regnskapstjenester inneholder virksomhet i datterselskaper.

Segment PM og segment BM er definert som kunder håndtert av henholdsvis PM og BM avdelingene. Det vil være kunder med BM sektor som behandles av PM avdelingene, og motsatt. Segmentinformasjonen vil derfor ikke samsvare med note 11. Segmentnote er utarbeidet etter samme prinsipper som årsregnskapet.

Konsern 31.12.2024

(Beløp i mnok)	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
RESULTAT						
Netto renteinntekter og provisjon kredittforetak	355	435	0	0	80	871
Netto andre provisjonsinntekter	107	58	0	0	2	168
Netto andre inntekter	0	1	56	87	206	350
Driftskostnader	242	123	49	90	-26	478
Resultat før tap	220	371	8	-3	315	911
Tap på utlån og garantier	6	27	0	0	0	33
Resultat før skatt	214	344	8	-3	315	877

(Beløp i mnok)	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
BALANSE						
Utlån til kunder	13 540	12 264	0	0	-158	25 646
Nedskrivning utlån	-25	-120	0	0	0	-145
Verdiendring utover tapsnedskrivning	2	0	0	0	-51	-49
Andre eiendeler	0	0	33	38	6 014	6 085
Sum eiendeler pr segment	13 516	12 144	33	38	5 805	31 534
Innskudd fra og gjeld til kunder	14 099	6 766	0	0	149	21 014
Annen gjeld og egenkapital	0	0	33	38	10 451	10 522
Sum egenkapital og gjeld pr segment	14 099	6 766	33	38	10 600	31 534

Konsern 31.12.2023

(Beløp i mnok)	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
RESULTAT						
Netto renteinntekter og provisjon kredittforetak	328	399	0	0	47	775
Netto andre provisjonsinntekter	105	48	0	0	-2	151
Netto andre inntekter	0	0	51	85	19	155
Driftskostnader	221	116	46	84	-13	455
Resultat før tap	212	332	5	1	77	626
Tap på utlån og garantier	3	12	0	0	0	14
Resultat før skatt	209	320	5	1	77	612

(Beløp i mnok)	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
BALANSE						
Utlån til kunder	13 455	11 638	0	0	-38	25 055
Nedskrivning utlån	-19	-94	0	0	0	-113
Verdiendring utover tapsnedskrivning	2	0	0	0	0	2
Andre eiendeler	0	0	28	40	5 283	5 351
Sum eiendeler pr segment	13 438	11 544	28	40	5 245	30 294
Innskudd fra og gjeld til kunder	12 770	6 587	0	0	-7	19 350
Annen gjeld og egenkapital	0	0	28	40	10 877	10 945
Sum egenkapital og gjeld pr segment	12 770	6 587	28	40	10 869	30 294

Note 5 – Kapitaldekning

SpareBank 1 Ringerike Hadeland benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Per 31.12.2023 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 4,5 prosent og motsyklisk kapitalbuffer 2,5 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 14 prosent. I tillegg har Finanstilsynets fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 Ringerike Hadeland på 1,6 prosent med virkning fra 31.03.2023, hvorav 0,9 prosent tilordnes ren kjernekapital. Totalt minstekrav til ren kjernekapital, inklusive pilar 2-kravet, er dermed 14,9 prosent. Styret har fastsatt mål for ren kjernekapitaldekning for banken og konsernet på regulatorisk minstekrav + 1 prosentpoeng.

Bankens investering i datterselskapene Eiendomsmeidleren Ringerike Hadeland og SpareBank 1 Økonomihuset AS faller inn under størrelsesunntaket i CRR/CRD IV forskriftenes §17, og det utarbeides således ikke kapitaldekning på konsolidert nivå. Finanstilsynet har imidlertid pålagt bankene utvidet konsolideringsplikt for eierforetak i samarbeidende gruppe for eierandeler under 10%. Bestemmelsen gjelder eierandeler i andre finansforetak som forestår den virksomheten som samarbeidet omfatter, jfr Finansforetaksloven § 17-13. Banken anvender regelen om forholdsmessig konsolidering av eierandeler i samarbeidende gruppe for SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kredittkort AS og SB1 Finans Østlandet AS.

Banken har per 31.12.2024 gjort vurdering av risikoen i eiendomsutviklingsprosjekter i henhold til Finansdepartementets konklusjon og har flyttet engasjementer der det ikke er inngått juridisk bindende kjøpsavtale som dekker mer enn halvparten av engasjementsbeløpet til 150% risikovekt.

Finanstilsynet har i en tilsynsrapport for en annen sparebank i august 2023, og under innlegg på Høstkonferansen til Bankenes Sikringsfond 15. september 2023, presisert at standardmetodebanker iht. kapitalkravsforordningen (CRR) artikkel 124 skal vekte boligdel av lån til konsesjonspliktig landbruk med 100 prosent risikovekt. Dette vil innebære en betydelig endring i standardmetodebankenes praksis for risikovekting for slike eksponeringer. Sparebank 1 Ringerike Hadeland benytter, i likhet med andre standardmetodebankers praksis, 35

prosent risikovekt for boligdel av lån til konsesjonspliktig landbruk forutsatt at det foreligger en takst på eiendommen som angir verdi på boligdel og at belåningsgraden er under 80 prosent. Dette har vært etablert praksis blant norske standardmetodebanker siden Basel II standarden ble innført i Norge i 2007. Banken har fulgt utviklingen i saken tett, og Finansdepartementet instruerte Finanstilsynet i brev av 13.12.2023 om å utarbeide det nødvendige tallgrunnlaget for å redusere risikovekten fra 100 prosent til 50 prosent. Den foreslåtte endringen ble fastsatt i forskrift 27.06.2024 og gjort gjeldende fra 30.06.2024. Endringen fra 35 % til 50 % risikovekt utgjorde om lag 80 millioner kroner i økt beregningsgrunnlag.

Banken har fram til 1. kvartal 2024, i likhet med resten av standardmetodebankene i Alliansen, praktisert å ta eierandeler i selskaper som forholdsmessig konsolideres inn til fradrag i ren kjernekapital i morbanken. Dette prinsippet har banken endret, i likhet med resten av standardmetodebankene i Alliansen, ved rapportering for 2. kvartal 2024, slik at man samsvarer med unntaksregelen i beregningsforskriften § 18 bokstav c. Dette medfører at man har økt kapitaldekning i alle kapitalklasser for morbanken. Prinsippendringen medfører ingen endring for de forholdsmessig konsoliderte tallene. Historikk er ikke omarbeidet.

Finansdepartementet forventer at de nye kapitalkravsreglene som følger av EU-direktivet CRR3 vil tre i kraft i Norge løpet av 2025. Regelverksendringen forventes å bedre morbankens rene kjernekapitaldekning med om lag 1,5 til 2,0 prosentpoeng på implementeringstidspunkt. Finansdepartementet har samtidig besluttet å øke det såkalte risikovektgulvet for boliglån fra 20 til 25 prosent for banker som bruker interne risikomodeller (IRB), med virkning fra 1. juli 2025. Dette vil påvirke bankens kapitaldekning etter som SpareBank 1 Boligkreditt konsolideres forholdsmessig inn i bankens kapitaldekning. Det er fortsatt usikkerhet rundt hvilken effekt det nye regelverket vil ha for bankens kapitaldekning forholdsmessig konsolidert. Samlet effekt, med forbehold om usikkerhet, fra CRR3 i forholdsmessig konsolidert kapitaldekning er anslått til mellom 1 og 1,5 prosentpoeng ved ikraftredelsestidspunkt, gitt at CRR3 innføres før, eller samtidig som gulvet økes for banker som bruker interne risikomodeller.

Forholdsmessig konsolidering

(Beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2024
Ren kjernekapital	4 089	4 012
Kjernekapital	4 328	4 415
Ansvarlig kapital	4 643	4 897
Totalt beregningsgrunnlag	22 783	24 122
Ren kjernekapitaldekning	17,9 %	16,6 %
Kjernekapitaldekning	19,0 %	18,3 %
Kapitaldekning	20,4 %	20,3 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	9,1 %	9,0 %

MORBANK

(Beløp i mnok)	31.12.2023	31.12.2024
Egenkapitalbevis	1 565	1 565
Overkursfond	497	492
Uttevningsfond, grunnfond og kompensasjonsfond	2 121	2 263
Fond for urealiserte gevinster	66	72
Hybridkapital	200	350
Avsatt til gaver og utbytte	322	482
Annen egenkapital	-17	-16
Balanseført egenkapital	4 754	5 209
Balanseført egenkapital som ikke inngår i kjernekapital	-522	-839
Verdiendringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-17	-18
Frdrag for utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-42
Frdrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor	-847	-127
Tilleggsfrdrag i ren kjernekapital som institusjonen anser som nødvendige	-53	-59
Ren kjernekapital	3 315	4 122
Fondsobligasjoner	200	350
Frdrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-5	-2
Kjernekapital	3 510	4 470
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	250	400
Frdrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor ¹⁾	-23	-8
Ansvarlig kapital	3 738	4 862
Risikoveid beregningsgrunnlag:		
Stater	-	10
Lokale og regionale myndigheter	-	73
Offentlige foretak	-	97
Institusjoner	282	193
Foretak	5 255	5 697
Massemarked	2 597	2 386
Pantsikkerhet i eiendom	6 025	6 024
Forfalte engasjementer	164	375
Høyrisikoengasjementer	837	993
Obligasjoner med fortrinnsrett	169	145
Egenkapitalposisjoner	649	1 786
Øvrige engasjementer	129	238
Sum kredittrisiko	16 107	18 016
Operasjonell risiko	1 707	1 922
Motpartsrisiko derivater (CVA-risiko)	26	26
Totalt beregningsgrunnlag	17 840	19 964
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	18,6 %	20,6 %
Kjernekapitaldekning	19,7 %	22,4 %
Kapitaldekning	21,0 %	24,4 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50%)	446	499
Motsyklisk buffer (2,50%)	357	399
Systemrisikobuffer (4,50 %)	803	898
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	1 606	1 797
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50%)	803	898
Tilgjengelig ren kjernekapital	907	1 427
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	11,4 %	13,7 %

Note 6 – Finansiell risikostyring

Overordnet ansvar og kontroll

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 Ringerike Hadeland er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker betydelige ressurser på å utvikle gode risikostyringssystemer og -prosesser.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal ha en moderat risikoprofil. Risiko- og kapitalstyring skal støtte opp under konsernets strategiske målbilde og bidra til opprettholdelse av ønsket risikoprofil. Risiko- og kapitalstyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- Å ha en tydelig bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og konsernets verdigrunnlag
- Å ha en god forståelse av hvilke risikoer som er drivere for inntjening, kostnader og tap
- I størst mulig grad prise tjenester og produkter i tråd med underliggende risiko
- Å ha en tilstrekkelig soliditet sett i forhold til langsiktige strategiske mål og valgt risikoprofil
- Å utnytte diversifiseringsgevinster
- Å unngå at uventede enkelthendelser skader konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er virksomhetsstyringen bygget på følgende rammeverk:

- Konsernets strategiske målbilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Finansiell framskriving og stresstester
- Risikostrategier (fastsettelse av risikoevne og risikovilje)
- Kapitalstyring (inkl. avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering og oppfølging
- Evaluering og tiltak
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av konsernets ledelse for å sikre en effektiv forretningsdrift og gjennomføring av konsernets strategier. Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll.



➡ Instrukser, rammer og fullmakter ➡ Formell rapportering ➡ Adgang til rapportering

Styret har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra strategisk målbylde, vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risiko- og kapitalstyringen i konsernet, samt etiske retningslinjer som skal bidra til høy etisk standard. Videre skal styret påse at ledelsen sørger for en hensiktsmessig og effektiv risikostyringsprosess i samsvar med lover, forskrifter og myndighetenes forventninger, samt fastsette beredskaps- og kontinuitetsplaner for å sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige uforutsette hendelser.

Styrets arbeid er nedfelt i en årsplan som oppdateres årlig. Dette sikrer at styret har tilstrekkelig tid og fokus på sentrale oppgaver.

Styret har egne utvalg for risikostyring, revisjon og godtgjøring. Utvalgene skal bistå styret i forberedelsen av saker, men beslutningen skal fastsettes av styret samlet. Instruks for utvalgene fastsettes av styret. Risikoutvalget er et forberedende organ for styret i saker som vedrører konsernets risikostyring og internkontroll, mens revisjonsutvalget forbereder saker som vedrører finansiell informasjon og internkontroll knyttet til denne. Utvalgene består av de samme tre medlemmene utgått av styret, men utvalgene har ikke samme leder. Godtgjøringsutvalget skal tilsvarende bistå styret i dets arbeid med ansettelsesvilkår for administrerende direktør, samt når det gjelder hovedprinsipper og strategi for kompensasjon av det øverste ledersjikt i konsernet. Godtgjøringsutvalget består av tre styremedlemmer inklusive ansattrepresentant.

Administrerende direktør har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Det betyr at administrerende direktør er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyrings-systemer i konsernet og at risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende direktør er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Ledere av forretnings- og støtteområdene har ansvaret for den daglige risikostyringen innenfor sine ansvars-områder, og skal påse at risikostyring –og eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt av styret eller administrerende direktør.

Avdeling for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av linje- og stabsenheter og rapporterer direkte til administrerende direktør. I tillegg har avdelingen adgang til å rapportere direkte til styret. Avdelingen er ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikoeksponeringen og følger opp at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

Internrevisjonen rapporterer til styret og er primært styrets, men også administrasjonens redskap for overvåking av risikostyringsprosessens effektivitet og hensiktsmess-

ighet. Internrevisjonens anbefalinger til forbedringer blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

RISIKOEKSPONERING I SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELAND

Kredittrisiko i utlånsporteføljen utgjør bankens største finansielle risikoområde, og defineres som risiko for tap som kan oppstå som følge av at kunder ikke har evne og/eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. I tillegg påfører bankens portefølje av rentebærende verdipapir banken kredittrisiko. Banken benytter standardmetoden for beregning av kredittrisiko i kapitalberegningen.

Gjennom den årlige revisjonen av bankens kredittpolicy konkretiserer styret bankens risikoappetitt gjennom fastsettelse av mål og rammer for bankens kredittportefølje. Kredittpolicyen er forankret i bankens overordnede policy for risiko og kapitalstyring som legger forutsetningene for en moderat risikoprofil.

Bankens kredittpolicy inneholder retningslinjer for risikoprofilen, herunder maksimal misligholdssannsynlighet (PD) og maksimalt tap gitt mislighold (LGD) for privatmarkedet, bedriftsmarkedet og totalt. Kredittpolicyen inneholder også kredittstrategiske rammer som styrer bankens konsentrasjonsrisiko, herunder rammer for maksimal eksponering innenfor bransjer og på enkeltengasjement. Banken har videre som policy å avstå fra kredittgivning hvor bærekraftsrisikoen vurderes å være høy, og denne ikke er av forbigående karakter.

Etterlevelse av kredittpolicy og vedtatte rammer og måltall overvåkes løpende og rapporteres kvartalsvis til styret.

Bankens risikoklassifiseringssystem er utviklet for å kunne styre bankens utlånsportefølje i tråd med bankens kredittpolicy og gjennom risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyling bidra til å sikre den risikojusterte avkastningen. Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer innen visse rammer kredittfullmaktene til administrerende direktør, som igjen kan delegere disse videre innenfor egne fullmakter. Utlånsfullmaktene er gradert i forhold til engasjementsstørrelse og risikoprofil.

Kredittgivning og styring av kredittrisiko skal bidra og være i henhold til bankens overordnede strategi for bærekraft. Bærekraftsrisikoer, herunder antihvitvaskrisiko, vurderes i forbindelse med all kredittbehandling. Vurderingen er risikobasert og tilpasset segmentet kunden tilhører. Hensikten er å vurdere hvordan kredittrisikoen påvirkes når det gjelder betjeningsevne, verdi av sikkerheter og omdømme. For privatkunder og mindre bedriftskunder er vurderingen hovedsakelig knyttet til antihvitvask og økonomisk kriminalitet. For bedriftskundene med engasjement på over 5 millioner

kroner gjennomføres en bærekraftsanalyse av kunden. Data fra disse analysene muliggjør overvåkning av porteføljen med tanke på overgangsrisiko og fysisk klimarisiko og koblingen mellom bærekraft og kreditt risiko. Banken har per i dag ikke identifisert engasjementer som har økt tapsrisiko grunnet overgangsrisiko og/eller fysisk klimarisiko, selv etter uværet Hans høsten 2023. Klimarisiko vurderes dermed ikke ha påvirkning på bankens forventede kreditttap og hensyntas derfor ikke i kredittmodellene eller i tapsmodellen. Banken har via Sparebank 1-alliansen en stresstestmodell for å simulere hvordan klimascenarier påvirker risiko og tap i kredittporteføljen. Slike simuleringer og utfall av relevante hendelser, for eksempel uværet Hans høsten 2023, er relevante for fremtidig utvikling av kreditt- og tapsmodeller.

Bankens risikoklassifisering bygger på tre sentrale statistiske modeller, misligholdssannsynlighet (PD), eksponering ved mislighold (EAD) og tap gitt mislighold (LGD). Disse tre komponentene utgjør også grunnlaget for bankens tapsmodell iht. IFRS9.

Misligholdssannsynlighet (PD):

Bankens kreditmodeller er basert på statistiske beregninger av misligholdssannsynlighet for alle kunder. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd og benyttes som grunnlag for nøkkeltall for risikoklassifisering av kunden. I tillegg benyttes risikoklassen for å klassifisere hver enkelt kunde i en risikogruppe. Modellene er basert på scoring av utlånsporteføljen hvor det tas hensyn til finansiell stilling samt interne og eksterne adferdsdata. Modellene reflekterer misligholdssannsynligheten i løpet av de neste tolv månedene under de gjeldende konjunkturforhold. Modellen benytter 11 risikoklasser (A-K) hvorav 2 risikoklasser (J-K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement. Kundene re-scores månedlig i bankens porteføljestyringssystem basert på objektive kriterier.

Eksponering ved mislighold (EAD):

“Eksposering ved mislighold” EAD er en beregnet størrelse som angir eksponering mot kunden ved et tenkt fremtidig misligholdstidspunkt. Denne eksponeringen består av

henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede, men ikke trukne rammer. For trekkrettigheter og garantier benyttes en konverteringsfaktor for å anslå hvor mye av ubenyttede trekkrettigheter og avgitte garantier som blir trukket og gjort gjeldende ved et fremtidig misligholdstidspunkt.

For nærmere spesifikasjon av utlånsvolum, garantier og innvilggede, men ikke trukne rammer vises til note 11.

Tap gitt mislighold (LGD):

”Tap gitt mislighold” angir hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Banken estimerer tapsgrad for hvert lån basert på forventet realisasjonsverdi (RE-verdi) på underliggende sikkerheter, gjenvinningsgrad på usikret del av lånene samt kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. RE-verdi beregnes med utgangspunkt i markedsverdi som justeres ned med en faktor som tar høyde for verdifall ved realisering av pantet i en i en nedgangskonjunktur.

Majoriteten av bankens utlån er sikret gjennom fysisk sikkerhet (pant), garantier eller avtaler om motregning. Hovedtypene av pant som benyttes er pant i boligeiendom, næringseiendom og annen fast eiendom, fordringer, varelager og driftsmidler. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret. Pantsatte eiendeler befinner seg hovedsakelig i bankens definerte markedsområde, samt Oslo.

Modellene for PD, EAD og LGD valideres jevnlig både med hensyn på evne til å rangere kundene samt å estimere nivå. Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede estimer for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet. Det gjennomføres analyser som vurderer modellenes evne til å rangere kundene etter risiko (diskrimineringssevne), og evnen til å fastsette riktig nivå på risikoparameterne. Resultatene fra validering av bankens kredittmodeller bekrefter at modellenes treffsikkerhet er innenfor interne mål og internasjonale anbefalinger.

Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene laveste, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/nedskrevet basert på kundens

[illegible]

misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse).

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for ikke være i stand til å innfri forpliktelser på forfall eller ikke evne til å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av likviditetspolicyen. Rammene ligger godt innenfor de minimumsgrensene fastsatt av regulatoriske myndigheter og konsernets konservative risikoprofil innen området. Policyen setter blant annet rammer for størrelse og kvalitet på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden som banken skal være uavhengig av ny markedsfinansiering.

Styring av likviditetsrisiko skal bidra og bygge opp under bankens overordnede strategi for bærekraft. Risiko knyttet til miljø, sosiale forhold, eierskap og selskapsstyring (ESG) skal vurderes i forbindelse med bankens fundingstrategi. Vurderingen skal være i tråd med bankens grønne rammeverk, og bidra til å bygge opp under bankens vedtatte bærekraftsmål.

I tilknytning til styringsdokumentene er det etablert egen beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder. I tillegg til likviditetsprognoser benyttes stresstester som analyserer konsernets likviditetsmessige sårbarhet i perioder uten tilgang på ekstern finansiering.

Avdeling for Økonomi/Finans er ansvarlig for bankens finansiering -og likviditetsstyring.

Risikoeksponering- og utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til styret og ledelse av avdeling for risikostyring og compliance.

For ytterligere informasjon vises til note 14 og 15.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er en felles betegnelse for risikoen for tap som oppstår som følge av endringer i kurser eller priser på finansielle instrumenter. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater, aksjer, egenkapitalbevis og aksjefond, og posisjoner i rente- og valutamarkedene.

Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av markedsrisikopolicyen. Rammene ligger godt innenfor de maksimalgrensene fastsatt av regulatoriske myndigheter, og konsernets konservative risikoprofil innen området. Risikoeksponering- og utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til konsernets styre og ledelse.

Styret har blant annet vedtatt rammer for renterisiko, spreadrisiko, aksjerisiko og valutarisiko

For ytterligere informasjon vises det til note 14.

Konsentrasjon

Konsentrasjoner av risiko oppstår når finansielle instrumenter med tilsvarende kjennetegn påvirkes på samme måte ved endringer i økonomiske eller andre forhold. Identifiseringen av konsentrasjoner innebærer utøvelsen av skjønn. SpareBank 1 Ringerike Hadeland kontrollerer risikokonsentrasjon gjennom rammesetting på ulike områder. For kredittrisiko begrenses større risikokonsentrasjoner gjennom rammer for store engasjementer, høyrisikoengasjementer og bransjeeksponering. Faktisk eksponering fordelt på risikogrupper, sektor og næring samt geografiske områder presenteres i note 8. For markedsrisiko begrenses konsentrasjonsrisikoen gjennom rammer for maksimal spreadrisiko, renterisiko, valutarisiko, og aksjeeksponering. Konsentrasjon av renterisiko er presentert i note 15. Konsernets eksponering i valuta består av valutabeholdning i bankens minibanker. Aksjeeksponering er spesifisert i note 28. Konsernet har ikke identifisert betydelige risikoer utover dom som fremkommer i nevnte noter.

Operasjonell risiko

All virksomhet i konsernet er i større eller mindre grad utsatt for operasjonell risiko, som defineres som risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Operasjonell risiko styres gjennom policy for operasjonell risiko som fastsettes minimum årlig av styret. Policyen tar utgangspunkt i Finanstilsynets tilnærming til operasjonell risiko definert i «Modul for vurdering av operasjonell risiko» som igjen bygger på COSO, et internasjonalt akseptert rammeverk for helhetlig risikostyring. Rammeverket består av åtte innbyrdes relaterte komponenter; internt miljø, etablering av målsettinger, identifisering av hendelser, risikovurdering, risikohåndtering, kontrollaktiviteter, informasjon og kommunikasjon og oppfølging.

Etterlevelse av rammer og risikotoleranse overvåkes av avdeling for risikostyring, og status rapporteres kvartalsvis til styret. Vurdering av internkontroll innenfor sentrale områder innenfor operasjonell risiko rapporteres til styret kvartalsvis som del av bankens risikorapport.

Compliancerisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter, økonomisk tap og/eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover/forskrifter, standarder og/eller interne retningslinjer og verdier (strategier, policyer, fullmaktsreglement, rutiner og etiske retningslinjer). Compliancerisiko styres gjennom policy for compliance som fastsettes minimum årlig av styret

Bankens krise- og kontinuitetsplan beskriver beslutningsstruktur og organisering av en krise der en eller flere avdelinger er involvert. Planen bygger på SpareBank 1-alliansens «Krise- og kontinuitetsplan for selskaper i SpareBank 1 –alliansen» og ivaretar bankens rolle i

en eventuell krise som omfatter flere enheter i Alliansen. Overordnet Krise- og beredskapsplan er utarbeidet og godkjent av styret. Bankens kriseledelse gjennomfører jevnlig kriseøvelser både i egen regi og i samarbeid med SpareBank 1 Alliansen.

IT-virksomheten er en vesentlig faktor for at konsernet skal nå sine forretningsmessige mål. Bankens IT-virksomhet er også sentral for regnskapsføringen og den finansielle rapporteringen. SpareBank 1 Alliansen har inngått avtale med IT-leverandøren EVRY om drift og videreutvikling av kjerneløsningen til Alliansen-bankene. SpareBank 1 Alliansen har også avtaler med andre leverandører om ulike IT-løsninger. Gjennom avtalen banken har med SpareBank 1 Alliansen om deltakelse i sammenslutningen, tiltrer banken som part i de utkontrakteringsavtaler SpareBank 1 Alliansen gjør med underleverandører av IT-tjenester. Det er etablert databehandleravtaler mellom de leverandørene og bankene som blant annet sikrer håndtering av taushetsbelagt informasjon. Alle viktige beslutninger i IT-virksomheten er forankret hos ledelsen i banken. Bankens internkontrollerarbeid innenfor IT har særlig fokus på driftsstabilitet, endringshåndtering og informasjonssikkerhet.

Det foretas kartlegging av den operasjonelle risiko i forbindelse med oppfyllelse av internkontroll- og IKT-forskriftene. Det gjennomføres videre særskilte risikoanalyser av prosesser og forretningsområder der dette anses nødvendig.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger vekt på fullmaktsstrukturer, gode rutinebeskrivelser, definerte ansvarsforhold og en kultur som stimulerer til organisatorisk læring for å håndtere den operasjonelle risikoen.

ESG-risiko

ESG-risiko er risiko for tap som følge av

- Fysiske endringer i klima- natur- og/eller miljøforhold (Environment) som direkte eller indirekte vil kunne ha negativ effekt for konsernet. Klimarisiko handler både om hvordan de fysiske konsekvensene av klimaendringer vil påvirke natur og samfunn (fysisk klimarisiko), og hva overgangen til et samfunn med netto null utslipp vil innebære (overgangsrisiko)
- Manglende etterlevelse av markedets forventninger eller regulatoriske krav knyttet til arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter og god forretningsskikk (Social)
- Manglende etterlevelse av markedets forventninger eller regulatoriske krav knyttet til styring og kontroll (Government)

ESG-risiko ansees være en underliggende risikodriver, spesielt til kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko. Det er foretatt risikokartlegging som ligger til grunn for bankens ambisjoner innen bærekraftsområdet og som danner grunnlaget for den årlige revideringen av policy for styring og kontroll av

bærekraftsrisiko. Policydokumentet angir bankens risikotoleranse og -håndtering, roller og ansvar, rapportering og overvåking, samt prosess for kontinuerlig forbedring og mål for bankens bærekraftsarbeid. ESG-risiko er inkludert i alle øvrige overordnede styringsdokumenter og retningslinjer til konsernet.

På bakgrunn av banken sin dobbelt vesentlighetsanalyse er følgende vesentlige temaer definert innenfor bærekraft og samfunn:

Påvirkninger:

- Indirekte natur- og klimapåvirkning i bedrifts og privatmarkedet.
- God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og data-sikkerhet.
- Ivaretagelse av våre medarbeidere.
- Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden.

Muligheter:

- Tilgang til kapital gjennom grønne obligasjoner
- Øke konkurransefortrinn ved lokal tilstedeværelse
- Tilby produkter og tjenester med fokus på bærekraft
- Tilby god ESG-rådgivning

Risikoeer:

- ESG-reguleringsbrudd
- For liten grønn portefølje
- For lav ESG-kompetanse
- Tap som følge av svindel av våre kunder

Det er gitt en nærmere omtale av de ovennevnte mest vesentlige teamene innenfor bærekraft og samfunn i bankens bærekraftsrapportering.

For ytterligere informasjon vises til b.la. følgende noter:

- Note 8:** Utlån til og fordringer på kunder
- Note 11:** Maksimal kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantstillelser
- Note 14:** Markedsrisiko knyttet til renterisiko
- Note 15:** Likviditetsrisiko
- Note 26:** Sertifikater og obligasjoner
- Note 28:** Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Note 7 – Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld

MORBANK		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)		2024	2023
1 114	619	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid		619	1 114
180	236	Utlån og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid		236	180
1 294	855	Sum		855	1 294
3,7 %	4,6 %	Gjennomsnittlig rente		4,6 %	3,7 %

Innskudd og utlån til kredittinstitusjoner er i NOK og har i hovedsak flytende rente.

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk renteinntekt/-kostnad i året i prosent av gjennomsnittlig fordring og gjeld til kredittinstitusjoner.

Note 8 – Utlån til og fordringer på kunder

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
Utlån fordelt på fordringstype				
2 397	2 103	Kasse-/drifts- og brukskreditter	2 103	2 397
398	401	Byggelån	401	398
22 146	23 021	Nedbetalingslån	23 021	22 146
115	121	Påløpte renter	121	115
25 055	25 646	Brutto utlån og fordringer på kunder	25 646	25 055
Nedskrivninger fordelt på fordringstype				
-94	-120	Tap på utlån til amortisert kost	-120	-94
-19	-25	Tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	-25	-19
2	-49	Verdiendring utover tapsnedskrivning	-49	2
24 944	25 451	Netto utlån og fordringer på kunder	25 451	24 943
Utlån fordelt på markeder				
12 984	12 995	Lønnstakere	12 995	12 984
11 956	12 529	Næringsfordelt	12 529	11 956
0	0	Offentlig	0	0
115	121	Påløpte renter	121	115
25 055	25 646	Brutto utlån og fordringer på kunder	25 646	25 055
Nedskrivninger fordelt på markeder				
-19	-25	Nedskrivninger lønnstakere	-25	-19
-94	-120	Nedskrivninger næring	-120	-94
2	-49	Verdiendring utover tapsnedskrivning	-49	2
24 944	25 451	Netto utlån og fordringer på kunder	25 451	24 943
Av nedbetalingslån utgjør lån utpekt til virkelig verdi over resultatet (FVO):				
1 179	1 452	- Fastrentelån til kunder, bokført verdi	1 452	1 179
1 304	1 497	- Fastrentelån til kunder, pålydende verdi	1 497	1 226

I bankens interne risikoklassifiseringssystem klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger på utlån og garantier som misligholdt uavhengig av ekstern definisjon på mislighold (jf. note 2). De fordeles ikke på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjement. Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter sammen med sikkerhetsverdier til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljesystem basert på objektive kriterier.

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	Totalt engasjement fordelt på sektor og næring	2024	2023
14 222	14 105	Lønnstakere o.l	14 105	14 222
1	21	Offentlig forvaltning	21	1
1 519	1 663	Primærnæringer	1 663	1 519
558	522	Industri	522	558
2 176	2 233	Bygg og anleggsvirksomhet	2 233	2 176
549	660	Varehandel	660	549
124	129	Transport og lagring	129	124
188	204	Hotell- og restaurantdrift	204	188
947	1 090	Forretningsmessig tjenesteyting	1 085	942
7 215	7 553	Omsetning/drift eiendommer	7 498	7 205
454	427	Diverse næringer	427	454
27 953	28 607	Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	28 547	27 938

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	Brutto utlån fordelt på sektor og næring	2024	2023
12 984	12 995	Lønnstakere o.l	12 995	12 984
1 239	1 390	Primærnæringer	1 390	1 239
387	335	Industri	335	387
1 714	1 747	Bygg og anleggsvirksomhet	1 747	1 714
413	507	Varehandel	507	413
94	101	Transport og lagring	101	94
159	173	Hotell- og restaurantdrift	173	159
859	987	Forretningsmessig tjenesteyting	987	859
6 700	6 915	Omsetning/drift eiendommer	6 915	6 699
391	373	Diverse næringer	373	391
115	121	Påløpte renter, ikke sektorfordelt	121	115
25 055	25 646	ordelt på sektor og næring	25 646	25 055

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	Brutto utlån fordelt på geografiske områder	2024	2023
2 867	2 979	Innlandet	2 979	2 867
18 325	-	Viken	-	18 324
-	7 620	Akershus	7 620	0
-	10 834	Buskerud	10 834	0
3 052	3 095	Oslo	3 095	3 052
777	1 080	Landet for øvrig	1 080	777
33	38	Utlandet	38	33
25 055	25 646	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	25 646	25 055

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	Utlån til ansatte	2024	2023
416	435	Utlån til ansatte	567	558
188	228	Herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt	228	188
5	7	Rentesubsidiering ansatte	9	6

Nedbetalingslån til ansatte gis med inntil 30 års nedbetalingstid og månedlige terminer. Rentesats for nedbetalingslån og flexilåntil ansatte tilsvarer 60 % av rentesats for nedbetalingslån over 2 MNOK i privatkundemarkedet dersom belåningen ligger innenfor henholdsvis 85 % av forsvarlig verdi for nedbetalingslån og innenfor 60 % av forsvarlig verdi for flexilån. Totalt lånebeløp innenfor disse betingelsene kan ikke overstige 3,5 millioner kroner for den enkelte ansatte.

Kredittrisiko - konsern

Tabellen viser kredittrisiko fremstilt i bruttoverdier på finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost, virkelig verdi over OCI ,finansielle garantikontrakter og lånetilsagn. Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene lavest, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/nedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Se for øvrig note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

2023					2024			
Utlån og forskudd til kunder totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Lavest	10 551	123	0	10 675	10 417	56	0	10 473
Lav	5 772	135	0	5 907	5 890	126	0	6 015
Middels	5 584	1 427	0	7 011	5 624	1 491	0	7 114
Høy	324	432	0	756	598	402	0	1 000
Høyest	237	344	0	581	270	467	27	764
Misligholdt	0	0	125	125	0	21,532	258	280
Bruttoverdi	22 469	2 461	125	25 055	22 799	2 562	285	25 646
Verdiendring utover tapsnedskrivning	2			2	3			3
Sum avsetning	(40)	(45)	(29)	(113)	(42)	(56)	(47)	(145)
Nettoverdi	22 431	2 416	97	24 944	22 759	2 506	239	25 503

2023					2024			
Utlån og forskudd til kunder til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn 2	Trinn 3	Total		Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Lavest	5 855	39	-	5 894	6 052	22	-	6 074
Lav	3 758	51	-	3 809	3 425	46	-	3 471
Middels	1 729	469	-	2 198	1 713	437	-	2 149
Høy	107	208	-	316	83	212	-	295
Høyest	67	207	-	274	69	188	3	260
Misligholdt	-	-	58	58	-	-	134	134
Bruttoverdi	11 517	973	58	12 548	11 342	905	137	12 384

2023					2024			
Utlån og forskudd til kunder til amortisert kost (BM)	Trinn 2	Trinn 3	Total		Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Lavest	4 696	85	-	4 781	4 365	34	-	4 399
Lav	2 014	84	-	2 097	2 464	79	-	2 544
Middels	3 855	958	-	4 813	3 911	1 054	-	4 965
Høy	216	224	-	440	515	190	-	705
Høyest	170	137	-	307	201	278	24	503
Misligholdt	-	-	67	67	-	22	124	146
Bruttoverdi	10 952	1 488	67	12 507	11 456	1 657	149	13 262

Note 9 – SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og Sparebank 1 Kredittkort AS

SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 4,27 prosent pr 31.12.2024 (4,42 prosent pr 31.12.2023). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt har en rating på Aaa fra Moody's. SpareBank 1 Boligkreditt erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan banken overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overførte utlån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2024 er bokført verdi av overførte utlån 12,55 milliarder kroner. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2024 og 2023. De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkludert krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt management buffer på 0,4%. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe. Banken har tidligere, sammen med de andre eierne av

SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Denne avtalen ble terminert per 26.03.2024, og det er derfor ikke lengre knyttet en avtale til likviditetsfasilitering mellom banken og kredittforetaket.

SPAREBANK 1 NÆRINGSKREDITT AS

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

SpareBank 1 Næringskreditt ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Banken har en eierandel på 9,82 prosent pr 31.12.2024 (8,02 prosent pr 31.12.2023). Obligasjonene til SpareBank1 Næringskreditt har en Aaa rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt i Stavanger. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank1 Næringskreditt erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til Sparebank 1 Næringskreditt er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av Sparebank 1 Næringskreditt og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2024 er bokført verdi av solgte utlån til SpareBank 1 Næringskreditt AS 923 mill. kr. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2024 og 2023.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Næringskreditt kjernekapitaldekningen minst er på 11,0 prosent, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt management buffer på 0,4%. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har tidligere, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Denne avtalen ble terminert per 26.03.2024, og det er derfor ikke lengre knyttet en avtale til likviditetsfasilitet mellom banken og kredittforetaket.

SPAREBANK 1 KREDITT AS

SpareBank 1 Kreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen, og har som formål å være felles kredittkortselskap for bankenes kunder. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Kredittkort AS og med Sparebank 1 Kreditt AS. Avtalen innebærer blant annet at banken er forpliktet til å bidra med egenkapital slik at SpareBank 1 Kreditt AS har en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfyller de minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivning og/eller anbefalinger fra Finanstilsynet og som er nødvendig for en forsvarlig drift av Sparebank 1 Kreditt. Banken er også forpliktet til å bidra med funding av egen portefølje (total balanse). Banken mottar provisjon fra Sparebank 1 Kreditt AS tilsvarende bankens andel av renteinntekter fratrasket fundingkostnader og konstaterte tap, bankens andel av transaksjonsinntekter samt nysalgspolisjon.

Note 10 – Tap på utlån og garantier

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern bortsett fra en konsolidering fra en datter for brutto og netto utlån, se note 5. Beløp i mnok. Utlån til privatmarkedet er vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat. Tapsvurdering etter IFRS 9 inngår som en del av grunnlaget for virkelig verddivurdering.

MORBANK/KONSERN 2023				
Tap på utlån og garantier	01.01.2023	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert	31.12.2023
Avsetning til tap etter amortisert kost - bedriftsmarkedet	82	9	-	101
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) - Privatmarked	19	(3)	0	16
'Skjønnsvis gruppevis tapsavsetning	10	3		13
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	111	8	-	119

MORBANK/KONSERN 2024				
Tap på utlån og garantier	01.01.2024	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert	31.12.2024
Avsetning til tap etter amortisert kost - bedriftsmarkedet	101	33	-0	134
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) - Privatmarked	16	-1	0	15
'Skjønnsvis gruppevis tapsavsetning	13	-		13
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	119	32	-0	149

Bankens BM og PM avdelinger har i løpet av de siste kvartalene gjennomført engasjementsgjennomgang med vurdering av kredittrisikoen som følge av dagens markedssituasjon. Vi har over tid observert høy prisvekst i Norge, med økte konsumpriser og lønnsvekst som resultat. Inflasjonen er over målet og, prisveksten må videre ned for å nå inflasjonsmålet. På bakgrunn av dette besluttet Norges Bank i rentemøtet 18. desember 2024 å holde styringsrenten uendret på 4,50 prosent og signaliserte at dette sannsynligvis vil være rentenivået en god stund fremover. Prognosene er usikre, men signalene fra Norges Bank tilsier at "tiden snart er inne for å begynne å sette renten ned". Prognosen for styringsrenten tilsier en gradvis nedtrapping fra første kvartal 2025.

På bakgrunn av økte renter og presumptivt reduserte verdier på spesielt næringsbygg gjennomførte banken en utvidet gjennomgang av fire næringskoder i BM-porteføljen som mulig er ekstra tapsutsatt i Q4 2023. Næringskodene «68.209 – Utleie av egen eller leid fast eiendom ellers», «68.100 – Kjøp og salg av egen fast eiendom», «41.109 – Utvikling og salg av egen fast eiendom ellers», og «41.200 – Oppføring av bygninger» har blitt gjennomgått. Hjemlet i en risikobasert tilnærming har banken gjennomgått alle engasjementer med en EAD på over 5,0 mill. kr i næringene 68.100, 41.109 og 41.200, i tillegg til engasjementer som har migrert negativt i risikoklasse siste 12 måneder og som har fått innvilget betalingslettelser i kategori 1 etter førstegangsinnregning i næringen 68.209. Samlet har 126 selskaper, med en samlet EAD på 3.800 mill.kr vært gjenstand for utvidet gjennomgang. Resultatet av gjennomgangen var at det ble identifisert 14 engasjementer med forhøyet risiko. Samlet EAD på disse engasjementene var 232 mill. kr. Disse engasjementene har blitt overstyrt til kategori 2 dersom de ikke allerede lå i kategori 2. Skjønsmessig tapsavsetning beløper seg 12,5 mill. kr. ved utløpet av året grunnet vedvarende usikkerhet rundt makroforhold. Misligholdte- og tapsutsatte engasjementer har det siste året økt, og var 367 (125) mill. kroner ved utgangen av kvartalet. Økningen kan relateres til noen enkeltkunder med lavt tapspotensiale og er forventet å være forbigående.

Tabellene under avstemmer inngående og utgående balanse per trinn.

Avstemmingsposter inkluderer:

- Bevegelser mellom trinn, IB for lån som er flyttet til trinnene.
- Nye ustedte lån, som reflekterer tapsavsetningen for nye innregnede lån, inkludert utlån som tidligere er fraregnet som følge av endrede vilkår.
- Utlån som er fraregnet reflekterer avsetning for utlån som er fraregnet i perioden uten at det er nedskrevet som følge av kredit-tap inkludert lån som er fraregnet som følge av endringer i vilkår
- Ny måling av tap inkluderer effekt av endringer i input eller forutsetninger i modellen, delvis tilbakebetaling, opptrekk i eksisterende kreditt, og endringer i måling som følge av overføring mellom trinn.

MORBANK/KONSERN 2023

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2023	56	26	29	111
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	4	(4)	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	(4)	4	(0)	-
Overført til (fra) Trinn 3	(0)	(2)	2	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	5	3	2	9
Økning i trekk på eksisterende lån	13	32	7	52
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	(29)	(8)	(5)	(42)
Utlån som har blitt fraregnet	(5)	(4)	(1)	(10)
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	(0)	(3)	(3)
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	3	-	-	3
31.12.2023	43	47	30	119

MORBANK/KONSERN 2024

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2024	43	47	30	119
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	6	-5	-1	-
Overført til (fra) Trinn 2	-2	2	-1	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-5	5	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	6	6	0	13
Økning i trekk på eksisterende lån	9	32	20	62
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-16	-15	-7	-38
Utlån som har blitt fraregnet	-2	-2	-1	-5
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0	-0	-2	-2
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	-	-	-	-
31.12.2024	44	60	45	149

MORBANK/KONSERN 2023

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2023	5	9	4	17
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	1	-1	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-0,2	0	-0,0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0,0	-0,3	0	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	0	1	2	3
Økning i trekk på eksisterende lån	0,5	7	2	9
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-4	-4	-0	-9
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-1	-1	-1	-3
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap) -	-	-	-0	-0
31.12.2023	2	10	6	18

MORBANK/KONSERN 2024

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2024	2	10	6	18
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2	-2	-0	-
Overført til (fra) Trinn 2	-0	1	-0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-2	2	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	1	1	0	2
Økning i trekk på eksisterende lån	1	6	5	13
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-2	-2	-3	-8
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-0	-1	-1	-2
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0	-	-0	-0
31.12.2024	2	10	10	23

MORBANK/KONSERN 2023

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til amortisert kost (BM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2023	44	16	25	85
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2	-2	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-3	3	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-1,1	1	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	4	2	0,1	6
Økning i trekk på eksisterende lån	11	26	5	42
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-21	-5	-5	-32
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2	-3	-0	-5
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-0	-3	-3
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	3	-	-	3
31.12.2023	37	35	24	96

MORBANK/KONSERN 2024

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til amortisert kost (BM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2024	37	35	24	96
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	3	-3	-0	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	2	-0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-3	3	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	6	3	-	9
Økning i trekk på eksisterende lån	7	26	15	48
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-11	-12	-4	-28
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-1	-1	-0	-2
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0	-0	-2	-2
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	-	-	-	-
31.12.2024	39	46	35	120

MORBANK/KONSERN 2023

Totalt balanseført tapsavsetning på tilsagn/ubenyttet/ garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2023	7	1	0	9
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	0,9	(0,9)	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	(0,4)	0,4	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	(0,03)	(0,01)	0,04	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	0	0,01	-	0
Økning i trekk på eksisterende lån	1,7	1	0,4	3
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	(4)	(0,5)	(0,44)	(5)
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	(2)	(0,0)	(0)	(2)
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	(0,000)	-	(0)
31.12.2023	4	1	0	5

MORBANK/KONSERN 2024

Totalt balanseført tapsavsetning på tilsagn/ubenyttet/ garantier	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2024	4	1	0	5
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	1	-1	-0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-0	0	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-0	0	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	0	2	-	3
Økning i trekk på eksisterende lån	1	1	0	2
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-3	-0	-0	-3
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-0	-0	-0	-0
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-0	-0	-0
31.12.2024	3	3	0	6

MORBANK/KONSERN 2023

Brutto utlån totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2023	22 545	1 921	108	24 574
Avsetning til tap overført til Trinn 1	488	-488	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-1 225	1 228	-4	0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-2	-46	48	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3 720	153	10	3 883
Økning i trekk på eksisterende lån	4 071	370	9	4 449
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-4 699	-453	-32	-5 184
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2 429	-222	-11	-2 662
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-3	-3	-6
31.12.2023	22 469	2 461	125	25 055
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,19 %	1,90 %	24,00 %	0,48 %

MORBANK/KONSERN 2024

Brutto utlån totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2024	22 469	2 461	125	25 055
Avsetning til tap overført til Trinn 1	567	-555	-12	-0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-967	980	-12	-0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-26	-102	128	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3 694	204	6	3 904
Økning i trekk på eksisterende lån	3 752	280	92	4 125
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-3 969	-501	-29	-4 499
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2 721	-204	-11	-2 936
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0	-1	-2	-3
31.12.2024	22 799	2 562	285	25 646
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,19 %	2,32 %	15,90 %	0,59 %

MORBANK/KONSERN 2023

Brutto utlån PM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2023	13 707	989	40	14 736
Avsetning til tap overført til Trinn 1	215	-215	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-469	473	-4	-0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-2	-19	21	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	2 783	129	11	2 923
Økning i trekk på eksisterende lån	2 390	130	6	2 525
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-5 106	-393	-4	-5 503
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2 000	-121	-11	-2 132
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-0	-0
31.12.2023	11 517	973	58	12 548
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,01 %	1,03 %	11,08 %	0,14 %

MORBANK/KONSERN 2024

Brutto utlån PM	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2024	11 517	973	58	12 548
Avsetning til tap	282	-271	-11	0
Overført til (fra) trinn 1	-387	395	-8	0
Overført til (fra) Trinn 2	-20	-54	73	-
Overført til (fra) Trinn 3	2 557	108	7	2 672
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	2 022	99	41	2 162
Økning i trekk på eksisterende lån	-2 675	-188	-14	-2 877
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1 954	-159	-8	-2 121
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-0	-	-0	-0
31.12.2024	11 342	905	137	12 384
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,02 %	1,13 %	7,29 %	0,18 %

MORBANK/KONSERN 2023

Brutto utlån BM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2023	8 838	932	68	9 838
Avsetning til tap overført til Trinn 1	271	-271	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-754	754	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-0	-23	23	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	1 064	39	1	1 105
Økning i trekk på eksisterende lån	3 871	363	4	4 238
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1 792	-187	-26	-2 005
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-547	-116	-0	-663
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-3	-3	-6
31.12.2023	10 952	1 488	67	12 507
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,34 %	2,36 %	35,14 %	0,76 %

MORBANK/KONSERN 2024

Brutto utlån BM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2024	10 952	1 488	67	12 507
Avsetning til tap overført til Trinn 1	281	-281	-0	0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-580	584	-4	-0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-6	-49	55	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	1 292	99	-	1 391
Økning i trekk på eksisterende lån	1 647	181	51	1 880
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1 283	-310	-15	-1 608
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-847	-54	-4	-905
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0	-1	-2	-3
31.12.2024	11 456	1 658	148	13 262
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,34 %	2,79 %	23,78 %	0,91 %

MORBANK/KONSERN 2023

Tilsagn og ubenyttede kreditter, brutto eksponering	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2023	2 095	231	-0	2 326
Avsetning til tap overført til Trinn 1	21	-21	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-116	116	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-1	-0	1	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	247	0	-	247
Økning i trekk på eksisterende lån	383	20	1	404
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-506	-65	-2	-572
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-291	-0	-0	-291
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-0	-	-0
31.12.2023	1 833	282	-0	2 114

MORBANK/KONSERN 2024

Tilsagn og ubenyttede kreditter, brutto eksponering	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2024	1 833	282	-0	2 114
Avsetning til tap overført til Trinn 1	68	-67	-1	0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-51	51	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-0	-2	2	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	202	25	-	228
Økning i trekk på eksisterende lån	488	11	-	498
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-483	-29	-5	-517
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-163	-2	-	-164
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-0	-0	-0
31.12.2024	1 894	269	-4	2 159

	MORBANK/ KONSERN	
	31.12.2023	31.12.2024
Periodens tap på utlån og garantier		
Endring i nedskrivning Trinn 1 & 2	5	16
Endring i nedskrivning Trinn 3	4	18
Effekt skjønnsmessig nedskrivning	3	-
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	3	-
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	2	0
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-5	-1
Andre korreksjoner / amortisering av nedskrivninger	2	1
Sum tap på utlån og garantier	14	34

Etter gitte instruksjoner blir misligholdte lån/ kreditter og overtrukne konti overført til Modhi Collect AS (inkasso).
Pr 31.12.2024 utgjorde konstaterte tap, som banken fortsatt har juridisk rett på, 4,3 mill. kroner.

	MORBANK/ KONSERN	
	31.12.2023	31.12.2024
Misligholdte engasjement:		
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	45	112
Trinn 3 nedskrivning	- 11	- 11
Netto misligholdte engasjement	34	101
Avsetningsgrad	23,9 %	9,8 %
Brutto misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,2 %	0,4 %
Øvrig tapsutsatte engasjement	80	173
Trinn 3 nedskrivning	- 19	- 34
Netto tapsutsatte engasjement	61	217
Avsetningsgrad	24,0 %	15,1 %
Øvrig tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,3 %	1,0 %

	MORBANK/ KONSERN		
	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Lån med betalingslettelser *)			
Lån med betalingslettelser	406	101	507
Lån med betalingslettelser	406	101	507

*) Tabellen viser lån hvor det er innvilget betalingslettelse for å avhjelpe finansielle problemer hos kunden (blir etter IFRS 9 klassifisert enten i trinn 2 eller trinn 3).

Lån som har en vesentlig økt kredittrisiko siden førstegangsinnregning, skal klassifiseres i trinn 2, mens kredittforringede lån skal klassifiseres i trinn 3.

I de tilfeller hvor engasjementene antas å ha underliggende verdier i pantet, bekreftet av takst eller verdivurdering fra eksterne kilder, som overstiger engasjementets størrelse er det ikke gjort tapsavsetninger.

Note 11 – Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

MORBANK		Brutto eksponering	KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
		Eiendeler		
103	110	Kontanter og fordringer på sentralbanker	110	103
1 294	856	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	856	1 294
25 055	25 646	Brutto utlån til og fordringer på kunder	25 646	25 055
2 136	2 919	Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	2 919	2 136
66	88	Derivater	88	66
100	63	Andre eiendeler (note 31)	96	131
28 755	29 682	Sum eiendeler	29 715	28 786
		Forpliktelser		
769	788	Betingede forpliktelser (stilte garantier)	743	724
2 129	2 174	Ubenyttede kreditter	2 159	2 114
759	808	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	808	759
3 656	3 769	Sum finansielle kredittforpliktelser	3 709	3 597
32 411	33 451	Sum total kredittrisikoeksponering	33 424	32 383

¹⁾ Netto utlån til og fordringer på kunder målt til virkelig verdi over resultatet utgjør kr 1.452 mill. kr. pr 31.desember 2024 (1.179 mill. kr.) for morbank og konsern.

MORBANK		Kredittrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på land	KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
		Kreditteksponering knyttet til utlån inkl. ubenyttede kreditter		
32 377	33 413	Norge	33 386	32 349
34	38	Utlandet	38	34
32 411	33 451	Totalt fordelt på geografiske områder	33 424	32 383

Det er kun posten utlån som fordeles etter geografiske områder, ref. note 8. Andre eiendeler er kun eksponert i Norge. For mer informasjon av sikkerhetens beregning og estimater henvises leseren til note 3.

Sikkerheter pr. sikkerhetsklasse

Tabellen under viser total verdi av sikkerheter fordelt pr. sikkerhetsklasse i bankens risikoklassifiseringssystem. Risikoklasseinndeling skjer ved at det beregnes misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive data og scores på månedlig basis. Banken reduserer kredittrisikoen ved å ta sikkerhet i pant, og den vanligste formen for sikkerhet er pant i fast eiendom, men det benyttes også andre typer sikkerheter. Verdien av sikkerheten er beregnet som omsetningsverdi på de respektive sikkerhetstypene. Omseningsverdi for andre sikkerheter enn eiendom er vanligvis satt som bokført verdi i siste avlagte årsregnskap. Sikkerhetsdekning er beregnet som verdi av sikkerheten delt på exposure at default (EAD). Verdiene er beregnet ut i fra et gjennomsnitt av sikkerhetsdekningsintervallene innenfor hver klasse.

MORBANK OG KONSERN	Prosentvis snitt pr klasse	2024	2023
Sikkerhetsklasse 1	120 %	2 902	2 675
Sikkerhetsklasse 2	110 %	4 732	5 020
Sikkerhetsklasse 3	90 %	6 399	5 687
Sikkerhetsklasse 4	70 %	7 738	7 886
Sikkerhetsklasse 5	50 %	1 819	1 923
Sikkerhetsklasse 6	30 %	552	370
Sikkerhetsklasse 7	10 %	608	621
Sum sikkerheter fra risikoklassifisering		24 750	24 183

Note 12 – Finansielle instrumenter og motregning

I henhold til IFRS 7 skal det opplyses om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettoføring ihht. IAS 32.42, samt hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på. Begge ihht. IFRS 7.13 A-F.

I den finansielle oppstillingen har banken ingen finansielle instrumenter som bokføres netto.

Sparebank 1 Ringerike Hadeland har avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater. Mot kunder i person- og bedriftsmarkedet anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse.

Mot finansielle institusjoner inngår konsernets standardiserte og hovedsaklig bilaterale ISDA-avtaler. Under ISDA har konsernet inngått tilleggsavtale om kontant sikkerhetsstillelse (CSA) mot institusjonelle motparter. Kunder i person- og bedriftsmarkedet som driver tradingvirksomhet henvises til Sparebank 1 SMN for utøvelse av virksomheten.

Eiendelene og forpliktelsene nedenfor kan motregnes.

	Brutto finansielle eiendeler/forpliktelser	Nettoført	Netto finansielle eiendeler/forpliktelser i balansen	Avgitt/mottatt kontant-sikkerhet
2024				
Derivater som eiendeler	88	0	88	-20
Derivater som forpliktelser	-87	0	-87	14
2023				
Derivater som eiendeler	66	0	66	-28
Derivater som forpliktelser	-94	0	-94	2

Note 13 – Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

MORBANK		Risikoklasse						Sum
2024 (Beløp i mnok)	Noter	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Misligholdt	
Utlån til og fordringer på kreditt-institusjoner	7	856						856
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	5 210	3 241	1 989	294	251	132	11 116
Bedriftsmarked	8	4 468	2 390	4 910	697	503	146	13 114
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Privatmarked	8	591	230	161	1	9	2	995
Bedriftsmarked	8	205	153	55	8			421
Sum brutto utlån		11 329	6 015	7 114	1 000	764	280	26 502
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	2 600	319					2 919
Sum finansielle investeringer		2 600	319	0	0	0	0	2 919
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		13 929	6 334	7 114	1 000	764	280	29 420

2023 (Beløp i mnok)	Noter	Risikoklasse						Misligholdt	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 294							1 294
Brutto utlån til og fordringer på kunder									
Privatmarked	8	5 390	3 652	2 085	313	268	58	11 766	
Bedriftsmarked	8	4 727	1 943	4 625	440	307	67	12 110	
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet									
Privatmarked	8	505	157	113	2	5	0	783	
Bedriftsmarked	8	54	154	188				396	
Sum brutto utlån		11 969	5 907	7 011	756	581	125	26 349	
Finansielle investeringer									
Sertifikater og obligasjoner	27	2 095	41					2 136	
Sum finansielle investeringer		2 095	41	0	0	0	0	2 136	
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		14 065	5 947	7 011	756	581	125	28 485	

KONSERN		Risikoklasse						
2024 (Beløp i mnok)	Noter	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Misligholdt	Sum
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	856						856
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
PM	8	5 210	3 241	1 989	294	251	132	11 116
BM	8	4 468	2 390	4 910	697	503	146	13 114
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Privatmarked	8	591	230	161	1	9	2	995
Bedriftsmarked	8	205	153	55	8	0	0	421
Sum brutto utlån		11 329	6 015	7 114	1 000	764	280	26 502
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	2 600	319	0	0	0	0	2 919
Sum finansielle investeringer		2 600	319	0	0	0	0	2 919
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		13 929	6 334	7 114	1 000	764	280	29 420

2023 (Beløp i mnok)	Noter	Risikoklasse					Misligholdt	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 294						1 294
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
PM	8	5 390	3 652	2 085	313	268	58	11 766
BM	8	4 727	1 943	4 624	440	307	67	12 110
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Privatmarked	8	505	157	113	2	5	0	783
Bedriftsmarked	8	54	154	188	0	0	0	396
Sum brutto utlån		11 970	5 907	7 010	756	581	125	26 349
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	2 095	41	0	0	0	0	2 136
Sum finansielle investeringer		2 095	41	0	0	0	0	2 136
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		14 065	5 947	7 010	756	581	125	28 485

Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene laveste, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/-nedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Se for øvrig note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

Note 14 – Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Bankens renterisiko beregnes ved å benytte 6 standardiserte rentesjokkscenarier som definert i EBAs retningslinje Annex III.

Renterisiko er sannsynligheten for at endringer i markedsrenten vil påvirke kontantstrømmer eller virkelig verdi av bankens finansielle instrumenter. Styret har fastsatt rammer for bankens renteeksponering.

Det foretas løpende overvåking og rapportering av bankens renteeksponering. Banken benytter instrumenter for å sikre at eksponering er innenfor fastsatte rammer.

Under presenteres bankens renterisiko ved et parallelt renteskift på 2 prosentpoeng for hele rentekurven for alle relevante balanseposter per 31.12.24.

Renterisiko, 2 % økning		
Basisrisiko konsern (Beløp i mnok)	2024	2023
Obligasjoner og sertifikater	-8	-5
Fastrenteutlån til kunder	-78	-72
Derivater relatert til fastrenteutlån til kunder	51	52
Øvrige utlån og innskudd	1	-3
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (hensyntatt sikringsderivater)	17	19
Annet	-1	5
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-19	-5

Renterisiko, 2 % økning		
Rentekurverisiko konsern (Beløp i mnok)	2024	2023
0-3 mnd	-2	-2
3-12 mnd	10	8
12-36 mnd	-18	-1
36-60 mnd	2	-8
>60 mnd	-10	-2
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-19	-5

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Note 15 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at konsernet misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån. Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere metoder. Se for øvrig omtale under note 6.

Tabellen under viser bankens forventede fremtidige kontantstrømmer knyttet til forpliktelser. I tabellen er det lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå

slik det foreligger per 31.12.24. Løpetid på innskudd til fastrente er satt til utløpet av fastrenteperioden. Løpetid på øvrige innskudd er ansett å være på forespørsel noe som også medfører at fremtidige renteelementer ikke er lagt til. Løpetid på derivater er satt til utgangen av kontraktperioden. Kontraktsmessig kontantstrøm på derivater er ikke balanseført. Løpetid på verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital er satt til første avtalte forfallstidspunkt. Sannsynligheten for at eventuelle call-muligheter blir benyttet er ikke hensyntatt. Løpetiden på øvrige forpliktelser er satt til forfallstidspunktet.

MORBANK Per 31.12.2024 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	19 573	485	967	3	0	21 028
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	456	295	4 222	147	5 120
Derivater	0	0	-15	-38	-1	-55
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	0	126	117	0	0	243
Ansvarlig lånekapital	0	14	42	193	421	670
Sum kontantstrøm forpliktelser	19 573	1 081	1 406	4 379	567	27 006

KONSERN Per 31.12.2024 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	19 560	485	967	3	0	21 014
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	456	295	4 222	147	5 120
Derivater	0	0	-15	-38	-1	-55
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	0	126	117	0	46	289
Ansvarlig lånekapital	0	14	42	193	421	670
Sum kontantstrøm forpliktelser	19 560	1 081	1 406	4 379	612	27 038

MORBANK Per 31.12.2023 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	17 940	531	802	90	0	19 364
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	461	510	901	1 137	3 010
Derivater	0	19	-31	2	-1	-10
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	0	133	127	0	0	261
Ansvarlig lånekapital	0	4	12	56	283	356
Sum kontantstrøm forpliktelser	17 940	1 150	1 421	1 049	1 419	22 980

KONSERN Per 31.12.2023 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	17 926	531	802	90	0	19 350
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	461	510	901	1 137	3 010
Derivater	0	19	-31	2	-1	-10
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	0	133	127	0	109	369
Ansvarlig lånekapital	0	4	12	56	283	356
Sum kontantstrøm forpliktelser	17 926	1 150	1 421	1 049	1 528	23 075

Note 16 – Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

MORBANK Per 31.12.2024 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	110	-	-	-	-	110
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	856	-	-	-	-	856
Netto utlån til og fordringer på kunder	7 127	52	177	1 835	16 260	25 451
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	433	298	2 187	-	2 919
Finansielle derivater	-	4	9	62	13	88
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	-	-	-	1 240	1 240
Investering i eierinteresser	-	-	-	-	527	527
Investering i konsernselskaper	-	-	-	-	77	77
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	75	75
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	-	-
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	8	-	8
Andre eiendeler	52	11	0	0	0	63
Eiendeler	8 145	499	484	4 092	18 193	31 415
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	-	-
Innskudd fra og gjeld til kunder	19 573	485	967	3	-	21 028
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	273	166	3 875	147	4 461
Finansielle derivater	-	0	8	74	6	87
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	-	127	117	-	(15)	229
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	402	402
Sum gjeld	19 573	885	1 257	3 951	540	26 206

KONSERN Per 31.12.2024 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	110	0	0	0	0	110
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	856	0	0	0	0	856
Netto utlån til og fordringer på kunder	7 127	52	177	1 835	16 260	25 451
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	433	298	2 187	0	2 918
Finansielle derivater	0	4	9	62	13	87
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	1 241	1 241
Investering i eierinteresser	0	0	0	0	600	600
Investering i konsernselskaper	0	0	0	0	0	0
Eiendom, anlegg og utstyr	0	0	0	0	96	96
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	0	0	0	0	68	68
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	8	0	8
Andre eiendeler	52	43	0	0	1	96
Eiendeler	8 145	532	484	4 092	18 281	31 534
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	19 560	485	967	3	0	21 014
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	273	166	3 875	147	4 461
Finansielle derivater	0	0	8	73	7	88
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	181	123	0	-15	289
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	402	402
Sum gjeld	19 560	939	1 263	3 951	541	26 253

Utlån og innskudd til fast rente er fordelt ut fra løpetiden på engasjementet. Innskudd til flytende rente er i sin helhet vurdert å forfalle på forespørsel grunnet at kunden her står fritt til å løse ut engasjementet på et hvert ønskelig tidspunkt.

MORBANK Per 31.12.2023 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	103	-	-	-	-	103
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 114	-	-	180	-	1 294
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 690	42	130	1 274	20 808	24 944
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	110	214	1 813	-	2 136
Finansielle derivater	-	(0)	1	39	26	66
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	-	-	-	1 101	1 101
Investering i eierinteresser	-	-	-	-	323	323
Investering i konsernselskaper	-	-	-	-	77	77
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	82	82
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	-	-
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	24	-	24
Andre eiendeler	49	18	-	-	33	99
Eiendeler	3 957	169	346	3 329	22 450	30 251
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	-	-
Innskudd fra og gjeld til kunder	17 939	531	802	90	-	19 363
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	333	346	3 660	1 137	5 477
Finansielle derivater	-	1	-	94	-	94
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	-	133	127	-	52	313
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	251	251
Sum gjeld	17 939	999	1 276	3 844	1 440	25 498

KONSERN Per 31.12.2023 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	103	-	-	-	-	103
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 114	-	-	180	-	1 294
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 690	42	130	1 274	20 807	24 943
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	-	110	214	1 813	-	2 136
Finansielle derivater	-	(0)	1	39	26	66
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	-	-	-	-	1 101	1 101
Investering i eierinteresser	-	-	-	-	319	319
Investering i konsernselskaper	-	-	-	-	0	0
Eiendom, anlegg og utstyr	-	-	-	-	106	106
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	-	-	-	69	69
Eiendel ved utsatt skatt	-	-	-	24	-	24
Andre eiendeler	49	48	-	-	33	130
Eiendeler	3 957	200	346	3 329	22 462	30 294
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	-	-
Innskudd fra og gjeld til kunder	17 926	531	802	90	-	19 350
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	333	346	3 660	1 137	5 477
Finansielle derivater	-	1	-	93	-	94
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	-	186	131	-	52	369
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	251	251
Sum gjeld	17 926	1 051	1 280	3 843	1 440	25 540

Note 17 – Netto renteinntekter

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
		Renteinntekter		
48	60	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	60	48
1 351	1 611	Renter av utlån til og fordringer på kunder	1 610	1 351
123	154	Renter av sertifikater, obligasjoner og derivater	154	123
1 522	1 825	Sum renteinntekter	1 825	1 522
		Rentekostnader		
0	0	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner		0
490	677	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	678	492
279	305	Renter på utstedte verdipapirer	305	279
16	16	Renter på annen gjeld	16	16
785	998	Sum rentekostnader	999	787
737	827	Sum netto renteinntekter	826	736

Renter på annen gjeld inkluderer avgift til Sikringsfondet med 15,5 (15,6) mill. kroner i 2024 .

Note 18 – Netto provisjons- og andre inntekter

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
		Provisjonsinntekter		
5	5	Garantiprovisjon	5	5
16	19	Verdipapiromsetning	19	16
89	95	Betalingsformidling	95	89
48	43	Forsikringstjenester	43	48
39	59	Boligkreditt	59	39
7	7	Andre provisjonsinntekter	7	7
205	227	Sum provisjonsinntekter	227	205
		Provisjonskostnader		
11	11	Betalingsformidling	11	11
4	4	Andre provisjonskostnader	4	4
15	15	Sum provisjonskostnader	15	15
		Andre driftsinntekter		
1	1	Driftsinntekter fast eiendom	1	1
0	0	Provisjon fra megler- og regnskapstjenester	139	133
2	2	Andre driftsinntekter	2	2
3	3	Sum andre driftsinntekter	141	136
194	215	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	354	327

Note 19 – Netto resultat fra finansielle eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
22	35	Sum utbytte	36	22
89	4	Inntekt fra eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	97	27
(5)	1	Sertifikater og obligasjoner målt til virkelig verdi over resultatet	1	(5)
0,3	2	Netto verdiendring på derivater og sikringsobjekt knyttet til sikring av verdipapirgjeld	2	0,3
4	4	Netto verdiendring på derivater og sikringsobjekt knyttet til fastrenteutlån	4	4
2	73	Netto verdiendring på egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultatet	70	2
0,6	0,5	Netto gevinst/ tap på valutabeholdning	0,5	0,6
-	-	Netto verdiendring på garantiforpliktelser	-	-
2	80	Sum netto resultat fra andre finansielle investeringer	77	2
113	119	Netto resultat fra finansielle eiendeler	210	19

Note 20 – Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
110	123	Lønn	210	192
12	-13	Pensjonskostnader (note 23)	-7	17
33	39	Sosiale kostnader	59	51
155	149	Sum personalkostnader	262	260
153	172	Antall årsverk pr 31.12.	273	246

Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

2024 (hele tusen kroner)

Navn	Lønn og andre kortsiktige ytelser ²	Herav utbetalt bonus 2024	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Innbetaling innskuddspensjon	Styrehonorar i døtre og lignende	Lån	Antall egenkapitalbevis ¹
Ledergruppen	11 488	0	0	1 281	0	37 772	20 640
Styret	1 635	0	0	0	0	8 692	7 396

Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

2023 (hele tusen kroner)

Navn	Lønn og andre kortsiktige ytelser ²	Herav utbetalt bonus 2023	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Innbetaling innskuddspensjon	Styrehonorar i døtre og lignende	Lån	Antall egenkapitalbevis ¹
Ledergruppen	10 689	0	0	1 207	0	36 681	18 897
Styret	1 579	0	0	0	0	8 692	7 063

¹ Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Ringerike Hadeland pr 31.12. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og foretak hvor vedkommende selv eller nærmeste familie har bestemmende innflytelse, jf regnskapsloven § 1-3, 2. ledd.

² Kun honorarer er inkludert i godtgjørelse til ansattevalgte styre- og representantskapsmedlemmer

Det vises til "Rapport godtgjørelse til ledende personer" på bankens nettsider for nærmere beskrivelse.

Spareprogram for ansatte

I 2022 startet konsernet et ettårig Spareprogram for sine ansatte. Dette har blitt videre ført. For annethvert egenkapitalbevis den ansatte kjøper gjennom spareordningen gir Sparebank 1 Ringerike Hadeland konsern den ansatte ett bonus-egenkapitalbevis. Tildelingen av "bonusbevis" skjer to år etter kjøp av egenkapitalbevis i spareprogrammet og forutsetter at den ansatte fortsatt eier de opprinnelige oppsparte egenkapitalbevisene, samt fortsatt er ansatt i konsernet. Konsernets balanseførte forpliktelse knyttet til kjøp av fremtidige bonusbevis var 2,9 mill. kroner per 31.12.2024, hvorav 1,5 mill. kroner gjelder ordningen i 2024.

Note 21 – Andre driftskostnader

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
65	67	IT-kostnader	71	68
22	22	Markedsføring	23	26
10	10	Ordinære avskrivinger (note 30 og 31)	12	11
0	1	Formuesskatt	1	0
11	12	Driftskostnader faste eiendommer	12	11
11	15	Eksterne honorarer	21	13
53	60	Øvrige driftskostnader	77	66
172	186	Sum adm. kostn. og andre driftskostnader	216	195
Godtgjørelse til ekstern revisor				
1,8	2,0	Lovpålagt revisjon	2,3	1,9
0,2	0,1	Teknisk bistand	0,1	0,2
0,2	0,1	Andre tjenester	0,1	0,2
2,1	2,2	Sum (inklusive merverdiavgift)	2,5	2,2

Note 22 – Pensjoner

Generell beskrivelse av konsernets pensjonsordninger

Konsernet er pliktig å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk ytelsespensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov. Konsernet benytter IAS 19 ved beregning av sine pensjonsforpliktelser.

Ansatte i morbanken

Det eksisterer tre ulike ytelsesbaserte pensjonsordninger for bankens ansatte, som stammer fra de tre bankene, SpareBank 1 Gran, SpareBank 1 Ringerike og SpareBank 1 Jevnaker Lunner før fusjonen i 2010. YTP-ordningene administreres av hhv Storebrand, Ringerike Pensjonskasse og SpareBank 1 Forsikring. De kollektive ytelsespensjonsordningene er lukket, og ansatte som ikke er omfattet av disse inngår i en innskuddspensjonsordning. Alle som er ansatt etter 1. juli 2010 inngår i innskuddspensjonsordningen.

Styret i banken besluttet i april 2017 å gjennomføre en 2. gangslukking av bankens ytelsesbaserte pensjonsordninger med virkning

fra 1. juli 2017. Pensjonister og ansatte født til og med 1960 har blitt værende i ytelsesordningene, mens yngre årsklasser er overført bankens innskuddspensjonsordning og kompensert for forskjellen mellom ordningene.

I tillegg kommer AFP (Avtalefestet Førtidspensjon) som gjelder alle ansatte. Banken har også udekkede pensjonsforpliktelser som finansieres over driften.

Ny AFP-ordning gjeldende fra 2011 skal regnskapsføres som en ytelsesbasert foretaksordning og finansieres gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn. Det foreligger foreløpig ikke tilgjengelig informasjon for innregning av den nye forpliktelsen og ordningen er derfor foreløpig behandlet som en innskuddspensjonsordning.

Ansatte i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS

Alle ansatte (26) er tilsluttet ITP.

Ansatte i Sparebank 1 Økonomihuset AS

Alle ansatte (75) er tilsluttet ITP.

Lukkede ytelsespensjoner	MORBANK	KONSERN
Ansatte	7	7
Pensjonister	105	105

Innskuddspensjon	MORBANK	KONSERN
Ansatte	165	266

Til grunn for beregning av kostnader og forpliktelser for lukket pensjonsordning ligger følgende forutsetninger:

Økonomiske forutsetninger	01.01.2025	01.01.2024
Diskonteringsrente	3,90 %	3,10 %
Forventet avkastning på midlene	3,90 %	3,10 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	3,75 %	3,50 %
Forventet G-regulering	3,75 %	3,28 %
Forventet pensjonsregulering	1,8%/3,75%	1,8%/3,25%
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	5,00 %
Forventet frivillig avgang	5% nedtrappes til 0% fra 50 år	5% nedtrappes til 0% fra 50 år
Forventet AFP-uttak fra 62 år	Ulike for de ulike "ordningene"	Ulike for de ulike "ordningene"
Benyttet uførhetstabell	IR02	IR73
Benyttet dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE

De tidspunkt som er angitt ovenfor angir fra hvilket tidspunkt forpliktelsen beregnes med endrede forutsetninger. Dette innebærer eksempelvis at pensjonsforpliktelsen per 31.12.2024 er neddiskontert med de forutsetninger som gjelder 01.01.2025, mens årskostnaden for 2024 er basert på de forutsetninger som gjaldt ved årets begynnelse.

Netto pensjonsforpliktelse i balansen

MORBANK/KONSERN	31.12.2024			31.12.2023		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
(Beløp i mnok)						
Påløpte pensjonsforpliktelser	-201	-39	-240	-228	-61	-288
Verdi pensjonsmidlene	254	-	254	236	0	236
Netto pensjonsforpliktelser	53	-39	14	8	-61	-53
Arbeidsgiveravgift	-	1	1	-	1	1
Balanseførte pensjonsforpliktelser	53	-38	15	8	-60	-52

Årets pensjonskostnad

MORBANK	31.12.2024			31.12.2023		
(Beløp i mnok)	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1	0	1	1	0	1
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	7	2	9	7	2	9
Planendring	-27	0	-27			0
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-7	0	-7	-7	0	-7
Arbeidsgiveravgift	0	0	0	0	0	0
Sum ytelsesbaserte ordninger	-27	2	-25	2	2	4
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	0	12	12	0	8	8
Netto pensjonskostnader	-27	14	-13	2	10	12

KONSERN	31.12.2024			31.12.2023		
(Beløp i mnok)	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1	0	1	1	0	1
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	7	2	9	7	2	9
Planendring	-27	0	-27	0	0	0
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-7	0	-7	-7	0	-7
Arbeidsgiveravgift	0	0	0	0	0	0
Sum ytelsesbaserte ordninger	-27	2	-25	2	2	4
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	0	18	18	0	13	13
Netto pensjonskostnader	-27	20	-7	2	15	17

Sensitivitet konsern 2024

(Beløp i mnok)

Sikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0%
Diskonteringsrente	224	181
Lønnsregulering	200	202
Pensjonsregulering	181	214
Sikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	13,2 %	-10,9 %
Lønnsregulering	-0,8 %	0,8 %
Pensjonsregulering	-10,6 %	12,5 %
Usikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0%
Diskonteringsrente	35	29
Lønnsregulering	32	32
Pensjonsregulering	29	35
Usikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	11,5 %	-8,3 %
Lønnsregulering	0,3 %	1,4 %
Pensjonsregulering	-8,1 %	11,1 %

Sensitivitet konsern 2023

(Beløp i mnok)

Sikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0%
Diskonteringsrente	257	202
Lønnsregulering	225	229
Pensjonsregulering	203	255
Sikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	13,2 %	-10,9 %
Lønnsregulering	-0,8 %	0,8 %
Pensjonsregulering	-10,6 %	12,5 %
Usikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0%
Diskonteringsrente	56	46
Lønnsregulering	51	51
Pensjonsregulering	46	56
Usikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	11,5 %	-8,3 %
Lønnsregulering	0,3 %	1,4 %
Pensjonsregulering	-8,1 %	11,1 %

Note 23 – Skatt

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
703	793	Resultat før skattekostnad	800	612
-108	-109	+/- permanente forskjeller *	-70	2
-45	-66	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	-65	-44
10	29	- herav ført direkte mot egenkapitalen	29	10
560	646	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	694	581
140	162	Herav betalbar skatt	163	141
140	162	Betalbar skatt i balansen	163	141
140	162	Betalbar skatt av årets overskudd	163	142
11	17	+/- endring i utsatt skatt	17	11
-2,0	-7	+/- øvrige endringer utsatt skatt	-7	-2,0
-0,6	0,9	+/- for mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	0,9	-0,6
0,0	0,0	+/- andre endringer	0,0	0,00
149	172	Årets skattekostnad	173	151

2023	2024	Utsatt skattefordel og utsatt skatt i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller	2024	2023
6	5	- Gevinst-/tapskonto	6	8
1	3	- Andre poster	3	1
7	7	Sum positive skatteøkende midlertidige forskjeller	9	9
2	2	Utsatt skatt	2	2
31	34	- Driftsmidler	36	30
52	-15	- Netto pensjonsforpliktelse	-15	52
21	18	- Finansielle instrumenter	18	21
104	37	Sum negative skattereduserende midlertidige forskjeller	39	103
26	9	Utsatt skattefordel	11	25
24	8	Netto bokført utsatt skattefordel	8	24

2023	2024	Utsatt skatt i resultatregnskapet vedrører endring i følgende midlertidige forskjeller	2024	2023
0,4	0,3	- Gevinst-/tapskonto	0,3	0,4
-5	-1	- Finansielle instrumenter	-1	-5
1	0,8	- Varige driftsmidler	0,8	1
-8	-17	- Netto pensjonsforpliktelse	-17	-8
1	0,0	- Andre midlertidige forskjeller	-0,2	1
-11	-16	Netto endring utsatt skatt	-17	-11

2023	2024	Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt	2024	2023
176	198	25 % av resultat før skatt	229	153
3	-11	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller) *	-40	3
-28	-10	Aksjeutbytte	-10	0
0	0	Gevinst verdipapirer under fritaksmetoden	0	0
1	0,3	Tilbakeføring av 3% av skattefrie inntekter etter fritaksmodellen	0,3	1
0	0	Effekt av endret skattesats	0,0	0,0
-2	-7	Andre endringer	-7	-5
-0,6	0,9	For mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	0,9	-0,6
149	172	Resultatført periodeskatt	173	151

2023	2024	Effektiv skattesats i %	2024	2023
21 %	22 %		25 %	25 %

* Inkluderer ikke skattepliktige resultatposter samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (resultatandeler trekkes ut ettersom de allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

Note 24 – Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

I henhold til IFRS 7 skal finansielle instrumenter som regnskapsføres til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer:

Nivå 1:

Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs.

Nivå 2:

Verdsettelse basert på observerbare markedsdato

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel

enkelte OTC derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimer. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. Instrumenter inkludert i nivå 2 omfatter renteswapper og obligasjoner og sertifikater som inngår i likviditetsporteføljen, samt egenkapitalinstrumenter notert på utenlandsk børs.

Nivå 3:

Verdsettelse basert på annet enn observerbare data

Dersom fastsettelsen av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2, benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke er basert på observerbare markedsdato, er fastsatt på grunnlag av verdianslag innhentet fra eksterne parter eller SpareBank 1 Gruppen. Verdivurdering er basert på en eller et gjennomsnitt av flere av fem ulike metoder:

- siste kjente transaksjonskurs
- resultat per aksje
- utbytte per aksje
- rapportert EBITDA for underliggende aksjeselskap
- siste kjente transaksjonskurs på sammenlignbare instrumenter

Instrumenter inkludert i nivå 3 som verdsettes etter disse verdsettelsesmetoder omfatter unoterte egenkapitalinstrumenter, som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Strategiske eierposter i SpareBank 1 selskapene verdsettes i hovedsak til gjennomsnittlig emisjonskurs. Ved verdifall som ikke anses å være forbigående, nedskrives eierposten til vår andel av bokført egenkapital i selskapet.

Fastrentelån klassifisert i nivå 3 verdivurderes kvartalsvis basert på en neddiskontert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer fra porteføljen. Diskonteringsrenten settes lik en stipulert markedsrente for porteføljen. Verdien tilsvarer bankens beste estimat på prisen en markedsdeltaker vil være villig til å betale for fastrenteutlånsporteføljen i et annenhåndsmarked for fastrenteutlån. Boliglån med flytende rente klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (FVOCI) blir verdsatt basert på pålydende saldo og forventet tap.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2024.

Eiendeler (beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater		88		88
- Obligasjoner og sertifikater		2 919		2 919
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond		2	1 238	1 240
- Fastrentelån			1 452	1 452
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Utlån klassifisert til virkelig verdi over OCI		0	13 516	13 516
Sum eiendeler	0	3 009	16 206	19 215

Forpliktelser (beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater		87		87
Sum forpliktelser	0	87	0	87

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2023.

Eiendeler (beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater		66		66
- Obligasjoner og sertifikater		2 136		2 136
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	0	2	1 099	1 101
- Fastrentelån			1 179	1 179
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Utlån klassifisert til virkelig verdi over OCI			13 438	13 438
Sum eiendeler	0	2 204	15 716	17 920

Forpliktelser (beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	94	0	94
Sum forpliktelser	0	94	0	94

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2024:

	Fastrentelån	Egenkapital-instrumenter	Sum
Inngående balanse	1 179	1 099	2 277
Investeringer i perioden	0	182	182
Tilbakebetaling av kapital	0	0	0
Salg i perioden (til bokført verdi)	0	-41	-41
Netto volumendring i perioden	271	0	271
Gevinst eller tap ført i resultatet	2	0	2
Gevinst eller tap ført direkte mot utvidet resultat	0	0	0
Utgående balanse	1 452	1 240	2 691

Verdsettelsen av fastrentelånene er basert på endringer i markedsrenten og endringer i porteføljens kunderente hensyntatt gjennomsnittlig gjenværende løpetid på porteføljen. Gjennomført sensitivitetsanalyse indikerer at en økning i markedsrenten på 10 basispunkter ville medført en brutto negativ resultateffekt på 4,0 mill kroner. Tilsvarende ville en reduksjon i markedsrenten på 10 basispunkter medført en brutto positiv resultateffekt på 4,0 mill kroner.

Note 25 – Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

MORBANK (Beløp i mnok)	Bokført verdi 31.12.24	Virkelig verdi 31.12.24	Bokført verdi 31.12.23	Virkelig verdi 31.12.23
EIENDELER				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	856	856	1 294	1 294
<i>Netto utlån til og fordringer på kunder:</i>				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (BM)	11 450	11 450	11 109	11 109
Sum finansielle eiendeler	12 305	12 305	12 403	12 403
FORPLIKTELSE				
Innskudd fra og gjeld til kunder	21 028	21 028	19 363	19 363
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	1 759	1 766	2 110	2 111
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	2 701	2 701	3 366	3 366
Ansvarlig lånekapital	402	409	251	252
Hybridkapital	350	356	201	202
Sum finansielle forpliktelser	26 227	26 246	25 090	25 093

KONSERN (Beløp i mnok)	Bokført verdi 31.12.24	Virkelig verdi 31.12.24	Bokført verdi 31.12.23	Virkelig verdi 31.12.23
EIENDELER				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	856	856	1 294	1 294
<i>Netto utlån til og fordringer på kunder:</i>				
Utlån (BM)	11 450	11 450	11 108	11 108
Sum finansielle eiendeler	12 305	12 305	12 403	12 403
FORPLIKTELSE				
Innskudd fra og gjeld til kunder	21 014	21 014	19 350	19 350
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	1 759	1 766	2 110	2 111
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	2 701	2 701	3 366	3 366
Ansvarlig lånekapital	402	409	251	252
Hybridkapital	350	356	201	202
Sum finansielle forpliktelser	26 227	26 246	25 077	25 079

Virkelig verdivurdering av poster ført til amortisert kost

Ved virkelig verdivurdering av poster ført til amortisert kost har vi delt inn i følgende: utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, utlån til kunder bedriftsmarked, innskudd fra og gjeld til kunder, gjeld til kredittinstitusjoner og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer.

Utlån til kunder og kredittinstitusjoner prises på ulike måter. Her følger en oversikt over ulike prismodeller fordelt på de ulike kategoriene:

- Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner prises med utgangspunkt i NIBOR.
- Utlån til kunder personmarked prises med flytende kunderente.
- Utlån til kunder bedriftsmarked prises med flytende kunderente samt en del lån prises med utgangspunkt i NIBOR.

Banken vurderer at lån til bedriftsmarkedet med flytende rente har en riktig markedspris på balanse-tidspunktet. Begrunnelsen for dette er at den flytende renten kontinuerlig vurderes og justeres i henhold til rentenivået i kapitalmarkedet og endringer i konkurranse-situasjonen.

NIBOR-lån på til sammen 6.425 mill kroner (hovedsakelig bedriftsmarkedet) per 31.12.2024 er inngått med forskjellige marginer og med ulike tidsintervall for renteregulering. Alle disse NIBOR-lånene kan reforhandles kontinuerlig. Banken tilstreber at disse lånene har rett markedspris til enhver tid.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd til kunder

For innskudd til kunder og gjeld til kredittinstitusjoner estimeres virkelig verdi lik bokført verdi siden disse i all hovedsak har flytende rente. Basert på overnevnte vurderinger blir det ingen forskjell mellom bokført verdi og virkelig verdi i tabellen over.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital blir verdivurdert ved teoretisk markedsverdivurdering basert på rente- og spreadkurve fra Verdipapirfondenes forening.

Note 26 – Certifikater og obligasjoner

MORBANK		Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor	KONSERN	
2023	2024	(beløp i mnok)	2024	2023
		Stat- og statsgarantert		
490	510	- pålydende verdi	510	490
504	517	- virkelig verdi	517	504
		Annen offentlig utsteder		
60	604	- pålydende verdi	604	60
61	604	- virkelig verdi	604	61
0		Finansielle foretak		
1 554	1 761	- pålydende verdi	1 761	1 554
1 558	1 779	- virkelig verdi	1 779	1 558
2 104	2 875	Sum rentepapirer, pålydende verdi	2 875	2 104
14	18	- påløpte renter	18	14
2 136	2 918	Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	2 918	2 136

MORBANK		Sertifikater og obligasjoner fordelt på risikoklasse	KONSERN	
2023	2024	Virkelig verdi (beløp i mnok)	2024	2023
2 082	1 967	Risikoklasse 1 (Rating AAA til AA-)	1 967	2 082
0	399	Risikoklasse 2 (Rating A+ til A-)	399	0
41	534	Risikoklasse 3 (Rating BBB+ til BBB- og rentepapirer uten rating)	534	41
2 122	2 901	Sum sertifikater og obligasjoner	2 901	2 122
14	18	- påløpte renter	18	14
2 136	2 918	Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	2 918	2 136

Rating av sertifikater og obligasjoner er hentet fra Standard & Poor's, Moodys eller Fitch. Risikoklassene er i henhold til Finanstilsynets grupperinger og kapitalkravsforskriften.

Note 27 – Finansielle derivater

Generell beskrivelse

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater bokført som eiendeler og gjeld samt nominelle verdier av kontraktene. Positiv markedsverdi av kontrakter blir bokført som eiendel, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld. Kontraktsvolumet, oppført brutto, viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler, og er grunnlaget

for måling av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Det oppgitte volumet viser utestående volum av transaksjoner ved årets slutt og gir ingen indikasjon på markedsrisiko eller kredittrisiko.

Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

MORBANK OG KONSERN

Alle beløp er like for morbank og konsern (beløp i mnok).

Til virkelig verdi over resultatet	2024			2023		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Renteinstrumenter						
Renteswapper fastrente utlån	1 001	34	0	909	33	0
Sum renteinstrumenter	1 001	34	0	909	33	0
Sikring av innlån						
Rentebytteavtaler (inkl. renteswap)	3 520	54	87	3 634	33	93
Sum renteinstrumenter sikring	3 520	54	87	3 634	33	93
Sum finansielle derivater						
Sum renteinstrumenter	4 521	88	87	4 543	66	94
Sum finansielle derivater	4 521	88	87	4 543	66	94

Virkelig verdisikring

Konsernet har gjennomført en verdisikring av fastrenteinnlån med en balanseverdi på 3.520 mill. kroner. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og sikringsforretningen. Konsernet utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og sikringsinstrumentet er sikringseffektivt. Ved bruk av sikringsbokføring sikrer konsernet seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread mot markedsrenten er ikke en del av sikret risiko og påvirker derfor ikke effektiviteten i sikringsbokføringen.

Endring i virkelig verdi av sikringsinstrumentet i 1:1 sikringen var -36,6 mill. kroner i 2024 (11,6 mill. kroner), mens endring i virkelig verdi av sikringsobjektet i 1:1 sikringen var -38,9 mill. kroner (-11,3 mill.kroner). Sikringsineffektiviteten innregnet i resultatet utgjorde dermed 2,3 mill.kroner (0,3 mill.kroner). Resultateffektene er inkludert i resultatlinjen "netto resultat fra andre finansielle investeringer".

Note 28 – Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
		Aksjer og andeler		
		Til virkelig verdi over resultat		
-	-	- Børsnoterte egenkapitalbevis	-	-
1 101	1 240	- Unoterte selskaper	1 240	1 101
0,02	0,02	- Unoterte fond	0,02	0,02
1 101	1 240	Sum aksjer og andeler	1 240	1 101
-	-	Sum børsnoterte selskaper		-
1 101	1 240	Sum unoterte selskaper	1 240	1 101

Note 29 – Goodwill og andre immaterielle eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
0	0	Goodwill	61	61
0	0	Andre immaterielle eiendeler	7	7
0	0,0	Sum goodwill og andre immaterielle eiendeler 31.12	68	69

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
		Goodwill		
0	1	Anskaffelsekost 01.01	50	50
0	0	Avgang	0	0
0	0	Tilgang	14	13
0	1	Anskaffelsekost 01.01	64	63
	1	Akkumulerte nedskrivninger 01.01	2	0
	0	Årets nedskrivninger	1	1
	1	Akkumulerte nedskrivninger 31.12	3	2
0	0	Balanseført goodwill 31.12	61	61

Balanseført goodwill i konsernet knytter seg til goodwill tilknyttet Eiendomsmegler 1 Ringerike Hadeland AS i forbindelse med morbankfusjonen mellom tidligere Ringerike Sparebank, Sparebanken Jevnaker Lunner og Gran Sparebank i 2010 (16,2 mill. kroner) samt goodwill ved oppkjøp av SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank1 Økonomihuset IT-Nett AS i 2015 (33,6 mill. kroner). Tilgangen i 2024 skyldes goodwill sluttoppgjør ved oppkjøp og innfusjonering av Fokus Regnskap AS og BS Regnskap AS i 2023. Rest goodwill knytter seg til oppkjøpet av datterdatter (Eiendomsmegler 1 Gjøvik AS) i 2010 som samme år ble fusjonert inn i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS (datterselskap).

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
		Andre immaterielle eiendeler		
40	40	Anskaffelsekost 01.01	52	52
0	0	Tilgang	0	0
0	0	Avgang	0	0
40	40	Anskaffelsekost 31.12	52	52
40	40	Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	45	45
0	0	Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	0	0
0,0	0	Årets av- og nedskrivninger	0	0
40	40	Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	45	45
0	0	Andre immaterielle eiendeler 31.12	7	7

Andre immaterielle eiendeler i konsern består i tillegg av identifisert og beregnet merverdi på kundeportefølje og merkevare ved oppkjøpet av SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank 1 Økonomihuset IT-nett AS i 2015 samt ervervede lisenser i EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS.

Note 30 – Eiendom, anlegg og utstyr

MORBANK					KONSERN					
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Anlegg under utførelse	IFRS 16 bruksrett	Totalt	(Beløp i mnok)	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Anlegg under utførelse	IFRS 16 bruksrett	Totalt
147	40	3	8	197	Anskaffelseskost 01.01.2023	153	45	3	39	240
3	0	1	0	4	Tilgang	3	2	1	0	6
0	-	2	0	2	Avgang	0	0	2	0	2
149	40	1	8	199	Anskaffelseskost 31.12.2023	156	47	1	39	243
72	29	0	5		Akkumulert av-og nedskrivning	74	35	0	16	
7	2	0	1		Årets avskrivning	7	3	0	3	
0	-	0	0		Årets nedskrivning	0	0	0	0	
0	-		0		Årets avgang	0	0	0	0	
78	31	0	6	115	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2023	81	37	0	19	137
71	9	1	2	83	Balanseført verdi 31.12.2023	75	10	1	20	107
\										
149	40	1	8	199	Anskaffelseskost 01.01.2024	156	47	1	39	243
1	1	0	0	3	Tilgang	1	3	0	0	4
0	(0)	1	0	1	Avgang	0	0	1	0	1
150	42	0	8	200	Anskaffelseskost 31.12.2024	157	50	0	39	246
78	31	0	6	115	Akkumulert av-og nedskrivning	81	37	0	19	137
7	2	0	1	10	Årets avskrivning	7	3	0	3	12
0	-	0	0	0	Årets nedskrivning	0	0	0	0	0
0	(0)	0	0	0	Årets avgang	0	0	0	0	0
85	34	0	7	125	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2024	87	40	0	22	150
65	9	0	2	75,419	Balanseført verdi 31.12.2024	70	9	0	17	96

Avskrivning

Prosentats for ordinære avskrivninger er 2-5 % for bankbygg og annen fast eiendom, tomter 0 %, innredning og inventar 10-30 %, maskiner- og IT-utstyr 15-30 % og transportmidler 20-25 %.

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Note 31 – Andre eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
62	14	Forskuddsbet. ikke påløpte kostnader og opptj. ikke mottatte innt.	47	94
37	49	Andre eiendeler	49	37
99	63	Sum andre eiendeler	96	130

Note 32 – Innskudd fra og gjeld til kunder

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
14 351	15 168	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	15 154	14 338
5 012	5 860	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	5 860	5 012
19 363	21 028	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	21 014	19 350

2023	2024	Innskudd fordelt på sektor og næring	2024	2023
12 482	13 755	Lønnstakere o.l	13 755	12 482
622	609	Offentlig sektor	609	622
416	473	Primærnæringen	473	416
244	289	Industri	289	244
908	938	Bygg- og anleggsvirksomhet	938	908
435	435	Varehandel	435	435
160	161	Transport og lagring	161	160
131	139	Hotell og restaurantdrift	139	131
1 829	2 104	Forretningsmessig tjenesteyting	2 094	1 818
1 392	1 305	Omsetning/drift eiendommer	1 301	1 390
721	772	Diverse næringer	772	721
24	48	Påløpte renter	48	24
19 363	21 028	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	21 014	19 350

2023	2024	Innskudd fordelt på geografiske områder	2024	2023
3 313	3 628	Innlandet	3 628	3 313
13 793		Viken		13 780
	6 683	Akershus	6 683	
	7 884	Buskerud	7 871	
1 638	1 867	Oslo	1 867	1 638
457	779	Landet for øvrig	779	457
161	186	Utlandet	186	161
19 363	21 028	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	21 014	19 350

Note 33 – Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
		Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak		
-	-	- pålydende verdi	-	-
-		- virkelig verdi	-	-
		Obligasjonsgjeld		
5 466	4 478	- pålydende verdi	4 478	5 466
5 477	4 461	- bokført verdi	4 461	5 477
5 466	4 478	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	4 478	5 466
5 477	4 461	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, bokført verdi	4 461	5 477

2023	2024	Obligasjonsgjeld fordelt på forfallstidspunkt	2024	2023
616	0	2024	0	616
900	378	2025	378	900
750	750	2026	750	750
800	800	2027	800	800
1 250	1 250	2028	1 250	1 250
1 150	1 150	2029	1 150	1 150
0	0	2030	0	0
0	0	2031	0	0
0	0	2032	0	0
0	150	2033	150	0
5 466	4 478	Sum obligasjonsgjeld, pålydende verdi	4 478	5 466
2023	2024	Verdipapirgjeld fordelt på vesentlige valutaer	2024	2023
5 466	4 478	NOK	4 478	5 466
5 466	4 478	Sum verdipapirgjeld fordelt på vesentlige valutaer	4 478	5 466

MORBANK OG KONSERN

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2024	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbakekjøp	31.12.2023
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	4 478	150	-616	-522	5 466
Påløpte renter	68				70
Verdijusteringer	-85				-59
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 461	150	-616	-522	5 477

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2023	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbakekjøp	31.12.2022
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	5 466	1 100	-574	-609	5 549
Påløpte renter	70				58
Verdijusteringer	-59				-58
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 477	1 100	-574	-609	5 549

Endring i forpliktelser fra finansiering	31.12.2024	Påløpt rente	Andre effekter			31.12.2023
			Valuta-effekter	Verdi-justeringer	Kontant-strøm	
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	4 461	-3	0	-26	-988	5 477
Ansvarlig lånekapital	402	1	0	0	150	251
Sum	4 863	-2	0	-26	-838	5 728

Endring i forpliktelser fra finansiering	31.12.2023	Påløpt rente	Andre effekter			31.12.2022
			Valuta-effekter	Verdi-justeringer	Kontant-strøm	
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	5 477	12	0	-1	-83	5 549
Ansvarlig lånekapital	251	0	0	0	0	251
Sum	5 728	12	0	-1	-83	5 800

Note 34 – Ansvarlig lånekapital

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
Ansvarlig lånekapital				
250	400	- tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ¹⁾	400	250
1	2	- påløpte renter	2	1
251	402	Sum ansvarlig lånekapital	402	251

¹⁾ Ansvarlig lån har en løpetid på 10 år med mulighet for call etter 5 år. Pr 31.12.2024 har banken utstedt totalt 400 mill. kroner i ansvarlig lånekapital, med tidspunkt for «call» 30.09.2026 (50 mill kr), 06.09.28 (200 mill kr.) og 28.08.29 (150 mill kr.).

MORBANK OG KONSERN

Endring i ansvarlig lånekapital	31.12.2024	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbake-kjøp	31.12.2023
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	400	150	0	-0	250
Påløpte renter	2	0	0	0	1
Sum ansvarlig lånekapital	402	0	0	0	251

MORBANK			KONSERN	
2022	2023	(Beløp i mnok)	2023	2022
Ansvarlig lånekapital				
250	250	- tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ¹⁾	250	250
1	1	- påløpte renter	1	1
251	251	Sum ansvarlig lånekapital	251	251

MORBANK OG KONSERN

Endring i ansvarlig lånekapital	31.12.2023	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbake-kjøp	31.12.2022
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	250	200	-78	-122	250
Påløpte renter	1	0	0	0	1
Sum ansvarlig lånekapital	251	200	-78	-122	251

Note 35 – Annen gjeld og forpliktelser

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
		Annen gjeld og balanseførte forpliktelser		
25	25	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	85	82
52	-15	Pensjonsforpliktelser (note 23)	-15	52
236	219	Annen gjeld	219	236
313	229	Sum annen gjeld og balanseførte forpliktelser	289	369
		Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)		
124	115	Betalingsgarantier	115	124
170	138	Kontraktsgarantier	138	170
0	0	Lånegarantier	0	0
0,1	0	Garantier for skatter	0	0,1
475	535	Annet garantiansvar	490	430
769	788	Sum stilte garantier (ikke balanseført)	743	724
		Andre ikke balanseførte forpliktelser		
2 129	2 174	Ubenyttede kreditter	2 159	2 114
759	808	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	808	759
2 887	2 982	Sum andre ikke balanseførte forpliktelser	2 967	2 873
3 969	3 998	Totale forpliktelser	3 999	3 966

Bygg	Verdipapir ¹⁾	Sum	Pantstillelser	Bygg	Verdipapir ¹⁾	Sum
			Pantstillelse 2024			
	1 947	1 947	Tilhørende forpliktelse 2024		1 947	1 947
			Pantstillelse 2023			
	1 863	1 863	Tilhørende forpliktelse 2023	1 863	1 863	

¹⁾ Verdipapirer stilt som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank

Note 36 – Bundne midler

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
		Bundne midler		
6	6	Skattetrekk	10	10
6	6	Sum bundne midler	10	10

Klientmidler

Datterselskapet Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS oppbevarer klientmidler på egne bankkonti og har klientansvar i forbindelse med eiendomsmeglingen. I konsernregnskapet fremkommer dette som en netto fordring knyttet til provisjon.

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
0	0	Bokført klientansvar per 31.12.	-46	-82
0	0	Innestående klientmidler bank per 31.12.	69	102
0	0	Avsetning til tap på fordringer	-0,18	-0,31
0	0	Bokførte klientfordringer per 31.12.	22	20

Note 37 – Investering i datterselskaper og felleskontrollert virksomhet

Firma (Beløp i mnok)	Anskaffelseskost.	Forretningskontor	Eierandel i prosent
Investering i datterselskaper			
Aksjer eid av morbanken			
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	13	Hønefoss	94 %
Sparebank 1 Økonomihuset AS	64	Hønefoss	100 %
	<u>77</u>		
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
Samarbeidende Sparebanker AS	488	Oslo	20,11 %
SpareBank 1 SamSpar AS	39	Oslo	19,80 %
	<u>509</u>		

Aksjer i datterselskaper morbank

Investeringer er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet.

2024 (beløp i mnok)	Sel- skapets aksje- kapital	Antall aksjer	Pålyd- ende (nok)	Eien- deler	Gjeld	Sum inntek- ter	Sum kost- nader	Sel- skapets års- resultat	Bokført verdi 2024
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	0,562	700	803	33	23	76	69	6	13
Sparebank 1 Økonomihuset AS	10	1 000	10 000	38	19	93	96	(3)	64
Sum investering i datterselskaper									77
Sum investeringer i konsernselskap morbank									77

2023 (beløp i mnok)	Sel- skapets aksje- kapital	Antall aksjer	Pålyd- ende (nok)	Eien- deler	Gjeld	Sum inntek- ter	Sum kost- nader	Sel- skapets års- resultat	Bokført verdi 2022
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	0,562	700	803	28	19	69	65	4	13
Sparebank 1 Økonomihuset AS	10	1 000	10 000	40	18	88	87	1	64
Sum investering i datterselskaper									77
Sum investeringer i konsernselskap morbank									77

Inntekter fra investering i datterselskap	2024	2023
Utbytte fra Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	4	6
Utbytte fra Sparebank 1 Økonomihuset AS	-	-

Investeringer i felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden.

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
244	323	Balanseført verdi per 01.01.	319	361
79	204	Tilgang/avgang	137	26
0	0	EK-endringer	7	20
0	0	Resultatandel	97	-5
0	0	Utbetalt utbytte	0	-83
323	527	Balanseført verdi per 31.12.	600	319

Inntekter fra investeringer i felleskontrollert virksomhet

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	(Beløp i mnok)	2024	2023
0	0	Resultatandel fra Samarbeidende Sparebanker AS	97	-6
0	0	Resultatandel fra Sparebank 1 SamSpar AS	0	0
83	0	Utbytte fra Samarbeidende Sparebanker AS	0	0
0	0	Utbytte fra SpareBank 1 SamSpar AS	0	0
83	0	Sum inntekt	97	-5

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet

(Beløp i mnok)						Bokført		Antall
2024	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	verdi	Eierandel	aksjer
Samarbeidende SpareBanker AS	491	0	97	0	97	582	20,11 %	187 182
SpareBank 1 SamSpar AS	15	9	29	29	0	20	19,80 %	175 639
	506	9	126	29	97	602		

						Bokført		Antall
2023	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	verdi	Eierandel	aksjer
Samarbeidende SpareBanker AS	292	0	1	6	(6)	312	16,41 %	127 230
SpareBank 1 SamSpar AS	13	9	21	21	0	7	16,45 %	25 467
	306	9	22	28	(5)	319		

Note 38 – Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Transaksjoner mellom nærstående parter. Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper. Se note 37 for investeringer i eierinteresser. Bankens mellomværende med ansatte og tillitsvalgte vises i note 20.

	Nærstående selskaper		Felleskontrollerte virksomheter	
Lån (Beløp i mnok)	2024	2023	2024	2023
Lån utestående pr 1.1.	1	0	12	16
Lån innvilget i perioden	2	1	0	0
Tilbakebetaling	0,0	0,0	8	-4
Utestående lån per 31.12.	3	1	20	12
Renteinntekter	0,2	0,2	0,6	0,8
Tap ved utlån	0	0	0	0
Innskudd (Beløp i mnok)				
Innskudd per 1.1.	13	12	0	0
Nye innskudd i perioden	11	2	0	0
Uttak	0	0	0	0
Innskudd per 31.12.	24	13	0	0
Rentekostnader	0,03	0,03	0	0

Alle lån til nærstående parter er bokført i morbanken.

Note 39 – Eierandelskapital- og eierstruktur

Egenkapitalbeviskapital

Bankens egenkapitalbeviskapital utgjør 1.565.040.500 kroner fordelt på 15.650.405 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Per 31.12.2024 var det 2048 egenkapitalbevisiere (2033 per 31.12.2023). Styret foreslår for representantskapet et utbytte på kr 30,- per egenkapitalbevis, totalt 470 mill. kr. Utbyttet foreslås utbetalt 10. april 2025 og egenkapitalbeviset noterer eksklusive utbytte 28. mars 2025. Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte:

År	Endring	Endring i egenkapitalbeviskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
1996	Emisjon ifbm børsnotering	50 000 000	50 000 000	500 000
2010	Kapitalutvidelse ifbm fusjon	1 344 665 200	1 394 665 200	13 446 652
2017	Emisjon	170 375 300	1 565 040 500	1 703 753

MORBANK

(Beløp i mnok)	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022
Egenkapitalbeviskapital	1 565	1 565	1 565
Overkursfond	492	492	492
Utjevningsfond eksklusive utbytte og fond for urealiserte gevinster	2 036	1 779	1 580
A. Sum egenkapitalbevisierenes kapital	4 093	3 836	3 637
Grunnfondskapital eksklusive gaver og fond for urealiserte gevinster	106	100	94
Kompensasjonsfond	5	5	5
B. Sum samfunnseid kapital	111	105	99
Egenkapital eksklusiv utbytte og fond for urealiserte gevinster	4 203	3 941	3 736
Eierandelsbrøk (A/(A+B))	97,35 %	97,34 %	97,35 %

De 20 største egenkapitalbevisiere		Antall egenkapitalbevis	Andel
1	SPAREBANK 1-STIFTELSEN RINGERIKE	4 634 470	29,61 %
2	SPAREBANK 1-STIFTELSEN GRAN	3 086 627	19,72 %
3	SPAREBANKSTIFTELSEN JEVNAKER LUNNE	2 347 840	15,00 %
4	VPF EIKA EGENKAPITALBEVIS	630 695	4,02 %
5	TRONRUD AS	311 934	1,99 %
6	SPESIALFONDET BOREA UTBYTTE	265 277	1,69 %
7	KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE GJENSI	254 481	1,62 %
8	MP PENSJON PK	246 222	1,57 %
9	NORDEA BANK ABP	232 000	1,48 %
10	AKA AS	100 000	0,64 %
11	DNB BANK ASA	86 489	0,55 %
12	FRES AS	86 335	0,55 %
13	ALLUMGÅRDEN AS	77 311	0,49 %
14	THORSTEIN KVALE AS	58 570	0,37 %
15	G.A.S. HOLDING AS	50 679	0,32 %
16	ELGAR KAPITAL AS	43 490	0,28 %
17	RG HOLDING AS	41 338	0,26 %
18	LUNNER ALMENNING	40 322	0,26 %
19	ADLON AS	40 000	0,26 %
20	STAABI	38 000	0,24 %
20	HAHV INVEST AS	38 000	0,24 %
Sum 20 største eiere		12 710 080	80,31 %
Øvrige eiere		2 940 325	19,69 %
Utstedte egenkapitalbevis		15 650 405	100 %

Intervall	Antall eiere	%	Antall EKB	%
10.001-	85	4 %	13 788 605	88 %
5.001-10.000	79	4 %	563 951	4 %
1.000-5.000	398	19 %	883 673	6 %
201-1.000	681	33 %	341 514	2 %
0-200	805	39 %	72 662	0 %
	2 048	100 %	15 650 405	100 %

Kommune	Antall eiere	%	Antall EKB	%
RINGERIKE	733	36 %	6 352 900	41 %
GRAN	162	8 %	3 314 720	21 %
JEVNAKER	167	8 %	2 602 002	17 %
OSLO	189	9 %	1 532 742	10 %
BERGEN	19	1 %	405 268	2 %
HOLE	154	8 %	268 744	1 %
		0 %	98 471	1 %
Sum	1 424	70 %	14 574 847	93 %
Øvrige	624	30 %	1 075 558	7 %
Totalt	2 048	100 %	15 650 405	100 %

Note 40 – Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler fører til at vesentlige leieavtaler for konsernet balanseføres. Bruksrett er presentert i balansen som en del av "Eiendom, anlegg og utstyr", mens leieforpliktelsen presenteres som "Annen gjeld og balanseført forpliktelser". SpareBank 1 Ringerike Hadeland har benyttet seg av fritak som finnes for kortsiktige leieavtaler (under 12 måneder) og leieavtaler med lav verdi. Disse leiekostnadene utgjorde 0,80 mill. kroner for morbank og 0,9 mill. kroner for konsernet i 2024.

Alle beløp er i millioner kroner.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	Balansen	31.12.2024	31.12.2023
2	2	Leieforpliktelser	23	25
2	2	Bruksrett	16	19

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	Resultatregnskap	31.12.2024	31.12.2023
1	1	Avskrivninger	4	4
0,1	0,1	Renter	1,1	0,7
1	1	Sum	5	3

Note 41 – Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet vesentlige hendelser etter balansedagen som påvirker konsernets regnskap.

Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-6

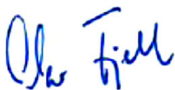
Vi erklærer, etter beste overbevisning, at delårsregnskap for SpareBank 1 Ringerike Hadeland for perioden 1. januar til 31. desember 2024 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, herunder IAS 34 Delårsrapportering, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av morbankens og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også, etter beste overbevisning, at delårsberetningen gir en rettviseende:

- oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på delårsregnskapet
- beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor i neste regnskapsperiode
- beskrivelse av vesentlige transaksjoner med nærstående.

Hønefoss, 14. februar 2025

I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland



Olav Fjell
Leder



Wenche Ravlo
Nestleder



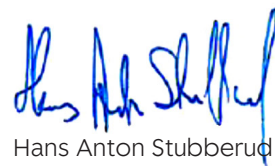
Terje Mjøs



Jane K. Gravbråten



Liv Bente Kildal



Hans Anton Stubberud



Espen Gundersen



Bjørn Rune Rindal
Adm. direktør

Eierstyring og selskapsledelse

Styret og ledelsen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i konsernet. De formelle kravene for denne følger av regnskapslovens § 2-9 og Oslo Børs krav om å følge og forklare eventuelle avvik fra Norsk anbefaling for eierskapsstyring og selskapsledelse (NUES).¹

¹ Vurderingen tar utgangspunkt i sist oppdaterte anbefaling fra NUES pr. 14.oktober 2021. Det er ingen endringer i 2022, 2023 og 2024.

Pkt. 1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

God virksomhetsstyring i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeveiseiernes, kundenes, medarbeidernes og andre gruppers interesser i konsernet. SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse og retter seg etter dens anbefalinger som er relevante for en sparebank med egenkapitalbevis. Styret gir en redegjørelse for selskapets eierstyring og selskapsledelse i årsberetningen. Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 2 Virksomhet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er i dag et moderne, børsnotert bankkonsern som tilbyr alle typer finanstjenester. Bankens vedtatte visjon er å være en « drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region».

Bankens overordnede strategiske mål er å være et lønnsomt, bærekraftig og solid bankkonsern som er attraktiv for kunder, egenkapitalbeveiseiere, medarbeidere og lokalsamfunnet. Den overordnede strategien skal gjenspeile disse ambisjonene. Som følge av dette skal bankkonsernet

- Være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling
- Nær og dyktig – med kortreiste beslutninger
- Utnytte teknologien og digitale løsninger
- Være samfunnsengasjert og skape stolthet for regionen

- Bedriftskultur med arbeidsglede, åpenhet og kontinuerlig forbedring
- Selvstendig og offensiv eier i SpareBank 1-alliansen

Styret evaluerer løpende konsernets strategiske mål-bilde og fastsetter de overordnede mål-setningene relatert til risikoprofil og avkastning. Videre fastsetter styret overordnede rammer og retningslinjer for risiko- og kapitalstyringen i konsernet, samt etiske retningslinjer som skal bidra til høy etisk standard.

Bankens vedtekter finnes på bankens nettside.

Samfunnsansvar er en integrert del av SpareBank 1 Ringerike Hadeland sin virksomhet og uttrykkes gjennom strategier, tiltak og aktiviteter banken gjennomfører i lokalsamfunnet. Et aktivt samfunns-engasjement er direkte verdiskapende ved at det reduserer risiko, gir nye forretningsmuligheter, skaper motiverte medarbeidere og ikke minst bidrar til å opprettholde bankens gode omdømme.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har egne nettsider for samfunnsansvar. Det vises ellers til eget kapittel om bærekraft i årsrapporten og bærekraftsrapporten.

Bærekraftig verdiskaping

Banken har en viktig rolle som utviklingsaktør og ønsker å være et forbilde på god forretningsdrift, også når det gjelder ESG-relaterte (Environmental, Social and Governance) spørsmål. Konsernets mål er at all forretningsdrift, investeringer og økonomisk verdiskaping skal være bærekraftig og ivareta hensynet til etikk,

miljø, sosiale forhold samt arbeidstaker- og menneskerettigheter. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal kjennetegnes av høy etisk standard, god eierstyring og selskapsledelse.

Styret har vedtatt etikkregler for konsernet, og etikk er fast tema på kurs for alle nyansatte. I tillegg gjennomføres årlig en etikkuke med fokus på aktuelle områder hvor ansatte deltar i diskusjoner rundt utvalgte tema. Dette skal bidra til at bevisstgjøring av konsernets verdigrunnlag og at etiske retningslinjer blir godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen. Det er etablert varslingsrutiner dersom ansatte får kunnskap om forhold som er i strid med eksterne eller interne bestemmelser eller andre forhold som kan være med på å skade selskapets omdømme eller finansielle situasjon.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 3 Selskapskapital og utbytte

Styret foretar løpende en vurdering av kapitalsituasjonen i lys av selskapets mål, strategi og ønsket risikoprofil, samt regulatoriske krav. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har et langsiktig mål for ren kjernekapital på myndighetskrav + 1,0 prosentpoeng². Styret vurderer kapitaldekningen å være tilfredsstillende.

² Kapitalplanleggingen hensyntar forventede endringer i regulatoriske krav. Forutsatt et pilar 2-krav på 1,6% vil kravet til ren kjernekapital være 14,9% med fullt påskrudd kapitalbuffere.

Merk at kapitaldekningen ren kjernekapital per 31.12.2024 er 17,95 forholdsmessig konsolidert.

For detaljert informasjon om kapitaldekningen, se note 5 i årsrapporten. For en nærmere omtale av reglene om kapitaldekning og hvilke prinsipper SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger til grunn for å vurdere kapitalbehovet, vises det til konsernets Pilar 3-rapportering som er publisert på bankens nettside.

Utbytte

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal til enhver tid ha en klar og forutsigbar utbyttepolitikk som er fastsatt av styret. Utbyttepolitikken gir grunnlag for de utbytteforslagene som fremmes av styret for representantskapet.

Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, resultatutvikling og eksterne rammevilkår. Styret legger til grunn at minst 60 prosent av konsernets resultat etter skatt utbetales som kontantutbytte. Årsoverskuddet blir fordelt mellom egenkapitalbeviserne og sparebankens fond i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. Konsernets investor- og utbyttepolitikk er tilgjengelig på bankens nettside.

Tilbakekjøp av aksjer

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har per

31.12.2024 tillatelse fra Finanstilsynet til å erverve og ta pant i egne egenkapitalbevis for samlet pålydende inntil 50 mill. kr. Tillatelsen er gyldig frem til neste representantskapsmøte senest 30.04.2025, eller inntil Finanstilsynet ut fra hensynet til konsernets soliditet tilbakekaller tillatelsen.

Kapitalforhøyelser

Styrefullmakter til kapitalforhøyelser gis på bakgrunn av konkrete og definerte formål. Per 31.12.2024 foreligger det ingen styrefullmakter til å foreta kapitalforhøyelser i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

Pkt. 4 Likebehandling av egenkapitalbevisiere og transaksjoner med nærstående

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en egenkapitalbevisklasse og alle egenkapitalbevis har lik stemme-rett. Styret og ledelsen legger vekt på at alle egenkapitalbeviserne skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Ved aksjekapitalforhøyelser skal eksisterende aksjonærer gis fortrinns-rett, med mindre særskilte forhold tilsier at dette kan fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til finansforetakslovens regler for eier- og stemme-rettensbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebanker med egenkapitalbevis.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 5 Fri omsettelighet

Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs med ticker RING og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingen 5: Ingen

Pkt. 6 Generalforsamling (Representantskapet)

En sparebank er i utgangspunktet en selveid institusjon og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskaper, jfr. finansforetaksloven kapittel 8 om hvilke organer en sparebank skal ha. SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til finansforetakslovens bestemmelser om finansforetaks organer.

Representantskapet er konsernets øverste organ. Representantskapet skal se til at sparebanken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og representantskapets vedtak. Etter lovgivingen legges det vekt på at de valgte medlemmer skal sammen avspeile sparebankens kundestruktur, andre interessegrupper og samfunnsfunksjon. Egenkapitalbeviserne og innskytterne har ni representanter hver, mens ansatte har seks representanter.

Representantskapet fastsetter konsernets årsregnskap, gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig lån og til å foreta kapitalforhøyelser, samt velge medlemmene til bank-konsernets styre og valgkomité.

Ordinært representantskapsmøte skal i henhold til vedtektene avholdes innen utgangen av mars måned hvert år. Styret kan velge å gjennomføre representantskapsmøtet som fysisk eller elektronisk møte³. Innkalling og saksdokumenter sendes medlemmene og er tilgjengelig på bankens nettside senest 21 dager før møtet avholdes. Ved forfall innkalles varamedlemmer. Det er ikke anledning til å møte ved fullmektig eller med rådgiver. På representantskapsmøtet deltar styreleder, minst en representant fra valgkomiteen og ekstern revisor. Andre styremedlemmer kan stille. Fra administrasjonen deltar adm. direktør og banksjef økonomi/finans. Øvrige medlemmer av konsern-ledelsen kan stille. Det er kun medlemmer av representantskapet som har stemmerett og generelt fattes beslutninger med alminnelig flertall. Protokoll fra møtene i representantskapet er tilgjengelig på bankens nettside.

³ Dersom representantskapsmøtet blir avholdt elektronisk, må det foreligge systemer som sikrer at lovens krav er oppfylt, samt krav til bekreftelse av elektronisk stemmegivning.

En oversikt over representantskapets medlemmer finnes på bankens nettside.

Egenkapitalbeveiseiernes valgmøte

Det avholdes årlig ett valgmøte for egenkapitalbeveiseierne hvor representanter til representantskapet velges og hvor det informeres om selskapets finansielle stilling. Egenkapitalbeveiseierne innkalles til valgmøte senest 14 dager før valgmøtet avholdes. Innkallingen inkluderer valgkomiteens innstilling til representanter til representantskapet samt andre relevante sakspapirer. Hvert egenkapitalbevis gir rett til en stemme. Den som har stemmerett er valgbar. Alle egenkapitalbeveiseiere kan delta på møtet, og det er anledning til å stemme med fullmakt.

Avvik fra anbefalingen: SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til lover og forskrifter som regulerer finansforetak i sammensetningen av styrende organer. Avvikene vurderes ikke å ha noen reell forskjell fra anbefalingen.

Pkt. 7 Valgkomiteer

I samsvar med SpareBank 1 sine vedtekter er det etablert en valgkomité for innskyterne og en valgkomite for egenkapitalbeveiseierne. I tillegg har de ansatte et valgstyre for sine representanter.

Valgkomite for representantskapet

Representantskapet i SpareBank 1 Ringerike Hadeland velger en valgkomité blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen består av fem medlemmer, hvor det minst er en representant fra henholdsvis egenkapital-

beveiseierne, innskyterne og de ansatte, samt ett uavhengig medlem av interessegruppene som ikke er medlem av representantskapet. Det er ikke adgang for styrets medlemmer eller ledende ansatte i SpareBank 1 Ringerike Hadeland å være medlem av valgkomiteen. Komiteen ledes av representantskapets leder. Valget gjelder for to år om gangen.

Valgkomiteen avgir begrunnet innstilling representantskapet for valg av styrets leder og medlemmer, samt medlemmer av valgkomiteen. Innstillingen skal gi relevant informasjon om kandidatens bakgrunn og uavhengighet. Valgkomiteen tilstreber å gjennomføre individuelle samtaler med styrets medlemmer i denne forbindelse. Valgkomiteen har også som oppgave å gjennomgå og foreslå eventuelle endringer i honorarstrukturen for selskapets tillitsvalgte.

Valgkomiteen skal forberede innskytternes valg av representantskapsmedlemmer og varamedlemmer til representantskapet. Valgkomiteens innstilling skal foreligge senest to uker før innskytervalget skal gjennomføres.

Informasjon om valgkomiteen finnes på bankens nettside.

Valgkomite egenkapitalbeveiseierne

Valgkomiteen skal forberede egenkapitalbeveiseiernes valg av medlemmer og varamedlem til representantskapet, samt leder og medlemmer til valgkomiteen. Valgene gjennomføres på egenkapitalbeveiseiernes valgmøter.

Valgstyre for ansattes valg

Valg av ansatte som medlemmer av representantskapet foretas av og blant de ansatte i selskapet i henhold til egen instruks.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

Pkt. 8 Styret, sammensetning og uavhengighet

Styret velges av representantskapet for inntil to år av gangen. Styret består av syv medlemmer, hvorav to er ansatte representanter. Styret skal være sammensatt slik at de ivaretar bankens behov for kompetanse, kapasitet og mangfold. Ved valg av styrets medlemmer foretas en egnethetsvurdering som blant annet tar hensyn til behovet for både kontinuitet og uavhengighet. De valgte styremedlemmene skal til sammen oppfylle alle nødvendige lovpålagte kompetansekrav. Begge kjønn skal være representert ved minst 40 prosent i styret.

Ingen av styremedlemmene som er valgt av representantskapet har noen ansattes- eller oppdragsforhold til selskapet utover sine verv som tillitsvalgte. De enkelte styremedlemmenes bakgrunn er beskrevet i årsrapporten på selskapets nettsider.

Ingen i konsernledelsen er medlem av styret.

Styret har minimum 9 møter i året og medlemmenes deltakelse på styremøtene er beskrevet i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingen: Et styremedlem er ansatt som adm. direktør i en av bankens største kunder. Styremedlemmets uavhengighet er vurdert av valgkomiteen. Utover dette har selskapet ingen avvik fra anbefalingen

Pkt. 9 Styrets arbeid

Styrets oppgaver reguleres av en egen styreinstruks vedtatt av representantskapet og det utarbeides årsplaner for styrets arbeid. Instruksen regulerer blant annet styrets ansvar og plikter, saksbehandling og hvilke saker som skal styrebehandles, samt regler for innkalling og møtebehandling. Instruksen angir også retningslinjer for behandling av avtaler med nærstående parter.

Styret leder konsernets virksomhet i samsvar med lover, forskrifter, vedtekter og vedtak fattet i representantskapet. Styret er ansvarlig for at midler konsernet rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte, samt å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. I tillegg fastsetter styret konsernets strategi, budsjett og markeds- og organisasjonsmessige mål. Det er styret som ansetter og avsetter adm. direktør. Styret har også fastsatt styringsinstruks for adm. direktør.

Styremedlemmer tar ikke del i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har særlig betydning for vedkommende selv eller noen av sine nærstående. Styrets nestleder leder diskusjonen dersom styreleder erklærer seg inhabil. Se for øvrig punkt 4 hvor interessekonflikter og inhabilitet omtales nærmere.

Styret mottar periodisk rapportering av resultatutvikling, markedsutvikling, ledelses-, personal- og organisasjonsmessig utvikling og utvikling i risikobildet og risikoeksponeringen for selskapet. Styret foretar årlig en egenevaluering av sitt virke med henblikk på arbeidsform, saksbehandling, møtestruktur og prioritering av oppgaver, og dette gir grunnlag for endringer og tiltak. I tillegg foretas en evaluering av hvilken kompetanse styret besitter.

Styret har opprettet tre faste styreutvalg som består av medlemmer av styret, som er nærmere beskrevet nedenfor. Utvalgene er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret, med formål å foreta vurderinger av utpekte saksområder og derved forbedre styrebehandlingen. Styret fastsetter instruks for utvalgene.

Transaksjoner med nærstående

Styreinstruksen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland angir at styremedlemmer og adm. direktør ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående

de at vedkommende må anses for å ha personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme følger av konsernets etiske retningslinjer. Den enkelte plikter selv å påse at han ikke er inhabil ved behandlingen av en sak.

Styreinstruksen angir videre at styremedlemmer på eget initiativ skal opplyse om enhver interesse den enkelte eller vedkommendes nærstående kan ha i avgjørelsen av et spørsmål. Med mindre styremedlemmet selv velger å fratre ved behandlingen eller avgjørelsen av en sak, skal styret beslutte om vedkommende skal fratre. Ved vurderingen skal det legges vekt på alle former for personlige, økonomiske eller andre interesser hos styremedlemmet og behovet for allmennhetens tillit til bankens virksomhet. Styrets vurderinger av habilitetsspørsmål protokolleres.

Godtgjørelsesutvalg

Godtgjørelsesutvalget består av tre medlemmer, inkludert en ansattrepresentant fra konsernets styre, som møtes minimum to ganger årlig. Utvalget skal forberede styrets behandling av blant konsernets godtgjørelsesordning og forberede behandling av adm. direktørs kontrakt og vilkår for årlig behandling av et samlet styret.

Godtgjøringsutvalget er regulert i finansforetakslovens § 15-4 (2)

Risikoutvalget

Risikoutvalget består av tre medlemmer fra konsernets styre, og møtes normalt fem ganger i året. Risikoutvalget skal forberede behandlingen av saker knyttet til styrets styring og kontroll av konsernets samlede risiko, samt jevning vurdere om konsernets styring- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten. Utvalget skal videre overvåke systemene for internkontroll, herunder konsernets interne revisjon.

Risikoutvalgets oppgaver er regulert i finansforetaksloven § 13-6 (4).

Revisjonsutvalget

Revisjonsutvalg består av tre medlemmer fra konsernets styre, og møtes normalt fem ganger i året. Utvalgets sammensetning oppfyller anbefalingens krav til uavhengighet og kompetanse. Revisjonsutvalget skal forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, samt avgi uttalelse for valg av revisor. Utvalget skal ha løpende kontakt med revisor om årsregnskapet og vurdere og overvåke revisors uavhengighet og objektivitet, herunder i hvilken grad andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor som kan ha betydning for revisors uavhengighet og objektivitet.

Revisjonsutvalgets sammensetning og oppgaver er regulert i finansforetakslovens § 8-18 – 8-20

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 10 Risikostyring og internkontroll

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fokus på risikostyring og internkontroll, og at det er en integrert del av styrets arbeid. God risiko- og kapitalstyring er sentralt i konsernets langsiktige verdiskaping. Internkontroll skal bidra til å sikre effektiv drift og forsvarlig håndtering av risikoer av betydning for å oppnå konsernets forretningsmessige mål

Bankkonsernets pilar 3-rapport, inneholder en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring og er tilgjengelig på bankens nettsider.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil og ha så høy kvalitet i risikooppfølgingen at ingen enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Selskapets risikoprofil er fastsatt gjennom styringsdokumenter for ulike risikoområder og er kvantifisert gjennom styrefastsatte rammer.

Konsernets overordnede risikoeksponering og risiko-utvikling følges opp gjennom periodiske risiko-rapporter til konsernets ledelse og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring og compliance som er uavhengig av forretningsenhetene.

Internkontroll finansiell rapportering

Bankens avdeling for økonomi og finans utarbeider finansiell rapportering i SpareBank 1 Ringerike Hadeland og påser at rapporteringen skjer i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarter og konsernets regnskapsprinsipper. Banksjef økonomi og finans rapporterer direkte til adm. direktør.

Ekstern revisor foretar hvert kvartal begrenset revisjon av selskapets delårsregnskap i tillegg til full revisjon av selskapets årsregnskap.

Internrevisjonen

Internrevisor er et redskap for styret og administrasjonen for overvåking av at risiko-styrings-prosessene er målrettede, effektive og fungerer som forutsatt. Det er PwC som står for leveransen av internrevisor-tjenester til konsernet, og omfatter morbanken og datterselskaper underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll.

Internrevisjonen rapporterer halvårlig til styret, som vedtar årsplaner og budsjett for intern-revisjonen. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

Avvik fra anbefalingens: Ingen

Pkt. 11 Godtgjørelse til styret

Styrets medlemmer mottar en årlig kompensasjon

fastsatt av representantskapet. Styre-medlemmenes honorar er ikke resultatavhengige og det utstedes ikke opsjoner til styre-medlemmene. Ingen av styrets medlemmer valgt av representantskapet har oppgaver for selskapet utover styrevervet eller verv avledet av dette.

Nærmere informasjon om kompensasjon for styret fremgår av note til årsregnskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 12 Godtgjørelse til ledende ansatte

Fastsetting av lønn og annen godtgjørelse til adm. direktør foretas av styret. Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som velges av og blant styrets medlemmer. Utvalget skal forberede alle saker om godtgjørelsesordninger som skal avgjøres av styret.

Nærmere informasjon om kompensasjon for ledende ansatte fremgår av note til årsregnskapet.

Styrets erklæring om lederlønn er eget saksdokument til representantskapet.

Det er ingen aksjeverdidbasert godtgjørelse i konsernet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 13 Informasjon og kommunikasjon

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger betydelig vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet.

Informasjon til markedet formidles gjennom investorpresentasjoner, hjemmesider på internett, pressemeldinger og regnskapsrapporter. Det avholdes regelmessige presentasjoner overfor investorer, långivere og andre samarbeidspartnere.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 14 Selskapsovertakelse

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Eierstrukturen i en sparebank er lovregulert og det må gis tillatelse fra Finanstilsynet for eierandel over 10 prosent av eierandelskapitalen.

Oversikt over de største egenkapitalbeveiere i SpareBank 1 Ringerike Hadeland fremkommer av årsregnskap og kvartalsrapporter.

Avvik fra anbefalingen: Lovpålagt eierbegrensning

Pkt. 15 Revisor

Ekstern revisor velges av representantskapet etter anbefaling fra revisjonsutvalget og innstilling fra

styret. Revisors hovedoppgave er å vurdere hvorvidt årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter, og foretar den lovbestemte bekreftelsen av den økonomiske informasjon konsernet gir i sine offentlige regnskap. Ekstern revisor deltar i styremøtene som behandler årsregnskapet. I tillegg møter revisor i revisjonsutvalgets møter som behandler regnskapet.

Styret har fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte ekstern revisor til andre tjenester enn revisjon.

Ekstern revisor presenterer årlig en plan for revisjonsarbeidet for revisjonsutvalget og styret. Revisor gir revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder om det er identifisert vesentlige svakheter i selskapets interne kontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen, samt eventuelle forbedringsforslag.

Avvik fra anbefalingen: Ingen



Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP)

Våre medarbeidere

I SpareBank 1 Ringerike Hadeland jobber det medarbeidere som er mellom 20 og 68 år. Vi har ulik kompetanse, erfaring og perspektiver som vi tar med oss i oppgaveløsning på jobb. Vi må sikre at ansatte føler seg inkludert uavhengig av ulikheter, og jobber etter vårt slagord «gode sammen». Vi har høy kompetanse om eget fagfelt, om relasjonsbygging og vår region. Vi utvikler oss i takt med kundenes behov, og det stiller krav til endringsviljen - og evnen vår. Dyktige og engasjerte medarbeidere er bankens viktigste konkurransefortrinn.

Arbeidsforhold

Banken har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidstakerrettigheter ivaretas gjennom etterlevelse av lov og tariffavtaleverk og i jevnlig dialog med medarbeidernes tillitsvalgte og verneombud i flere faste møte- og samarbeidsarenaer. Vi er også tilknyttet bedriftshelsetjenesten Agil Helse, som bistår både proaktivt og ved hendelser.

2024 har vært preget av endringer i organisasjonen. Relansering av strategi, endringer i organisering, mange nyansatte og nye ledere. Banken står midt i et generasjonsskifte som påvirker oss, og som stiller krav til hvordan vi jobber med kompetanseoverføring, opplæring og kulturutvikling.

Organisasjonsendringer som har vært i fokus er hovedsakelig at vi etablerer team og avdelinger som jobber med samme oppgaver, for å spesialisere oss og utvikle betjeningskonsepter for å være relevante for de ulike kundegruppene våre. Endringer i stillinger og team har gjort at vi 2024 blant annet har hatt fokus på å oppdatere stillingsbeskrivelser og sikre tilstrekkelig risikostyring og kontroll innenfor de ulike ansvarsområdene. Vi arbeider kontinuerlig med utvikling av vår bedriftskultur. Vi har utviklet en felles lederplattform for konsernet og gjennomført to ledersamlinger for ledere i banken. Lederne har stor påvirkning, og måten vi leder på er viktig for å lykkes med strategi, endringer og kulturutvikling. Vi har to viktige mål for lederne våre – de skal

ha mot og evne til å gjennomføre endring og utvikling og bygger sammen med teamet psykologisk trygghet for å skape gode prestasjoner. Vi har hatt to samlinger for alle ansatte, med fokus på å bygge relasjoner og nettverk, samt bygge faglig forståelse for prioriterte områder.

HMS og sykefravær

Sparebank 1 Ringerike Hadeland jobber systematisk med HMS. Samarbeids- og arbeidsmiljøutvalget har flere faste møte- og samarbeidsarenaer gjennom året, og blir enige om tiltak for å sikre at vi har et trygt og godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. I 2024 gjennomførte vi en intern risikovurdering for HR og HMS. Basert på dette jobber vi med ulike tiltak for å møte disse utfordringene. Fokus for 2024 har vært stress og arbeidsbelastning, samt oppfølging av enkelte avdelinger basert på resultater i vår organisasjonsundersøkelse Winningtemp.

Vi legger til rette for fysisk aktivitet for våre ansatte. Vi har et aktivt bedriftsidrettslag som arrangerer alt fra yoga, teknikktraining på langrenn og felles deltakelse på Ringeriksmaraton. Dette er gode helsefremmende tiltak. Vi gir også individuell, økonomisk støtte til trening og konkurranser.

Vi har avtale med bedriftshelsetjeneste med periodisk oppfølging av ansattes helsesituasjon, samt individuell oppfølging med blant annet psykolog ved behov. I 2024 gjennomførte vi helseundersøkelser for ansatte over 50 år og alle ansatte på lokasjonene Nittedal, Jevnaker og Gran. 76 helseundersøkelser ble gjennomført. Totalvurdering til Agil Helse er at det generelt er svært god trivsel på arbeidsplassen. Vi har noen utfordringer med nakke – og skulderplager, samt at vi ser at arbeidsbelastning også blir fanget opp av helseundersøkelsene.

Vi legger til rette for å redusere fysiske arbeidsbelastninger blant våre ansatte og investerer i hjelpemidler for å sikre gode arbeidsstillinger på kontoret. Hoved-

arbeidsplassen vår er kontoret, og alle har sin egen ergonomisk tilpassede arbeidsplass i lokalene våre. I 2024 var sykefraværet i banken 6,44 %, som er en oppgang fra 4,37 % i 2023. Legemeldt langtidsfravær utgjør den største andelen av sykefraværet. Banken arbeider aktivt med sykefraværsoppfølgingen, med vekt på å komme tidlig i gang med oppfølgingsplaner og aktuelle tilretteleggingstiltak.

Det er i 2024 ikke rapport om noen arbeidsulykker.

Sykefravær	
Kvinner	8,72 %
Menn	2,97 %
Fravær pga. syke barn (samlet antall dagsverk)	
Kvinner	84
Menn	71

Organisasjonsutvikling og kompetanse

I løpet av 2024 har vi gjennomført flere organisatoriske endringer for å håndtere et generasjonsskifte i banken. Dette har resultert i mange nye medarbeidere og ledere som må integreres effektivt. Vi har prioritert teamutvikling gjennom workshops og coaching for å etablere og utvikle team. Dette har vært et viktig verktøy for å lykkes med endringsarbeidet. Fokus har vært på å forstå og utnytte forskjeller i teamene for å maksimere deres potensial. I tillegg har vi arbeidet med å organisere arbeidet effektivt og utnytte teknologi og automasjon for å realisere potensialet.

Kompetanseutvikling er et prioritert område, som skal bidra til at den enkelte medarbeider opplever mestring og utvikling i sitt arbeid, samtidig som banken sikrer nødvendig fremtidig kompetanse. Det store løftet på kompetanse i 2024 har vært et program for alle som jobber i Personmarked kalt «Rådgivende verdisalg». Rådgivende verdisalg med Excellerate er en metodikk

som brukes for å forbedre kundedialogen og salgsprosessen i banken. Effekten er å forbedre salgsresultatene ved å skape en mer verdifull og tilpasset kundeopplevelse. Dette skal bidra til å øke kundetilfredsheten, styrke kundeloyaliteten og forbedre bankens markedsposisjon.

Et annet initiativ har vært innføring av en kunstig intelligens assistent – Copilot. Her er det laget en læringssti for brukerne, et ambassadørnettverk og ulike bruker-scenarier.

De årlige utviklingssamtalene er et verktøy for å sikre at strategien forankres hos hver medarbeider og at vi får kartlagt kompetanse – og utviklingsbehovene. På bakgrunn av samtalene, og målene for strategien, utvikles tiltaksplaner.

Opplæring, kurs og utdanning skjer i samarbeid med både interne og eksterne partnere. Vi har flere ansatte som går på bransjeprogram på NTNU og Handelshøyskolen BI innenfor bærekraft og kunstig intelligens og digitalisering. En rekke medarbeidere har også deltatt på eksterne kurs spesifikke for sin rolle. Arbeidet med å sikre opprettholdelse av autorisasjoner for rådgivere og kundebehandlere gjøres strukturert og systematisk, spesielt med tanke på mange nyansatte gjennom året 2024.

For å kontinuerlig måle og ta pulsen på vår organisasjon, gjennomfører vi løpende organisasjonsundersøkelser ved bruk av Winningtemp. Dette er et viktig verktøy for å kontinuerlig måle og justere hvordan vårt arbeidsmiljø er, og hvordan våre medarbeidere har det.

Likestilling og mangfold

Del 1: Tilstand for kjønnslikestilling

Kjønnsbalanse i virksomheten

	2024	2023	2022
Andel kvinner totalt	64 %	62 %	63 %
Andel kvinner i ulike stillingskategorier			
Nivå 3-leder	44 %	44 %	69 %
Nivå 2-ledere	33 %	33 %	33 %
Andel kvinner i styret	43 %	43 %	43 %

Vi har 168 fast ansatte i banken per desember 2024 og av disse er 64 % kvinner og 36 % menn. Vi har 10 midlertidig ansatte, hvorav 5 er kvinner. Vi har ingen innleide konsulenter utover dette.

Totalt sett er kvinner underrepresentert på ledernivåer i SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Men på ledernivå 3 har vi nådd målsetningen om 60/40 med 44 % kvinner. Det har i 2024 ikke vært noen endringer i ledergruppen med nivå 2-ledere.

Alderssammensetning i virksomheten

	2024	2023	2022
Ansatte under 30	16	19	17
Ansatte 30-40	51	45	39
Ansatte 40-50	40	39	39
Ansatte 50-60	35	35	38
Ansatte over 60	26	24	20

	2024	2023	2022
Ledere under 30	1	1	1
Ledere 30-40	5	6	6
Ledere 40-50	13	11	11
Ledere 50-60	4	2	1
Ledere over 60	2	3	2

Heltid – deltid fordelt på kjønn

Andel deltid	2024	2023	2022
Kvinner	9,7 %	8,0 %	9,7 %
Menn	1,5 %	2,5 %	1,4 %

Av 168 faste ansatte jobber 11 deltid. Banken har god oversikt over de deltidsansatte, og har ingen indikasjon på at det forekommer ufrivillig deltid.

Lønn fordelt på kjønn og stillingsgrupper (faste ansatte og vikarer)

Gjennomsnittslønn	2024	2023	2022
Gjennomsnittslønn totalt	Kr 749.652	Kr 719.970	Kr 713 122
Kvinner	Kr 699.771	Kr 669.450	Kr 643.007
Menn	Kr 826.613	Kr 801.454	Kr 830.863

Kvinnerns lønn som andel av menns i ulike stillingskategorier	2024	2023	2022
Rådgivere personmarked	97 %	95 %	93%
Rådgivere bedriftsmarked	102 %	95 %	99%
Kundebehandlere/saksbehandlere	105 %	102 %	102%
Mellomledere	102 %		106%

I forbindelse med årlig lønnsjustering, er spesielt balanse mellom kjønn lagt vekt på, slik at lønnsforskjeller kan forklares med objektive kriterier.

Foreldrepermisjon

Uttak av foreldrepermisjon (samlet antall dagsverk)	
Kvinner	521
Menn	347,6

Turnover og rekruttering

Turnover i 2024 har vært 4,8 prosent, som er en nedgang fra 6,1 prosent i 2023.

Det ble ansatt 30 nye eksternt rekrutterte medarbeidere i 2024. Av disse var 16 menn og 14 kvinner.

Dette er en økning fra i fjor hvor vi rekrutterte 28 eksterne medarbeidere.

Del 2: Vårt arbeid med likestilling, mangfold og inkludering

Rammeverk og målsetninger

Vår policy for bærekraft skal sikre at banken har en virksomhet som operer i tråd med bankens bærekraftsambisjoner. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har bærekraft som én av sine fire strategiske satsningsområder. Sentralt i bærekraftarbeidet er menneskerettigheter og like muligheter for alle, slik at vi sikrer likestilling og mangfold, og forhindrer diskriminering. Vi har en Standard for likestilling, inkludering og mangfold og den tydeliggjør og er retningsgivende for vårt arbeid og støtter medarbeidere og ledere i beslutninger og daglig arbeid. tillegg er våre retningslinjer for etikk med å danne grunnlaget for hvordan vi jobber med dette, samt vår bedriftsavtale, personalhåndbok og standard for varsling av kritikkverdige forhold.

Vi har to overordnende målsetninger på dette området:

- Kjønnsbalanse på alle ledernivåer (minimum 40% av hvert kjønn)
- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier

I SpareBank 1 Ringerike Hadeland vet vi at ulikheter i de ansattes egenskaper komplementerer og beriker. Vårt mangfold av ansatte skal speile det samfunnet vi er en del av. Uansett hvem du er, har du som jobber i SpareBank 1 Ringerike Hadeland de samme spennende mulighetene som dine kolleger.

Vi har nulltoleranse for diskriminering, og i våre etiske retningslinjer er det nedfelt at vi skal bidra til at diskriminering, trakassering, seksuell trakassering eller mobbing ikke forekommer i konsernet. Vi skal også oppføre oss på en måte som ikke krenker menneskeverdet og vise respekt for grunnleggende menneskerettigheter.

Slik jobber vi i praksis

Likestilling, mangfolds- og diskrimineringsarbeidet er stadig viktigere i daglig drift. Dette viser seg i rekrutteringer, lønnsvurderinger og organisasjonsundersøkelser.

Undersøkelser og kartlegging

- Vårt verktøy for organisasjonsundersøkelser Winningtemp har likestilling/diskriminering som eget kartleggingstema
- Årlig blir kjønnsfordeling og lønnsforskjeller på ulike stillingsnivåer, kjønnsforskjeller, deltid, midlertidighet og foreldrepermisjon gjennomgått. I tillegg ser vi på kjønn- og aldersfordeling på kompetansetiltak og intern mobilitet
- SAMU, partssammensatt utvalg, har temaet likestilling, mangfold og diskriminering som fast tema gjennom året. Basert på innsikten vi samler inn ved kartlegginger over diskuterer tiltak

Iverksette tiltak

Med utgangspunkt i kartlegginger, undersøkelser og løpende tilbakemeldinger, iverksettes ulike tiltak. Tiltakene diskuteres i partssammensatte utvalg, ledelsen og HR, avhengig av størrelse og omfang på tiltakene.

Vurdere resultater av arbeidet

Resultater av tiltakene vurderes fortløpende, samt i de årlige kartleggingene og analysene.

Beskrivelse av tiltak i 2024, eller som del av daglig drift

Rekruttering

- Kompetansebasert rekruttering. Vi har satt kompetansebasert rekruttering i system. Vi definerer kompetanse som er viktig for en rolle og disse står sentralt gjennom hele rekrutteringsprosessen. Dette reduserer risikoen for ubevisste preferanser og diskriminering i rekruttering
- Utforming av stillingsannonser blir vurdert med tanke på språk og bildebruk, slik at underrepresenterte profiler oppfordres til å søke
- Ved ansettelse til lederstillinger er det gjort flere tiltak for å sikre kandidater av begge kjønn i finaleprosessen. Dette har blitt gjort blant annet gjennom search etter kvinnelige kandidater i tillegg til ordinær utlysning. Den best kvalifiserte kandidaten er ikke nødvendigvis den med lengst erfaring, men den som i tillegg vil å være kvalifisert bidrar til mangfold i teamet

Lønns- og arbeidsvilkår

- I den årlige lønnsjusteringsprosessen er det rettet spesielt fokus på å avdekke lønnsforskjeller som ikke kan begrunnes med objektive kriterier
- Likebehandling knyttet til lønn et sentralt tema i rekrutteringsprosessene og i Ansettelsesutvalget
- Medarbeidere uavhengig av kjønn og alder, har fått innvilget permisjoner som følge av omsorgsoppgaver, nedsatt funksjonsevne, sykdom og alder
- Vi har i 2024 innført et stillingsvurderingssystem for objektiv vurdering av stillinger og lønn. Verktøyet gir en rangering av stillinger basert på faktorer som ansvar, problemløsning og kompetanse. Dette bidrar til å sikre at stillinger vurderes på en konsistent måte, noe som kan forbedre lønnsfastsettelse og reduserer bias og hindrer eventuelt (ubevisst) diskriminering

Karriere og utvikling

- I ulike kompetansetiltak der det er begrenset med plasser har vi en prosess for utvelgelse som hensyntar likestilling og mangfold
- I 2024 gjennomførte alle ledere med personalansvar, fagsjefer og tillitsvalgte samt verneombud fire moduler e-læring om Mangfold og inkludering. Formålet er å øke kompetanse og bevissthet rundt viktigheten av

mangfold, for å kunne ta gode beslutninger

- I etikkukene i 2024 hadde vi fokus på kunstig intelligens og etikk, spesielt sett opp mot potensiell diskriminering. Alle ansatte har fått e-læring, samt dilemmadiskusjoner i de ulike avdelingene
- I 2024 arrangerte vi en NæringsPuls om mangfold. Målet var å øke bevisstheten og kompetansen om mangfold og likestilling sammen med lokalsamfunnet, og bruke stemmen vår til å være en pådriver i lokalt næringsliv

Tilrettelegging, balanse jobb og familieliv

- Virksomheten tilrettelegger så langt det lar seg gjøre for mulighet for å kombinere jobb og familieliv.
 - o Fleksible arbeidstidsløsninger
 - o Mulighet for å arbeide hjemmefra
 - o Kortere arbeidstid om sommeren
 - o Fra 64 år har heltidsansatte rett til en time kortere daglig arbeidstid
- Banken har omfattende velferdsordninger som skal sikre tilrettelegging av særlig tyngende omsorgsoppgaver, sykdom og nedsatt funksjonsevne.
 - o Alle ansatte har tilbud om utvidet helsekontroll og oppfølging
 - o Alle ansatte får arbeidsplassvurdering ved behov og tilpasning av utstyr
 - o Bedriftshelsetjenesten brukes aktivt i et forebyggende og reparerende perspektiv ved livskriser, helseutfordringer eller sykdom
 - o Tilrettelegging og arbeidsutprøving ved sykefravær
- Arbeidstrening for eksterne personer, for å bidra til at mennesker i vårt lokalsamfunn får arbeidserfaring til hjelp for å komme ut igjen i arbeidslivet.

Trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold

- Alle ansatte deltar i årlig etikkuke, hvor etiske retningslinjer gjennomgås
- Det gjennomføres løpende pulsmåling med egne spørsmål om mobbing og trakassering
- Egen varslingsrutine for hvordan man melder fra om uønskede hendelser er gjort kjent og tilgjengeliggjort synlig og enkelt for alle medarbeidere.
- Egen ekstern varslingskanal, sikrer ekstern bistand til undersøkelser og håndtering, samt anonym varslings ved behov.
- Ansatte som blir utsatt for truende kundeadferd, blir ivare tatt gjennom egen rutine for ettervern.

Planer og forventninger til videre arbeid

I 2025 skal vi gjennomføre en ny risikokartlegging for likestilling, mangfold og inkludering, for deretter å justere

re vår standard for likestilling, mangfold og inkludering. Vi vil jobbe bredt med dette i virksomheten og sette i gang tiltak basert på denne kartleggingen.

Det er rimelig å anta at et konkret tiltak vil være økt mangfoldskompetanse, og bygge videre på kompetansetiltak som er satt i gang i 2024.

Vil skal også jobbe med lønn og arbeidsvilkår, da vi skal revidere vår lønnspolicy i 2025. Der målet om at lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier er viktig.

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven

Forord

[Åpenhetsloven](#) trådte i kraft 1. juli 2022 og «skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester». Videre skal loven «sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold».

I henhold til loven skal store bedrifter i Norge «utføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Aktsomhetsvurderingene skal utføres regelmessig og stå i forhold til virksomhetens størrelse, virksomhetens art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, og alvorlighetsgraden av og sannsynligheten for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold».

Formålet med redegjørelsen

Dette er redegjørelsen for aktsomhetsvurderingene vi har gjort i 2024 for vårt konsern. Formålet er å gi relevant informasjon om vår virksomhet og hvordan vi jobber med å forebygge og håndtere negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Rapporten gir også informasjon om våre funn i arbeidet og de tiltakene som vi har iverksatt.

Datterselskapet EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS oppfylte per 31.12.24 ikke kriteriene for større virksomheter etter åpenhetsloven, og utarbeider derfor ikke egen redegjørelse. Datterselskapet SpareBank 1 Økonomihuset AS oppfylte per 31.12.24 kriteriene for større virksomheter etter åpenhetsloven og leverer egen redegjørelse for sine aktsomhetsvurderinger for 2024 som publiseres på [deres website](#).

Har du innspill eller spørsmål til vårt arbeid med bærekraft håper vi du tar kontakt! Du kan sende en e-post til vår fagsjef for bærekraft (maria.rosenberg@rhbank.no) eller kontakte vårt kundesenter.

Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter

Grunnleggende menneskerettigheter følger av blant annet FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter fra 1966, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966 og ILOs kjernekonvensjoner om grunnleggende rettigheter og prinsipper i arbeidslivet. Når det er anstendige arbeidsforhold i en bedrift, ivaretas de grunnleggende menneskerettighetene og helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen. Videre

får de ansatte en lønn som det er mulig å leve av.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal være en organisasjon som har et aktivt forhold til bærekraft. Konsernet skal ikke, verken direkte eller indirekte, medvirke til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet, hvitvasking, korrupsjon, alvorlig natur- og miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske.

Som del av SpareBank 1 Gruppen var vi medlem av FNs Global Compact i 2024. Dette er verdens største initiativ for næringslivets samfunnsansvar. Medlemmer er forpliktet til å følge FNs ti prinsipper for ansvarlig næringsliv.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland - regionens ledende finanskonsern

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er regionens ledende finanskonsern. Hovedkontoret ligger i Hønefoss og konsernet med sine datterselskaper har i alt 270 ansatte. Konsernet har fire bankkontorer, tre meglerkontorer og et økonomi- og regnskapshus. Disse er lokalisert i Ringerike, Nittedal, Jevnaker og Gran kommuner.

Konsernet er totalleverandør innen finansiering, sparing og plassering, forsikring og betalingstjenester til privatkunder og bedrifter, eiendomsmegling og regnskapstjenester.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er en del av SpareBank 1-alliansen, som er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1-bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA, deres datterselskaper og andre felleseide selskaper. I tillegg er SpareBank 1 Ringerike Hadeland en del av de samarbeidende lokalbankene (SamSpar) i SpareBank 1-alliansen.

Visjon, strategi og satsingsområder

Vår visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Lønnsom og bærekraftig vekst er resultatet av å hjelpe kundene og samfunnet til å lykkes. Vi gjør det gjennom å være nære og dyktige rådgivere, benytte fremtidsrettede digitale muligheter, og å engasjere oss i positiv utvikling. Vi skal være en offensiv og god samarbeidspartner.

Vår strategi er bygget for å svare opp tre megatrender: Digitalisering, endrede kundeforventninger, og bærekraft/det grønne skiftet. Vi har definert fire strategiske satsingsområder:

- Bærekraft: Vi bidrar til bærekraftige lokalsamfunn – og en bedre fremtid i tråd med Paris-avtalen.
- Digitalisering: Vi øker vår konkurransekraft gjennom å utnytte teknologi til å effektivisere, bygge kunde-relasjoner, og øke inntekter.
- Alltid personlig: Vi skiller oss klart fra konkurrentene som nære og personlige.
- Mer enn en bank: Markedet skal oppleve at vi er en positiv drivkraft der folk bor.

Aktsomhetsvurderinger

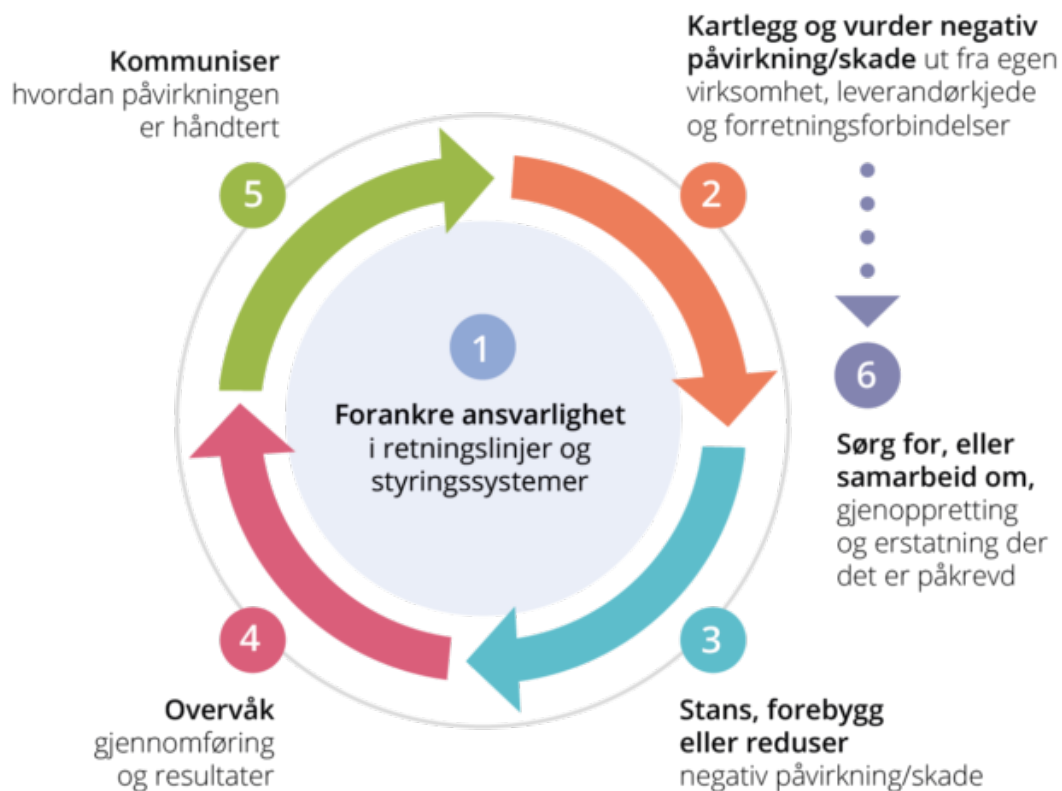
I henhold til § 4 i åpenhetsloven skal SpareBank 1 Ringerike Hadeland utføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer. Dette innebærer å kartlegge, forebygge, avbøte og redegjøre for hvordan konsernet håndterer negative konsekvenser av egen virksomhet, leverandørkjede og forretningsforbindelser.

I vårt arbeid legger vi til grunn at aktsomhetsvurderinger er:

- forebyggende, der formålet er å unngå å forårsake eller bidra til negativ påvirkning.
- risikobaserte og bør være basert på prioriteringer på grunnlag av alvorlighetsgrad og sannsynlighet for skade.
- en pågående og gjentakende prosess, som stadig må forbedres.

Våre aktsomhetsvurderinger skal være tilpasset vår størrelse, bransje og forretningsmodell, vår kontekst og risiko. Gjennomføringen av aktsomhetsvurderingene skal så langt som mulig innpasses i SB1 Ringerike Hadelands øvrige beslutnings- og rapporteringssystemer og de etablerte rutinene for risikostyring. Vi skal jobbe for kontinuerlig forbedring og utvikling av våre systemer og rutiner for etterlevelse av åpenhetsloven.

Figuren nedenfor viser trinnene i aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer:



Kilde: Norges kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv

Forankring av ansvarlighet i retningslinjer og styringssystemer

Styret er ansvarlig for å fastsette strategi, mål, policy og risikotoleranse for bærekraftsrisiko. Styret vedtar også policy for bærekraft og etiske retningslinjer, samt behandler interne kvartalsrapporter om bærekraft der arbeidet etter åpenhetsloven inngår. Styret behandler også rapporten om aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven.

Administrerende direktør har overordnet ansvar for det daglige arbeidet med bærekraft. Banksjef Organisasjon og utvikling har overordnet ansvar for etterlevelse og rapportering etter åpenhetsloven.

Ansvarlighet og respekt for menneskerettighetene er innarbeidet i en rekke styringsdokumenter. Innholdet i de aktuelle styringsdokumentene er nærmere beskrevet i tabellen på neste side.

I tillegg til etablerte ordninger, som varslingskanal for våre egne ansatte og [klagemekanismer for våre kunder](#), har vi mulighet for at alle som ønsker å gi innspill til vårt bærekraftarbeid eller arbeid etter åpenhetsloven, kan gjøre det via våre websider. Vi oppfordrer [på webside-ne til å ta kontakt for å gi tilbakemelding](#) eller innspill til forbedringer av vårt arbeid med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår egen drift, hos våre leverandører eller forretningspartnere.

Kartlegging og vurdering av negativ påvirkning

[OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv](#) anbefaler en overordnet analyse av alle virksomhetsområder, operasjoner og forretningsforbindelser, inkludert leverandørkjeden.

Styringsdokument	Beskrivelse
Policy for bærekraft	Beskriver hvordan virksomheten skal håndtere bærekraftsrisiko, inkludert respekt for menneskerettigheter.
Etiske retningslinjer	Setter standarder for etisk adferd og ansvarlighet i virksomheten.
Policy for utkontraktering	Sikrer at utkontrakterte tjenester også overholder kravene til menneskerettigheter.
Policy for personvern	Dekker hvordan virksomheten skal beskytte personopplysninger og respektere individets rettigheter.
Standard for etterlevelse av åpenhetsloven	Gir retningslinjer for hvordan virksomheten skal etterleve åpenhetsloven og sikre respekt for menneskerettigheter.
Innkjøpsrutine	Sikrer at innkjøp skjer på en måte som respekterer menneskerettigheter.
Krav til leverandører om bærekraft og forretningsetiske forhold	Stiller krav til leverandører om å overholde bærekraftige og etiske standarder.
Retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond i SpareBank 1	Skal sikre ansvarlig distribusjon av verdipapirfond.
Sponsoravtaler	Inkluderer krav om respekt for menneskerettigheter.

Arbeidet med åpenhetsloven bør innlemmes i eksisterende styringssystemer og risikovurderinger. SpareBank 1 Ringerike Hadeland sin gjeldende dobbel vesentlighetsanalyse innen bærekraft vil være den overordnede analysen etter åpenhetsloven, som prioriterer de viktigste risikoområdene, og skal oppdateres jevnlig. Verdikjedeforholdet skal kartlegge våre største påvirkninger, positive og negative, fra oppstrøm til nedstrøm, inkl. datterselskaper. Faktiske og potensielle påvirkninger skal identifiseres for leverandører, egne operasjoner, samfunnsengasjement, og kundeledet bedriftsmarked og personmarked.

Gjeldende analyse viser at den største potensielle og faktiske påvirkningen på bærekrafttema samlet sett ligger nedstrøms i privat- og bedriftsmarkedet. Dette innebærer at det er her SB1 Ringerike Hadeland skal sette inn størst ressurser i bærekraftarbeidet.

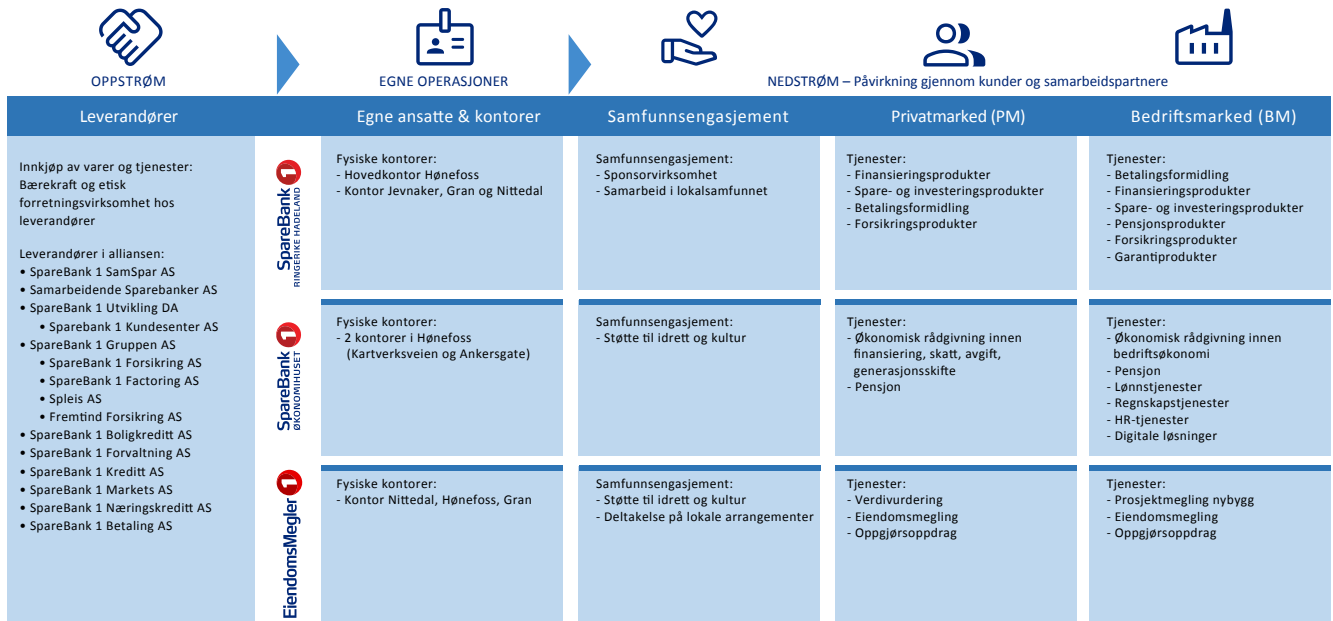
Analysen viser også at vi har påvirkning knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

hos våre leverandører. SpareBank 1 Ringerike Hadeland kan ha en potensiell positiv påvirkning gjennom ansvarlige innkjøp og oppfølging av åpenhetsloven, som styrker konkurransebetingelsene for leverandører som ivaretar anstendige arbeidsforhold.

Videre viser analysen at vi som arbeidsgiver har en mulighet til å påvirke hvordan våre medarbeidere har det på jobb. Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Vi har en særlig påvirkningsmulighet knyttet til anstendige arbeidsforhold og lønnsvilkår, mangfold, likestilling og inkludering, samt utdannings- og utviklingsmuligheter for våre ansatte.

Denne overordnede analysen suppleres med nærmere kartlegginger og risikovurderinger som det er redegjort for i kapitlene som følger.

Vår verdikjede



Kartlegging og vurdering av potensiell negativ påvirkning gjennom våre leverandører og leverandørkjeder

Allianseinnkjøp gjennomføres av SpareBank 1 Utvikling som inngår leverandøravtaler på vegne av hele alliansen og følger opp bærekraftsrisiko relatert til disse. En nærmere omtale av arbeidet er gitt nedenfor. I tillegg er SpareBank 1 Ringerike Hadeland en del av de samarbeidende lokalbankene (SamSpar) i SpareBank 1-alliansen, som ivaretar etterlevelse av åpenhetsloven for leverandørkjedene i sin virksomhet. Vi gjør også lokale innkjøp.

Felles avtaler i SpareBank 1-alliansen

De viktigste innkjøpskategoriene som allianseinnkjøp forvalter er administrasjonstjenester, bemanning, betalingsformidling, facility management, HR/personalkostnader og IKT. Allianseinnkjøp har særlig fulgt opp leverandører av møbler, IT-utstyr som PC, skjermer m.m., og store leverandører av IT-tjenester, konsulenter og bemanningstjenester når det gjelder åpenhetsloven.

SpareBank 1 Utvikling rapporterer at de jobber systematisk med å forebygge og avdekke risiko for forhold tilknyttet deres virksomhet som er i strid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Aktsomhetsvurderinger skal sikre at selskapet ivaretar sitt sosiale ansvar ved all virksomhetsutøvelse i selskapet, i leverandørkjeden og tilknyttede forretningspartnere.

Selskapet har en «Policy for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold» og stiller krav til leverandører om bærekraft og forretningsetiske forhold. Alle avtaler om kjøp av varer eller tjenester i SpareBank 1 Utvikling skal risikokategoriseres og følges opp for å påse at forpliktelsene etter Åpenhetsloven ivaretas.

Funn og tiltak

[Siste redegjørelse for aktsomhetsvurderinger fra SpareBank 1 Utvikling finnes her.](#) I redegjørelsen omtales

hvordan faktiske og mulige negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold kartlegges, vurderes og følge opp. I siste tilgjengelige redegjørelse beskrives blant annet hvordan en større leverandør av IT-utstyr og en større leverandør av IT-tjenester er fulgt opp nærmere og hvilke tiltak som er iverksatt.

Innkjøp gjennom SpareBank 1 SamSpar

SpareBank 1 SamSpar driver blant annet med felles innkjøp og leveranse av tjenester og produkter for eierbankene. Selskapet har egne rutiner for forankring av arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og en policy for etterlevelse på området. [Siste redegjørelse for aktsomhetsvurderinger fra SpareBank 1 SamSpar finnes her.](#)

Funn og tiltak

I siste tilgjengelige redegjørelse fra SpareBank 1 SamSpar står det at det ikke er avdekket funn tilknyttet rapporteringsperioden.

Lokale innkjøp

Med lokale innkjøp menes innkjøp som ikke dekkes av Allianseinnkjøp eller SamSpar og der SpareBank 1 Ringerike Hadeland-konsernet selv initierer og gjennomfører anskaffelsesprosessen.

Funn og tiltak

Vi har på rapporteringstidspunktet ikke avdekket faktiske negative konsekvenser eller vesentlig risiko for negative konsekvenser gjennom våre aktsomhetsvurderinger av lokale innkjøp.

I 2024 har vi fulgt opp flere leverandører med nærmere spørsmål om hvordan de sikrer hensynet til respekt for menneskerettigheter og ivaretagelse av anstendige arbeidsforhold i deres virksomhet og/eller leverandørkjeder, basert på våre kvartalsrutiner som er nærmere beskrevet nedenfor. Vi har også etterlyst redegjørelse

for aktsomhetsvurderinger hos enkelte leverandører som er omfattet av åpenhetsloven og der vi ikke fant redegjørelsen på deres websider. I tillegg har vi identifisert en leverandør som vi bør iverksette noen tiltak ovenfor dersom den skal benyttes videre. Det er også tatt initiativ til å forbedre interne rutiner for å sikre at vi ivaretar våre plikter på en enda bedre måte fremover.

I mars 2024 kom regjeringen med en fraråding til norske selskaper av handel og næringsvirksomhet som bidrar til å opprettholde folkerettsstridige israelske bosettinger. I oktober 2024 skjerpet regjeringen denne frarådingen. Vi har fulgt opp frarådingen, hovedsakelig gjennom felles initiativer fra fagråd for bærekraft i SamSpar. Videre har vi gjennomgått egne leverandører opp mot FNs liste over selskaper med aktiviteter i okkuperte områder. Banken har ikke benyttet noen av leverandørene på listen direkte i perioden det ble kontrollert for.

Tiltak ved gjennomføring av nye anskaffelser

Vi gjør følgende tiltak for å forebygge negativ påvirkning på menneskerettighetene og anstendige arbeidsforhold i størst mulig grad:

- Ved lokale innkjøp gjelder vår innkjøpsrutine som stiller krav til at hensynet til bærekraft ivaretas i alle innkjøp.
- Ved krav om skriftlig kontrakt skal nye leverandører, før inngåelse av avtale, gjennom en leverandørgodkjenningsspross.
- Ved avtaleinngåelse skal leverandører forplikte seg til våre krav til leverandører om bærekraft og forretningssetiske forhold.

Tiltak for å følge opp eksisterende leverandører og leverandørkjeder

- Vi gjør i tillegg jevnlig risikobaserte tiltak for å overvåke og avdekke risiko for negativ påvirkning på menneskerettighetene og anstendige arbeidsforhold som måtte oppstå etter kontraktsinngåelse:
- Kvartalsvis gjennomgang av de største leverandørene målt etter omsetning. De 40 største leverandørene målt etter omsetning, samt leverandører blant de 100 største som opererer i risikobransjer legges inn i digitalt verktøy for kontinuerlig overvåking.
- Nye leverandører som opererer i risikobransjer skal gjennomgå en vurdering som dokumenteres.
- Kvartalsvis gjennomgang av varsler med tilhørende eventuelle oppfølgingstiltak av leverandørene som til enhver tid er registrert i digitalt verktøy.
- Det skal gjennomføres jevnlig dialogmøter med utvalgte leverandører basert på en risikovurdering. Orientering om og funn fra dette arbeidet skal inngå i kvartalsvise rapporter til styret om bærekraft.

Ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold for egne ansatte

Våre viktigste ressurser er engasjerte og dyktige medarbeidere som hver dag bidrar til å skape gode kunde-

opplevelser og resultatene til konsernet. Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidstakerrettigheter ivaretas gjennom etterlevelse av norsk lov og tariffavtaleverk og i jevnlig dialog med medarbeidernes tillitsvalgte og verneombud i flere faste møte- og samarbeidsarenaer.

Sparebank 1 Ringerike Hadeland jobber systematisk med HMS. Banken gjør risikovurderinger med hensyn til helse, miljø og sikkerhet, i samarbeid med verneombud, ledere og medarbeidere. Vi legger til rette for fysisk aktivitet for våre ansatte og støtter utgifter til trening og konkurranser. Banken har avtale med bedriftshelsetjeneste med periodisk oppfølging av ansattes helsesituasjon. Vi legger til rette for å redusere fysiske arbeidsbelastninger blant våre ansatte og investerer i hjelpemidler for å sikre gode arbeidsstillinger på kontoret. Hovedarbeidsplassen vår er kontoret, og alle har sin egen ergonomisk tilpassede arbeidsplass i lokalene våre. Den enkelte har på frivillig basis inngått en skriftlig avtale om hjemmekontor.

Konsernet bruker verktøyet Winningtemp for å gjøre organisasjonsundersøkelser. Verktøyet måler regelmessig hvordan den enkelte ansatte i organisasjonen har det, og bidrar til at organisasjonen mer effektivt kan jobbe med tiltak for å bedre arbeidsmiljøet ytterligere. Sykefraværet i banken var på 6,44 % i 2024. Legemeldt langtidsfravær utgjør den største andelen av sykefraværet. Det er i 2024 ikke rapportert om noen arbeidsulykker.

Vi har varslingskanal som gjelder for alle ansatte, tillitsvalgte og innleide og gir mulighet for å varsle om kritikkverdige forhold jfr. arbeidsmiljøloven §2A, samt mistenkelige transaksjoner (hvitvaskingsloven). Varsleren kan være anonym og kan benytte ulike kanaler for å varsle. Alle varslene går til EY som en anonym tredjepart. De mottar varslet på vegne av Sparebank 1 Ringerike Hadeland og gir råd om videre oppfølging. Deretter overføres varselet til varslingsansvarlig.

I SpareBank 1 Ringerike Hadeland vet vi at ulikheter i de ansattes egenskaper komplementerer og beriker. Vårt mangfold av ansatte skal speile det samfunnet vi er en del av. Vi har nulltoleranse for diskriminering, og i våre etiske retningslinjer er det nedfelt at vi skal bidra til at diskriminering, trakassering, seksuell trakassering eller mobbing ikke forekommer i konsernet. Vi skal også oppføre oss på en måte som ikke krenker menneskeverdet og vise respekt for grunnleggende menneskerettigheter. I 2024 vedtok banken standard for likestilling, inkludering og mangfold. Nærmere redegjørelse er gitt i kapittelet «Likestilling og mangfold» i årsrapporten.

Kunderettet arbeid knyttet til respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Bedriftsmarkedet

Banken hadde rundt 5.700 bedriftskunder i 2024. Spare-

Bank 1 Ringerike Hadeland har en sterk posisjon og har ambisjon om å være det foretrukne bankkonsernet for regionens næringsliv.

Våre kunder skal operere innenfor norske lover, og i bærekraftperspektivet vektlegges særskilt lover knyttet til beskatning, arbeidsmiljø, diskriminering og forurensning. I alle kredittsaker skal det gjøres en vurdering av ESG- og klimarisiko. Vurderingen skal være risikobasert og tilpasset segmentet kunden tilhører. Hensikten er å vurdere hvordan kredittrisikoen påvirkes når det gjelder betjeningsevne, verdi av sikkerheter og omdømme. Banken benytter en egen modul for vurdering av ESG og klimarisiko i kredittsaker for kredittengasjementer av en viss størrelse. For mindre kunder gjør rådgiverne en overordnet vurdering av om virksomheten er utsatt for negative effekter som følge av klimarelaterte endringer, brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter eller økonomisk kriminalitet.

Vi gjør også en rekke tiltak og kontroller av nye og eksisterende kunder som ledd i vårt arbeid mot økonomisk kriminalitet. Dette arbeidet er nærmere omtalt i bærekraftrapporten for 2024.

Privatmarkedet

Banken hadde rundt 63 900 personkunder i 2024. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. For privatmarkedet betyr det at vi skal hjelpe kundene med å lykkes i sin privatøkonomi, bygge og trygge verdier som varer, slik at de kan realisere drømmer og leve et godt liv.

I tillegg til tiltak vi gjør som ledd i vårt arbeid mot økonomisk kriminalitet, er vi opptatt av å unngå utilsiktede negative konsekvenser for våre kunder med hensyn til personvern. Vi lever av tillit og våre kunder skal ha tillit til at personopplysningene deres er trygge hos oss. Vi behandler alle personopplysninger i tråd med gjeldende lovkrav og GDPR. En nærmere omtale av vårt arbeid med personvern finnes i vår bærekraftrapport for 2024.

Ifølge Finans Norge er over 600 000 nordmenn ikke digitale, enten fordi de ikke har digitale ferdigheter, fordi de har ulike handicap eller fordi de ikke kan språket

godt nok. For å sikre at disse menneskene likevel får tilgang til banktjenester, har bankene i Norge blitt enige om en bransjenorm for finansiell inkludering. Denne normen har også SpareBank 1 Ringerike Hadeland sluttet seg til. Dette innebærer at banken skal ha de viktigste tjenestene analogt tilgjengelig for kundene.

Ansvarlig forvaltning i fond

Fondssparing er et viktig spareprodukt for våre kunder. Fondene vi tilbyr er investert i selskaper innen svært mange ulike sektorer, både i Norge og globalt. Det er krevende å få oversikt over selskapenes ansvarlighet og bærekraftprestasjoner, både innen miljø, klima, menneske- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet og virksomhetsstyring. Ved å gi god informasjon og rådgivning har vi mulighet til å hjelpe våre kunder som er opptatt av bærekraft med å gjøre ansvarlige investeringer som kan bidra til å skape en bærekraftig fremtid.

Vi formidler fond fra ulike fondsforvaltere videre til våre kunder. For å sikre en ansvarlig forvaltning, stiller vi krav til fondsforvalterne som vi distribuerer fond fra. Når vi samarbeider om dette i SpareBank 1-alliansen er vi en stor aktør med påvirkningskraft.

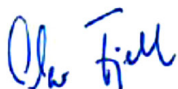
Ved utgangen av 2024 hadde kundene til SpareBank 1 Ringerike Hadeland plassert om lag 4,7 mrd. kroner i ulike fond- og spareprodukter (verdipapirfond, spareforsikringer og aktiv forvaltning). Banken er tilknyttet agent for ODIN og kan i medhold av ODINs konsesjon yte investeringsrådgivning på verdipapirfond.

I tillegg til fondsutvalget vi distribuerer tilbyr banken, gjennom SpareBank 1 Forvaltning, aktiv forvaltning. På vegne av våre kunder investerer SpareBank 1 Forvaltning hovedsakelig i andre fond (eksterne fondsleverandører), i tillegg til direkteinvesteringer i selskaper. [Siste redegjørelse for aktsomhetsvurderinger fra SpareBank 1 Forvaltning finnes her](#). Her omtales blant annet selskaps arbeid knyttet til situasjonen i Midtøsten. [Informasjon om ODINs arbeid med åpenhetsloven finnes her](#).

Mer informasjon om ansvarlig forvaltning i fond finnes i vår bærekraftrapport for 2024.

Hønefoss, 14.02.25

I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland



Olav Fjell
Leder



Wenche Ravlo
Nestleder



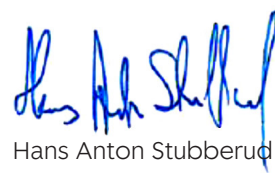
Terje Mjøs



Jane K. Gravbråten



Liv Bente Kildal



Hans Anton Stubberud



Espen Gundersen



Bjørn Rune Rindal
Adm. direktør

Bankens tillitsvalgte 2024

Representantskapet

Innskytervalgt

Medlemmer

Steinar Aasnæss (nestleder)
Kjersti Olberg
Jon Klever Gulbrandsen
Lill Heidin Tinholt
Ann Kristin Bakke
John Vestengen
Kari-Anne Jønnes (leder)
Kjetil Gulbrandsen
Erik Schjerven

Varamedlemmer

Roy S. Torheim
Nora Mahendran Berge
Jane Dahl Sogn (repr. samf. funksjon)

Egenkapitalbeviseiervalgt

Medlemmer

Frederik W. Skarstein
Kjell Baug
Tor Eid
Mona Hanekne Andersen
Guro Cathrine Thoresen
Tore Berg
Kjell Eddie Wang
Lars Torgeir Dahl
Torgeir Brørby

Varamedlemmer

Thorstein Kvale
Nils Kjetil Tronrud
Gro Sønsteby Strande

Ansattevalgt

Medlemmer

Randi Irene Roa
Liv Grinna
Emil Lundberg
Heidi Brusveen
Lars Petter Elsrud

Varamedlemmer

Hans Andresen
Maria Rosenberg

Styret og valgkomiteer

Styret

Medlemmer

Olav Fjell (leder)
Wenche Ravlo (nestleder)
Jane K. Gravbråten
Terje Mjøs
Hans Anton Stubberud
Liv Bente Kildal (ansatt repr.)
Espen Gundersen (ansatt repr.)

Valgkomite Representantskapet

Medlemmer

Kari Anne Jønnes (leder)
Peer Veiby
Ann Kristin Bakke
Tor Eid
Randi Irene Roa

Valgkomite Egenkapitalbevisiere

Medlemmer

Lars Torgeir Dahl (leder)
Guro Cathrine Thoresen
Kjell Eddie Wang



Revisjonsberetning



Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221
NO-0103 Oslo
Norway

+47 23 27 90 00
www.deloitte.no

Til representantskapet i SpareBank 1 Ringerike Hadeland

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 Ringerike Hadeland som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2024, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital, kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper.
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2024, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital, kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi ble første gang valgt som revisor for SpareBank 1 Ringerike Hadeland før år 2000, og har vært valgt revisor i banken sammenhengende i en periode på mer enn 20 år med gjenvalg av representantskapet den 21. mars 2018.



Uavhengig revisors beretning
SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2024. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

IT systemer og kontroller relevant for finansiell rapportering

Beskrivelse av det sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte det sentrale forholdet
SpareBank 1 Ringerike Hadelands IT-systemer er helt sentrale for regnskapsføringen og rapporteringen av gjennomførte transaksjoner, for å fremskaffe grunnlag for viktige estimater og beregninger, og for å fremskaffe relevant tilleggsinformasjon. IT-systemene er standardiserte, og forvaltningen og driften er i stor grad utkontraktert til tjenesteleverandører. God styring og kontroll med IT-systemene både i SpareBank 1 Ringerike Hadeland og hos tjenesteleverandørene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering og er derfor et sentralt forhold i revisjonen.	SpareBank 1 Ringerike Hadeland har etablert en overordnet styringsmodell og kontrollaktiviteter knyttet til sine IT-systemer. Vi har opparbeidet oss en forståelse for SpareBank 1 Ringerike Hadelands overordnede styringsmodell for IT- systemene som er relevant for den finansielle rapporteringen. Vi har vurdert og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter tilknyttet kjernebanksystemet relevante for den finansielle rapporteringen knyttet til tilgangsstyring. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden. Vi vurderte tredjepartsbekreftelsen (ISAE 3402- rapport) fra SpareBank 1 Ringerike Hadelands tjenesteleverandør av kjernebanksystemet med hensyn til om denne hadde tilfredsstillende internkontroll på IT-områder som kan ha betydning for SpareBank 1 Ringerike Hadelands finansielle rapportering. Vi vurderte også tredjepartsbekreftelsen (ISAE 3000- rapport) knyttet til tjenesteleverandøren av kjernebanksystemet med hensyn til om utvalgte automatiserte kontrollaktiviteter i IT-systemene, herunder blant annet knyttet til beregning av renter og gebyrer og systemgenererte rapporter, var tilfredsstillende utformet og om de hadde fungert i perioden. Vi benyttet egne IT-spesialister i arbeidet med å forstå den overordnede styringsmodellen for IT- systemer og i vurderingen og testingen av kontrollaktiviteter.



Uavhengig revisors beretning
SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Nedskrivninger for forventet tap på utlån til bedriftsmarkedet

Beskrivelse av det sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte det sentrale forholdet
SpareBank 1 Ringerike Hadeland har utlån til bedriftsmarkedet, se note 3, 6, 8 og 10 for en omtale om kredittrisiko og nedskrivninger på utlån og garantier. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har foretatt en vurdering av behovet for nedskrivninger for forventet tap på utlån og garantier. Det er knyttet betydelig skjønn til bankens vurderinger av størrelsen på nedskrivningene innen bedriftsmarkedet. Skjønnsutøvelsen knytter seg til framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap, inkludert vurderinger av hvordan forventet tap påvirkes av usikkerheten om den økonomiske utviklingen. SpareBank 1 Ringerike Hadeland benytter modeller og informasjon fra en tjenesteleverandør i beregningen av forventet tap. Forutsetningene og estimatene som benyttes i vurderingene er avgjørende for størrelsen på nedskrivningene, og nedskrivninger på utlån i bedriftsmarkedet er derfor et sentralt forhold i vår revisjon.	SpareBank 1 Ringerike Hadeland har etablert ulike kontrollaktiviteter knyttet til nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet. Vi vurderte og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter knyttet til individuelle nedskrivninger på kredittforringede utlån. Kontrollaktivitetene vi vurderte og testet utformingen av var knyttet til identifikasjon av kredittforringede utlån og vurdering av kontantstrømmer fra disse utlånene. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden. For et utvalg av kredittforringede utlån testet vi om disse var tidsriktig identifisert og vurderte de kontantstrømmer som banken hadde estimert fra utlånene. For øvrige nedskrivninger på utlån beregnet ved bruk av modeller og informasjon fra SpareBank 1 Ringerike Hadelands sin tjenesteleverandør, vurderte vi tredjepartsbekreftelse knyttet til utvalgte deler av modellen som banken benytter for beregning av forventet tap og grunnlagsdata som benyttes i beregningene. Vi rimelighetsvurderte utvalgte framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap. Vi vurderte om noteopplysningene om nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet tilfredsstiller kravene i IFRS 7.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten, bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.



Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelse om foretaksstyring.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde, i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om



Uavhengig revisors beretning
SpareBank 1 Ringerike Hadeland

konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har eneansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av krav om felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon

Som en del av revisjonen av årsregnskapet for SpareBank 1 Ringerike Hadeland har vi utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som inngår i årsrapporten med filnavn «RING Årsrapport 2024» i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/815 om et felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF-regelverket) etter forskrift gitt med hjemmel i verdipapirhandelloven § 5-5, som inneholder krav til utarbeidelse av årsrapporten i XHTML-format og iXBRL-markering av konsernregnskapet.

Etter vår mening er årsregnskapet som inngår i årsrapporten i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsrapporten i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Ansvarer omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er, på grunnlag av innhentet revisjonsbevis, å gi uttrykk for en mening om årsregnskapet, som inngår i årsrapporten, i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket. Vi utfører vårt arbeid i samsvar med internasjonal attestasjonsstandard (ISAE) 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Standarden krever at vi planlegger og utfører handlinger for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Som et ledd i vårt arbeid utfører vi handlinger for å opparbeide forståelse for selskapets prosesser for å utarbeide årsregnskapet i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Vi kontrollerer om årsregnskapet foreligger i XHTML-format. Vi utfører kontroller av fullstendigheten og nøyaktigheten av iXBRL-markeringen av konsernregnskapet, og vurderer ledelsens anvendelse av skjønn. Vårt arbeid omfatter kontroll av samsvar mellom markeringene av data i iXBRL og det reviderte årsregnskapet i menneskelig lesbart format. Vi mener at innhentet bevis er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.



Uavhengig revisors beretning
SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Oslo, 14. februar 2025
Deloitte AS

Roger Furholm
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)





Bærekraftsrapport for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

2024

Bærekraft

GENERELL INFORMASJON	166
Prinsipper for bærekraftrapportering	166
Rammeverk og FNs bærekraftmål	166
Våre bærekraftmål	168
Våre bærekraftforventninger	168
Forankring og organisering av bærekraftarbeidet	169
Interessenter	171
Dobbel vesentlighetsanalyse	171
Vesentlige bærekrafttemaer	174
KLIMA OG MILJØ	176
Strategisk forankring	176
Rammeverk for grønn obligasjon	178
Produkter og tjenester med fokus på bærekraft	178
Klimarisiko	180
Finansierte klimagassutslipp	186
Klimaregnskap for vår egen virksomhet	189
Estimerte utslipp per omsetning	193
SOSIALE FORHOLD	196
Strategisk forankring	196
Ivaretagelse av våre medarbeidere	198
Menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden	201
Bankens rolle i lokalsamfunnet	202
ANSVARLIG OG ETISK FORRETNINGSDRIFT	204
Strategisk forankring	204
Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking	206
Personvern	208
IT-sikkerhet	210
God styring	210
Ansvarlig forvaltning i fond	212
GRI-INDEKS	213
OPPSUMMERT TCFD-RAPPORTERING	217
VEDLEGG:	
Vedlegg 1: Klimagassutslipp egen virksomhet	218
Metode for beregning av utslipp	218
Vedlegg 2: Metode for beregning av estimerte, finansierte klimagassutslipp	219
Overordnet om data og datakvalitet	219
Bedriftsmarkedsporteføljen	219
Boliglånsporteføljen	222

GENERELL INFORMASJON

Prinsipper for bærekraftrapporteringen

Hensikten med vår bærekraftrapportering er å vise hvordan vår virksomhet bidrar til en bærekraftig utvikling, hvilken påvirkning vi har på klima og miljø, sosiale forhold og samfunnet rundt oss, samt hvilke vesentlige risikoer og muligheter vi ser for vår virksomhet som følge av bærekraftfaktorer.

Bærekraftrapporten redegjør blant annet for våre mål og forventninger til oss selv, vesentlige tema vi jobber med, hva vi har gjort i 2024, samt hva vi skal jobbe med fremover.

Vi jobber for at vår rapportering om bærekraft i størst mulig grad skal være:

- Nøyaktig; vi skal rapportere korrekt informasjon på tilstrekkelig detaljnivå slik at leseren kan vurdere virkningene av arbeidet vårt.
- Balansert; vi skal rapportere nøkternt om både positive og negative forhold.
- Klar og tydelig; informasjonen skal presenteres på en forståelig måte.
- Sammenlignbar; slik at leseren kan få et inntrykk av utviklingen over tid og også sammenligne våre resultater med andre bedrifters rapportering.
- Fullstendig; vi skal gi informasjon som viser bredden i bærekraftarbeidet vårt og virkninger for hele rapporteringsperioden. Dette innebærer også at vi fremover må rapportere mer informasjon om bære-

kraftarbeidet i konsernets datterselskaper.

- Etterprøvable; slik at rapporteringen kan kontrolleres.

En forutsetning for god rapportering etter disse prinsippene er gode bærekraftdata. Per nå har vi svak datakvalitet på flere punkter. Derfor legger vi vekt på å vise hvilke forutsetninger, antakelser og estimer vi har brukt, samt fortelle om tiltak vi iverksetter for å forbedre datakvaliteten fremover.

Vi rapporterer årlig i forbindelse med årsrapporten. Dersom ikke annet er spesifisert, gjelder vår rapport for morbankens virksomhet.

Bærekraftrapporteringen er utarbeidet etter rapporteringsstandardene Global Reporting Initiative (GRI) og Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).

Beregningene av finansierte klimagassutslipp er basert på Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp fra Finans Norge og PCAF-metodikken. Disse er basert på den internasjonale standarden «A Corporate Accounting and Reporting Standard», som er utviklet av «The Greenhouse Gas Protocol Initiative», også kalt GHG-protokollen. Dette er den mest anvendte metoden globalt for å måle egne utslipp av klimagasser. Vi har også brukt denne metoden for å beregne våre utslipp fra egen drift.

Rammeverk og FNs bærekraftmål

Eksterne rammeverk, forpliktelser og medlemskap

Bankens bærekraftarbeid bygger på prinsippene i FNs bærekraftmål, FNs Global Compacts ti prinsipper for ansvarlig næringsliv og FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift (UNEP FI). I tillegg bygger arbeidet på bankens sparebanktradisjoner, gjeldende virksomhetsstrategi og på anbefalingene fra bransjeorganisasjonen Finans Norge i «Veikart for grønn konkurransekraft i finanssektoren».

Som del av SpareBank 1 Gruppen var vi medlem i FNs Global Compact i 2024. Dette er verdens største initiativ for næringslivets samfunnsansvar. I 2023 ble vi medlem av PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials), et internasjonalt partnerskap for standardi-

sert beregning og rapportering av klimagassutslipp. I 2024 ble banken miljøfyrtårnsertifisert.



PCAF Partnership for Carbon Accounting Financials

FNs bærekraftmål

FNs 17 bærekraftmål ligger til grunn for konsernets bærekraftarbeid. Basert på vår doble vesentlighetsanalyse og strategi har vi valgt fem mål som vi mener er spesielt relevante for vår virksomhet og påvirkning:



Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

Vi skal fremme inkludering og mangfold gjennom vår forretningsdrift. Vi skal bruke vår rolle som finansiell samarbeidspartner til å skape økt bevissthet om bærekraft, og bidra til sunn vekst i form av bærekraftige arbeidsplasser og økonomi. Vi skal bidra til beskyttelse av arbeiderrettigheter gjennom krav til våre leverandører og forretningspartnere.



Mål 9: Industri, innovasjon og infrastruktur: Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon

Vi skal fremme bærekraftig næringsutvikling og bidra til omstilling av næringslivet i vårt markedsområde til å bli mer bærekraftig, med mer effektiv bruk av ressurser og mer utstrakt bruk av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser.



Mål 13: Stoppe klimaendringene: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

Vi skal hjelpe våre kunder i omstilling til bærekraftige løsninger ved å tilby relevante produkter og tjenester samt god finansiell rådgivning.



Mål 16: Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner: Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling

Gjennom vårt arbeid mot økonomisk kriminalitet bidrar vi til reduksjon av ulovlige finansstrømmer som undergraver en velfungerende velferdsstat. Arbeidet bidrar også til å stanse overgrep, utnyttning og menneskehandel.



Mål 17: Samarbeid for å nå målene: Styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet, og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling.

Vi er overbevist om at samarbeid er den beste strategien for å nå felles mål. Sammen med våre kunder bygger vi bevissthet og kunnskap. Vi fokuserer på muligheter og lønnsomhet. Som del av SpareBank 1-alliansen samarbeider vi med 12 andre banker til det beste for våre kunder.

Våre bærekraftmål

Vi har satt følgende overordnede mål innen bærekraft. Det skal fremover settes flere mål og delmål og lages tiltaksplaner for relevante avdelinger i konsernet for å sikre at de overordnede målene nås.

For bankvirksomheten

Klima og miljø

- **Egen virksomhet er klimanøytral i 2030.**

Dette innebærer at vi innen utgangen av 2030 skal kutte utslippene fra egen drift i scope 1-3 med minimum 50 prosent i forhold til 2019, og kompensere for resten på en ansvarlig måte.

- **Klimanøytral finansierungs- og investeringsportefølje i 2050.** Vi skal sette delmål for vårt arbeid innen klima og miljø i tråd med CSRD-regelverket med tilhørende standarder.

Grønn omstilling

- **Finansiere 5 mrd. kroner i bærekraftige utlån og aktiviteter i 2030.**

Bærekraftige utlån og aktiviteter er i henhold til vårt grønne obligasjonsrammeverk og/eller EUs taksonomi. Målet gjelder grønne utlån samlet for privatmarked (PM) og bedriftsmarked (BM), inkludert utlån overført til kredittforetak. Det settes delmål for personmarked og bedriftsmarked for å oppnå det overordnede målet.

For hele konsernet

Kampen mot økonomisk kriminalitet

- **Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet.**
- **Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard.**

Likestilling

- **Kjønnsbalanse på alle ledernivåer**
Minimum 40% av hvert kjønn.
- **Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier.**

Datakvalitet

Erfaringene våre hittil viser at manglende data eller svak datakvalitet er en utfordring særlig når det gjelder målene våre innen klima og miljø og grønn omstilling. Arbeidet med å sette gode mål blir der-

med et arbeid som vil fortsette i 2025, samtidig som vi jobber med å øke datatilfanget og datakvaliteten, og forbereder etterlevelse av bærekraftrapporteringskravene (CSRD).

Våre bærekraftforventninger

Konsernet skal bidra til å nå målsettingene innen bærekraft gjennom arbeid med følgende forventninger som vi har til vår organisasjon, våre produkter og

tjenester, vårt samfunnsengasjement og overfor våre leverandører, forretningspartnere og våre kunder.

Vår organisasjon

- Vi skal innarbeide bærekraft i alle relevante arbeidsprosesser
- Vi skal jobbe kontinuerlig og systematisk for å redusere klimagassutslipp fra vår egen virksomhet
- Vi skal respektere internasjonalt anerkjente menneskerettigheter og ikke medvirke til brudd på disse rettighetene
- Vi skal jobbe aktivt for likestilling, mangfold og inkludering i vår organisasjon
- Vi skal ha kompetanse på bærekraft

Våre produkter og tjenester

- Vi skal hjelpe kundene våre i omstilling til bærekraftige løsninger ved å tilby relevante produkter og tjenester og god finansiell rådgivning
- Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko
- Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene i bankvirksomheten

Vårt samfunnsengasjement

- Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi og bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt
- Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstsvilkår
- Vi skal bidra til lokale klima- og naturtiltak

Våre leverandører og forretningspartnere

- Skal ha et bevisst forhold til bærekraftisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede
- Skal utøve sin virksomhet i tråd med retningslinjer for ansvarlig næringsliv og bidra til en bærekraftig omstilling
- Vi forventer at våre leverandører oppfyller våre krav til leverandører om bærekraft og etisk forretningsvirksomhet

Våre kunder

- Vi forventer at våre kunder inntar en bevisst holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko, og følger lover og forskrifter

Forankring og organisering av bærekraftarbeidet

Formålet med vårt bærekraftarbeid er å bidra til bærekraftige lokalsamfunn og en bedre fremtid i tråd med Parisavtalen. Vi skal hjelpe kundene våre i omstilling til bærekraftige løsninger ved å tilby relevante produkter og tjenester, og god finansiell rådgivning.

Vi jobber med bærekraft for å sikre at vi:

- er relevante og konkurransedyktige for kundene våre
- forsterker de positive påvirkningene vi har på samfunnet rundt oss, og begrenser de negative
- opprettholder økonomisk lønnsomhet
- forvalter vårt gode omdømme
- opprettholder god risikohåndtering
- fortsetter å være et attraktivt investeringsobjekt
- fortsetter å være en attraktiv arbeidsplass

Forankring i visjon, verdier og virksomhetsstrategi

Vår visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Visjonen peker retning for arbeidet vårt og etablerer bærekraft som en sentral del av vår virksomhet.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fire grunnverdier: Nær, dyktig, engasjert og framtidsrettet. Verdiene bygger på sparebanktradisjonen og innebærer å ta et utvidet ansvar for utviklingen av samfunnet. Bærekraft er slik solid forankret i bankens verdigrunnlag.

Bærekraft er ett av fire hovedområder i bankens virksomhetsstrategi. Arbeidet med bærekraft skal sikre at vi er relevante og konkurransedyktige. Innen bærekraft er det pekt på fire strategiske områder som virksomheten må jobbe med: kompetanse, grønn portefølje, reduksjon av klimagassutslipp i egen drift, samt data.

Bærekraft i virksomhetsstrategien:

Kompetanse

Økt kunnskap om bærekraft er første skritt. I kommende periode skal vi utvikle dette til kompetanse gjennom praksis for god bruk – i økonomisk rådgivning for kunder, og i andre interne fagområder som datainnhenting, analyse, etterlevelse og rapportering.

Grønn portefølje

På sikt vil det bli mer gunstig for oss å finansiere grønne eiendeler, som vi ønsker skal komme kundene våre til gode. Vi prioriterer derfor å jobbe aktivt for å øke finansiering av nye eiendeler som tilfredsstiller taksonomien og vårt grønne rammeverk. Vi bidrar til at grønne produkter skal være økonomisk lønnsomme for våre kunder gjennom helhetlig økonomisk rådgivning.

Egen drift

Vi skal bidra til å bli et lavutslippssamfunn gjennom løpende å redusere egne klimautslipp i vår virksomhet. Dette skjer eksempelvis gjennom lavere innkjøpt energimengde, reduserte utslipp fra anskaffelser av varer og tjenester, gjennom grønnere transport og gjennom økt digitalisering.

Data

For å styre bærekraftsrisikoer og realisere muligheter som oppstår, trenger vi gode data om objektene vi finansierer. Vi skal innhente og behandle nødvendige data om våre pant, gjennom identifisering av datakilder, god samhandling med våre kunder og samarbeidspartnere, og med gode systemer for løpende oppdatering.

Policy og behandling i styrende organer

Policy for bærekraft er bankens øverste styrende dokument for arbeidet med bærekraft. Retningslinjen gjelder for hele konsernet så langt det er relevant. Retningslinjen fastsettes av styret og oppdateres årlig, blant annet basert på dobbel vesentlighetsanalysen og risikokartlegging av bærekraftområdet.

I 2024 har styret behandlet flere saker knyttet til bankens bærekraftarbeid, herunder kvartalsvise bærekraftsrapporter. Bankens representantskap har også hatt bærekraft på agendaen.

Slik organiserte vi bærekraftarbeidet i 2024

Styret er ansvarlig for å fastsette strategi, mål, policy og risikotoleranse for bærekraftsrisiko. Administrerende direktør har overordnet ansvar for det daglige arbeidet med bærekraft. Banksjef Organisasjon og utvikling har ansvar for bærekraftarbeidet på vegne av administrerende direktør. Fagsjef bærekraft rapporterer til banksjef Organisasjon og utvikling og har fagansvar for bærekraftområdet.

Banksjef Økonomi/Finans har ansvar for å gjennomføre og videreutvikle selskapets eksterne bærekraftsrapportering etter regnskapsloven. Bærekraftcontroller

rapporterer til økonomisjef og samarbeider tett med fagsjef bærekraft. Det daglige arbeidet med bærekraft foregår også i bankens ulike avdelinger. Ansvarsfordelingen er nærmere beskrevet i kapittelet Styring av klimarelaterte risikoer og muligheter samt i vår policy for bærekraft.

Det er etablert et bærekraftforum i banken som skal bidra til informasjonsdeling og koordinering av bærekraftarbeidet på tvers i tråd med overordnet strategi og planer. Forumet skal gi ledergruppa innspill i strategiske og prinsipielle bærekraftsspørsmål og består av ansatte som arbeider tetttest med oppfølging av bærekraftiltak eller har andre nøkkelroller i bærekraftarbeidet.

Samarbeid i SamSpar

SpareBank 1 Ringerike Hadeland deltar i SamSpar, et samarbeid mellom de mindre sparebankene i SpareBank 1-alliansen. Samarbeidet om bærekraft er formalisert gjennom et eget fagråd for bærekraft. Fagrådet ble ledet av SpareBank 1 Ringerike Hadeland frem til august 2024. Faglig samarbeid er viktig for å utvikle bærekraftområdet til det beste for våre kunder og lokalsamfunnene vi er en del av.

Interessenter

SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til omgivelsene, der utvikling og forvaltning av verdier skjer i samspill med kunder, eiere, medarbeidere, myndigheter, media, lokalsamfunn med flere. Alle disse aktørene har forventninger til oss knyttet til bærekraft, og det er derfor vi anser dem som interessenter. Vi vil skille oss positivt ut – og arbeider for å oppfylle forventningene hver dag.

Hensikten med vår interessentdialog er å forstå våre interessenters forventninger til oss og få innspill til vårt bærekraftarbeid. Det er også nyttig å utforske nye muligheter sammen. Interessentdialogen foregår blant annet som ledd i den doble vesentlighetsanalysen vi gjennomfører på bærekraft, men også i form av kundeundersøkelser, årlig bærekraftundersøkelse, deltakelse i ulike nettverk og møteplasser, samt i dialog med våre tillitsvalgte og ansatte, kunder og leverandører. På bakgrunn av interessentdialogen prioriterer vi stadig tiltak for å forbedre og utvikle arbeidet vårt.

Våre interessenter innen bærekraft:



Dobbel vesentlighetsanalyse

En dobbel vesentlighetsanalyse handler om å vurdere hvordan et selskap påvirker og blir påvirket av omgivelsene, for å prioritere hvor fokuset for bærekraftarbeidet skal rettes. Formålet med en dobbel vesentlighetsanalyse er å forstå både (1) hvilken påvirkning selskapets aktiviteter har på omverdenen gjennom selskapets verdikjede, samt (2) hvilke bærekraftforhold som påvirker selskapets langsiktige verdiskapning, altså finansiell vesentlighet. Analysen er et godt grunnlag for vårt arbeid med bærekraftiltak og rapportering.

Vi utarbeidet vår første dobbel vesentlighetsanalyse i 2023. Det ble gjennomført en grundig prosess med bred involvering av interne og eksterne interessenter. Prosessen er dokumentert i vår bærekraftrapport for 2023.

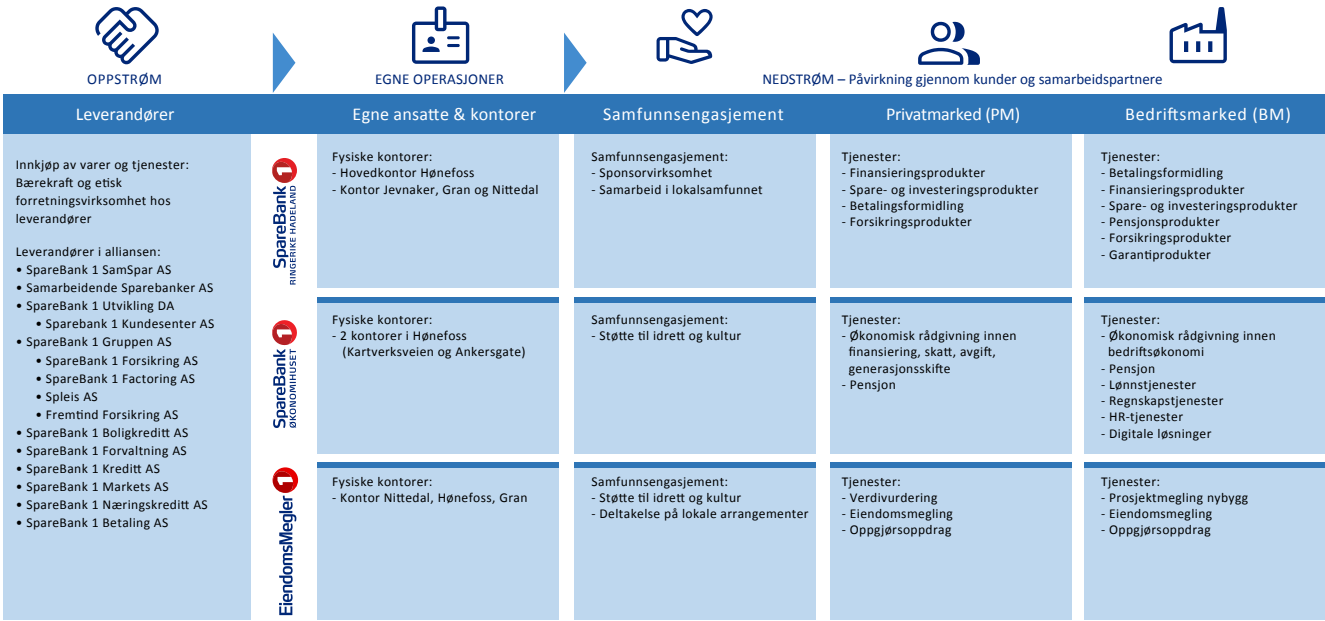
I 2024 ble analysen noe oppdatert, med hensikt å fange opp vesentlig utvikling både eksternt og internt, samt videreutvikle metodikken for analysen slik at den ble mer i tråd med føringene i CSRD-regelverket.

Oppdateringsarbeidet ble strukturert i tre deler:

A: Forstå konteksten for vår virksomhet

B: Identifisere faktiske og potensielle påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til bærekraft

C: Vurdere og fastsette vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til bærekraft. Arbeidet i 2024 ble hovedsakelig utført av bankens bærekraftforum og var en mindre omfattende oppdatering, ikke en fullstendig ny analyse.



Verdikjede og påvirkninger

Vår verdikjede på konsernnivå inklusive datterforetak er vist i figuren ovenfor.

Alle foretak har en innvirkning på samfunnet og verden rundt seg innen bærekrafttemaer, både positivt og negativt, og dette belyses i en påvirkningsanalyse. Analysen viser at den største potensielle og faktiske påvirkningen ligger nedstrøms i privat- og bedriftsmarkeder. De mest vesentlige påvirkningene er vist i figuren nedenfor. Nytt siden forrige analyse er at ivaretagelse av våre medarbeidere er tatt inn.

	Type påvirkning fra selskapet	Hvor i verdikjeden?	Vurdering av påvirkningen
	Indirekte klima- og naturpåvirkning	Bedriftsmarkedet og privatmarkedet	Nå: Negativ påvirkning
	God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet	Bedriftsmarkedet, privatmarkedet og i samfunnet	Nå: Positiv påvirkning.
	Ivaretagelse av våre medarbeidere	Egen virksomhet	Nå: Positiv påvirkning
	Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden	Leverandørkjeden	Potensiell positiv eller negativ

Indirekte klima- og naturpåvirkning i privatmarkedet og bedriftsmarkedet

Vi har per nå en negativ, indirekte påvirkning på samfunnet rundt oss fordi vi gjennom å gi lån til bedrifter og privatpersoner, finansierer klimagassutslipp og naturpåvirkning. I bedriftsmarkedet har næringene vi er eksponert for negative påvirkninger på klima gjennom blant annet ressursbruk og avfall, anleggsvirksomhet, transport og drift. Næringene har negativ naturpåvirkning gjennom arealbruk og forurensning.

Fremover kan vi ha en positiv påvirkning på utviklingen, hvis vi klarer å bidra til utslippskutt og ivaretagelse av natur gjennom våre produkter og rådgivning.

God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet

Økonomisk kriminalitet undergraver det finansielle systemets integritet og er en trussel mot velferdssamfunnet og et sunt næringsliv. Vi og andre banker har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge, avdekke og avverge svindel, hvitvasking, sanksjonsomgåelse og terrorhandlinger. Ved å jobbe aktivt på dette feltet og etterleve lover og retningslinjer, gir vi i dag et positivt bidrag til et sunt næringsliv i vårt markedsområde. Dersom vi ikke jobber godt på dette feltet, kan virkningen potensielt bli negativ.

Personvern og datasikkerhet er strengt regulert, og vi

er avhengige av kundenes tillit. Det er derfor viktig for oss å sikre verdiene og dataene vi forvalter. Gjennom gode rutiner, verktøy og kontroller er påvirkningen i dag positiv, men den kan bli negativ om noe skulle gå galt på disse områdene.

Ivaretagelse av våre medarbeidere

Som arbeidsgiver har vi en mulighet til å påvirke hvordan våre medarbeidere har det på jobb. Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Vi har en særlig påvirkningsmulighet knyttet til anstendige arbeidsforhold og lønnsvilkår, mangfold, likestilling og inkludering, samt utdannings- og utviklingsmuligheter for våre ansatte.

Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden

SpareBank 1 Ringerike Hadeland kan ha en potensiell positiv påvirkning gjennom ansvarlige innkjøp og oppfølging av åpenhetsloven, som styrker konkurransebetingelsene for leverandører som ivaretar anstendige arbeidsforhold.

Risikoer og muligheter

Tabellen nedenfor viser de mest vesentlige risikoene og mulighetene vi har identifisert. Nytt i forhold til forrige analyse er at risikoen for tap som følge av svindel av våre kunder er tatt inn.

Muligheter	
Tilgang til kapital gjennom grønne obligasjoner	Ved å utstede grønne obligasjoner kan banken utvide muligheten til kapitaltilgang
Øke konkurransefortrinn ved lokal tilstedeværelse	Vi har høy markedsandel i regionen og kan bruke vår lokale tilstedeværelse til å skape verdi for kunden og lokalsamfunnet knyttet til bærekraft
Tilby produkter og tjenester med fokus på bærekraft	Utvikling av et bredt utvalg av produkter og tjenester med fokus på bærekraft kan gi et utvidet mulighetsrom i markedet
Tilby god ESG-rådgivning	God rådgivning i privat- og bedriftsmarkedet kan bidra til bærekraftig utvikling i vårt markedsområde og en god omstilling for våre kunder
Risikoer	
ESG-reguleringsbrudd	Manglende kapasitet, kompetanse eller ressurser kan potensielt medføre at vi ikke klarer å følge opp de regulatoriske kravene
For liten grønn portefølje	Banken kan potensielt oppleve utfordringer i fremtiden dersom andelen av utlånsporteføljen som er rettet mot bærekraftige prosjekter blir for lav
For lav ESG-kompetanse	Kan potensielt lede til mangelfull eller feilaktig rådgivning, mangelfulle retningslinjer, svake rutiner, og feilaktige kredittvurderinger
Tap som følge av svindel av våre kunder	Banken observerer økning i svindelforsøk og har i løpet av de siste årene iverksatt omfattende tiltak for å motvirke dette

Vesentlige bærekrafttemaer

Gjennom oppdateringen av vår dobbel vesentlighets analyse som tidligere omtalt, har vi identifisert vesentlige bærekrafttema for vår virksomhet. Et bærekrafttema kan være vesentlig fordi det medfører betydelige

risikoer eller muligheter, eller fordi selskapet har en betydelig påvirkning på miljø og samfunn, eller begge deler. De vesentlige temaene er oppsummert i figuren nedenfor:



Vi vil videreutvikle vår analyse slik at den blir i tråd med kravene i CSRD før vår rapportering etter dette regel-

verket. Det vil kunne medføre endringer i vesentlige tema for vår bank i forhold til gjeldende analyse.

Vesentlige påvirkninger	Nærmere omtale i rapporten (kapittelnavn og side)
Indirekte klima- og naturpåvirkning i privatmarkedet og bedriftsmarkedet	Klima og miljø fra side 176
God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet	Ansvarlig og etisk forretningsdrift fra side 204
Ivaretagelse av våre medarbeidere	Ivaretagelse av våre medarbeidere fra s. 198
Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden	Menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden side 201
Muligheter og risiko	
Tilgang til kapital gjennom grønne obligasjoner	Rammeverk for grønn obligasjon side 178
Øke konkurransefortrinn ved lokal tilstedeværelse	Bankens rolle i lokalsamfunnet fra side 202
Tilby produkter og tjenester med fokus på bærekraft	Produkter og tjenester med fokus på bærekraft fra side 178
Tilby god ESG-rådgivning	Klima og miljø fra side 176
ESG-reguleringsbrudd	Ansvarlig og etisk forretningsdrift fra side 204
For liten grønn portefølje	Produkter og tjenester med fokus på bærekraft fra side 178
For lav ESG-kompetanse	Kompetanse om bærekraft fra side 198
Tap som følge av svindel av våre kunder	Ansvarlig og etisk forretningsdrift fra side 204



KLIMA OG MILJØ

Finansbransjen har en svært sentral rolle i arbeidet med bærekraft og grønn omstilling. Gjennom kredittgivning og finansiering er bransjen en premissgiver for utviklingen av både næringsliv og private husholdninger.

Vi ønsker å bidra til bærekraftige lokalsamfunn og en bedre fremtid i tråd med Parisavtalen. Vi skal hjelpe kundene våre i omstilling til bærekraftige løsninger ved å tilby relevante produkter og tjenester og god finansiell rådgivning.

Vi har rundt 63 900 personkunder, 5 700 bedriftskunder og 1 400 lag og foreningskunder. Daglig har våre rådgivere gode samtaler med mange av våre kunder rundt spørsmål om dagens og fremtidige økonomiske verdier for person og selskap.

Vår posisjon knyttet til finansiering av investeringer, virksomheter og prosjekter gir oss en mulighet til å påvirke og understøtte en bærekraftig samfunnsutvikling. Vi ønsker å jobbe sammen med kundene våre for å nå bærekraftmålene, og bidra til høyere bevissthet, kompetanse og endringshastighet.

Vi har per nå en negativ, indirekte klima- og naturpåvirkning på samfunnet rundt oss fordi vi, gjennom å gi lån til bedrifter og privatpersoner, finansierer klimagassutslipp og naturpåvirkning. Dette er et vesentlig bærekrafttema for oss. Fremover kan vi ha en positiv påvirkning på utviklingen, hvis vi klarer å bidra til utslippskutt og ivaretagelse av natur gjennom våre produkter og rådgivning.

Strategisk forankring



Våre bærekraftsmål For bankvirksomheten

Klima og miljø

- Egen virksomhet er klimanøytral i 2030
- Klimanøytral finansierings- og investeringsportefølje i 2050

Grønn omstilling

- Finansiere 5 mrd. kroner i bærekraftige utlån og aktiviteter i 2030

Våre bærekraftforventninger

Til vår organisasjon

- Vi skal innarbeide bærekraft i alle relevante arbeidsprosesser
- Vi skal jobbe kontinuerlig og systematisk for å redusere klimagassutslipp fra vår egen virksomhet
- Vi skal ha kompetanse på bærekraft

Til våre produkter og tjenester

- Vi skal hjelpe kundene våre i omstilling til bærekraftige løsninger ved å tilby relevante produkter og tjenester og god finansiell rådgivning.
- Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko
- Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene i bankvirksomheten

Til vårt samfunnsengasjement

- Vi skal bidra til lokale klima- og naturtiltak

Til våre leverandører og forretningspartnere

- Våre leverandører og forretningspartnere skal ha et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede

Til våre kunder

- Vi forventer at våre kunder inntar en bevisst holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko

Området klima og miljø innebærer både muligheter og risikoer for banken. Vi ønsker å bidra til at produkter med fokus på bærekraft skal være økonomisk lønnsomme for våre kunder gjennom helhetlig økonomisk rådgivning. Ved å utstede grønne obligasjoner kan banken utvide tilgangen til kapital. Et bredt utvalg av produkter og tjenester med fokus på bærekraft vil kunne gi et utvidet mulighetsrom i markedet. Samtidig kan banken potensielt oppleve utfordringer i fremtiden dersom andelen av utlånsporteføljen som er rettet mot bærekraftige prosjekter blir for lav.

Forankring i virksomhetsstrategien

- Kompetanse
- Grønn portefølje
- Reduksjon av klimagass i egen drift
- Data

Policyer og retningslinjer

- [Policy for bærekraft](#)
- Policy for styring av kredittrisiko
- Kredittåndbøker
- [Krav til leverandører om bærekraft og forretningsetiske forhold](#)

Gjennomførte tiltak i 2024

- Etablert mål for grønne utlån for 2025
- Jobbet aktivt for å utvikle flere grønne produkter til våre bedriftskunder
- Videreutviklet våre retningslinjer og krav for innhenting av energiklasse og energiattest for næringseiendommer
- Videreutviklet modeller for datainnsikt når det gjelder finansierte klimagassutslipp, fysisk klimarisiko, energimerker og utslipp fra egen drift
- Revidert policy for bærekraft og oppdatert dobbel vesentlighetsanalyse
- Videreført arbeidet med å innarbeide bærekraftvurderinger i relevante risikovurderinger og styringsdokumenter
- Har blitt miljøfyrtårnsertifisert og jobber med tiltak for å redusere våre egne utslipp
- Gjennomført tiltak for å øke kompetanse hos egne medarbeidere og utadrettede kompetansetiltak – se nærmere omtale under Sosiale forhold

Rammeverk for grønn obligasjon

Banker kan bidra til å gjøre obligasjonsmarkedet «grønnere» ved å øke utstedelser av grønne obligasjoner¹. Dette kan også øke bankens tilgang til kapital, slik det er identifisert i vår dobbel vesentlighetsanalyse.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har i samarbeid med SEB utviklet et grønt rammeverk som dekker følgende områder:

- Energieffektive boliger
- Energieffektive næringsbygg
- Vannkraft
- Bioenergi
- Distribusjon av kraft
- Skogbruk
- Jordbruk

Rammeverket er klassifisert «Medium green» i tredjepartsattesteringen fra Cicero. Karakteren gis når rammeverket er vurdert å bidra til prosjekter og løsninger som er i tråd med FNs langsiktige bærekraftsmål. Multiconsult har, som uavhengig aktør, vurdert effekten av den delen av SpareBank 1 Ringerike Hadelands låneportefølje som er kvalifisert for grønne obligasjoner. [En nærmere rapportering på rammeverket](#) er publisert på bankens websider.

For ytterligere å bidra til å gjøre obligasjonsmarkedet grønnere har banken vedtatt å preferere grønne obligasjoner fremfor ikke-grønne, ved investering av bankens likviditetsportefølje. Dette er nærmere omtalt i kapittelet om god styring.

Produkter og tjenester med fokus på bærekraft

Personkundemarkedet

Banken har etablert et grønt rammeverk med tilhørende produkter. Produktene som er etablert og videreutviklet for personkundemarkedet er miljølån og grønt boliglån. Banken tilbyr i tillegg lån til el-bil. Produktene har blitt tilpasset og videreutviklet i takt med utviklingen gjennom året.

I personmarkedet har grønne utlån mer enn doblet seg fra fjoråret, og er godt over målsetningen på 600 mill. Per 31.12.2024 er den grønne utlånsporteføljen på 833 mill. kroner. Gjennom året har vi tilpasset både kunde-reiser og prisene på de grønne produktene, og ser en positiv utvikling av nye grønne lån. Gjennom volumøkningen i 2024 har vi gjort oss erfaringer både med tanke på kunderådgivning og produktutvikling. Disse erfaringene tar vi med oss inn i det videre arbeidet med utvikling av produkter som skal bidra til reell omstilling til det grønne skifte i vårt lokalsamfunn.

Bedriftskundemarkedet

Vårt grønne rammeverk har vært utgangspunktet for utvikling av produkter med fokus på bærekraft innen bedriftsmarkedet. Vi tilbyr grønne bygge- og nedbetalingslån til virksomheter, prosjekter og tiltak som bidrar til det grønne skiftet i vår region. Aktiviteter som kan kvalifisere er nybygg, kjøp og oppgradering av

næringsbygg, landbruk, skogbruk og fornybar energi. I tillegg tilbyr vi miljølån til bankes privatkunder, som vi har som målsetting å distribuere via våre bedriftskunder som leverer produkter og tjenester som kvalifiserer for miljølånet.

I 2024 har bærekraft fortsatt vært tema i kundesamtaler, kundemøter og avdelingsmøter i bedriftsmarkedsavdelingen. Rådgivning til våre bedriftskunder bidrar til å sette fokus på hva den enkelte virksomhet og næringslivet i fellesskap kan bidra til i det grønne skiftet, og hvor vi i økende grad retter vår påvirkning mot omstilling og bærekraftstiltak. Banken har vært samarbeidspartner til flere arrangementer for næringslivet der bærekraft var tema, blant annet Næringspuls, Ringerikskonferansen og Hadelandskonferansen.

Et av våre viktigste bidrag til bærekraftig utvikling er konsernets satsning på næringsutvikling gjennom vårt vekstprogram i samarbeid med Næringsstiftelsen. Vekstprogrammet ble lansert i 2023 og videreføres i 2024 og 2025 for å fremme næringsutvikling som en viktig drivkraft for samfunnsutviklingen lokalt.

I 2024 har vi vedtatt å etablere et tverrfaglig landbruksteam i bedriftsmarkedsavdelingen for å kunne ivareta dette kundesegmentet på en bedre måte.

¹ Jf. Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen, fra Finans Norge.

Landbrukskundene står for en stor andel av våre estimerte, finansierte klimagassutslipp og de er utsatt for effektene av klimaendringene. Sosiale forhold er også viktig å ivareta på en god måte. Ved å samle kunnskap, innsikt og forståelse for landbruksbransjen i ett team, ønsker vi å bli en enda mer relevant samarbeidspartner for våre kunder i denne viktige næringen.

Vi har gjort endringer i vår kredittpolicy knyttet til bærekraft med tydeligere krav til innhenting av energitester ved finansiering, og revidert ESG kriterier i utlån og finansiering. Risiko knyttet til bærekraft er en integrert del av kredittrisikovurderingen av våre bedriftskunder, og inngår som et vurderingskriterie i alle kredittsaker.

ESG-modellen vår er et sentralt verktøy i vurdering av ESG-riskoen til våre bedriftskunder. Modellen er utviklet i fellesskap i SpareBank 1 alliansen og har som formål å avdekke kredittrisiko relatert til ESG, hvor kunden scores på en skala fra 1 til 10. Spørsmålene i ESG-modellen er tilpasset bransjen som kunden opererer i, i tillegg til vurderinger rundt klimarisiko, sosiale risikofaktorer, samt governance. ESG-modellen er et verktøy for bedriftsrådgiveren i kundedialogen, både for vurdering av ESG-risiki, men også som utgangspunkt for å diskutere risikobildet for kundens bransje, og tiltak kunden kan gjøre for å redusere sin egen ESG-risiko. Vi har et krav om vurdering av ESG-risiko med bruk av modellen for alle kredittengasjement over fem millioner kroner. Risikonivået kategoriseres som lavt, medium eller høyt.

Fysisk klimarisiko blir stadig med aktuelt, og vår erfaring med ekstremværet "Hans" har vist at flere av våre kunder er utsatt for klimarisiko i form av flom og ekstremnedbør. Erfaringen så langt indikerer at kredittrisikoen har vært begrenset, men at forsikringsselskapene har båret risikoen og tatt de største konsekvensene og tapene som har rammet husholdninger og virksomheter i vår region.

Overgangsrisiko er en viktig bærekraftsrisiko, og vi jobber for å få på plass et hensiktsmessig produktrammeverk som særlig rettes inn mot overgangs- og tiltaksfinansiering hos våre kunder.

Banken har et ansvar for å påvirke reduksjon av klimagassutslipp i vår utlånsportefølje som følge av aktiviteten til våre BM kunder. Dette er et krevende arbeid for næringslivet i stort, og hvor vi er avhengig av at vi i fellesskap incentiverer og påvirker valg og prioriteringer fremover. I første omgang dreier dette seg om å videreutvikle innsikt og data for å få et riktig bilde av hvor vi står i dag, for deretter å bruke vår innsikt og kompetanse til å adressere utfordringer og ta initiativ til gode løsninger sammen med kundene våre.

Anti-hvitvask og anti-korrupsjonsarbeid i bedriftsmarkedet er et viktig og prioritert område, hvor vi som bank har et viktig samfunnsoppdrag. Vi jobber aktivt for å av-

dekke og forhindre økonomisk kriminalitet og gjennom det bidra til at virksomheter bidrar til bærekraftsmål 8: bærekraftig økonomisk vekst, full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

Kompetanseløft innenfor bærekraft har vært et fokus for bedriftsmarkedsavdelingen gjennom 2023 og 2024, og hvor vi også har jobbet for kompetanseløft i næringslivet gjennom blant annet prosjekt Bærekraft Hadeland. Vi må sette våre bedriftsrådgivere i stand til å være gode sparringspartnere for næringslivet og gjennom samarbeid lykkes med videre kompetanseutvikling i banken og i regionen. Vi har videre etablert en Grønn gruppe BM som har et ekstra ansvar for å sette bærekraft på agendaen i alt vi gjør i det daglige.

Som nevnt, er banken deltaker i prosjektet Bærekraft Hadeland, som har som mål at næringslivet på Hadeland skal gå bærekraftig og lønnsomt inn i fremtiden. Prosjektet, som organiseres av Hadelandshagen, startet i 2022 og varer i tre år med deltakere fra lokalt næringsliv og andre aktører i regionen. Det settes fokus på både miljø- og klima, sosiale forhold og økonomi. Utfordringen til deltakerne er å omstille sin forretningsmodell slik at den både er lønnsom og bærekraftig.

Det ble etablert mål for grønne utlån i bedriftsmarkedet for 2024 på 125 mill. kroner. Grønne utlån økte med 122 mill. kroner gjennomåret, til totalt 147 mill. kroner. Målet for 2025 er å øke nye grønne utlån med 100 mill. kroner. Vi skal ta en enda tydeligere posisjon for hvordan vi skal påvirke våre kunder og samarbeidspartnere for å bidra til å nå FN's bærekraftsmål generelt og våre bærekraftsmål spesielt.

Vi jobber også aktivt for å utvikle flere grønne produkter til våre bedriftskunder som bidrar til det grønne skiftet, både i form av nye grønne lån og kreditter og overgangsfinansiering for tiltak og prosjekter som bidrar til grønn omstilling. Dette er et krevende område hvor vi har nytte av samarbeidet i Sparebank 1 Alliansen.

(mill. kroner)	Mål for 2024	Utlån 2024	Mål for 2025
Grønne utlån privatmarkedet	600	833	1133
Grønne utlån bedriftsmarkedet	125	147	250

Klimarisiko

Klimarisiko er risiko for skader og tap som følge av endringer i klima og klimapolitikken. Klimarisiko består av fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. «Fysisk klimarisiko oppstår fordi det er usikkerhet om fremtidige klimaendringer, mens overgangsrisiko oppstår fordi det er usikkerhet knyttet til fremtidig samfunnsutvikling, klimapolitikk og teknologiutvikling»².

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en direkte klimarisiko knyttet til egen drift, og en indirekte risiko knyttet til våre kunder, leverandører og forretningspartnere. Klimarisiko kan bidra til mulig økt kredittisiko; altså faren for tap for

banken som følge av at kunder ikke klarer å betale renter og avdrag eller oppfylle andre forpliktelser. Klimarisiko kan også påvirke banken på andre måter. Det er derfor viktig å kartlegge og styre klimarisikoen i våre porteføljer. Gjennom å gjøre våre kunder mer bevisste på klimarisiko kan vi også ha en positiv påvirkning og bidra til klimatilpassning i vårt markedsområde.

Fysisk klimarisiko

Risiko for økonomiske konsekvenser av fysisk skade som følge av klimaendringer, for eksempel skade på eiendeler. Kilder til fysisk klimarisiko kan for eksempel være økt nedbør, flom, ras og stigende havnivå. Fysisk risiko inndeles i to grupper; akutt og kronisk, der akutt knytter seg til konsekvensene av ekstreme værhendelser, mens kronisk gjelder konsekvensene av de mer gradvise endringene som økt tørke.

Overgangsrisiko

Økonomisk risiko knyttet til overgangen til lavutslippssamfunnet, for eksempel som følge av endrede kundepreferanser, teknologiendringer eller myndighetskrav. Kilder til overgangsrisiko kan for eksempel være strengere klimakrav og inntreden av ny teknologi.

Ansvarsrisiko

Erstatningskrav knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger som kan knyttes til klimapolitikk eller klimaendringer.

Styring av klimarelaterte risikoer og muligheter

Styrets oppsyn med klimarelaterte risikoer og muligheter

Styret er ansvarlig for å fastsette strategi, mål, policy og risikotoleranse for bærekraftisiko. Styret skal også påse at selskapet har tilstrekkelig styring og kontroll av bærekraftisiko. Følgende system er etablert for å ivareta styrets oppsyn med klimarelaterte risikoer og muligheter:

- Styret behandler årlig forslag til revidering av policyen for bærekraft som er det overordnede styringsdokumentet om bærekraft i konsernet. Policyen legger føringer for arbeidet, herunder mål, organisering og ansvarsforhold, samt risikostyring.
- Det gjøres en årlig, overordnet risikokartlegging av bærekraftområdet med tilhørende kontrolltiltak.
- Det gjennomføres årlig en dobbel vesentlighetsana-

lyse for å identifisere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i bærekraftarbeidet. Styret behandler en rapport om analysen.

- Styret behandler kvartalsvis en bærekraftrapport som gir informasjon om framdrift i arbeidet og utviklingen i de viktigste bærekraftrisikoene.
- Bærekraft er også inkludert i den kvartalsvise rapporteringen fra Risikostyring og Compliance til styret der det er relevant.
- Styret behandler også den årlige, eksterne bærekraftrapporten der klimarelaterte risikoer og muligheter inngår.
- Styret behandler klimarisiko som en driver til øvrige risiki ved behandling av konsernets ICAAP-prosess. ICAAP er en vurdering av samlet kapitalbehov i banken.

² Kilde: «Klimarisiko og Oljefondet» s 34, Regjeringen.no

Ledelsens rolle i vurdering og håndtering av klimarelaterte risikoer og muligheter

Administrerende direktør har overordnet ansvar for det daglige arbeidet med bærekraft og skal påse at konsernet iverksetter policy for bærekraft. Banksjef Organisasjon og utvikling har ansvaret for bankens arbeid med bærekraft, herunder etterlevelse av bankens policy for bærekraft, strategi- og utviklingsarbeid, organisering, kompetanseutvikling og overordnet virksomhets- og risikostyring.

Banksjef Økonomi/Finans har blant annet ansvar for gjennomføring og videreutvikling av selskapets eksterne bærekraftsrapportering etter regnskapsloven, og for sammenstilling, analyse og tilgjengeliggjøring av bærekraftsdata til bruk i rapportering, utviklingsarbeid og virksomhets- og risikostyring.

I tillegg har Banksjef Risikostyring og Compliance, Banksjef Marked og kommunikasjon, Banksjef Personmarked og Banksjef Bedriftsmarked roller og ansvar knyttet til bærekraft og håndtering av bærekraftsrisiko. Fagsjef bærekraft har ansvar for å bidra til videreutvikling av bankens bærekraftarbeid med særlig vekt på strategi, kompetanse og rapportering.

Det er etablert et bærekraftforum i banken som skal bidra til informasjonsdeling og koordinering. I tillegg har alle ledere med personalansvar og alle medarbeidere et ansvar for å bidra i bærekraftarbeidet.

Følgende system er etablert for å ivareta ledelsens rolle i vurdering og håndtering av klimarelaterte risikoer og muligheter:

- Arbeidet med bærekraft er forankret i bankens ledergruppe.
- Ledergruppen forbereder revidering av policy for bærekraft, ICAAP-rapporteringen og andre saker til styret vedrørende klimarisiko og bærekraft.
- Ledergruppen og øvrig ledelse i banken er involvert i arbeidet med dobbel vesentlighetsanalyse der klimarelaterte risikoer og muligheter inngår.
- Ledergruppen behandler kvartalsrapporter om bærekraft.
- Identifisering, vurdering og dokumentering av bærekraftsrisiko inngår i risikokartlegginger i banken og også ved implementering av nye systemer, tjenester, produkter og prosesser. For de største risikoene som vurderes, skal det legges en strategi for videre utvikling og gjøres en vurdering av tilhørende kontrolltiltak.
- I alle kredittsaker i bedriftsmarkedet skal det gjøres en vurdering av ESG- og klimarisiko.
- Bankens bærekraftforum skal gi ledergruppa innspill i strategiske og prinsipielle bærekraftsspørsmål.

Prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko

Bærekraft i kredittprosesser i bedriftsmarkedet

Vi finansierer ikke prosjekter knyttet til våpen, kull, pornografi eller uregulert kryptovaluta. Våre kunder skal operere innenfor norske lover, og i bærekraftsperspektivet vektlegges særskilt lover knyttet til beskatning, arbeidsmiljø, diskriminering og forurensning. Kunder som opererer i strid med lover eller allment etisk problematisk virksomhet, skal ikke innvilges kreditt.

I alle kredittsaker skal det gjøres en vurdering av ESG- og klimarisiko. Vurderingen skal være risikobasert og tilpasset segmentet kunden tilhører. Hensikten er å vurdere hvordan kredittrisikoen påvirkes når det gjelder betjeningsevne, verdi av sikkerheter og omdømme. Banken benytter en egen modul for vurdering av ESG- og klimarisiko i kredittsaker for kredittengasjementer av en viss størrelse. For mindre kunder gjør rådgiverne en overordnet vurdering av om virksomheten er utsatt for negative effekter som følge av klimarelaterte endringer, brudd på menneskerettigheter eller økonomisk kriminalitet.

Vi har etablert retningslinjer og krav for innhenting av energiklasse og energiattest for næringseiendomsobjekter som finansieres av banken, og dette er dokumentasjon som innhentes i forbindelse med innvilgelse eller refinansiering av lån og kreditter. Energiklasse og energitiltak vurderes som det vesentligste området hvor banken kan være en pådriver i omstillingen til et lavutslippssamfunn. Fra 2025 har vi satt mål om volumvektet andel av utlånsporteføljen til næringseiendom hvor det er krav om energimerking. Det er et mål å øke andelen energimerkede næringsbygg vesentlig.

Vi har som policy at vi skal delta og være en pådriver i samarbeid med SpareBank 1-alliansen om implementering av hensiktsmessig verktøy for vurdering av klima- og miljørisiko, herunder overgangsrisiko, i våre kredittsaker.

Bærekraft i kredittprosesser i personmarkedet

Innen personmarkedet vil vi i 2025 fortsette arbeidet med å få inn vurderinger av ESG-kriterier i utlån og finansieringsløypene. Banken har etablert mål for volumvektet andel energimerkede boligeiendommer i utlånsporteføljen. Hensikten med dette er å være en pådriver for at boliger energimerkes da dette gir oss muligheten til å bidra med rådgivning og finansieringsløsninger som bygger opp under omstillingen til et lavutslippssamfunn.

Klimarisiko i bankens markedsområde

Bankens hovedmarkedsområde er innenfor de seks kommunene, Ringerike, Gran, Jevnaker, Nittedal, Hole og Lunner.

Norsk klimaservicesenter har laget klimaprofiler som oppsummerer hvilke utslag klimaendringene kan gi fram

mot slutten av århundret i norske fylker. Profilene er basert på et scenario der de globale klimagassutslippene fortsetter i samme takt som de har gjort de siste tiårene.

Norsk klimaservicesenter peker på følgende fysiske klimarisikoer for kommunene i vårt markedsområde³:

Sannsynlig økning	
Ekstrem nedbør (Buskerud, Oppland, Akershus)	«Det forventes at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig både i intensitet og hyppighet. Dette vil også føre til mer overvann».
Regnflom (Buskerud, Oppland, Akershus)	«Det forventes flere og større regnflommer, og i mindre bekker og elver må man forvente en økning i flomvannføringen».
Jord- flom- og sørpeskred (Buskerud, Oppland, Akershus)	«Økt fare som følge av økte nedbørmengder».
Stormflo (Buskerud, Akershus)	”Som følge av havnivåstigning forventes stormflonivået å øke.”
Mulig sannsynlig økning	
Tørke (Buskerud, Oppland, Akershus)	«Det forventes små endringer i sommernedbør» i Buskerud og Akershus, og økt sommernedbør i Oppland. Høyere temperaturer og økt fordamping gir økt fare for tørke om sommeren i alle fylkene.
Isgang (Buskerud, Oppland)	«Kortere isleggingssesong, hyppigere vinterisganger samt isganger høyere opp i vassdragene enn i dag». For Akershus er faren for isgang sannsynlig uendret eller mindre enn i dag, på grunn av kortere isleggingssesong og mindre ismengder.
Snøskred (Buskerud, Oppland)	«Med varmere og våtere klima vil det oftere regne på snødekt underlag. Dette kan redusere faren for tørrsnøskred og øke faren for våtsnøskred i skredutsatte områder».
Kvikkleireskred (Buskerud og Akershus)	«Økt erosjon som følge av kraftig nedbør, og økt flom i elver og bekker, kan utløse flere kvikkleireskred».

³ Kilde: Norsk Klimaservicesenter

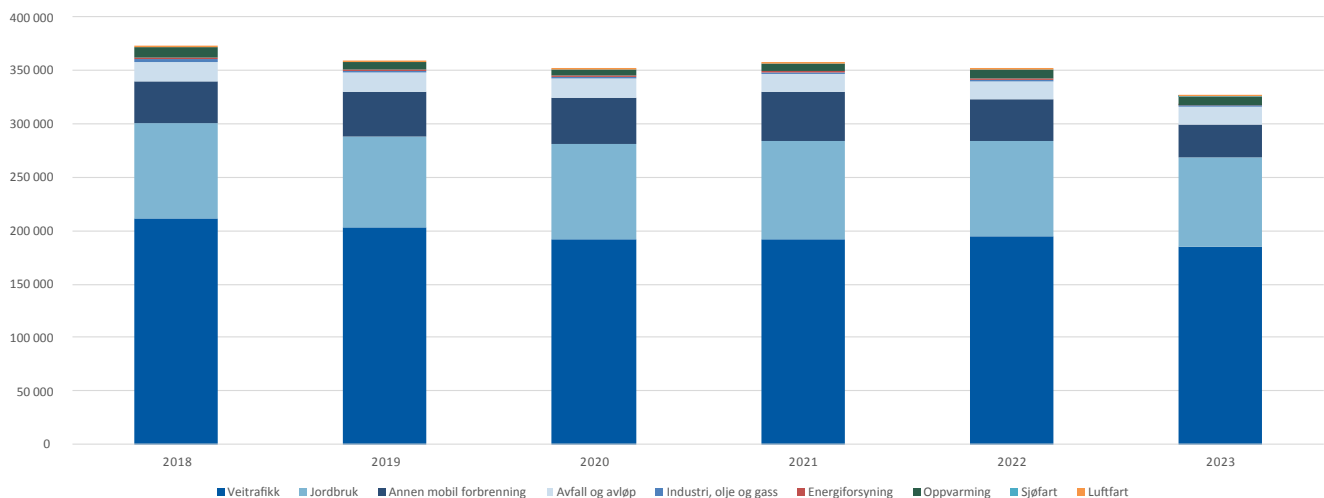
Dette beskriver forventet utvikling i fysisk klimarisiko i vårt markedsområde på lang sikt. I neste delkapittel kan du lese om hvordan vår utlånsportefølje er påvirket av fysisk klimarisiko per nå.

Ifølge Miljødirektoratets beregninger, var det direkte utslippet fra bankens markedsområde i 2023 på 326.263 tonn CO₂-ekvivalenter, ned 7 prosent fra 2022. Tallene for 2023

er de nyeste tilgjengelige. Utslippene stammer hovedsakelig fra veitrafikk som står for om lag 57 prosent av utslippene. Utslipp fra jordbruk står for 26 prosent.

Utslippene sier både noe om mulige overgangsriskoer for næringslivet i vårt område, men viser også en mulighetsside; i hvilke bransjer kan endringstiltak ha størst utslippsreduserende effekt.

Samlet, direkte klimagassutslipp i kommunene i bankens markedsområde
Tonn CO₂-ekvivalenter (Kilde: Miljødirektoratet)



Kilde: Sammenlignede klimagassutslippene i flere kommuner - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

Klimarisiko i bankens utlånsportefølje

Bankens utlånsportefølje inkl. kredittselskaper består av 65 prosent utlån til personmarkedet og 35 prosent utlån til bedriftsmarkedet, jf. note 8 til årsregnskapet. Utlån til personmarkedet er hovedsakelig til boligformål.

Fysisk klimarisiko

Banken identifiserer pantesikkerheter i utlånsporteføljen som er utsatt for fysisk klimarisiko basert på informasjon fra Eiendomsverdi som har sammenstilt offentlig tilgjengelige data. Nedenfor gis en status per 31.12.24 over våre panteobjekter i eiendom. Vi stiller krav om at panteobjekter vi finansierer er forsikret.

Kvikkleire

Informasjon fra NVE viser at om lag 3,5 prosent av vårt totale utlånsvolum knyttet til pantesikkerhetene er utsatt for økt risiko knyttet til kvikkleire. Dette omfatter eiendommer med lav, middels og høy faregrad. De fleste har lav risiko, og kun om lag 0,1 prosent av alle pantesikkerhetene er vurdert å ha høy risiko for kvikkleire. 96,5 prosent av panteobjektene har ukjent kvikkleire-risiko. Det kan innebære at det ikke er kvikkleire-risiko, eller at risikoen ikke er kartlagt. Sammenlignet med 2023 er mer kartlagt, noe som resulterer i 0,2 prosentpoeng øking i pantesikkerhetene som er utsatt for økt risiko.

Snø- og steinscred

Om lag 1,5 prosent av vårt totale utlånsvolum knyttet til bankens panteobjekter ligger innenfor soner med fare for snø- og steinscred; aktsomhetsområde. 4,3 prosent

av pantesikkerhetene er vurdert å ikke ha økt risiko for snø- og steinscred, mens den største delen, 94,2 prosent er ikke kartlagt. I forhold til 2023 er mer kartlagt, noe som resulterer i 0,6 prosentpoeng øking i pantesikkerhetene som ligger i et aktsomhetsområde, og en reduksjon på 0,3 prosentpoeng av pantesikkerhetene som er vurdert å ikke ha økt risiko.

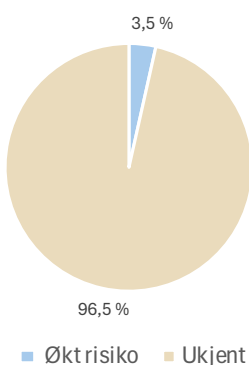
Flom

Om lag 4,3 prosent av vårt totale utlånsvolum knyttet til pantesikkerhetene er utsatt for økt flomfare. Dette omfatter 10, 20, 50, 100, 200, 500 og 1000-årsflom. 11,2 prosent av pantesikkerhetene er vurdert å ikke ha økt risiko for flom, 10,3 prosent ligger i aktsomhetsområde og hele 74,2 prosent er ikke kartlagt for denne fysiske klimarisikoen. I forhold til 2023 er mer kartlagt, noe som resulterer i 3,2 prosentpoeng øking i pantesikkerhetene vurdert å ikke ha økt risiko for flom, 0,8 prosentpoeng øking i pantesikkerhetene som er utsatt for økt flomfare, og en reduksjon på 3,4 prosentpoeng for pantesikkerhetene som ligger i aktsomhetsområde. De fleste pantesikkerhetene er altså flyttet fra aktsomhetsområde til ingen økt risiko.

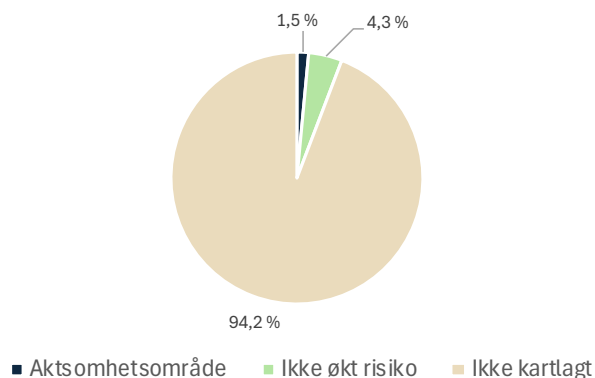
Løsmasserscred

Om lag 0,9 prosent av vårt totale utlånsvolum knyttet til pantesikkerhetene har økt risiko for store fjellskred. Om lag 4,8 prosent har ikke økt risiko og den største delen, 94,2 prosent er ikke kartlagt. I forhold til 2023 er mer kartlagt, noe som resulterer i 0,2 prosentpoeng øking i pantesikkerhetene som er vurdert å ikke ha økt risiko.

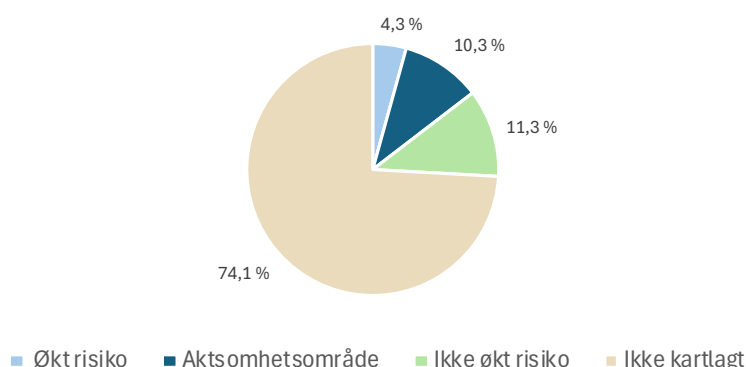
Kvikkleire



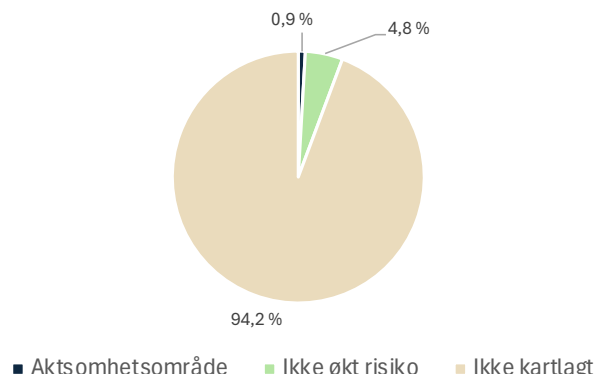
Snø-og steinskred



Flom



Løsmasserskred



Samlet viser tilgjengelige data at utlånsporteføljen i relativt liten grad er utsatt for fysisk klimarisiko, men at mye fortsatt er ukjent eller ikke kartlagt.

Alvorlige hendelser med akutt fysisk klimarisiko er dramatiske for samfunnet, bedriftene og enkeltpersonene som berøres. Det fikk vårt markedsområde erfare da ekstremværet «Hans» traff oss med enorme nedbørsmengder i august 2023. Flere tusen innbyggere fikk beskjed om å evakuere husene sine, og det oppsto en rekke skader. Samtidig viste denne dramatiske hendelse

sen også en god beredskap hos sentrale og lokale myndigheter, frivillige, privatpersoner og bedrifter i samspill, noe som trolig reduserte skadene.

Vår erfaring så langt er at dette ekstremværet ikke har økt bankens kredittrisiko og vi har ikke avdekket kredittengasjement som er tapsutsatt som følge av ekstremværet. Imidlertid har «Hans» bidratt til noe redusert lønnsomhetsprovisjon fra Fremtind forsikringsselskap som følge av skader, jf. note 18 til regnskapet.

Datakvalitet

Vi har per nå ikke fullgod kvalitet på datagrunnlaget for vurdering av fysisk klimarisiko i våre porteføljer. For eksempel har om lag 97 prosent av pantesikkerhetene ukjent status for kvikkleirefare, og om lag 74 prosent

er ikke kartlagt for flomfare. Vi er i stor grad avhengige av at offentlige myndigheter utfører flere kartlegginger om fysisk klimarisiko for at datakvaliteten skal bli bedre.

Overgangsrisiko

For boliglånsporteføljen er overgangen til et lavutslippssamfunn blant annet knyttet til energieffektivitet i boligen. I kapittelet om finansierte klimagassutslipp fra bankens porteføljer omtales dette nærmere. I kapittelet om produkter og tjenester med fokus på bærekraft står det mer om våre produkter og tjenester knyttet til boliger.

Bankens utlånsportefølje i bedriftsmarkedet består i hovedsak av lån til små og mellomstore foretak lokalisert

i Ringerike og Hadelandsregionen innenfor bransjene eiendom og eiendomsutvikling, bygg- og anleggsvirksomhet, og landbruk.

Bankens utlån til næringsdrivende (inkludert lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt) utgjør 12,5 mrd. kroner, hvorav utlån til omsetning og drift av eiendommer utgjør 57 prosent av porteføljen, jf. note 8 i regnskapet. Nedenfor omtales bærekraftsrisikoen innen de tre næringene hvor banken har størst eksponering; omsetning og drift av eiendommer, primærnærings og bygg og anlegg.

Bærekraftstrisiko innen omsetning og drift av eiendommer (57 % av BM-porteføljen*)

Kundenes virksomhet innen omsetning og drift av eiendommer kan påvirkes av blant annet følgende bærekraftstrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær kan påvirke verdien av eiendommene og øke sannsynligheten for fysiske skader
- Økt etterspørsel etter energieffektive leieobjekter kan påvirke verdien av eksisterende bygningsmasse
- Endrede krav og forventninger med hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking. I tillegg jobber vi for å avdekke og styre overgangsrisiko knyttet til energieffektivitet. Et tiltak er å kartlegge og øke andelen energimerkede næringsbygg i porteføljen. Dette skal sette oss i stand til å styre risiko og være en god rådgiver for kundene innen bransjen.

Bærekraftstrisiko innen landbruk og skogbruk (11 % av BM-porteføljen*)

Bankens portefølje innen primærnæringen består hovedsakelig av utlån til landbruk og skogbruk. Kundenes virksomhet innen næringen kan påvirkes av blant annet følgende bærekraftstrisiko:

- Sannsynlig økning i ekstrem nedbør kan påvirke avlinger
- Mulig sannsynlig økning i fare for tørke om somrene kan påvirke avlinger
- Strengere reguleringer knyttet til utslipp, biodiversitet, arealbruk etc. kan påvirke driften
- Endret forventning fra konsumenter med økt fokus på redusert konsum av kjøtt og på økologiske produkter kan påvirke driften

Landbruket i vår region har vært utsatt for flere værhendelser, både tørkeperioder og nedbør/flom i løpet av de siste ti årene. For eksempel tørkesommeren 2018. Banken har så langt ikke opplevd tap knyttet til slike ekstremværhendelser.

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking. Vi vil fremover jobbe for å kretsamle ressurser i vårt konsern for å sikre fortsatt god rådgivning og risikohåndtering knyttet til kunder i primærnæringen.

Bærekraftstrisiko innen bygg og anlegg (14 % av BM-porteføljen*)

Kundenes virksomhet innen bygg og anlegg kan påvirkes av blant annet følgende bærekraftstrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær kan øke risikoen for fysiske skader på anleggsvirksomheten
- Endret krav til utslipp ved anleggsvirksomhet, herunder krav til fossilfrie anleggsplasser
- Endret krav og forventninger til hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen særlig oppmerksomhet på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking. Vi har fokus på bærekrafttema i vår dialog med kunder i denne bransjen, for eksempel utslippsfri byggeplass, innleid arbeidskraft og avfallshåndtering.

* (inkl. næringskreditt)

I alle kredittsaker skal det gjøres en vurdering av ESG- og klimarisiko. Dette er nærmere omtalt i kapittelet Bærekraft i kredittprosesser i bedriftsmarkedet. Et viktig risikoreduserende tiltak for å håndtere de identifiserte risikoene er å bygge og spisse bærekraftkompetanse

hos våre bedriftsrådgivere. I innledningen i kapittel om klima og miljø og i delkapittel om produkter og tjenester med fokus på bærekraft, står det mer om hvordan vi ønsker å bidra til omstilling hos våre bedriftskunder.

Finansierte klimagassutslipp

Finansierte klimagassutslipp er utslipp som indirekte kan knyttes til våre aktiviteter innen lån og investeringer, og som er utenfor vår direkte kontroll. Det handler blant annet om utslippene som banken er med å finansiere gjennom utlån til privat- og bedriftskunder. Beregning av finansierte klimagassutslipp er en del av vår kartlegging av overgangsrisiko. Det gir grunnlag for vårt arbeid med å videreutvikle våre produkter og tjenester med fokus på bærekraft og gir bakteppe for vårt langsiktige arbeid mot målet om å ha en klimanøytral finansierings- og investeringsportefølje i 2050.

Banken er ikke eksponert mot karbonintensive bransjer som utvinning av olje og gass, oljeraffinering, metallproduksjon, sjøfart eller luftfart og har derfor en relativt sett lite karbonintensiv utlånsportefølje. Vi ønsker likevel å synliggjøre utslippene i utlånsporteføljene, fordi det er gjennom vår verdikjede at vi har størst mulighet for å bidra til at Norge når de ambisiøse målene i Parisavtalen.

Fra 2024 rapporterer SpareBank 1 Ringerike Hadeland finansierte klimagassutslipp fra utlån til bedrifter og boliger, basert på metodikken til Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAFs) og veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp fra Finans Norge fra desember 2024. Disse er basert på den internasjonale standarden «A Corporate Accounting and Reporting Standard», som er utviklet av «The Greenhouse Gas Protocol Initiative», også kalt GHG-protokollen. Vi har endret metodikken i forhold til i fjor for å estimere finansierte klimagassutslipp. Dette er nærmere beskrevet i vedlegg 2 Metode for beregning av estimerte finansierte klimagassutslipp. Vi har brukt samme metodikken for beregning av 2023 tall for å sikre sammenlignbarhet.

Standarden omfatter følgende klimagasser, som omregnes til CO₂-ekvivalenter: CO₂, CH₄ (metan), N₂O (lystgass), SF₆, NF₃, HFK og PFK gasser. Når det blir beregnet totale klimagassutslipp i utlånsporteføljen, begrenser vi oss til kundenes direkte utslipp (scope 1 og 2-utslipp).

Det er viktig å understreke at på bakgrunn av analysemetodikken og bruk av estimater, er resultatene som presenteres per nå usikre og må anses som et startpunkt. Vi oppfatter at dette er en utfordring for hele bransjen. Det må derfor forventes til dels stor variasjon i utslippsmålinger fremover ettersom vi får økt tilgang på faktiske utslippsdata. Målet er på sikt å erstatte de beregnede utslippene med faktiske rapporterte og verifiserte utslipp.

Datakvalitet

⁴ https://www.finansnorge.no/siteassets/dokumenter/maler-og-veiledere/veileder-for-beregning-av-finansierte-klimagassutslipp_oppdateret-desember-2024.pdf

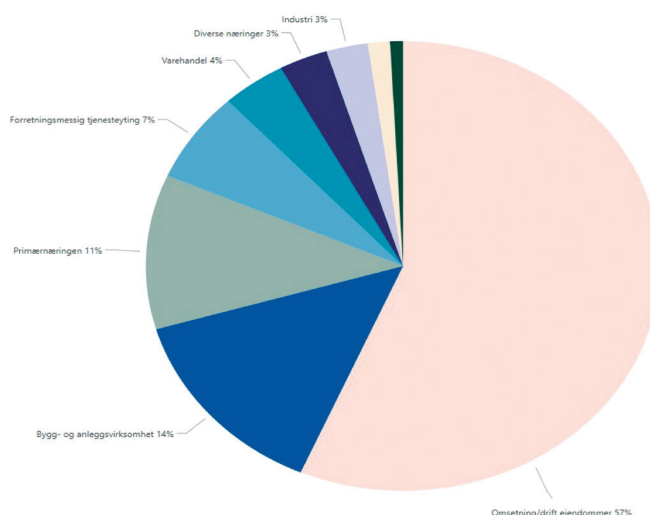
Vi benytter ulike datagrunnlag i estimeringene. PCAF-metodikken har utviklet et datakvalitetshierarki, med skala fra 1 til 5, der 1 er best datakvalitet. Ved en scoring på 1 er beregningen basert på rapporterte, verifiserte utslippstall fra kunden. Ved en scoring på 4 og 5 gjøres beregningene basert på utslipp per økonomisk aktivitet og bransjespesifikke utslippsfaktorer. Vi oppgir i tabellene i dette kapittelet «vektet gjennomsnittlig datakvalitet» som reflekterer hvor treffsikker PCAF-metodikken anser datagrunnlaget for å være.

Ettersom flere selskaper fremover trolig vil rapportere klimaregnskap blir det viktig å etablere løsninger for effektiv deling og gjenbruk av disse dataene. Vi er kjent med at Finans Norge har tatt et bransjeinitiativ for at Brønnøysundregistrene skal få en rolle i arbeidet, og vi støtter dette initiativet.

Estimert CO₂-avtrykk fra bankens utlån til næringsdrivende (Scope 3)

Bankens utlånsportefølje i bedriftsmarkedet (BM) består i hovedsak av lån til små og mellomstore foretak lokalisert i Ringerike og Hadelandsregionen innenfor bransjene eiendom og eiendomsutvikling, bygg- og anleggsvirksomhet, landbruk og varehandel. Bankens utlån til næringsdrivende (ekskludert lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt) utgjør om lag 12,5 mrd. kroner, hvorav utlån til omsetning og drift av eiendommer utgjør 57 prosent av porteføljen, jf. note 8 i regnskapet.

Brutto utlån fordelt på næring



Estimert scope 1 og 2 CO₂-avtrykk fra bankens utlån til næringsdrivende utgjorde i 2024 56.821 tCO₂e, noe som er en reduksjon på 1,6 prosent sett i forhold til 2023. Den estimerte utslippsintensiteten, som viser estimerte utslipp fordelt på utlån, var på 4,5 tCO₂e per millioner kroner i 2024. Dette er en reduksjon i forhold til 2023 da estimert utslippsintensitet var 4,8. Vi har kun beregnet klimagassutslipp for vår utlånsportefølje på egen balanse.

Verdipapirer har vi ikke beregnet utslipp fra. Estimeringen av finansierte klimagassutslipp påvirkes av datakvaliteten vi har om utslippene fra vår utlånsportefølje. Jo lavere datakvalitet, desto større er usikkerheten, og derfor benyttes en høyere utslippsfaktor i beregningen. Da blir estimert utslipp også høyere.

Estimerte finansierte klimagassutslipp i bedriftsmarkedet:

År	Utlån egen balanse (MNOK)	Estimerte utslipp i tCO ₂ e (scope 1 og 2)	Estimert utslippsintensitet i tCO ₂ e/MNOK	Data-kvalitet
2023	11.958	57.754	4,8	3,9
2024	12.529	56.821	4,5	3,8

For nærmere bakgrunn om beregningsmetode, se vedlegg.

Tabellene nedenfor viser fordelingen av estimerte utslipp på ulike næringer i porteføljen. Vi ser at det er primærnæringen som står for de klart største utslippene, hele 46 prosent av totale estimerte utslipp i 2024. Dette på tross av at utlån til primærnæringen kun utgjør om lag 11 prosent av samlede utlån til bedriftsmarkedet. Det er viktig å bemerke at beregningen av estimerte klimagassutslipp er svært avhengig av at bedrifter er registrert med den næringskoden som best reflekterer selskapets aktivitet og det banken har finansiert. Dette

fordi næringskode styrer hvilken utslippsfaktor som skal brukes i estimeringen. Videre er det viktig å understreke at estimeringen av finansierte klimagassutslipp påvirkes av hvilke utslippsfaktorer som benyttes. Vi har her benyttet faktorer for "Advanced economies" på hovedsektor nivå, noe som gir et annet resultat enn vi hadde i fjor da vi benyttet faktorer for Norge på sektor nivå. Vi vil videreutvikle og justere vår estimeringsmetode i tiden fremover.

Finansierte klimagassutslipp 2024

BM-porteføljen	Utlån egen balanse (MNOK)	Andel utlån	Estimerte utslipp Scope 1 og 2 (tCO ₂ e)	Andel utslipp	Vektet data-kvalitet*	Karbonintensitet**	Estimerte utslipp scope 3 (tCO ₂ e)
Bygg- og anleggsvirksomhet	1.747	14 %	2.941	5 %	4,4	1,7	34.532
Diverse næringer	383	3 %	2.326	4 %	4,6	6,1	2.105
Forretningsmessig tjenesteyting	819	7 %	5.106	9 %	4,6	6,2	2.536
Hotell og restaurantdrift	173	1 %	443	1 %	4,1	2,6	2.414
Industri	329	3 %	13.196	23 %	4,1	40,1	18.405
Omsetning/drift eiendommer	7 081	57 %	1.122	2 %	3,6	0,2	1.514
Primærnæringen	1 390	11 %	26.186	46 %	3,0	18,8	31.009
Transport og lagring	101	1 %	3.435	6 %	4,8	34,1	1.930
Varehandel	504	4 %	2.067	4 %	4,2	4,1	11.263
Sum Næring	12 529	100 %	56.821	100 %	3,8	4,5	105.709

Finansierte klimagassutslipp 2023

BM-porteføljen	Utlån egen balanse (MNOK)	Andel utlån	Estimerte utslipp Scope 1 og 2 (tCO ₂ e)	Andel utslipp	Vektet data-kvalitet*	Karbonintensitet**	Estimerte utslipp scope 3 (tCO ₂ e)
Bygg- og anleggsvirksomhet	1 714	14 %	3.037	5 %	4,3	1,8	35.660
Diverse næringer	401	3 %	2.350	4 %	4,6	5,9	2.104
Forretningsmessig tjenesteyting	856	7 %	5.672	10 %	4,6	6,6	3.062
Hotell og restaurantdrift	159	1 %	394	1 %	4,1	2,5	2.149
Industri	380	3 %	14.296	25 %	4,1	37,6	21.523
Omsetning/drift eiendommer	6 703	56 %	1.115	2 %	3,7	0,2	1.603
Primærnæringen	1 239	10 %	25.537	44 %	3,0	20,6	29.181
Transport og lagring	95	1 %	3.494	6 %	4,8	37,0	1.964
Varehandel	411	3 %	1.859	3 %	4,2	4,5	10.131
Sum Næring	11 958	100 %	57.754	100 %	3,9	4,8	107.377

* Vektet gjennomsnitt (1-5), hvor 1 er best ** tCO₂e per MNOK i utlån

Metode-endring siden forrige rapportering

Det å estimere finansierte klimagassutslipp er et område i stadig utvikling og er beheftet med usikkerhet. Det har vært vesentlige endringer i metodikken i forhold til 2023 . Vi benyttet et annet utslippsfaktorersett for å beregne klimagassutslipp fra øvrige bransje. Også for estimering av klimagassutslipp fra våre landbrukskunder og næringseiendomsselskaper har vi endret metodikken i forhold til årsrapporten 2023. Du kan lese mer om dette i vedlegg 2. Endringene gir samlet et 8 prosent høyere estimert utslipp enn rapportert i 2023 (53.243 tCO₂e). 2023-tallene i denne rapporten er omarbeidet i henhold til ny metode.

Estimert CO₂-avtrykk fra bankens boliglånsportefølje (Scope 3)

Denne kategorien omfatter alle lån til kjøp eller refinansiering av boligeiendom til privatpersoner. CO₂-avtrykket fra bankens boliglånsportefølje er estimert basert på antatt strømforbruk for boligen. Vi har benyttet metodikken som er beskrevet i veileder fra Finans Norge, og som baserer seg på PCAF. Vi har beregnet det

estimerte klimagassutslippet fra boliger ved å bruke norske lokasjons⁵- og markeds⁶-baserte utslippsfaktorer fra Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) for hvert år. En detaljert beskrivelse av metodikken finnes i vedlegg.

Vi rapporterer kun utslipp for utlånsvolum på egen balanse og ikke for lån som er overført til Boligkreditt. Uttrekket korrigeres for krysspander. Totale utlånsvolum stemmer med regnskapsdata. Estimater er angitt i tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e).

Tabellen nedenfor viser estimert avtrykk fra bankens boliglånsportefølje. Finansierte lokasjonsbaserte utslipp i boliglånsporteføljen er estimert til 1 798 tCO₂e for 2024. Den lokasjonsbaserte utslippsfaktoren fra NVE 2024 var ikke tilgjengelig på rapporteringstidspunktet. Derfor har vi brukt faktoren fra 2023 for 2024 som tilsvarer 15 gram CO₂e/kWh.

2024	Eiendom (bedriftsmarked)	Bolig
Lokasjonsbasert finansierte utslipp (tCO ₂ e)	2 063	1 798
Karbon-intensitet lokasjonsbasert (tCO ₂ e per MNOK i utlån)	0,20	0,14
Markedsbasert finansierte utslipp (tCO ₂ e)	81 306	63 105
Karbon-intensitet markedsbasert (tCO ₂ e per MNOK i utlån)	7,84	4,96
Utlån egen balanse (milliarder kr)	10,4	12,7

Gjennomsnittlig størrelse for næringseiendommer ligger med 431 kvm mye høyere enn for boliger som tilsvarer 133 kvm i privat marked og dermed er strømforbruket og utslippene i bedriftsmarked også mye høyere.

År	Gj.snittlig byggeår	Gj.snittlig BRA	Antall eiendommer
Eiendom (bedrifts-marked)	1982	431	2 162
Boliger	1978	133	7 966

⁵ <https://www.nve.no/energi/energisystem/kraftproduksjon/hvor-kommer-stroemmen-fra/>

⁶ Varedeklarasjon for strømleverandører - NVE

Gjennomsnittlig estimert strømforbruk er mye lavere for boliger enn for næringseiendommer (42 MWh per år versus 165).

År	Estimert totalt strømforbruk for alle eiendommer (MWh/år)	Gj. snittlig strømforbruk (kWh/m2/år)	Gj.snittlig strømforbruk per eiendom (MWh/år)	Gj.snittlig utslipp lokasjonsbasert (kg CO2e/m2/år)
Eiendom (bedrifts-marked)	357.041	215	165	3,1
Boliger	332.587	215	42	3,2

Datakvalitet

Det estimerte CO2-avtrykket for bankens boliglånsportefølje er beheftet med usikkerhet og beregnet gitt tilgjengelige data. Særlig er det et problem at vi mangler energimerke for en rekke boliger. Dette er en utfordring vi deler med flere banker i Norge. Vi jobber både internt og eksternt for å forbedre vårt datagrunnlag. Et viktig tiltak er arbeid overfor norske myndigheter gjennom Finans Norge slik at

energimerking av boliger kan bli mer utbredt og data om dette med tilstrekkelig kvalitet kan gjøres tilgjengelig for bankene. Vi ser at datakvaliteten i våre beregninger har forbedret seg fra 3,15 i 2023 til 3,12 i 2024 (1 er best). Det er fordi flere boliger fikk et energimerke (ekte eller estimert).

Metode-endring siden forrige rapportering

Det å estimere finansierte klimagassutslipp er et område i stadig utvikling, og er beheftet med usikkerhet. I bærekraftrapporten for 2023 benyttet vi en annen metode for å estimere finansierte klimagassutslipp fra utlån til boliger. I fjor estimerte vi strømforbruk og tilsvarende klimagassutslipp for alle boliger i henhold

til veilederen fra FinansNorge. For 2024 har vi brukt estimerte utslipp fra Eiendomsverdi der det var tilgjengelig. Der det var ikke tilgjengelig, har vi brukt samme metodikk som i fjor. Samlet gir endringene i metodikk om lag 29 prosent lavere estimert finansiert klimagassutslipp fra boliglånsporteføljen. 2023-tallene i denne rapporten er omarbeidet i henhold til ny metode.

Klimaregnskap for vår egen virksomhet

Vi jobber for å redusere klimagassutslipp fra vår virksomhet. Vi har satt mål om at egen virksomhet skal være klimanøytral innen 2030. Dette innebærer at vi innen utgangen av 2030 skal kutte utslippene fra egen drift i scope 1-3 med minimum 50 prosent i forhold til 2019, og kompensere for resten på en ansvarlig måte. Vi ønsker å være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO2-avtrykk.

I 2024 ble vi miljøfyrtårnsertifisert. Dette gir oss et viktig styringsverktøy i det videre arbeidet mot målet om klimanøytralitet i 2030. Vi har også energimerket våre egne bygg, og gjennom dette fått innspill til tiltak som kan forbedre energieffektiviteten ytterligere. Vi utarbeider klimaregnskap for vår egen virksomhet ved hjelp av

Cemasys. Informasjonen som benyttes stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO2-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" - GHG protokollen. En nærmere beskrivelse av metodikken er beskrevet i vedlegg.

Klimaregnskapet er inndelt i tre nivåer (scopes) som består av både direkte og indirekte utslippskilder. Scope 1 inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Scope 2 er rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Utslippsfaktorene som benyttes i Cemasys for elektri-

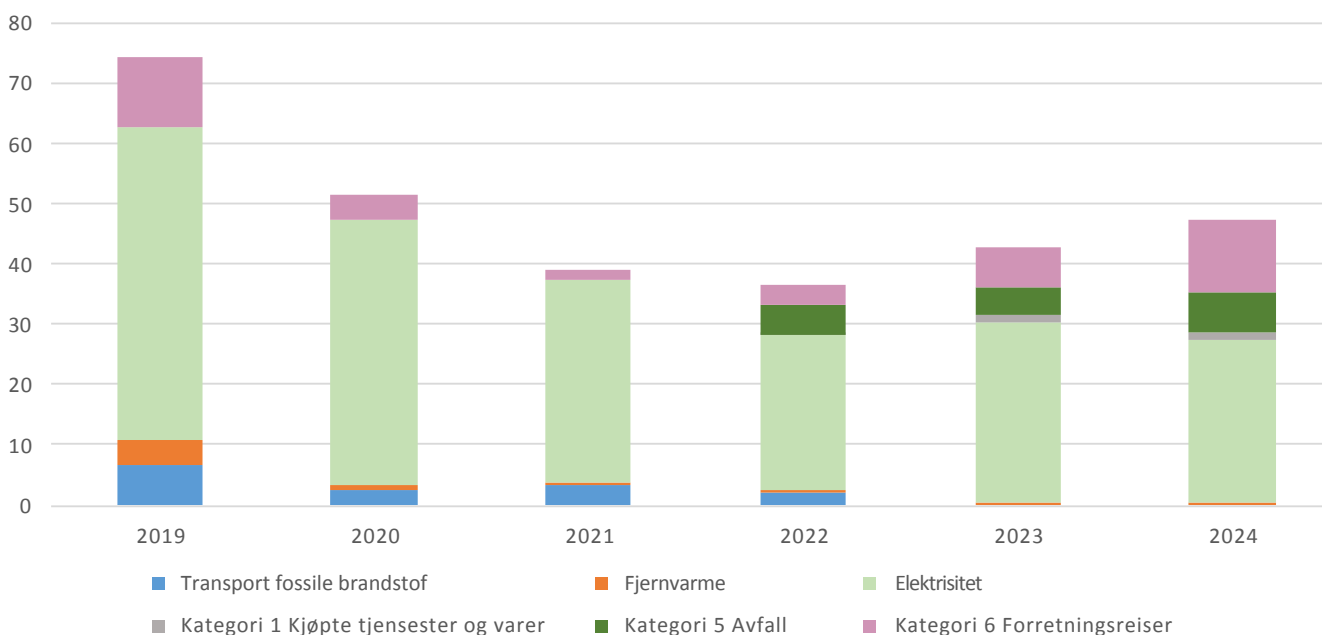
sitet er basert på nasjonale brutto produksjonsmikser fra International Energy Agency's statistikk (IEA Stat). Den nordiske miksfaktoren dekker produksjonen i Sverige, Finland, Norge og Danmark og reflekterer det felles nordiske markedsområdet (Nord Pool Spot). Som utslippsfaktorer for fjernvarme benyttes enten faktisk produksjonsmikser basert på innhentet informasjon fra den enkelte produsent, eller gjennomsnittsmikser basert på IEA statistikk.

Scope 3 er indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll (derav indirekte). Typisk scope 3 rapportering vil inkludere ansattes pendling, flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, vannforbruk etc.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland hadde i 2024 et totalt klimagassutslipp på 46,9 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Dette tilsvarer utslippet fra fire passasjerer som reiser 32 ganger tur/retur Oslo-Paris med rute-fly økonomiklasse⁷. Det er en økning på 4,2 tCO₂e, tilsvarende 10 prosent, sammenlignet med 2023. Økningen ligger i scope 3 og skyldes flyreiser og papir avfall. Særlig flyreiser drar opp samlede utslipp i scope 3. Utslipp fra flyreiser er nesten tredoblet i forhold til 2023. I scope 2 er strømforbruket redusert med 7 prosent i forhold til foregående år. Dette skyldes at vi har gjort flere strømbesparende tiltak.

Årlige lokasjonsbaserte utslipp

Klimagassutslipp, lokasjonbasert metode
(tonn CO₂e)



Årlige markedsbaserte utslipp

Hittil i rapporten har vi fremstilt våre utslipp basert på et fysisk perspektiv, eller lokasjonsbasert metode. I dette avsnittet skal vi vise våre utslipp basert på et markedsbasert perspektiv. Beregningen av utslippsfaktor baseres da på om virksomheten velger å kjøpe opprinnelsesgarantier eller ikke. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier dokumenterer leverandøren at kjøpt elektrisitet kommer fra kun fornybare kilder, som gir en utslippsfaktor på 0 gram CO₂e per kWh.

Elektrisitet som ikke er knyttet til opprinnelsesgarantier får en utslippsfaktor basert på produksjonen som er igjen etter at opprinnelsesgarantiene for fornybar andel er solgt. Dette kalles residual mikser, og er normalt signifikant høyere enn den lokasjonsbaserte faktoren.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har kjøpt opprinnelsesgarantier for sine banklokasjoner for elektrisitetsforbruket i 2024 med unntak av strømforbruk på kontoret på Gran, og det markedsbaserte

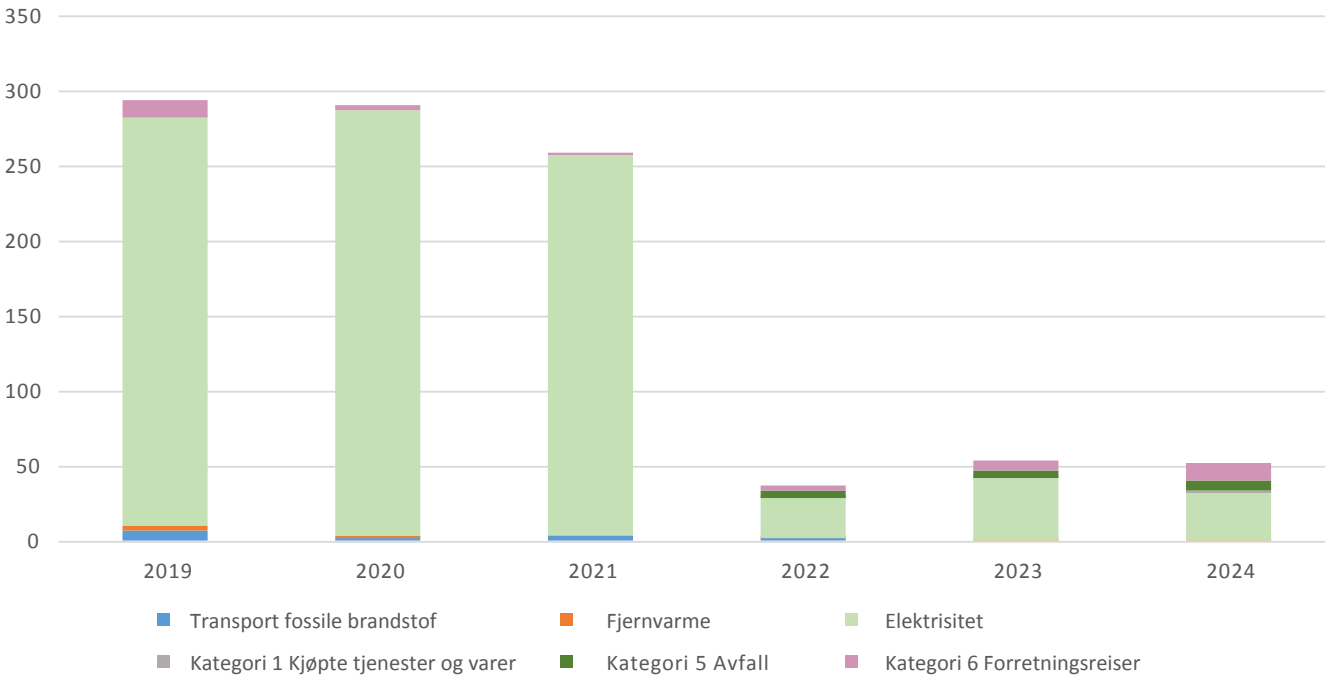
⁷ Forutsetninger: 133 g CO₂e utslipp per passasjer per km. 1392 km å fly fra Oslo til Paris.

utslippet for elektrisitet er derfor redusert til 39,4 tCO₂e i 2024. Dette er en reduksjon på 3 prosent sammenlignet med 2023, og kommer av at vi har iverksatt flere strømbesparende tiltak.

Det totale markedsbaserte utslippet for SpareBank 1 Ringerike Hadeland (scope 1, 2 og 3) lå på 59,2tCO₂e i 2024.

Kategori	2019	2023	2024	%-vis endring
Elektrisitet scope 2 med markedsbaserte beregninger	275,9	40,8	31,5	-23%
Scope 1+2+3 med markedsbaserte strømberegninger	282,6	53,5	51,3	-4%

Klimagassutslipp, markedsbasert metode
(tonn CO₂e)



Tilleggsinformasjon til klimaregnskapet

Vi har i 2024 investert i underkant av 2,5 mill. kroner i eiendom, anlegg og utstyr, jf. note 30 i årsregnskapet. Dette er ikke tatt inn i vårt klimaregnskap, men har generert utslipp. I 2023 investerte vi i solceller til hovedkontoret. Anlegget har produsert i overkant av 12 tusen kilowattimer i 2024, som tilsvarer en reduksjon i

CO₂e-utslipp på 5,6 tonn per år. Banken eier en ferieleilighet i Spania og flere hytter som stilles til disposisjon for bankens ansatte og pensjonister. I vårt klimaregnskap er strømforbruket for disse tatt med. Reisene til og fra leiligheten og hyttene er imidlertid ikke regnet inn, da dette er privatreiser.

Datakvalitet

For å lage et fullgodt klimaregnskap trengs det flere data om vår virksomhet og vi må planlegge i forkant slik at data er tilgjengelig for rapportering etterpå. For eksempel må vi i større grad veie materialer og be om underlagsinformasjon fra våre leverandører

gjennom året. Vi har i år rapportert flere typer utslipp enn tidligere, og vil fortsette med å forbedre vår rapportering om egne klimagassutslipp. Et viktig tiltak som er gjort i 2024 er at virksomheten vår ble Miljøfyrtårnsertifisert.

Korrigeringer siden forrige rapportering

Vi har gjort enkelte justeringer i tidligere rapporterte tall. Se en nærmere beskrivelse i vedlegg. Samlet medfører justeringene 10 prosent lavere estimert lokasjonsbasert klimagassutslipp (scope 1, 2 og 3) enn vi rapporterte i 2023. Dette skyldes hovedsakelig at vi har tatt ut scope 3 - kategori drivstoff og brensel som stod for 5,9 tCO₂e.

Klimakompensering

Vi har kjøpt klimakreditter for å kompensere klimagassutslippene fra vår egen virksomhet på 46,9 tonn Co₂-ekvivalenter i 2024. Kredittene er betalt i 2025 og utgiften vil inngå i årsregnskapet for 2025. Klimakredittene skal bidra til å balansere våre klimagassutslipp med en tilsvarende mengde unngått eller fjernet utslipp et annet sted (klimakompensering). Vi ser på dette som et bidrag til klimafinansiering. Samtidig må vi selv fortsette arbeidet med å redusere våre egne utslipp.

KLIMASERTIFIKAT 2025

CEMAsys' Klimasertifikat™ er herved utstedt som et bevis på kjøp av klimakvoter for frivillig kompensasjon for egne klimagassutslipp. Klimakvotene har blitt utstedt i tråd med de relevante standardene sine protokoller og kan spores i registeret med sitt unike serienummer. Dette forhindrer dobbelttelling og at de kan selges flere ganger.

Selskap	SpareBank 1 Ringerike Hadeland
Kvotene dekker	Klimakompensering for egne utslipp 2024
Volum (tonn CO ₂ e)	47
Type	Gold Standard (GS) - VER
Prosjektnavn	GS 11447-11448 - Klima og vannprosjekt India
Prosjektreferanse	https://registry.goldstandard.org/projects/details/3496

Klimakvotene er permanent slettet fra markedet slik at de ikke kan benyttes igjen.
For mer informasjon, se prosjektbeskrivelsen.

Oslo, 30.01.2025

Kjetil Selmer-Olsen

CEMA**sys**.com
certified by

SERTIFIKAT

100 % FORNYBAR ENERGI

Kraftriket garanterer opprinnelsen til den fornybare energien levert til

Sparebank 1 Ringerike Hadeland

Postboks 518
3502 Hønefoss

Sertifikatet garanterer at opprinnelsesmerket strøm levert til
Sparebank 1 Ringerike Hadeland
er dekket opp med dokumentert fornybar vannkraft.
Kraftriket innløser opprinnelsesgarantier tilsvarende 801,36 MWh
for strømløseleveransen i perioden 01.01.2024 - 31.12.2024

Kraftproduksjonen er sertifisert iht. den internasjonale
EECS-standard (European Energy Certificate System) og
dokumenteres ved utstedelse av opprinnelsesgarantier.
Utstedelsen av opprinnelsesgarantiene er gjort av Statnett.

Kraftriket 27.01.2025

Ørjan Bøyum
Daglig leder

Kraftriket
- sammen skaper vi energi!

Estimerte utslipp per omsetning

Totalt estimert utslipp i banken tilsvarer 58.666 tCO2e per 2024 (60.007 per 2023) lokasjonsbasert, som tilsvarer en reduksjon på 2 prosent fra 2023. Videre har banken beregnet et nøkkeltall for beregnet utslipp tCO2e per millioner kroner omsetning. I dette nøkkeltallet har

inntekter fra verdipapirporteføljen ikke blitt hensyntatt, da banken ikke har estimater på beregnet utslipp i denne. Utslipp tCO2e per MNOK omsetning synker fra 64,4 tCO2e i 2023 til 56,3 tCO2e i 2024. Dette tilsvarer en nedgang på 13 prosent.

Årlige klimagassutslipp tCO2e								
	Retrospektivt					Milepæler og mål		
Kategori	Noter	2019	2023	2024	%-vis endring	2030	2050	% i forhold til basis år
Totale scope 1 utslipp		6,7	-	-	-		-100 %	
Utslipp fra firmabiler, fossil	1.1	6,7	-	-	-			
Totale scope 2 (lokasjonsbasert) utslipp		56,1	30,0	27,1	-8 %			
Lokasjonsbaserte utslipp elektrisitet (norsk miks)	2.1	52	27,1	24,5	-10 %			
Lokasjonsbaserte utslipp elektrisitet (europeisk miks)	2.2	-	1,5	1,4	-7 %			
Lokasjonsbaserte utslipp jernvarme bioenergi		4,1	1,4	1,8	29 %			
Totale scope 2 (markedsbasert) utslipp		275,9	40,8	31,5	-3 %			
Markedsbaserte utslipp elektrisitet (norsk miks)		271,8	317,4	334,0	8 %			
Markedsbaserte utslipp elektrisitet (europeisk miks)		-	2,7	2,3	-15 %			
Lokasjonsbaserte utslipp fjernvarme bioenergi		4,1	1,4	1,8	29 %			
Opprinnelsesgaranti for elektrisitet	2.3	-	-280,7	-306,6	9 %			
Vesentlige scope 3 utslipp			56 348	20	-100 %			
Kategori 1 Kjøpte varer og tjenester	3.1	-	1,2	1,2	0 %			
Kategori 5 Avfall	3.2	-	4,7	6,6	40 %			
Kategori 6 Forretningsreiser	3.3	11,6	6,8	12,0	76 %			
Kategori 15 Investerings- og utlånsportefølje BM	3.4	-	57.754	56.821	-2 %			
Kategori 15 Investerings- og utlånsportefølje PM	3.5	-	2.210	1.798	-19 %			

Årlige klimagassutslipp tCO2e								
	Retrospektivt					Milepæler og mål		
Kategori	Noter	2019	2023	2024	%-vis endring	2030	2050	% i forhold til basis år
Totale utslipp egen virksomhet								
Totale scope 1, 2 (lokasjonsbasert) og scope 3 utslipp		62,8	42,7	46,9	10 %	Klimanøytral. Som betyr å kutte utslippene fra egen drift i scope 1-3 med minimum 50 prosent i forhold til 2019, og kompensere for resten på en ansvarlig måte.		-24 %
Totale scope 1, 2 (markedsbasert) og scope 3 utslipp		282,6	53,5	51,3	-4 %	Klimanøytral. Som betyr å kutte utslippene fra egen drift i scope 1-3 med minimum 50 prosent i forhold til 2019, og kompensere for resten på en ansvarlig måte.		-79 %
Totale utslipp egen virksomhet og finansiert								
Totale scope 1, 2 (lokasjonsbasert) og scope 3 utslipp		52	53 270	58 666	-2 %		Klimanøytral	
Totale scope 1, 2 (markedsbasert) og scope 3 utslipp		52	52 989	58 670	-2 %		Klimanøytral	
Utslippsintensitet (markedsbasert)								
Per årsverk	4.1		387,2	335,3	-13 %			
Etter omsetning morselskap (per mill. nok)	4.2		64,4	56,3	-13%			

Fotnoter til tabellen:

- 1.1

Utslipp fra forbrenning av drivstoff er basert på antall kjørte kilometer. Nedgangen skyldes at vi har erstattet våre bedriftsbiler i 2022 med elbiler.
- 2.1

Det er en nedgang i utslipp, fordi strømforbruket gikk ned. Årsaken er redusert bygningsmasse og at vi har investert i å gjøre våre bygninger med energieffektive.
- 2.2

Siden 2022 inkluderer vi strømforbruk fra vår bankleilighet i Spania.
- 2.3

Det er kjøpt opprinnelsesgaranti (fornybar energi) som dekker vårt strømforbruk, eksklusive hyttene og kontorer på Gran.
- 3.1

Kategorien omfatter utslipp fra vannforbruk. Vannfor-

- bruk er målt på hovedkontoret og Jevnaker. Basert på dette og fordeling årsverk per sted er totalt vannforbruk beregnet. Fra og med 2023 omfatter denne kategorien også antall sendte debetkort til kunde.
- 3.2

Kategorien omfatter målt avfall fra vårt hovedkontor. Fra juni 2024 omfatter denne kategorien også plastavfall, men ikke matavfall og glass/metal. Basert på dette og fordeling årsverk per sted er totalt avfall beregnet. Vi skiller papp (resirkulert), papir (resirkulert), restavfall (forbrent), plast (mykt og hard), matavfall og glass/metal. Det største utslippet i denne kategorien kommer fra restavfall (som var 75% i 2024).
- 3.3

Forretningsreiser omfatter kilometergodtgjørelse og flyreiser i tjeneste. Kilometergodtgjørelse fra ansatte skilles mellom vanlig bil og elbil og vi har målt siden 2019. Fra og med 2023 har vi også målt flyreiser i tjeneste, beregnet ut fra oppgitte km fra reisebyrå og tilgjengelige utslippsdata, som tilsvarte 8,2 tCO2e i 2024 og 3,0



Foto: Mikael Svensson

tCO₂e i 2023. Utslipp i denne kategorien har økt med 76% siden 2023.

3.4

Kategorien omfatter utslipp i scope 1 og 2 lokasjonsbasert fra BM-porteføljen. Vi har brukt lokasjonsbasert metodikk, fordi Finans Norge anbefaler å bruke dette når de estimerte finansierte utslippene skal brukes i videre konsolidering av tallene.

3.5

Kategorien omfatter utslipp i scope 1 og 2 lokasjonsbasert fra PM boliglånportefølje. Vi har brukt lokasjonsbasert metodikk, fordi Finans Norge anbefaler å bruke dette når estimerte

finansierte utslipp skal brukes i videre konsolidering av tallene.

4.1

Markedsbaserte utslipp per årsverk, økning i antall ansatte med 13 prosent fra 2023 til 2024. Utslipp per årsverk gikk ned med 13 prosent.

4.2

Lokasjonsbasert utslipp per omsetning gikk ned med -13% fra 2023 til 2024, blant annet grunnet stor økning i omsetningen (12%).

SOSIALE FORHOLD

SpareBank 1 Ringerike Hadelands visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Derfor er en av våre viktigste oppgaver å bidra til et sterkt lokalsamfunn. Dette fordrer lokalt engasjement - av mennesker, for mennesker og mellom mennesker. Vår dobbel vesentlighetsanalyse peker på muligheten til å øke vårt konkurransefortrinn ved lokal tilstedeværelse. Vi har høy markedsandel i regionen og kan bruke vår lokale tilstedeværelse til å skape verdi for kunden og lokalsamfunnet knyttet til bærekraft. I dette kapitlet kan du lese mer om bankens rolle i lokalsamfunnet.

Som arbeidsgiver har vi en mulighet til å påvirke hvordan våre medarbeidere har det på jobb. Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Vi har en særlig påvirkningsmulighet knyttet til anstendige arbeidsforhold og lønnsvilkår, mangfold, likestilling og inkludering, samt utdannings- og utviklingsmuligheter for våre ansatte. I dette kapitlet kan du lese mer om hvordan vi jobber for å ivareta våre medarbeidere.

I vår virksomhetsstrategi er kompetanse definert som ett av fire prioriterte områder som vi skal jobbe med innen bærekraft for å sikre at vi er relevante og konkurransedyktige. Vår dobbel vesentlighetsanalyse peker også på at om vi har for lav ESG-kompetanse, kan det lede til mangelfull eller feilaktig rådgivning, mangelfulle retnings-

Strategisk forankring



Våre bærekraftmål

For hele konsernet

Likestilling

- Kjønnsbalanse på alle ledernivåer (Minimum 40 % av hvert kjønn).
- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier.

Våre bærekraftforventninger

Til vår organisasjon

- Vi skal innarbeide bærekraft i alle relevante arbeidsprosesser
- Vi skal respektere internasjonalt anerkjente menneskerettigheter og ikke medvirke til brudd på disse rettighetene
- Vi skal jobbe aktivt for likestilling, mangfold og inkludering i vår organisasjon
- Vi skal ha kompetanse på bærekraft

Til våre produkter og tjenester

- Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko
- Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene i bankvirksomheten

Til vårt samfunnsengasjement

- Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi og bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt
- Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstvilkår
- Vi skal bidra til lokale klima- og naturtiltak

Til våre leverandører og forretningspartnere

- Våre leverandører og forretningspartnere skal ha et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede
- De skal utøve sin virksomhet i tråd med retningslinjer for ansvarlig næringsliv og bidra til bærekraftig omstilling.
- Vi forventer at våre leverandører oppfyller våre krav om bærekraft og etisk forretningsvirksomhet

Til våre kunder

- Vi forventer at våre kunder inntar en bevisst holdning til bærekraft.

linjer, svake rutiner, og feilaktige kredittvurderinger. Derfor har vi i flere år jobbet med å heve kompetansen om bærekraft i vår organisasjon. I dette kapittelet kan du lese mer om kompetansearbeidet vi har gjort i 2024.

Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden er pekt på som et vesentlig tema for bankens bærekraftarbeid fordi vi kan ha en potensiell positiv påvirkning gjennom ansvarlige innkjøp og oppfølging av åpenhetsloven, som styrker konkurranse-betingelsene for leverandører som opererer på en god måte. Vi har redegjort for vårt arbeid med respekt for menneskerettigheter i dette kapittelet. I tillegg gir vår redegjørelse om aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven informasjon om vårt arbeid for å sikre respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i våre leverandørkjeder.

Forankring i virksomhetsstrategien

- Strategi for «Mer enn en bank»
- Kompetanse om bærekraft

Policyer og retningslinjer

- [Policy for bærekraft](#)
- [Etiske retningslinjer](#)
- [Standard for likestilling, inkludering og mangfold](#)
- Standard for etterlevelse av åpenhetsloven
- Policy for utkontraktering
- [Krav til leverandører om bærekraft og forretningsetiske forhold](#)
- Sponsorstrategi

Gjennomførte tiltak i 2024

- Gjennomført interne og eksterne tiltak for å øke kompetansen om bærekraft
- Vedtok vi standard for likestilling, inkludering og mangfold.
- Har blitt miljøfyrtårnsertifisert
- Gjennomført etikk-uke med tema etikk og kunstig intelligens, inkludert e-læringskurs og diskusjoner
- Videreført våre over 100 samarbeidsavtaler med lokale lag, foreninger og virksomheter, der vårt bidrag både er kompetanse, samarbeid og økonomi. Sammen med SpareBank 1-stiftelsene har vi bdiatt med 195 mill. kroner til lokalsamfunnet i 2024
- Videreført vårt samarbeid med Ungt Entreprenørskap og vår omfattende partnerskapsavtale med Universitetet i Sørøst-Norge
- Utdelt SpareBank 1 Ringerike Hadelands Talentstipend og Ringeriksstipendet
- Etablert SpareBank 1 Vekstprogram, deleier i Ringerike Næringsfond, bidratt til SpareBank 1 Ringerike Hadeland næringsstiftelse og finansiert Vekst- og Næringsbarometer
- Gjennomført en rekke markedsarrangementer som «Bedre råd»-seminar for kunder i privatmarkedet og Barnas Speredager
- Gjennomført prosjektet «100 historier om 100 millioner»
- Vi har hatt opplæring av seniorer i digitale banktjenester og tips for å unngå svindel med over 200 deltakere
- Revidert policy for bærekraft og våre bærekraftmål

Ivaretakelse av våre medarbeidere

Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidstakerrettigheter ivaretas gjennom etterlevelse av lov og tariffavtaleverk og i jevnlig dialog med medarbeidernes tillitsvalgte og verneombud. Vi har flere faste møte- og samarbeidsarenaer, og er tilknyttet en bedriftshelsetjeneste som bistår i dette arbeidet – både proaktivt og ved hendelser. Det er nærmere redegjort for hvordan vi ivaretar våre egne ansatte i kapittelet om aktivitet- og redegjørelsesplikten i årsrapporten for 2024.

Likestilling og mangfold

Sentralt i bærekraftarbeidet er menneskerettigheter og like muligheter for alle, slik at vi sikrer likestilling og mangfold, og forhindrer diskriminering. I 2024 vedtok vi standard for likestilling, inkludering og mangfold. Sammen med våre etiske retningslinjer skal standarden danne grunnlaget for hvordan vi jobber med likestilling og mangfold. I tillegg er vår bedriftsavtale, personalhåndbok og standard for varsling av kritikkverdige forhold, viktige rammeverk.

Vi har hatt to overordnende målsetninger på dette området i 2024:

- Kjønnsbalanse på alle ledernivåer innen 2025 (minimum 40 % av hvert kjønn)
- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive

kriterier

I SpareBank 1 Ringerike Hadeland vet vi at ulikheter i de ansattes egenskaper komplementerer og beriker. Vårt mangfold av ansatte skal speile det samfunnet vi er en del av. Uansett hvem du er, skal du som jobber i SpareBank 1 Ringerike Hadeland ha de samme spennende mulighetene som dine kolleger.

Vi har nulltoleranse for diskriminering, og i våre etiske retningslinjer er det nedfelt at vi skal bidra til at diskriminering, trakassering, seksuell trakassering eller mobbing ikke forekommer i konsernet. Vi skal også oppføre oss på en måte som ikke krenker menneskeverdet og vise respekt for grunnleggende menneskerettigheter.

Vi har 168 fast ansatte i banken og av disse er 62 % kvinner og 38 % menn. Vi har 16 midlertidig ansatte, hvorav 9 er kvinner. Vi har 1 innleid konsulent utover dette.

På ledernivå 3 (lederstillinger med personalansvar) har vi nådd målsetningen om kjønnsbalanse 60/40 med 47 % kvinner. Det har i 2024 ikke vært noen endringer i ledergruppen med nivå 2-ledere, og her er ikke målet om kjønnsbalanse oppfylt. Det er nærmere redegjort for arbeidet med kjønnslikestilling i kapittelet om aktivitet- og redegjørelsesplikten i årsrapporten.

Tilstand for kjønnslikestilling	2024	2023	2022
Andel kvinner totalt	64 %	62 %	63 %
Andel kvinner i ulike stillingskategorier			
Nivå 3-leder (lederstillinger med personalansvar)	47 %	44 %	69 %
Nivå 2-ledere (bankens ledergruppe)	33 %	33 %	33 %
Andel kvinner i styret	43 %	43 %	43 %

Kompetanse om bærekraft blant våre ansatte

I vår virksomhetsstrategi er kompetanse definert som ett av fire prioriterte områder som vi skal jobbe med innen bærekraft for å sikre at vi er relevante og konkurransedyktige. Vår dobbelt vesentlighetsanalyse peker også på at om vi har for lav ESG-kompetanse, kan det lede til mangelfull eller feilaktig rådgivning, mangelfulle retningslinjer, svake rutiner, og feilaktige kredittvurde-

ringer. Derfor har vi over flere år jobbet med å heve kompetansen om bærekraft i vår organisasjon.

I 2023 løftet vi kompetansen til alle medarbeidere innenfor bærekraft, med et stort kompetanseløft rettet mot alle roller i konsernet. I 2024 har vi spisset kompetansetilbudet, og rettet oppmerksomheten mot spesifikke roller i organisasjonen, bransjer på bedriftsmarkedet og områder der vi har særskilte behov. Vi



Foto: Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Foto: Akari.

har gjennom 2024 brukt eksisterende møteplasser og arbeidsprosesser aktivt som læringsarena. Målet har vært å gå fra kunnskap til kompetanse innenfor bærekraft, og sikre at vi endrer atferd, beslutningstaking og arbeidsprosesser.

Ett av de viktigste kompetanseområdene for 2024 har vært bærekraftrapporterings-regelverket CSRD. Det er gjennomført en rekke aktiviteter for å heve vår kompetanse på området:

- Risiko- og revisjonsutvalget har hatt et kompetanseløft om bærekraftrapportering fra 2023 og gjennom 2024.
- Kompetansepåfyll om CSRD for bærekraftforum og ledergruppa gjennom arbeid med oppdatering av dobbel vesentlighetsanalyse, foredrag og workshop.
- Deltakelse i allianseprosjekt og SamSpar-prosjekt om forberedelse til CSRD-rapportering.
- Ledergruppa og bærekraftforum har blitt tildelt et e-læringskurs om bærekraftrapportering.
- Foredrag om dobbel vesentlighet for økonomi- og finansavdelingen.
- Bærekraftforum har arbeidet med GAP-analyse CSRD.

Utover arbeidet med CSRD har vi utført flere tiltak for å heve vår bærekraftkompetanse:

- To medarbeidere har gjennomført bransjeprogram om bærekraft for finansnæringen – NTNU, modul 1 og 2

- To medarbeidere har vært på heldagskurs om grønnvaskingsrisiko i kommunikasjon
- Bedriftsmarkedsrådgiverne har fått foredrag om energimerking av næringsbygg.
- Innlegg om bærekraft for ansatte ved SpareBank 1 Økonomihuset
- Deltakelse i bærekraftnettverket Ringerike
- Deltakelse i prosjektet Bærekraft Hadeland
- Deltakelse på Finans Norges bærekraftkonferanse

Kunstig intelligens har gjort sitt inntog i vår organisasjon og bringer med seg mange muligheter, men også noen risikoer. I årets etikkuke var derfor tema etikk og kunstig intelligens. Målet er at vi sikrer at KI-systemer brukes på en måte som beskytter personvernet, unngår fordommer og diskriminering, og sikrer transparente og rettferdige beslutningsprosesser. For å fremme en ansvarlig og etisk bruk av kunstig intelligens, er det viktig å styrke kompetansen rundt etiske dilemmaer knyttet til KI. Alle ansatte fikk tildelt fem e-læringsmoduler, samt at hver avdeling brukte tid på etiske refleksjoner relevant for sin avdeling.

Vi har implementert en standard for likestilling, inkludering og mangfold, og i den forbindelse har alle ledere, fagsjefer og personer med roller i Samarbeids- og arbeidsmiljøutvalg fått kurset «Mangfold og inklude-



ring» bestående av tre e-læringskurs. Vi har arrangert et åpent NæringsPuls med foredrag og debatt om mangfold, der flere av våre ansatte også deltok.

Alle nyansatte tar, som del av onboardingen, e-læringskurset Bærekraftig finans og har en obligatorisk innføring i bærekraft fra fagsjef bærekraft. Kvartalsvise rapporter om bærekraft er tilgjengeliggjort for alle medarbeidere i banken. Disse gir blant annet innsikt i status for vårt bærekraftarbeid og utviklingen på området, herunder nyheter om reguleringer. Utover dette er en rekke e-læringskurs om bærekraft gjennomført i banken i 2024, blant annet som del av autorisasjonsordningen for rådgivere, jf. tabellen nedenfor.

For 2025 er planen å fortsette å bygge kompetanse innenfor bærekraft, i takt med nytt bærekraftsrapporteringsregelverk, kundebehov og bransjeutfordringer.

Utadrettede kompetansetiltak

Vi ønsker å være en drivkraft for bærekraftig utvikling i vår region, og da er kompetanse en viktig forutsetning. Samtidig som vi bygger bærekraftkompetanse internt

i egen organisasjon, har vi gjort følgende utadrettede kompetansetiltak i 2024:

- Foredrag om bærekraft i vår bank for prosjektet Bærekraft Hadeland
- Innlegg om bærekraft for sekretariatet for Regelrådet.
- Innlegg om bærekraft for styremedlemmer i boligsameier og borettslag i regi av Ringbo
- Deltakelse i prosjekt Bærekraft Hadeland og bærekraftsnettverk Ringerike
- NæringsPuls-arrangement om mangfold med innspilt podcast i etterkant om «Hva er greia med mangfold?»
- Innlegg om bærekraft på Ringerikskonferansen sammen med bærekraftnettverk Ringerike
- Bidrag til åpent møte på ByLab i Hønefoss i regi av bærekraftnettverket Ringerike om «Hvordan komme i gang med bærekraftarbeidet»
- Undervisning for videregående skoler i forbindelse med Ungt Entreprenørskap, der bærekraft inngikk som tema.

Bærekraftkurs	Antall som har gjennomført kurset
Bærekraft - Nye kompetansekrav	6
Bærekraft i personforsikring	1
Bærekraft i skadeforsikring	2
Bærekraft og landbruk	3
Bærekraftig finans	9
ESG-modulen - introduksjon	24
Etikk og kunstig intelligens	36
Mangfold og inkludering del 1	24



Foto: Fra arrangementet NæringsPULS med tema "Hva er greia med mangfold?"

Menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden

SpareBank 1 Ringerike Hadeland kan ha en potensiell positiv påvirkning på menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden gjennom ansvarlige innkjøp og oppfølging av åpenhetsloven. Dette styrker konkurransebetingelsene for leverandører som opererer på en god måte.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal være en organisasjon som har et aktivt forhold til bærekraft, og tar ansvar for miljøutfordringene samfunnet står ovenfor. Konsernet skal ikke, verken direkte eller indirekte, medvirke til krenkelse av mennesker- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet, hvitvasking, korrupsjon, alvorlig natur- og miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. Dette gjelder både internt og i forholdet til våre kunder og samfunnet ellers.

Våre etiske retningslinjer slår fast at den enkelte ansatte hos oss skal vise respekt for de grunnleggende menneskerettighetene, slik disse er beskrevet i sentrale

menneskerettighetskonvensjoner, i utførelsen av sitt arbeid eller verv i konsernet. Våre ansatte skal aktivt medvirke til at konsernets leverandørkjede, forretningsforbindelser og de selskapene som vi investerer i, respekterer menneskerettighetene. Våre etiske retningslinjer er vedtatt av styret og gjelder for hele konsernet.

Som del av SpareBank 1 Gruppen var vi medlem av FNs Global Compact i 2024. Dette er verdens største initiativ for næringslivets samfunnsansvar. Medlemmer er forpliktet til å følge FNs ti prinsipper for ansvarlig næringsliv, der respekt for menneskerettighetene står sentralt.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er underlagt åpenhetsloven. Redegjørelsen for våre aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven i 2024 og en nærmere omtale av forankringen av arbeidet med menneskerettigheter finnes i kapittelet «Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven» i årsrapporten.

Bankens rolle i lokalsamfunnet

SpareBank 1 Ringerike Hadelands visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Vi har en lang historie med å bidra til et sterkt lokalsamfunn, og vi vet at når menneskene trives, vil også banken trives. Vår tilstedeværelse i lokalsamfunnet er en mulighet til å skille oss positivt fra konkurrentene gjennom vårt genuine engasjement.

Vi har positiv påvirkning på lokalsamfunnene gjennom vårt arbeid og virksomhet. Sett opp mot FNs bærekraftsmål, gjelder dette mål 3 (god helse og livskvalitet), mål 4 (god utdanning), mål 8 (økonomisk vekst), mål 10 (mindre ulikskap), mål 16 (fremme fredelige og inkluderende samfunn).

Lokalt engasjement er nøkkelen til vår suksess. Vi har etablert over 100 samarbeidsavtaler med lokale lag, foreninger og virksomheter, hvor vi bidrar med både kompetanse, samarbeid og økonomi. Vi samarbeider med Ungt Entreprenørskap for å fremme økonomiutdanning og gründerskap blant ungdom. I tillegg har vi en omfattende partnerskapsavtale med Universitetet i Sørøst-Norge for å muliggjøre lokal utdanning på doktorgradsnivå og bidra til regional forskning og kunnskapsbygging.

Bærekraft er en integrert del av vår strategi. Vår sponsorstrategi er i tråd med bærekraft- og virksomhetsstrategien, som innebærer ESG-kartlegging av samarbeidspartnere og konkrete tiltak for sosial eller miljømessig bærekraft.

Ansvarlig drift er viktig for oss. Vi driver etisk markedsføring for å sikre at våre tjenester og produkter er transparente og forståelige for kundene. Vi måler kundetilfredshet annethvert år. I 2024 scores vi fortsatt på et godt nivå, og særlig på kvalitetselementet «Lokal støttespiller» er score vesentlig høyere enn sammenlignbare banker, både i privatmarkedet og blant små og mellomstore bedrifter.

Hva har vi gjort i 2024?

- Samarbeidsavtaler med lokale lag, foreninger og institusjoner med samlet økonomisk bidrag fra banken på ca 10,5 millioner kroner. Midlene er viktig for å opprettholde et bredt tilbud i lokalsamfunnene som treffer mange, og også som bidrag til å holde deltakerkostnader nede, slik at vi bidrar til mindre ulikhet i muligheter for innbyggere med ulike økonomiske forutsetninger. I tillegg kommer SpareBank 1-stiftelsenes tildelinger. Total sum for bidrag fra den lokale sparebanktradisjonen er 195 millioner kroner
- Talentstipend for utvikling av ferdigheter innen idrett,

kultur, kompetanseutvikling og miljø-/samfunnsengasjement videreføres. I 2024 ble det utdelt om lag 650.000 kroner fordelt på 11 stipender til lokale talenter

- Ringeriksstipendet for kombinasjon av universitetsutdanning og toppidrett videreføres. I 2024 ble det delt ut to stipend på totalt kr 60 000
- Vi er deleier i Ringerike Næringsfond for å skape flere lokale arbeidsplasser
- Vi bidrar med gave til SpareBank 1 Ringerike Hadeland næringsstiftelse for innovasjon og næringsutvikling, hvor det blant 49 søkere er gitt prosjektbidrag og gjort investeringer for til sammen 7,1 millioner kroner
- Vi har etablert SpareBank 1 Vekstprogram, med fire bedrifter i ettåring program, og to åpne seminar med 120 deltaker. Resultatene etter første år er allerede økt verdiskapning og etablering av nye arbeidsplasser
- Finansiering av Vekst- og Næringsbarometer for regional kunnskap og næringsutvikling
- Gjennomført «Bedre råd»-seminar for kunder i privatmarkedet med deltakelse av over 500 personer, fordelt på tre arrangementer i regionen
- Temamøte for russ med omkring 100 deltakere
- Bidratt til Ungt Entreprenørskap med gründerskap på videregående skoler, inkludert foredrag for 75 elever
- Når banken gir gaver til eksterne bidragsytere, gjeater, eller julegaver til ansatte, velger vi utelukkende korteste gaver for å støtte lokal verdiskapning
- Deltatt i det lokale næringsutviklingsprosjektet «Bærekraft Hadeland»
- Gjennomført prosjektet «100 historier om 100 millioner» for å løfte frem, og fortelle om våre samarbeid og bidrag til lokalsamfunnet
- Holdt opplæring av seniorer i digitale banktjenester og tips for å unngå svindel, med over 200 deltakere
- Gjennomført digital undervisning for 10. klassinger om personlig økonomi og forbrukerrettigheter
- Arrangert Barnas Sparedager, med ulike aktiviteter knyttet til læring om sparing, med omkring 3 900 mottakere av aktivitet, og 850 besøkende på fysiske arrangementer

Vi er stolte av vårt engasjement i lokalsamfunnet og vil fortsette å bidra til bærekraftig vekst og utvikling i vår region.

Finansiell inkludering

Ifølge Finans Norge er over 600 000 nordmenn i dag ikke digitale, enten fordi de ikke har digitale ferdigheter, fordi de har ulike handicap eller fordi de ikke kan



Foto: Fra vår stand på Randsfjordfestivalen 2024

språket godt nok⁸. For å sikre at disse menneskene likevel får tilgang til banktjenester har bankene i Norge blitt enige om en bransjenorm for finansiell inkludering. Denne normen har også SpareBank 1 Ringerike Hadeland sluttet seg til. Dette innebærer at banken har de viktigste tjenestene analogt tilgjengelig for kundene.

Som et tiltak på bakgrunn av bransjenormen for Finansiell inkludering har banken gjennom 2024 gjennomført flere kurs for eldre på ulike lokasjoner knyttet til bankID, nettbank og mobilbank. I tillegg er det gjort betydelige holdningskampanjer i sosiale medier, samt utsendelse av brev til særlig risikoutsatte grupper knyttet til svindel.

⁸ <https://www.finansnorge.no/tema/finansiell-inkludering/forbrukerinformasjon/>

ANSVARLIG OG ETISK FORRETNINGSDRIFT

Økonomisk kriminalitet undergraver det finansielle systemets integritet og er en trussel mot velferdssamfunnet og et sunt næringsliv. Vi og andre banker har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge, avdekke og avverge svindel, hvitvasking, sanksjonsomgåelse og terrorhandlinger. Ved å jobbe aktivt på dette feltet og etterleve lover og retningslinjer, gir vi i dag et positivt bidrag til et sunt næringsliv i vårt markedsområde.

Vår dobbel vesentlighetsanalyse indikerer at dersom vi ikke jobber godt mot økonomisk kriminalitet, kan samfunnsvirkningen potensielt bli negativ. Vi observerer økning i svindelforsøk av våre kunder, og har i løpet av de siste årene iverksatt omfattende tiltak for å motvirke dette.

Personvern og datasikkerhet er strengt regulert, og vi er avhengige av kundenes tillit. Det er derfor viktig for oss å sikre verdiene og dataene vi forvalter. Gjennom gode rutiner, verktøy og kontroller er påvirkningen i dag positiv, men samfunnsvirkningen kan bli negativ om noe skulle gå galt på disse områdene.

Vår dobbel vesentlighetsanalyse peker på både muligheter og risikoer for vår virksomhet som følge av bærekraftfaktorer. En av risikoene som analysen peker på, er faren for ESG-reguleringsbrudd. Manglende kapasitet, kompetanse og ressurser kan potensielt medføre at vi ikke klarer å følge opp de regulatoriske kravene som vi underlegges.

Alt av regelverk som banken er underlagt skal følges. I 2024 har vi hatt særskilt fokus på forberedelser til etterlevelse av de nye kravene innen bærekraftrapport-

Strategisk forankring



Våre bærekraftmål

For hele konsernet

Kampen mot økonomisk kriminalitet

- Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet.
- Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard.

Våre bærekraftforventninger

Til vår organisasjon

- Vi skal innarbeide bærekraft i alle relevante arbeidsprosesser
- Vi skal jobbe kontinuerlig og systematisk for å redusere klimagassutslipp fra vår egen virksomhet
- Vi skal ha kompetanse på bærekraft

Til våre leverandører og forretningspartnere

- Våre leverandører og forretningspartnere skal ha et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede
- De skal utøve sin virksomhet i tråd med retningslinjer for ansvarlig næringsliv og bidra til en bærekraftig omstilling
- Vi forventer at våre leverandører oppfyller våre krav om bærekraft og etisk forretningsvirksomhet

Til våre kunder

- Vi forventer at våre kunder inntar en bevisst holdning til bærekraft og klima- og naturrisiko og følger lover og forskrifter.

Forankring i virksomhetsstrategien

- Strategi for «Mer enn en bank»
- Kompetanse om bærekraft
- Reduksjon av klimagassutslipp i egen drift

Policyer og retningslinjer

- [Policy for bærekraft](#)
- [Etiske retningslinjer](#)
- Policy for antihvitvasking, antiterrorfinansiering, sanksjonsetterlevelse og antisvindelarbeid
- Policy for styring og kontroll av sikkerhet
- Policy for personvern

tering (CSRD). Det er en styrke for banken å være en del av SpareBank 1 - alliansen og SamSpar for å kunne dra veksler på faglig samarbeid om etterlevelse av regelverk på en god måte.

I dette kapittelet kan du lese mer om vårt arbeid med ansvarlig og etisk forretningsdrift. Det handler om vårt arbeid mot økonomisk kriminalitet, med personvern og it-sikkerhet og det vi gjør for å sikre god styring i vår virksomhet.

Policyer og retningslinjer (forts.)

- Standard om interne misligheter
- Standard for etterlevelse av åpenhetsloven
- Standard for etterlevelse av offentliggjøringsforordningen
- Innkjøpsrutine
- [Krav til leverandører om bærekraft og forretningsetiske forhold](#)
- Rutine for investeringsrådgivning
- [Retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond i SpareBank 1](#)
- Eierstyring og selskapsledelse (NUES)

Gjennomførte tiltak i 2024

- Oppdatert dobbel vesentlighetsanalyse innen bærekraft
- Revidert policy for bærekraft og våre bærekraftmål
- Arbeidet med forebygging, hendelseshåndtering og bevisstgjøring av kunder om svindel og økonomisk kriminalitet
- Gjennomført risikovurdering på antihvitvaskområdet, revidert policy og rammeverk samt gjennomført kompetansetiltak
- Gjennomført kontrollaktiviteter knyttet til personvernområdet og gjennomgått databehandleravtaler
- Reviderte våre etiske retningslinjer
- Reviderte våre varslingsrutiner
- Gjennomførte etikkuke med obligatoriske kurs og diskusjoner i avdelingsmøtene
- Oppdaterte autorisasjoner for aktuelle rådgivere, der etikk er et obligatorisk emne
- Arbeidet for å sikre profesjonelle rekrutteringsprosesser, med bakgrunnssjekker og introduksjonsprogram som sikrer kunnskap om blant annet etisk standard
- Implementerte en rekke systemtekniske tiltak, som skal hjelpe oss i enda større grad å ha kontroll på mulighetene for å begå interne misligheter

Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking

Økonomisk kriminalitet er et samfunnsproblem som rammer både enkeltpersoner og næringslivet. Det undergraver det finansielle systemets integritet og er en trussel mot velferdssamfunnet og et sunt næringsliv. Kanalisering av midler som stammer fra kriminell virksomhet gjennom banken er en vedvarende trussel som må avverges. Vi og andre banker har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge, avdekke og avverge svindel, hvitvasking, sanksjonsomgåelse og terrorhandlinger. Kundene spesielt, og samfunnet generelt, skal ha tillit til at SpareBank 1 Ringerike Hadeland jobber aktivt på dette feltet og til enhver tid etterlever gjeldene lover og retningslinjer på området. Slik kan vi gi et positivt bidrag til et sunt næringsliv i vårt markedsområde.

Banken har som en del av bærekraftmålene nedfelt at «Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet» og at «Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard».

Hvordan jobber vi for å forhindre økonomisk kriminalitet og hvitvasking?

Kampen mot økonomisk kriminalitet er en del av vårt bærekraftarbeid. Gjennom etterlevelse av plikter og regelverk bidrar konsernet til å ruste det finansielle systemet slik at kriminelle aktører erfarer at økonomisk kriminalitet blir slått ned på. Vi arbeider for å forebygge, avdekke og avverge at banken benyttes til kriminelle formål. Arbeidet er risikobasert og styres av en overordnet retningslinje, rammeverk og operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. De regulatoriske forventningene på området er i utvikling og økende og banken jobber kontinuerlig for å tilpasse seg dette. Banken har en egen avdeling for arbeidet mot økonomisk kriminalitet som består av 7 årsverk. Avdelingen har i tillegg 4 studenter i deltidsstillinger som jobber med opprydnings- og listearbeid.

Banken har etter hvitvaskingsregelverket en vid undersøkelsesplikt om kundeforhold. Kontinuerlig arbeid med løpende kundeoppfølging og risikovurderinger av bankens privat- og bedriftskunder er et prioriteringsområde. Dette sørger for at kundene bruker banken i tråd med opplysninger de har gitt og at forsøk på økonomisk kriminalitet blir fulgt opp og rapportert.

Hva har vi gjort i 2024?

Banken har gjennom 2024 arbeidet med forebygging, hendelseshåndtering og bevisstgjøring av kunder. Vi har gjennomført en egen risikovurdering på området. Denne er behandlet i bankens styre og legger grunnlag

for tiltak som er nødvendig å ha fokus på videre i 2025. Vi gjennomfører kvartalsvis rapportering til bankens ledelse og styre. Bankens policy og rammeverk på området er revidert og det jobbes kontinuerlig med forbedring av bankens operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.

Svindelforebygging har krevd mye ressurser i avdelingen og i banken forøvrig. Antisvindelarbeid er et krevende arbeid og banken er en pådriver inn i fellesskapet i SpareBank 1-alliansen for å videreutvikle systemer som detekterer og fanger opp forsøk på svindel mot bankens kunder.

Det er gjennomført årlig kompetanseoppdatering av ansatte, ledelse og styret slik at samtlige har en forståelse for bankens samfunnsansvar og hvorfor arbeidet mot økonomisk kriminalitet er viktig. Området økonomisk kriminalitet og antihvitvasking har blitt oppdelt i 8 ulike e-læringskurs med forskjellige temaer tilpasset den enkeltes ansvar og stilling for å bygge kompetansen som kreves i de ulike rollene. Enkelte kurs tildeles kun et mindre antall ansatte, mens andre kreves gjennomført av alle ansatte (inkludert ledergruppe og styre).

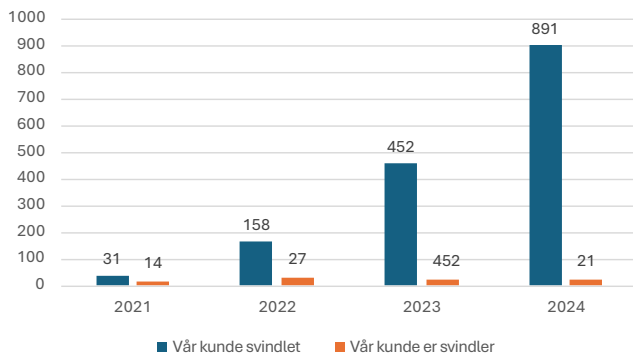
I tillegg gjennomfører Avdeling Økonomisk kriminalitet jevnlig informasjons- og opplæringsrunder i avdelingene. Ansatte i Avdeling Økonomisk kriminalitet har i løpet av 2024 gjennomført opplæringsseanser innenfor antihvitvaskingsarbeidet gjennom Spama. Et utvalg ansatte fra avdelingen deltok på den årlige hvitvaskingskonferansen i regi av Finans Norge, Finanstilsynet og Økokrim. Opplæring og kompetanse av alle ansatte anses som et vesentlig risikoreduserende tiltak innenfor området.

Statistikk om vårt arbeid mot økonomisk kriminalitet i 2024

I 2024 så vi en betydelig økning i antall forsøk på svindel og reelle svindelsaker. Banken fulgte opp totalt 912 svindelsaker i 2024 hvorav 891 av disse sakene omhandler bankens kunder som har blitt utsatt for svindelforsøk. I 21 av sakene er det en reell mistanke om at det er en av bankens kunder som opererer som svindler.

Hovedvekten av svindel-tilfellene vi har registrert på bankens kunder er phishing/smishing-forsøk. I tillegg ser vi et økende omfang av investerings-bedragerier. Det er bekymringsfullt at stadig flere unge kunder benytter sin konto i banken til å svindle andre eller operere som muldyr. Et pengemuldyr er en person som stiller

Antall svindelsaker



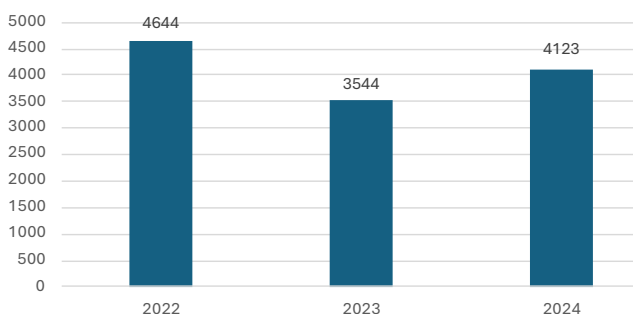
bankkontoen til disposisjon, mottar penger fra én person og overfører dem videre til en annen (digitalt eller i kontanter) mot betaling. Dette er hvitvasking og blir slått hardt ned på. Disse kundene får sitt kundeforhold avviklet for ulovlig bruk av kontoen.

Det jobbes aktivt både internt og i fellesskap i SpareBank 1-alliansen med å iverksette tiltak for å redusere svindel. Dette gjelder for eksempel begrensninger i produkter, tidsforsinkelser i betalinger samt forbedrede deteksjonssystemer som kan oppdage unormal aktivitet på kunder.

Hvert år screenes millioner av transaksjoner gjennom vår elektroniske overvåking som fanger opp uregelmessige transaksjoner. Dersom systemer og manuelle rutiner fanger opp betalinger vi ikke forstår bakgrunnen for, vil det iverksettes intern undersøkelse.

I 2024 ble totalt 4123 transaksjoner identifisert for videre kontroll. Dette er flagginger i bankens transaksjonsovervåking samt flagginger på kunder som benytter seg av kontant-i-butikk-tilbudet (innskudd og uttak av kontanter i Norgesgruppen-butikkene). Banken har igjennom 2024 jobbet med å redusere antall falske positive flagginger (flagginger som ikke er mistenkelige). Antall flagginger er på samme nivå som i 2023 og andelen falske positive flagginger er fortsatt relativt høy. Spissing av regelsett slik at de treffer bedre og utvikling av mer avansert maskinlæ-

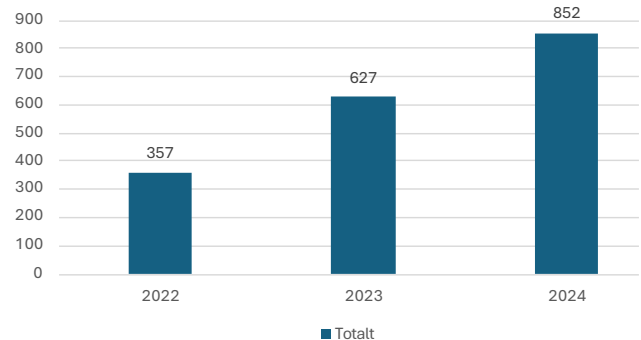
Antall flaggende saker i transaksjonsovervåkingen



rings-regler for å fange opp modus vil være fokusområdet også i 2025.

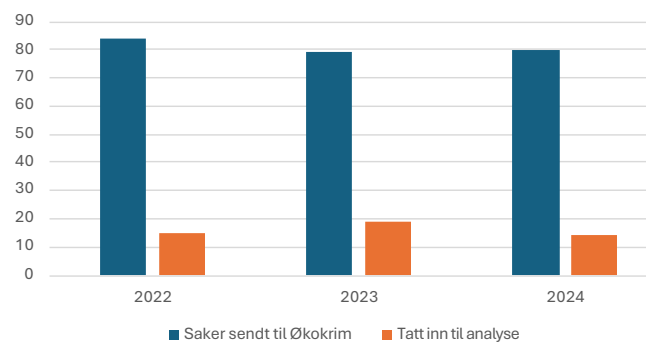
Banken gjorde utvidete undersøkelser i 852 saker. Dette er saker hvor det granskes, vurderes og følges ytterligere opp for å avverge at banken benyttes til ulovlige formål. I hovedvekten av disse tilfellene blir kunder fulgt opp med kundetiltak hvor de blir bedt om redegjørelse og dokumentasjon tilknyttet transaksjonen.

Saker til undersøkelse i banken



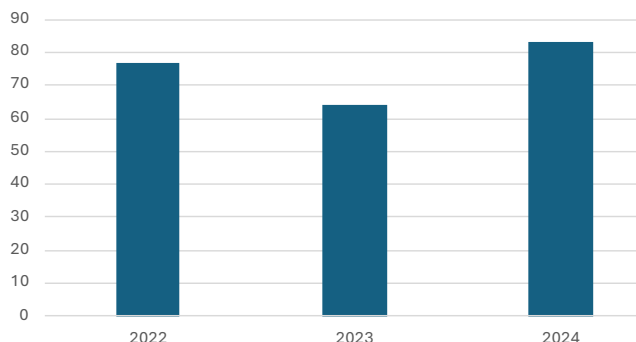
De ytterligere undersøkelsene resulterte i 74 meldinger om mistenkelige transaksjoner meldt til Økokrim. En slik melding blir bearbeidet, beriket og analysert av Økokrim og eventuelt videreformidlet til politi, tilsyns og kontrollmyndigheter, samt utenlandske samarbeidende tjenester.

Saker sendt til Økokrim



Banken avviklet 99 kundeforhold i 2024 fordi vi ikke kunne gjennomføre nødvendig oppfølging av kundeforholdet i tråd med regelverket. Eksempelvis skjer dette dersom en kunde ikke kan redegjøre for pengers opprinnelse eller ved manglende svar på bankens henvendelser. Avvikling av kundeforhold kan være inngripende for kundene, og banken avvikler kun dersom vi har saklige og legitime grunner til det.

Avviklede kundeforhold



Hva skal vi jobbe videre med i 2025?

I 2025 skal banken øke kunnskapen og ha fokus på effektiv og god opplæring på området økonomisk kriminalitet. Dette gjelder for ansatte på alle nivåer i banken.

Det skal gjøres løpende vurderinger av bankens etterlevelse av hvitvaskings-regelverket basert på rundskriv og veiledninger fra Finanstilsynet og aktuelle tilsynsrapporter. Bankens ansatte skal følge med på lokale og nasjonale utviklingstrekk som kan relateres til kriminelle handlinger.

Banken har etter hvitvaskingsregelverket en vid undersøkelsesplikt om kundeforhold. Kontinuerlig arbeid med løpende kundeoppfølging av bankens privat- og bedriftskunder er et prioriteringsområde. Dette sørger for at kundene bruker banken i tråd med opplysninger de har gitt og at forsøk på økonomisk kriminalitet blir fulgt opp og rapportert.

Videre arbeid med effektive og gode rutiner for svindeloppfølging og svindleforebygging er et prioriteringsområde i 2025.

Personvern

Vi lever av tillit og våre kunder skal ha tillit til at personopplysningene deres er trygge hos oss.

Slik jobber vi for å forhindre at personopplysninger kommer på avveie

Vi behandler alle personopplysninger i tråd med gjeldende regelverk (GDPR). Dette gjøres ved at personopplysninger:

- Behandles på en lovlig, rettferdig og åpen måte
- Kun samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke videre-behandles på en måte som er uforenelig med behandlingens formål
- Er adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig (dataminimering)
- Er korrekte og oppdaterte, og mulig å rette dersom de er uriktige
- Lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte lenger enn nødvendig
- Behandles på en måte som ivaretar krav til informasjonssikkerhet

Hva har vi gjort i 2024?

Styring og kontroll

Styringsdokumenter for personvern blir revidert årlig. Krav til informasjonssikkerhet og personvern følger krav i IKT-forskriften og personvernregelverket.

I tillegg revideres interne rutiner som regulerer hvordan

personopplysninger skal innhentes, lagres, behandles og slettes årlig. Oppdatering av behandlingsoversikt, sikre korrekt tilgangsstyring, tiltak som reduserer risikoen for personvernhendelser, opplæring og bevisstgjøring i organisasjonen er punkter som har fokus i banken, og følges opp av bankes personvernombud, med bistand fra personsvernrådgiver.

SpareBank 1 Ringerike Hadelands etterlevelse av personvernregelverket ble revidert av bankens internrevisor i 2022 og delvis i 2024, ved at databehandlervtaler ble gjennomgått. Resultatet av den uavhengige gjennomgangen var tilfredsstillende, men vi vil jobbe videre for å øke kvaliteten ytterligere.

Personvernombud og compliance-funksjonen har gjennomført kontrollaktiviteter knyttet til personvernområdet i 2024, noe som har bidratt til økt kvalitet.

Personvern ved nye og endrede produkter og løsninger

Systemeiere og daglige behandlingsansvarlige i SpareBank 1 Ringerike Hadeland ivaretar krav til personvern når det innføres nye produkter og løsninger, eller når det gjennomføres endringer.

I samarbeid med de andre alliansebankene er det utarbeidet et etterlevelsverktøy som bidrar til å dokumentere at personvernkravene etterleves. Ri-

sikovurderinger, personvernkonsekvensvurderinger og vurdering av rettslig grunnlag er en viktig del av denne dokumentasjonen.

Avvik

Avvik rapporteres til tilsynsmyndigheter og er grunnlag for systematisk forbedringsarbeid. Banken oppfordrer alle ansatte til å melde fra om personvern-avvik, og tematikken tas jevnlig opp av personvernombudet og risikofunksjonen i deres interne informasjonsarbeid i virksomheten. At det gradvis har blitt flere avvik, viser at det er økende bevissthet om å melde fra om personvern-avvik.

For 2024 ble det registrert 1 avvik fra SpareBank 1 Ringerike Hadeland, samt 6 avvik fra SpareBank 1 sentralt og andre tilknyttede selskap på vegne av SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Banken har ikke tidligere fått pålegg eller overtredelsesgebyr fra Datatilsynet. Dette skyldes at avvikene ikke er vurdert som alvorlige brudd

på personvern-sikkerheten, og at det ble iverksatt tilstrekkelige tiltak for å rette opp feil og hindre fremtidige avvik.

Opplæring

Alle ansatte får jevnlig obligatorisk opplæring i informasjonssikkerhet og personvern. I 2024 var gjennomføringsgraden på e-læringskurs innen informasjonssikkerhet og personvern 95 prosent.

Planer for personvernarbeidet fremover

Fagmiljøene i SpareBank 1-alliansen vil fortsette samarbeidet som bidrar til å forbedre vurderinger, støttemetoder, opplæringsaktiviteter og -verktøy for ledere og fagpersoner.

Banken vil fortsette arbeidet med å forbedre dokumentasjonen av hvordan personvernkravene blir etterlevd, samt følge opp våre leverandører og utkontrakterte tjenester innen personvernområdet.

	2020	2021	2022	2023	2024
Antall avvik	5	11	4	8	24
Antall avvik meldt til Datatilsynet	1	5	1	0	7
Antall pålegg eller sanksjoner fra Datatilsynet	0	0	0	0	0



IT-sikkerhet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland forvalter store verdier og er avhengig av kundenes tillit. Det er derfor viktig for oss å sikre disse verdiene. IT-sikkerhet er et av verktøyene vi prioriterer for å sikre oss og kundene. Norske banker er i forkant i bruk av teknologi, og dermed blir vi også et attraktivt mål for økonomisk kriminalitet ettersom store deler av vår bankvirksomhet skjer digitalt.

Cyberhendelser er en potensiell trussel mot det finansielle systemet og den finansielle stabiliteten. Vi jobber derfor aktivt med sikkerhet på ulike områder for å redusere denne risikoen.

SpareBank 1 er en sterk merkevare, og en betydelig aktør i det norske finansmarkedet. Derfor er det viktig å ha en policy som gir et tilfredsstillende sikkerhetsnivå og bidrar til en hensiktsmessig organisering av sikkerhetsarbeidet og etterlevelse av gjeldende lovkrav.

SpareBank1 Ringerike Hadelands policy for styring og kontroll av sikkerhet gir overordnede føringer for hvordan selskapet skal innrette sin virksomhet slik at selskapet etterlever regelverket på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte. SpareBank 1 Ringerike Hadelands policy for styring og kontroll av sikkerhetsrisiko skal støtte opp under virksomhetens strategiske valg og den daglige drift. Policyen revideres årlig og godkjennes av styret. I 2024 har fokuset i revisjonen vært å tilpasse policyen til det nye regelverket som kommer på digital motstandsdyktighet (DORA-forordningen).

Gjennom samarbeidet i SpareBank 1 - alliansen har vi tilgang på kvalifisert kompetanse på cybertrusler og tiltak vi må sette i drift for å demme opp for truslene som stadig dukker opp. Banken har egne KPI'er på ansattes håndtering av sikkerhetshendelser og phishingangrep.

God styring

Etikk og antikorrupsjon

Vårt konsern er avhengig av høy tillit fra kunder, interessenter og samfunnet ellers. Profesjonalitet og integritet skal prege ansatte som jobber hos oss. Korrupsjon er straffbart og vi har nulltoleranse for økonomisk kriminalitet. Arbeidet med etikk og antikorrupsjon er viktig for å opprettholde tilliten til oss som finanskonsern. Ved å gå foran som gode eksempler kan vi også bidra positivt til samfunnet rundt oss.

Hvordan jobber vi med å sikre etisk forretningsdrift og forhindre korrupsjon?

Verdiskaping skal skje i tråd med god rådgivningsskikk og innenfor rammer der den enkelte medarbeider ikke bryter etiske retningslinjer for å tilfredsstille økonomiske mål. Banken har nulltoleranse for korrupsjon og aksepterer ikke handlinger som kan oppfattes som bestikkelser eller forsøk på å påvirke saksbehandlingen på en utilbørlig måte.

Ansatte i konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal under ingen omstendighet benytte sin stilling til å oppnå personlige fordeler eller opptre på en slik måte

at det kan skade konsernets omdømme eller være i strid med norsk lov.

Arbeidet med etikk og anti-korrupsjon er forankret i bankens etiske retningslinjer, som revideres årlig. Retningslinjene skal bidra til at medarbeiderne overholder taushetsplikten, unngår opptreden som kan skade bankens omdømme, ivaretar sin habilitet og håndterer interessekonflikter. Videre beskriver retningslinjene hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Det gjennomføres årlige etikkuker for å sikre kontinuerlig oppdatering på området.

Vårt interne arbeid er også forankret i retningslinje om interne misligheter. I tråd med denne, gjennomfører vi en rekke tiltak for å forebygge, avdekke og håndtere risiko for interne misligheter. Vårt interne arbeid knyttet til sikkerhet underbygger også en organisasjonskultur som kjennetegnes av høy etisk standard.

Vi stiller også krav til våre leverandører gjennom vårt standard vedlegg om bærekraft som skal benyttes ved alle avtaleinngåelser. Leverandører og forretnings-

partnere skal etterleve lover, regler og interne retningslinjer, samt opptre i samsvar med god forretningsskikk i enhver sammenheng. Vi orienterer om at vi ikke godtar at ansatte i SpareBank 1 Ringerike Hadeland tilbys eller mottar gaver eller andre fordeler som kan oppfattes som bestikkelser og korrupsjon. Leverandøren skal heller ikke akseptere slik praksis i forhold til sine egne ansatte.

I 2024 reviderte vi våre etiske retningslinjer og varslingsrutiner. Vi oppdaterte standard for sponsoravtaler slik at forretningsetikk inngår som tydelig element. Vi gjennomførte etikkuke med obligatoriske kurs og diskusjoner i avdelingsmøtene og oppdaterte autorisasjoner for aktuelle rådgivere, der etikk er et obligatorisk emne. Videre arbeidet vi for å sikre profesjonelle rekrutteringsprosesser, med bakgrunnssjekker og introduksjonsprogram som sikrer kunnskap om blant annet etisk standard. Vi implementerte en rekke systemtekniske tiltak, som skal hjelpe oss i enda større grad å ha kontroll på mulighetene for å begå interne misligheter.

Det er ikke avdekket tilfeller av korrupsjon i konsernet i 2024.

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de målene og overordnede prinsippene som banken styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviseiernes, kundenes, medarbeidernes og andre gruppers interesser i banken. SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 2021 og retter seg etter dens anbefalinger så langt det passer for en sparebank med egenkapitalbevis. Formålet med anbefalingene for eierstyring og selskapsledelse er at selskaper notert på regulerte markeder skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledeling mellom egenkapitalbeveiere, styret og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Konsernet følger i all hovedsak alle prinsippene.

Nærmere redegjørelse finnes i vedlegget til årsrapporten om eierstyring og selskapsledelse.

Markedsføring

Det er viktig for banken å drive etisk markedsføring som gjør tjenestene og produktene våre transparente og forståelige. Dette er for å sikre at kunden er godt informert og kan ta gode finansielle beslutninger. Det har ikke vært noen tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon, merking av produkter og tjenester, eller til kommunikasjon og markedsføring i 2024.

Det er viktig for oss at kundene er fornøyd. Hvis noe ikke er som det skal, setter vi pris på at kunden forteller det til oss, enten ved å ringe oss eller sende inn klage

via vår klageservice. Kunden kan også gå videre med sin sak til Finansklagenemda dersom kunden opplever at klagen ikke løses av SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Ansvarlige investeringer

SpareBank 1 Ringerike Hadelands investeringer utøves på en slik måte at de oppfyller krav og regelverk i bankens bærekraftstrategi. Dette betyr at banken ikke skal investere i selskaper som bidrar til krenkelser av menneske- og arbeidstakerrettigheter, som for eksempel tvangsarbeid og barnearbeid. Bankens investeringer skal heller ikke bidra til alvorlig miljøskade eller korrupsjon.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland hadde per 31.12.2024 en likviditetsportefølje på 3,6 mrd. kroner, hovedsakelig bestående i norske boligkredittforetak og kommunepapirer. Bankens preferere grønne obligasjoner framfor ikke grønne, og styret har fastsatt en målsetning om å øke andelen grønne papirer i likviditetsporteføljen til 50 prosent innen utgangen av 2030. Per 31.12.2024 var andelen grønt 17 prosent.

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fastsatt en investeringsramme på 50 mill. kroner i aksjer utover det som anses å være strategiske investeringer i felles kontrollert virksomhet og aksjer i datterselskaper.

Ansvarlige anskaffelser

Bankens anskaffelser skal være mest mulig bærekraftige og kostnadseffektive. Det meste av bankens innkjøp ivaretas av innkjøpssamarbeidet i SpareBank 1-alliansen. Avdeling for allianseinnkjøp inngår leverandøravtaler på vegne av alliansen og følger opp bærekraftsrisiko relatert til disse. Allianseinnkjøp forventer av leverandører og forretningspartnere at de har et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede, samt at de aktivt og målrettet jobber for å redusere negativ påvirkning av klima, miljø og sosiale- og forretningsetiske forhold. Det stilles krav til leverandørene om at de har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling. Videre stilles krav om etterlevelse av åpenhetsloven, føring av klimaregnskap og plan for omstilling til netto null.

Bankens anskaffelser skal gjennomføres i tråd med våre etiske retningslinjer. Ved krav om skriftlig kontrakt skal nye leverandører, før inngåelse av avtale, gjennom en leverandørgodkjenningssprosess. Ved avtaleinngåelse skal leverandøren forplikte seg til «Standard om bærekraft i innkjøp».

Se for øvrig styrets redegjørelse etter åpenhetsloven i årsrapporten.

Ansvarlig forvaltning i fond

Fondssparing er et viktig spareprodukt for våre kunder. Fondene vi tilbyr er investert i selskaper innen svært mange ulike sektorer, både i Norge og globalt. Det er krevende å få oversikt over selskapenes ansvarlighet og bærekraftprestasjoner, både innen miljø, klima, menneske- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet og virksomhetsstyring. Ved å gi god informasjon og rådgivning har vi mulighet til å hjelpe våre kunder som er opptatt av bærekraft med å gjøre ansvarlige investeringer som kan bidra til å skape en bærekraftig fremtid.

Hvordan jobber vi for å sikre ansvarlig forvaltning?

Vi formidler fond fra ulike fondsforvaltere videre til våre kunder. For å sikre en ansvarlig forvaltning, stiller vi krav til fondsforvalterne som vi distribuerer fond fra. Når vi samarbeider om dette i SpareBank 1-alliansen er vi en stor aktør som kan påvirke.

Ved utgangen av 2024 hadde kundene til SpareBank 1 Ringerike Hadeland plassert om lag 4,7 mrd. kroner i ulike fond- og spareprodukter (verdipapirfond, spareforsikringer og aktiv forvaltning). Banken er tilknyttet agent for ODIN og kan i medhold av ODINs konsesjon yte investeringsrådgivning på verdipapirfond.

I tillegg til fondsutvalget vi distribuerer tilbyr banken, gjennom SpareBank 1 Forvaltning, aktiv forvaltning. På vegne av våre kunder investerer SpareBank 1 Forvaltning hovedsakelig i andre fond (eksterne fondsleverandører), i tillegg til direkteinvesteringer i selskaper. Å ta hensyn til bærekraftsfaktorer er en del av risikostyringen gjennom hele investeringsprosessen. ESG-vurderinger inngår, på linje med andre finansielle faktorer, i investeringsbeslutningene. Utvelgelsen tar utgangspunkt i hvilken profil porteføljen skal ha med hensyn til regioner, sektorer og investeringsstil (risiko- og avkastningsprofil).

SpareBank 1 Forvaltning har etablert egne retningslinjer for ansvarlig forvaltning. Retningslinjene omfatter både selskapene det er investert i gjennom de eksterne fondsleverandørene og direkteinvesteringene. Muligheten til direkte påvirkning er størst i forbindelse med direkteinvesteringene, men retningslinjene utgjør også en sentral del av forventningene til fondsleverandører. I investeringssamtaler med kundene har vi fokus på å avdekke bærekraftspreferanser. I 2023 ble nytt støtte-system for rådgiverne våre innen området sparing- og investering tatt i bruk, noe som bidrar til bedre kundesamtaler om bærekraft. Videreutvikling av støtte-

systemet med spørsmål og illustrasjoner gjennom hele 2024 gjør at rådgivere er enda bedre rustet til å avdekke kundens bærekraftspreferanser.

Krav til verdipapirfondsførvaltere

Gjennom våre [retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond](#) har vi definert hva vi oppfordrer, forventer og krever av forvalterne av verdipapirfondene som vi distribuerer. Som forutsetning for distribusjon i våre kanaler skal alle verdipapirfondsførvaltere skriftlig bekrefte at de er kjent med og følger våre retningslinjer.

SpareBank 1 stiller krav om at fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med ikke investerer i virksomheter som selv, eller gjennom enheter de kontrollerer, investerer i kontroversielle våpen i tråd med bestemmelsene til Statens pensjonsfond utland. Fondenes portefølje screenes opp mot oljefondets liste for utelukkelse av selskaper under kriteriene produksjon av kjernevåpen og statsobligasjonsunntaket. Gjennomgangen skjer minimum årlig gjennom produktrevisjonen og som del av godkjennelsesprosessen for nye produkter.

Kort sagt forventer vi at forvalterne av de respektive fondene er aktive eiere og ekskluderer selskap og sektorer for å sørge for en mer bærekraftig utvikling for selskapet isolert sett, men også for samfunnet og miljøet. Vi tror også dette er viktige faktorer for selskapenes verdiskapning til eierne, som igjen er våre kunder.

Dersom en forvalter bryter med kravene og etter dialog med oss ikke velger å endre praksis, vil vi stoppe distribusjonen av det respektive verdipapirfondet. Vi har i tillegg merket fondene, og ordningen for dette er nærmere beskrevet nedenfor.

Fond og bærekraft

Vi bruker data fra EUs offentliggjøringsforordning: Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) som utgangspunkt for å merke fondene. Hvilket merke de ulike fondene får er definert med utgangspunkt i at fondsforvaltere rapporterer i henhold til artikkel 6, 8 og 9 i SFDR. Denne rapporteringen omhandler hvordan de integrerer bærekraftsaspekter i sine investeringsstrategier. Forvalteren har ansvar for å vurdere og rapportere hvordan de oppfyller kravene i tråd med de spesifikke kriteriene som er satt av SFDR.

ESG-faktorer vektlegges i kombinasjon med finansielle kriterier når SpareBank 1 utarbeider oversikt over anbefalte fond.

GRI-indeks

Bruk av GRI	SpareBank 1 Ringerike Hadeland har rapportert i henhold til GRI-standardene for perioden 1.1.2024-31.12.2024.
GRI 1 vi har brukt	GRI 1: Foundation 2021
Relevante GRI Sektor standarder	

Generell informasjon (GRI 2: Generell informasjon (General Disclosures) 2021)			
GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2024	Rapportering 2024
1. Organisasjonen og dens rapporteringspraksis			
2-1	Detaljer om organisasjonen: Navn på virksomhet; eierskap og juridisk selskapsform; hovedkontor; land virksomheten opererer i		Navn: SpareBank 1 Ringerike Hadeland Vi er en sparebank med egenkapitalbevis notert på Oslo Børs. Eierskap: Bankens største eiere er tre lokale sparebankstiftelser; SpareBank 1-stiftelsen Ringerike, SpareBank 1-stiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal og SpareBank 1-stiftelsen Gran Hovedkontor: Hønefoss Virksomheten opererer i Norge
2-2	Enheter inkludert i organisasjonens bærekraft-rapportering		Dersom ikke annet er spesifisert, gjelder vår rapport for morbankens virksomhet.
2-3	Rapporteringsperiode, hyppighet og kontaktperson		Rapporteringsperiode er 1.1.2024-31.12.2024 Vi rapporterer årlig Kontaktperson: maria.rosenberg@rhbank.no
2-4	Endring av historiske data fra tidligere rapporter		Se side 188, 189, 192 i bærekraftrapporten.
2-5	Gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapportering		Rapporten er behandlet i bankens ledergruppe og vedtatt i bankens styre. Rapporten er ikke verifisert av ekstern revisor.
2. Aktiviteter og ansatte			
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser		Se Styrets årsberetning i årsrapporten. Se også kapittelet <i>Verdikjede og påvirkninger</i> på side 172 i bærekraftrapporten.
2-7	Ansatte		Ivaretagelse av våre medarbeidere på side 198
2-8	Arbeidere som ikke er ansatte		Ivaretagelse av våre medarbeidere på side 198
3. Styring			
2-9	Styringsstruktur og sammensetning		Eierstyring og selskapsledelse/Pkt 9 Styrets arbeid Styrets årsberetning, Bankens strategi og satsingsområder Presentasjon av styret Tilstand for kjønnslikestilling
2-10	Nominering og utvelgelse av øverste beslutningsorgan		Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 7 Valgkomiteer og Punkt 8 Styret, sammensetning og uavhengighet
2-11	Informasjon om styreleder		Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 8 Styret, sammensetning og uavhengighet Presentasjon av styret

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2024	Rapportering 2024
2-12	Styrets og konsernledelsens oversikt over håndteringen av organisasjonens påvirkning		Se følgende kapitler i bærekraftrapporten: <i>Policy og behandling i styrende organer</i> side 170, <i>Dobbel vesentlighetsanalyse</i> side 171, <i>Styring av klimarelaterte risikoer og muligheter</i> side 180
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere organisasjonens påvirkning		Se følgende kapitler i bærekraftrapporten: <i>Forankring og organisering av bærekraftarbeidet</i> s. 169 og <i>Styring av klimarelaterte risikoer og muligheter</i> s.180
2-14	Styrets rolle i bærekraftrapporteringen		Styret har behandlet bankens bærekraftrapport og dobbel vesentlighetsanalyse med vesentlige påvirkninger.
2-15	Interessekonflikter		<i>Eierstyring og selskapsledelse</i> , punkt 4 og punkt 9
2-16	Kommunikasjon av kritiske hensyn		<i>Eierstyring og selskapsledelse</i>
2-17	Styrets samlede kunnskap om bærekraftstrategien		<i>Styrets årsberetning</i> Bærekraftrapporten: <i>Forankring og organisering av bærekraftarbeidet</i> side 169, <i>Styrets oppsyn med klimarelaterte risikoer og muligheter</i> side 180
2-18	Evaluerings av styret		<i>Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 9 Styrets arbeid</i>
2-19	Retningslinjer for godtgjørelse		<i>Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 11</i> <i>Note 20 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte</i> <i>Note 22 Pensjoner</i> Retningslinjer for godtgjørelse
2-20	Prosessen rundt å fastsette godtgjørelse		<i>Eierstyring og selskapsledelse</i> punkt 11 og punkt 12
2-21	Årlige totale kompensasjonsforhold		<i>Note 20 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte</i>

4. Strategiutforming og utførelse

2-22	Uttalelse om bærekraftstrategi		<i>Adm.banksjefs kommentarer</i> <i>Styrets årsberetning</i>
2-23	Bedriftens retningslinjer for ansvarlig forretningsdrift		Policy for bærekraft og Etiske retningslinjer . Se også: <i>Rammeverk og FNs bærekraftsmål</i> side 166, <i>Våre bærekraftforventninger</i> side 168, <i>Menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden</i> side 201, <i>Ansvarlig og etisk forretningsdrift</i> side 204
2-24	Innarbeidelse av bedriftens retningslinjer		<i>Forankring og organisering av bærekraftarbeidet</i> side 169, <i>Dobbel vesentlighetsanalyse</i> side 171, <i>Kompetanse om bærekraft blant våre ansatte</i> side 198
2-25	Klageordninger og prosessen for å utbedre negativ påvirkning		<i>Vårt arbeid med likestilling, mangfold og inkludering</i> <i>Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven</i> <i>Markedsføring</i> side 211, <i>Personvern</i> side 208, <i>Ivaretagelse av våre medarbeidere</i> side 198, <i>Interessenter</i> side 171
2-26	Varsling og andre ordninger for å søke råd og sende bekymringsmeldinger		<i>Vårt arbeid med likestilling, mangfold og inkludering</i> side 142. <i>Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven</i> Bærekraftrapporten: <i>Markedsføring</i> side 211, <i>Personvern</i> side 208, <i>Ivaretagelse av våre medarbeidere</i> side 198, <i>Interessenter</i> side 171
2-27	Etterlevelse av lover og reguleringer		Ingen manglende etterlevelse som banken er kjent med.
2-28	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger		Medlem i Finans Norge, medlem av UN Global Compact gjennom SpareBank 1-gruppen i 2024, medlem av PCAF Partnership for Carbon Accounting Financials.

5. Interessenter

2-29	Tilnærming til interessentdialog		<i>Interessenter</i> side 171, <i>Dobbel vesentlighetsanalyse</i> side 171,
2-30	Tariffavtaler		Fullt dekket av kollektive tariffavtaler.

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2024	Rapportering 2024
Spesifikk informasjon (GRI 3: Vesentlig tema (Material topics) 2021)			
3-1	Prosess for å identifisere vesentlige tema		<i>Dobbel vesentlighetsanalyse</i> side 171
3-2	Liste over vesentlige tema		Våre vesentlige påvirkninger: • Indirekte klima- og naturpåvirkning • God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet • Ivaretagelse av våre medarbeidere (ny) • Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden
Indirekte klima- og naturpåvirkning i privatmarkedet og bedriftsmarkedet			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		<i>Klima og miljø</i> side 176
SB1RH1	Indirekte klima- og naturpåvirkning i privatmarkedet og bedriftsmarkedet		
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert		<i>Resultatsammendrag</i> <i>Resultatregnskap</i>
201-2	Finansielle konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer		Risikoer og muligheter side 173, Klimarisiko side 180, Oppsummert TCFD-rapportering side 217
201-3	Pensjonsforpliktelser og andre ytelser		Ikke vesentlige tema, jf. oversikten over.
201-4	Offentlige støtteordninger		
305-1	Direkte klimagassutslipp (Scope 1)		<i>Klimaregnskap for vår egen virksomhet</i> side 189 <i>Vedlegg 1: Klimagassutslipp egen virksomhet</i> side 218
305-2	Indirekte energirelaterte klimagassutslipp (Scope 2)		<i>Klimaregnskap for vår egen virksomhet</i> side 189 <i>Vedlegg 1: Klimagassutslipp egen virksomhet</i> side 218
305-3	Andre indirekte klimagassutslipp (Scope 3)		<i>Klimaregnskap for vår egen virksomhet</i> side 189 <i>Vedlegg 1: Klimagassutslipp egen virksomhet</i> side 218 <i>Finansierte klimagassutslipp</i> side 186 <i>Vedlegg 2: Metode for beregning av estimerte, finansierte klimagassutslipp</i> side 219
305-4	Klimagass utslippsintensitet		<i>Estimerte utslipp per omsetning</i> side 193
305-5	Reduksjoner i klimagassutslipp		<i>Finansierte klimagassutslipp</i> side 186 <i>Klimaregnskap for vår egen virksomhet</i> side 189
305-6	Utslipp av ozon-nedbrytende stoffer (ODS)		Ikke relevant
305-7	Nitrogenoksider (NOx), svoveloksider, (SOx), og andre betydelige luftutslipp		Ikke relevant
God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		<i>Ansvarlig og etisk forretningsdrift</i> side 204
SB1RH2	God styring, antihvitvask-arbeid, personvern og datasikkerhet		
205-1	Transaksjoner som er risikovurdert		<i>Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking</i> side 206
205-2	Kommunikasjon og opplæring om policyer og prosedyrer knyttet til anti-korrupsjon		<i>Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking</i> side 206, <i>Etikk og antikorrupsjon</i> side 210
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak		<i>Etikk og antikorrupsjon</i> side 210
418-1	Begrunnede klager som gjelder brudd på kundenes personvern og tap av kundens data		<i>Personvern</i> side 208
Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		<i>Menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden</i> side 201, <i>Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven</i>
SB1RH3	Menneskerettighets- og arbeidsforhold i leverandørkjeden		
414-1	Nye leverandører som ble screenet ved hjelp av sosiale kriterier		<i>Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven</i>
414-2	Negative sosiale påvirkninger i verdikjeden og iverksatte tiltak		<i>Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven</i>

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2024	Rapportering 2024
Ivaretagelse av våre medarbeidere			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Sosiale forhold s. 196
SB1RH4	Ivaretagelse av våre medarbeidere		Ivaretagelse av våre medarbeidere s. 198 Aktivitet og redegjørelsesplikten
401-1	Nye ansatte og turnover	Rapporterer ikke aldersfordeling eller region for nye ansatte	Likestilling og mangfold, Turnover og rekruttering
401-2	Fordeler gitt til heltidsansatte som ikke gis til midlertidige eller deltidsansatte.		Ikke relevant
401-3	Foreldrepermisjoner	Rapporterer kun uttak i samlet antall dagsverk per kjønn	Likestilling og mangfold, Foreldrepermisjon
405-1	Mangfold i styringsorganer og blant ansatte		Likestilling og mangfold
405-2	Forholdet mellom grunnlønn og godtgjørelse for kvinner og menn		Likestilling og mangfold, Lønn fordelt på kjønn og stillingsgrupper (faste ansatte og vikarer)

Oppsummert TCFD-rapportering

Område	Lenke til vår rapportering
Styring	
Virksomhetens styring av klimarelaterte trusler og muligheter	
a) Beskrivelse av styrets oppsyn med klimarelaterte trusler og muligheter	Styrets oppsyn med klimarelaterte risikoer og muligheter side 180
b) Ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelaterte trusler og muligheter	Ledelsens rolle i vurdering og håndtering av klimarelaterte risikoer og muligheter side 181
Strategi	
Aktuelle og potensielle virkninger av klimarelaterte trusler og muligheter på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging	
a) Klimarelaterte trusler og muligheter virksomheten har identifisert på kort, mellomlang og lang sikt	Klimarisiko s. 180 Risikoer og muligheter s. 173
b) Betydningen av klimarelaterte trusler og muligheter for virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging	Klima og miljø side 176, Klimarisiko side 180
c) Den potensielle betydningen av ulike scenarioer på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging	Risikoer og muligheter side 173
Risikostyring	
Hvordan virksomheten identifiserer, vurderer og håndterer klimarelatert risiko	
a) Prosessene virksomheten benytter for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko	Prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko side 181
b) Virksomhetens prosesser for håndtering av klimarelatert risiko	
c) Hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er integrert i virksomhetens helhetlige risikostyring	
Mål og metoder	
Metoder, mål og parametere som brukes for å vurdere og håndtere relevante klimarelaterte trusler og muligheter	
a) Metodene som virksomheten bruker for å vurdere klimarelaterte trusler og muligheter i lys av dens strategi og prosesser for risikostyring	Vi benytter bankens ordinære systematikk for risikokartlegging. Se: Verdikjede og påvirkninger side 172, Risikoer og muligheter side 173, Klimarisiko i bankens utlånsportefølje side 183, Finansierte klimagassutslipp side 186
b) Scope 1, scope 2 og scope 3 klimagassutslipp, og de relaterte risikofaktorene.	Finansierte klimagassutslipp side 186, Klimaregnskap for vår egen virksomhet side 189 Estimerte utslipp per omsetning side 193
c) Målene virksomheten bruker for å håndtere klimarelaterte trusler og muligheter og resultater i forhold til målene	Våre bærekraftmål side 168 Klima og miljø side 176

VEDLEGG 1: Klimagassutslipp egen virksomhet

Bankens mellomlangtsiktige mål er at egen virksomhet er klimanøytral i 2030. Dette innebærer at vi innen utgangen av 2030 skal kutte utslippene fra egen drift i scope 1-3 med minimum 50 prosent i forhold til 2019, og kompensere for resten på en ansvarlig måte. Vi jobber derfor med å redusere klimagassutslippene i vår egen drift.

Metode for beregning av utslipp

Vi utarbeider klimaregnskap for vår egen virksomhet ved hjelp av Cemasys. Informasjonen som benyttes i vårt klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" - GHG protokollen. Dette er den mest anvendte metoden verden over for å måle selskapers utslipp av klimagasser.

Scope 1

Scope 1 inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (egeneide, leide eller leasede kjøretøy, oljekjeler etc.). Videre inkluderes eventuelle direkte prosessutslipp (av de seks klimagassene). Fram til og med 2022, hadde vi biler med fossilt drivstoff. Utslipp fra forbrenning av drivstoff var basert på antall kjørte kilometer. I 2022 erstattet vi våre biler med to elbiler, så utslipp i 2023 og 2024 i denne kategorien er 0.

Scope 2

Scope 2 inkluderer indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Utslippsfaktorene som benyttes i Cemasys for elektrisitet er basert på nasjonale brutto produksjonsmikser fra International Energy Agency's statistikk (IEA Stat). Den nordiske miksfaktoren dekker produksjonen i Sverige, Finland, Norge og Danmark og reflekterer det felles nordiske markedsområdet (Nord Pool Spot). Som utslippsfaktorer for fjernvarme benyttes enten faktisk produksjonsmikser basert på innhentet informasjon fra den enkelte produsent, eller gjennomsnittsmikser basert på IEA statistikk.

Vi har brukt Krafttriket som kilde for å se på strømforbruk for alle banklokasjoner eksklusive Gran og for en av våre hytter. For Gran har vi fått en faktura med vår totale strømforbruk.

På kontoret i Jevnaker bruker vi 90 % bio-varme. I tillegg kommer også strømforbruk fra våre andre hytter og en ferieleilighet som er tilgjengelig for våre ansatte og pensjonister. Vi har delt strømforbruket slik at vi har regnet med rett utslippsfaktor avhengig av geografisk plassering (leiligheten i Spania beregnes med annen utslippsfaktor).

Vi har rettet strømforbruk fra i fjor og 2022 for vårt banklokale på Gran og en av våre hytter, slik at disse også nå er basert på forbrukstall. Dermed blir totalt strømforbruk i 2023 på 1.138 MWh, mot 923 MWh som vi rapporterte i 2023.

Scope 3

Scope 3 er indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer og tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll (derav indirekte). Typisk scope 3 rapportering vil inkludere ansattes pendling, flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, vannforbruk etc.

Kategori 1 Kjøpte varer og tjenester

Denne kategorien inkluderer vårt vannforbruk siden 2022 og våre sendte debetkort til kunder siden 2023. Vi måler vannforbruk i m³ på hovedkontoret og på Jevnaker. Basert på disse tallene, og fordeling av årsverk per sted, har vi estimert vårt totale vannforbruk.

Kategori 5 Avfall

For vårt hovedkontor har vi data for avfall basert på fakturaer fra vårt avfallsselskap. Basert på dette har vi estimert våre totale utslipp basert på årsverk per sted. Fra 2022 hadde vi levert papiravfall som ble resirkulert, papiravfall som ble resirkulert og restavfall som ble forbrent. Siden juni 2024 måler vi også vår leverte plastmengde (blandet plast myk og hard plast) på hovedkontret. Vi sorterer også matavfall, som bli hentet av HRA og blir til biogass og biogjødsel. Her har vi målt avfallsmengde på hovedkontor i en uke. Basert på dette og fordeling av årsverk har vi estimert totale mengden matavfall, som tilsvarer 3,3 tonn i 2024. Det samme har vi gjort for glass/metall, som tilsvarer 0,4 tonn. Vi har ikke tatt dette med i utslippstallene, fordi dette er et veldig grovt og usikkert estimat.

Kategori 6 Forretningsreiser

Denne kategorien omfatter ansattes kjørelengde i bil og flyreiser. Kjørelengde i bil er utslipp basert på kjøregodtgjørelse (elbil og vanlig bil) til våre ansatte registrert i kilometer. Vi har målt dette siden 2019. Siden 2023 rapporterer vi også forretningsreise (flyreise) basert på informasjon fra vårt reisebyrå. Vi hadde flyreiser i Norge, men også noen utenfor Norge. Vi har rettet tall for 2023 for flyreiser og kjøregodtgjørelse, fordi det ble oppdaget en feil. Dermed blir totalt tCO₂e utslipp i 2023 6,8 i stedet for 6,4.

VEDLEGG 2: Metode for beregning av estimerte, finansierte klimagassutslipp

Banken er fra og med 2023 medlem av og bruker metoden til PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) for å beregne estimert utslipp for bedriftsmarkedsporteføljen og boliglånsporteføljen. Vi har basert våre beregninger på veilederen fra Finans Norge fra desember 2024⁹, som er opprettet for å harmonisere rapporteringen på klimagassutslipp fra utlånsporteføljer, blant annet ved å bruke PCAF-metoden. Alle utslipp i utlånsporteføljene tilhører GHG-protokollen scope 3 underkategori 15 investeringer og lån. Scope 3-utslipp er utslipp som indirekte knyttes til finansforetakets aktiviteter, og som er utenfor finansforetakets direkte kontroll.

Beregning av finansierte klimagassutslipp er ikke en eksakt vitenskap. Veilederen fra Finans Norge er ikke en fasit på hvordan alle avveininger bør gjøres, men det gis en rekke anbefalinger av to årsaker: Det bidrar til å senke terskelen for finansforetakene til å rapportere finansierte klimagassutslipp, og det bidrar til å øke sammenlignbarheten på tvers i finansnæringen.

Virksomheter som rapporterer sine klimagassutslipp skal synliggjøre både reelle klimagassutslipp som stammer fra produksjonen av elektrisitet, og de markedsbaserte utslippene knyttet til kjøp av opprinnelsesgarantier. I lokasjonsbasert metode anlegges et fysisk perspektiv og utslippsfaktoren er basert på faktiske utslipp knyttet til elektrisitetsproduksjon innenfor et spesifikt område. I det markedsbaserte perspektivet, beregnes utslippsfaktor basert på om virksomheten velger å kjøpe opprinnelsesgarantier eller ikke. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier dokumenterer leverandøren at kjøpt elektrisitet kommer fra kun fornybare kilder, som gir en utslippsfaktor på 0 gram CO₂e per kWh. Elektrisitet som ikke er knyttet til opprinnelsesgarantier får en utslippsfaktor basert på produksjonen som er igjen etter at opprinnelsesgarantiene for fornybar andel er solgt. Dette kalles residual miks, og er normalt signifikant høyere enn den lokasjonsbaserte faktoren.

Overordnet om data og datakvalitet

For å kunne estimere finansierte klimagassutslipp er finansforetakene avhengig av informasjon om kundenes eller investeringenes klimagassutslipp. Beregning av de underliggende klimagassutslippene som inngår i finansierte klimagassutslipp kan deles inn i tre kategorier (rangert fra høyest til lavest etter datakvalitet):

- Klimagassutslipp som er rapportert av de underliggende selskapene selv (PCAF datakvalitetsscore 1 og 2)
- Klimagassutslipp som er beregnet via fysiske faktorer som energiforbruk, antall produserte varer eller lignende (PCAF datakvalitetsscore 3)

- Klimagassutslipp som er beregnet via utslipp pr. økonomisk aktivitet som utslipp pr. omsetning eller pr. balanseverdi (PCAF datakvalitetsscore 4 og 5)

Bedriftsmarkedsporteføljen

Vi har kun beregnet klimagassutslipp for vår utlånsportefølge på egen balanse. Verdipapirer har vi ikke beregnet utslipp fra.

Metodikk

Vi har tatt utgangspunkt i utlånsvolumet på egen balanse eksklusive renter per utløpet av året per bedriftskunde. Volumet er avstemt mot note 5 i årsregnskapet. Avviket mot egen balanse er mellom 0,1-0,3% per kvartal. Det vil ikke lykkes å få en 100% avstemming, fordi banken gjør visse korreksjoner fra kontoers saldo til selve noten. Som 'bedriftskunde' definerer vi alle kunder i vårt system, bortsett fra kunder som er registrert med sektorkode 8500 (lønnstakere, pensjonister, trygdede studenter mv.) eller 9800 (utenlandske husholdninger).

Vi har benyttet regnskapsdata fra Brønnøysundregistrene¹⁰ der det har vært tilgjengelig for kunne bruke inntektsbaserte utslippsfaktorer med PCAF-kvalitet 4. Der det mangler regnskap, brukes balansebaserte utslippsfaktorer med PCAF-kvalitet 5. Vi har brukt Exiobase, som er en global database som gir oversikt over hvordan finansierte aktiviteter påvirker miljøet, for å beregne utslippene knyttet til investeringer og utlån. For å avgjøre hvilken næring et selskap hører til og finne rett Exiobase code, har vi tatt utgangspunkt i næringskode og brukt PCAF sin Exiobase classification mapping- tabell Version 22-09-2023. For næringskode har vi brukt selskapets næringskode som registrert i interne systemer.

Vi har brukt følgende tre ulike metoder for beregning av klimagassutslipp som er beskrevet i veileder fra Finans Norge:

- Metode for bedriftslån og unoterte verdipapirer
- Metode for landbruk
- Metode for næringseiendomsselskap

Klimagassutslipp fra en gitt bedriftskunde er beregnet med bruk av kun én av disse metodikkene. Vi har brukt metoden for næringseiendomsselskap når en kunde har en næringskode 68100, 68209 eller 68201 og har lån til en eller flere næringseiendommer. Vi har brukt metoden for landbruk når en kunde har en næringskode som starter med 01.xxx eller 02.xxx og får tilskudd jf. databasen for produksjons- og avløsertilskudd til jordbruksforetak fra Landbruksdirektoratet¹². For alle bedriftskunder som har en næringskode med unntak fra næringseiendomsel-

⁹ https://www.finansnorge.no/siteassets/dokumenter/maler-og-veiledere/veileder-for-beregning-av-finansierte-klimagassutslipp_oppdatt-desember-2024.pdf

¹⁰ <https://www.brreg.no/>

¹¹ https://db.carbonaccountingfinancials.com/PCAF_emission_factor_database.php?getdata=2&fn=EXIOBASE_Industry%20Classification%20Mapping_240423.xlsx

skapskunder (68100, 68209 eller 68201) eller landbrukskunder (næringskode som starter med 01.xxx eller 02.xxx) har vi brukt metoden for bedriftslån og unoterte foretak.

Bedriftslån og unoterte verdipapirer

Her har vi fulgt veilederen fra Finans Norge etter beste evne. Vi har benyttet Exiobase-faktorer fra høst 2024, Region="Advanced economies" og Classification Level 2="Sector Average" til å hente utslippsfaktorer fra PCAF Business loans and unlisted equity database, siste ver-

sjon september 2024 [1]. Disse faktorene er også brukt for 2023, slik at man kan sammenligne endringer over tid. Når næringskode er 00.000 har vi brukt utslippsfaktorer som tilsvarer kategori S7. Siden faktorene i PCAF databasen er i tCO₂/M. EUR, har vi konvertert utlånsvolumer og driftsinntekter fra NOK til EUR ved å bruke snitt valutakurs i 2019. Så har vi gjort inflasjonsjusteringen frem til måletidspunkt for saldo i rapporteringen. [2] Der datakvalitet var 4, brukte vi følgende formel for beregning av vårt finansierte klimagassutslipp:

Finansierte klimagassutslipp

$$= \sum_s \frac{\text{Utestående eksponering mot selskap}}{\text{Egenkapital} + \text{Gjeld}} \times \text{Driftsinntekter selskap i M.EUR} \times \text{Selskapets klimagassutslippfaktor}$$

Der datakvaliteten var 5, brukte vi følgende formel for beregning av vårt finansierte klimagassutslipp:

Finansierte klimagassutslipp

$$= \sum_s \text{Utestående eksponering mot selskap i M.EUR} \times \text{Selskapets klimagassutslipp faktor}$$

Endring i metodikken

Faktorsettet som brukes for beregninger av utslippene i årsrapporten 2024 er forskjellig fra det som ble brukt for beregninger av utslippene i årsrapporten for 2023. Da brukte vi Exiobase-faktorer hvor Country="Norway". Fra og med 2024 brukes ikke dette lenger, og i stedet for å bruke sub-bransje Exiobase-koder, bruker vi den overordnede bransjekoden. Så det betyr at vi går fra et faktorsett med mer enn 400 faktorer til kun 34 faktorer. Vi bruker ny metodikk til å beregne utslippstall også tilbake for 2023.

Datakvalitet

Siden det er veldig krevende å hente inn faktiske utslippsdata fra selskaper, har vi kun estimerte utslippstall, så datakvalitet er 4 og 5. Et selskap får datakvalitet 4 dersom regnskapsdata fra Brønnøysundregistrene er tilgjengelig, hvis ikke blir datakvaliteten 5.

For enkelte bransjer er det identifisert store avvik mellom faktisk rapporterte tall fra rapporterende foretak og Exiobase-faktorene. Dette gjelder blant annet ren fornybar energiproduksjon. For denne sektoren har vi satt utslippene til 0 i tråd med det nasjonale klimagassregnskapet som utarbeides av Miljødirektoratet, SSB og Nibio.

Vi kan oppnå en bedre datakvalitet i fremtiden dersom vi kan bruke klimaregnskap som selskapene selv rapporterer. Per nå er det veldig få selskap i vårt portefølje som utarbeider egne klimaregnskap. Det ville være veldig praktisk om klimaregnskap blir en del av det som innrapporteres til Brønnøysundregistrene, slik at data enkelt kan gjenbrukes. Vi er kjent med at det er tatt et bransjeinitiativ for å få til dette, og vi støtter dette initiativet.

Svakheter

Metoden vi har benyttet forutsetter at selskapene er registrert med den næringskoden som passer best til aktiviteten vi har finansiert. Det kan være vesentlige forskjeller i estimerte klimagassutslipp mellom ulike næringskoder.

Landbruk

Her har vi etter beste evne beregnet vårt finansierte klimagassutslipp basert på veilederen fra Finans Norge. Vi har hentet data om våre bedriftskunder fra databasen over produksjons- og avløsertilskudd til jordbruksforetak fra Landbruksdirektoratet¹⁵, basert på matrikkelinformasjon for gjeldende år. Dette for å vite hvilke type dyr og hvor mange dyr, eller type produksjon en kunde har per

¹² <https://hotell.difi.no/?dataset=ldir/produksjon-og-avlosertilskudd/2023>

¹³ https://db.carbonaccountingfinancials.com/PCAF_emission_factor_database.php?partitionpage=Business+loans+and+unlisted+equity

¹⁴ <https://www.dnb.no/bedrift/markets/valuta-renter/valutakurser-og-renter/HistoriskeValutakurser/Hovedvalutaer-innevaerende/hovedvaluta-erdaglig-innevaerende.html>

¹⁵ Digitaliseringsdirektoratet | Datahotell - Difi

¹⁶ <https://www.platonklima.no/wp-content/uploads/2022/02/Rapport-analyse-5-2022-Klimagassutslipp-fra-jordbruk-1.pdf>

år. Når en landbrukskunde har produksjonstall med både høst- og vårantall, da prioriteres høstantall over vårantall i utslippsberegningen. Det er ikke mulig å avstemme utlånstall mot regnskap fordi vi har i våre regnskap ikke et fungerende skille mellom aktive bønder med landbruksbasert klimagassutslipp og bo-landbruk. I tillegg ligger landbrukskunder i BM og PM.

Basert på tabell 16 og 17 fra veilederen, som er basert på Platon-rapport 5/2022¹⁶, har vi beregnet hvor mye klimagassutslipp en kunde har. Vi har brukt utslippsfaktor (scope 1 og 2) inkludert dieselforbruk. Vi har beregnet vårt finansierte klimagassutslipp ved å multiplisere fordelingsfaktor (Loan to value; LTV) med landbrukskundens utslipp. Fordelingsfaktoren er beregnet ved å dele utestående eksponering med summen av verdigrunnlag av alle landbrukseiendommer en kunde har. Når LTV var større enn 1 har vi korrigert den til 1, fordi vi ikke kan finansiere mer utslipp enn et selskap har.

Endring i metodikken

Vi har gjort flere endringer i forhold til i fjor. Vi har knyttet våre eiendommer med matrikelinformasjonen til produksjons- og avløsertilskuddsdatabasen i stedet for en liste med bedriftskunde og deres organisasjonsnummer. Det betyr at vi nå også har tatt med utslipp fra landbrukskunder som er registrert som privatkunde i vårt system. I tillegg har vi for bo-landbrukskundene kun beregnet utslipp fra deres bolig i stedet for å bruke metodikken bedriftslån og unoterte verdipapir som vi gjorde i for. I tillegg har vi rettet for en feil som påvirket at noen kunder fikk dobbelt så høyt utslipp som de faktisk har. Så når en landbrukskunde har produksjonstall med både høst- og vårantall, prioriteres høstantall over vårantall i stedet for å ta med begge to i utslippsberegningen.

Datakvalitet

Fordi vi har beregnet klimagassutslipp basert på produksjons- og arealfaktorer er datakvaliteten på nivå 3 for alle landbrukskunder som er beregnet etter denne metoden. For de landbrukskundene som ikke får tilskudd og ikke ligger i tilskuddsdatabasen antar vi de kun har utslipp fra boligen sin, såkalte bo-landbrukskunder. For skogkunder (kunder som har næringskode 02.xxx) har vi ikke beregnet utslipp. Vi kan oppnå en bedre datakvalitet i fremtiden dersom vi kan bruke faktiske rapporterte utslipp fra landbruket. Det kan oppnås gjennom tilgang til Landbrukets klimakalkulator¹⁷ (datakvalitet score 2), som er et digitalt verktøy spesielt utviklet for landbruksnæringen og den norske bonden. Klimakalkulatoren gir oversikt over utslipp og hvilke muligheter som finnes både for å redusere utslipp og binde karbon på gårdsnivå. Det er i dag

frivillig for bonden å bruke Landbrukets klimakalkulator, og signaler fra landbruksnæringen tyder på at det vil kunne ta noen år før dette blir utbredt. Hvor hurtig dette vil gå vil være avhengig av blant annet hvor mange av varemottakene og bankene som setter krav til dette, samt av regulatorisk utvikling.

Næringseiendomsselskap

Her har vi lagt metodikken for næringseiendom i veilederen fra Finans Norge til grunn. Vi har definert låntakere i denne klassen som kunder med næringskode 68100, 68209 eller 68201 og som har lån til én eller flere næringseiendommer.

Basert på Country= Norway, regnskapsår, energikarakter, bruksareal og bygningstype har vi hentet faktoren for strømintensitet fra PCAF Commercial real estate database¹⁸. Databasen ble sist oppdatert i august 2023 og er basert på CRREM Global Pathways.

Faktoren for strømintensitet er deretter brukt for å beregne strømforbruk for eiendommene.

Vi har så brukt den lokasjonsbaserte faktoren fra Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) for beregning av en eiendoms lokasjonsbaserte klimagassutslipp.^[2] Den siste kjente faktor er fra 2023 og tilsvarer 15 gram CO₂e/kWh. Denne faktoren er brukt for utslippene i rapporteringsår 2023 og 2024. Deretter har vi multiplisert eiendomsutslipp med fordelingsfaktoren, for å beregne vårt finansierte klimagassutslipp.

For beregningen av fordelingsfaktoren (LTV) har vi ikke tatt den opprinnelige verdien av bygg, men dagens estimerte verdi fra det respektive året for et eiendomsobjekt levert av Eiendomsverdi. Vi har korrigert for krysspanter. Når LTV var større enn 1 har vi korrigert den til 1, fordi vi ikke kan finansiere mer utslipp enn en bygning har.

Datakvalitet

Vi har brukt Eiendomsverdi som kilde for energimerke, bruksareal, bygningstype og antall bygninger. Vi har brukt energimerket som er lik som energiattesten for bygningen, men der vi manglet dette, brukte vi det estimerte energimerket. Der en eiendom hadde flere pant med ulike energimerker, har vi tatt det dårligste energimerket som utgangspunkt. For bruksareal har vi tatt seksjonens bruksareal hvis det er kjent, eller totalt bruksareal for alle seksjoner hvis eiendommen består av 1 eller 0 seksjoner. Ellers totalt bruksareal delt på antall seksjoner hvis eiendommen består av mer enn 1 seksjon. For borettslag har vi tatt sum av kjent boareal for

¹⁷ <https://klimasmartlandbruk.no/klimakalkulatoren/>

¹⁸ <https://building-db.carbonaccountingfinancials.com/index.php>

¹⁹ <https://www.nve.no/energi/energisystem/kraftproduksjon/hvor-kommer-stroemmen-fra/>

²⁰ Elhub er et teknologiselskap heleid av Statnett som drifter en dataplattform som inneholder data fra målingspunkter i hele Norge.

²¹ <https://building-db.carbonaccountingfinancials.com/index.php>

²² https://carbonaccountingfinancials.com/files/downloads/ghg_emissions_real_estate_guidance_1.0.pdf

borettslaget. Vi har laget en mappingtabell for å knytte bygningstypen fra Eiendomsverdi til «Building category (level 1)» verdi i PCAF-databasen basert på en 'best fit'-tilnærming. Vi har ekskludert eiendommer som har boligtype «garasje» eller «ubebyggd», fordi vi antar at de ikke bruker strøm.

Vi forventer at datakvaliteten vil øke over tid, fordi flere eiendommer får et energimerke. Fortsatt mangler mange næringseiendommer i 2024 et energimerke (ekte eller estimert). Særlig mangler vi energimerke fra næringslokaler som brukes til butikker, kontor, logistikk og hotell. I tillegg kan vi øke datakvaliteten ytterligere dersom vi får tilgang til strømforbruksdatabasen fra Elhub²⁰, som gir tilgang til det faktiske strømforbruket for en bolig, noe som er bedre enn estimerte tall. Dette vil kunne gi datakvalitet 1 eller 2.

Boliglånsporteføljen

Denne kategorien omfatter alle lån til kjøp eller refinansiering av boligeiendom til privatpersoner. Her har vi tatt som utgangspunkt eiendommens klimagassutslipp estimert basert på bruk av Simenergis estimeringsmodell. De fleste boliger har fått et estimert klimagassutslipp og har fått datakvalitet 3. Når det mangler, har vi lagt veilederen fra Finans Norge til grunn og gjort dette på samme måte som vi har beregnet vårt finansierte klimagassutslipp for næringseiendomsselskaper. Totalt utlån og utlån på egen balanse er avstemt med regnskapsdata. Avviket mot egen balanse er mellom 1,1-1,4% per kvartal. Det vil ikke lykkes å få en 100% avstemming, fordi saldoen per eiendom er beregnet basert på fordelingsalgoritme mellom konti, sikkerheter, panteobjekter og eiendommer. Dette er en optimeringsalgoritme som inkluderer det ofte komplekse forholdet mellom sikker-

heter og lånekonti. I denne fordelingen vil saldo ofte ikke fordeles 100 % innenfor en gitt produktkode, men snarere "låne" saldo på tvers av produkter. Dette gjør at man ikke vil kunne avstemme saldo direkte mot regnskap for eiendommer. Det må altså forventes avvik mot regnskap her.

For å få strømintensitetsfaktorer for en bolig har vi brukt PCAF Mortgage database²¹. Denne ble sist oppdatert i august 2023 og er basert på «CRREM Global Pathways» for datakvalitet 4 og 5, og basert på «EPC Norway MDPI, 2019. Energy Performance Certificates - The Role of the Energy Price, GLOBUS» for datakvalitet 3. Også her har vi laget en mappingtabell for å knytte bygningstypen fra Eiendomsverdi til «Building category (level 2)» verdi i PCAF-databasen basert på en 'best fit'-tilnærming.

Endring i metodikken

I forhold til i fjor har vi nå tatt med utslippsberegninger gjennomført av Eiendomsverdi og Simenergi. Der dette mangler, har vi brukt samme metodikk som i fjor.

Datakvalitet

En svakhet ved denne metoden er at når vi mangler oppvarmet areal av en bolig (datakvalitet 5) er strømforbruket i PCAF databasen basert på et gjennomsnittlig areal per leilighetsbygg, ikke per leilighet. Variasjoner i vær fra år til år, kan ha stor innvirkning på energiintensiteten i en portefølje. Vi har ikke korrigert for et tenkt «normalvær», fordi rapporten er ment for refleksjon over faktiske hendelser og ikke hva som skjedde i et gjennomsnittså.²²



